

PHARMACOPOEIAE
MEDICO-CHYMICAE,
LIBER IV.

Seu

PHYTOLOGIA.

PHYTOLOGIA est pars
Pharmacologiae, quae
agit de plantis.

Classes Phytolo-
giae sunt 4. Prima e-
nodat alterantia pri-
maria, quae sunt, plan-

tae, harumque membra. Secunda, enu-
cleat alterantia secundaria, uti sunt;
Succi. Olea. Resina. Gummi-resina, Gum-
mi. Tertia exhibet purgantia primaria.
Quarta describit purgantia secundaria:
utraque eodem modo cum priori-
bus accepta.

N. Damus autem rerum quarum-
cunque 1. species usuales ab aliis di-
stinctas. 2. Nomina seu titulos, quibus
Auctores celebriores & famosiores eas
rubricant, i. e. titulos tenus inscribunt. 3.
Tempus ac locum natalem. 4. Delectum.
5. Officinalia nativa, i. e. quid de rebus
singulis crude officinale sit. 6. Vires. 7.
Preparata usualiora, &c.

Rubricas seu titulos una cum aucto-
rum nominibus addimus, non modo ut eo
facilius res quaesita occurrat, atque à re-
liquis suis speciebus distinguatur, sed &
innotescat, quinam auctores & quanam
illorum scripta ad ulteriorem rei cognitio-
nem consuli adiri queant. Sunt autem
Auctores, precipui, eorumque scripta:
Amati Lusitani Enarrationes in libros
5. Dioscoridis. Andreae Cæsalpini de
plantis libri 16. Augustanorum Phar-
macopœia seu Dispensatorium. Bartho-
lomei Carrichteri herbarium Germa-
nicum in 8. Caroli Clusii 1. historia ra-
riorum plantarum. 2. libri 10. Exotico-
rum. 3. Corollaria in Dodoneum Gallice
à se redditum, ut & in Garziam, Monar-
dem & Acostram. Caspari Bauhini 1.
Pinax theatri botanici. 2. Note in Mat-
thiolum. Castoris Durantis herbarium
in linguam Germanicam à Clariss. Petro
Uffenbachio hujus Reipubl. Francofurti-
ana olim Medico celeberrimo transla-

tum. Christophori Acoftæ historia aromatum & medicamentorum in Orientali India nascentium, qui est liber 9. Exoticorum Clusii. Eurici Cordi Botanologicum. Garziæ ab Horto historia aromatum & simplicium aliquot medicamentorum apud Indos nascentium, qui liber est 7. Exoticorum Clusii. Hieronymi Tragi herbarium seu libri 3. de stirpium usitatis nomenclaturis, &c. Jac. Theodori Tabernamontani historia plantarum germanica libri 3. edita. Joachimi Camerarii 1. Hortus, 2. Epitome Matthioli, 3. Matthiolus German. quem novis iconibus auxit. Joh. Baptiste Portæ 1. Phytognomica, 2. Villa. Joh. Frago- li historia aromatum fructuum & simplicium aliquot ex utraque India delatorum. Joh. Gerardi historia plantarum Anglica. Johan. Manardi libri 20. Epistolarum Medicinalium, Leonhardi Fuchsi historia stirpium, 2. Eiusdem icones in 8, 3. Eiusdem de compositioni-

bis medicamentorum. Matthei Lobelii historia plantarum seu observationes & adversaria à Lobelo & Pena edita. Nicolai Monardis simplicium Medicamentorum ex novo orbe delatorum historia: qui liber est 10. Exoticorum Clusii. Ottonis Brunfelsii historia libri comprehensa. Pedacii Dioscoridis libri 6 de materia medica. Petri Andreae Matthioli 1. Commentaria in Dioscoridem, 2. Eiusdem Epitome in 4. Petri Be- lonii observationes libri 3. expressis cum notis Clusii, cujus Exotericis subjuncta sunt. Prosperi Alpini de plantis Aegyptus liber. Remberti Dodonæi historia stirpium pemptades 6. seu libri 30. Valerii Cordi 1. annotationes in Dioscoridem, 2. historia stirpium, 3. Dispensatorium.

Et hi sunt Botanographi, quorum hac in parte fit mentio, omissis authoribus pharmaco- poetis.

De Alterantibus primariis, quæ sunt Planta, harumque membra,
i. e. Radices, Folia, Semina, Cortices, &c.

I. Abies.

que est præcipui externi in ulceribus & ambustis.

Abies { Salba, ἐλάτη, hæc præfertur.
          { rubra, τίνος, Picea.

Alba inscribitur Abies Brunf. Trag. Matt. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Lon. Ger. Dod. (cui potius Picea.) Abies alba & fœmina C.B. 2. Germ. Thannenbaum/weiß Thannenbaum.

Rubra insignitur, Picea Brunf. Matt. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Germ. Abies, 1. & rubra Trag. Abies Dod. Picea major prima seu abies rubra C.R. Germ. roth Thannenbaum/Sichte/Sichtenbaum.

N. Adeo conformes inter se sunt ut nonnullis confundantur, differunt tamen, 1. quod folia Picea sint nigriora, latiora, molliora, leviora, minus pungentia, ramos circumquaque vestientia. 2. quod Cortex Picea sit nigrior, tenacior: abietis albicantior, fragilior. 3. quod Picea rami ad terram se extendunt, secus ac abietis, &c. Matt.

Virent perpetua fronde, nisi quod mense Majo foliis pristinis decidens, nova subinde renascantur. Montibus gaudet saxosis.

OFFICINALIA NATIVA.

Cortex (sed raro) Coni & Resina.

N. Innafeuur & viscum abietis alba, quod Plinii & Theophrasti Stelin reputat Clusius.

Vires, Cortex exsiccat, adstringit, Usus.

Coni (strobili Thanaßel) exsicant & adstr. Usus itidem sunt inprimis externi in inflammatione Epatis & aliarum partium (Epithema) in verrucis (cujus signaturam referunt) & clavis pedum abigendis (lotione.)

Resina ex abiete duplex colligi potest, liquida & sicca. Liquida (lacryma, oleum abiegnum) colligitur ex tuberculis (ceu ex Vomica) abietum novellarum sed pauca: Hæc Officinis Terebinthinæ Venetæ titulo venit (de qua class. 4.) sed perperam, siquidem illa (abiegna) acrior ac calidior sit. Sicca & Abiete & Picea colligitur: Hæc uti Thus figurâ ementitur, ita & usum ejus æmulatur.

II. Abrotanum.

Ἀβρότανον, ἀβρότανον, ἀβρότανον.
Germ. Stabwurz / Birnwurz / Berwurz / Garrenheil.

Est { mas, quod vulgariter nomen abrotani retinet, & hujus loci est.
          { fœmina, Cupressus seu cyparissus hortulana. Vide s.l.

Loco gaudet temperato præcipuè dum adhuc in ætate adolescente constitutum est, coliturque in hortis.

OFFICIN. NAT.

Ex Abrotani maris variis generibus

Aaaa 2 bus

bus solum officinale est angustifolium majus: Hujus extant in officinis folia & gemmae seu summitates collectae Augusto: huic succedit minus seu abrotanum humile.

Majus insignitur Abrotanum mas. Brunf. Dod. Matth. Lob. Cast. Tabern. masculum majus. Cam. primum. Trag. vulgare mas. Fuchs. Abr. mas angustifolium majus, Casp. Bauhino.

Minus C. B. 6. Abrotanum 3. Trag. odoratum humile dense fruticosum. Lob. humile Tab.

Vires. Calf. sicc. incidit, aperit, substringit, extergit, valde discutit, resistit putredini ac veneno, moribus venenatorum animalium medetur, vermes necat, urinam movet, impetus hystericos discutit, regium morbum solvit. Extrinsecus usus ejus famosus est in ossibus exiccandis, roborandisque, & quia pilorum signaturam summitates ejus amulantur, ad alopeciam tollendam maximopere commendatur.

PRÆPARATA.

1. ∇ stillat. Ex foliis ac summitatibus.
2. Vinum: Veteribus in usu fuit creberrimo, modò non item.
3. Conserva: Ex summitatibus & flor. paratur ut conserv. absinthii.
4. Oleum: Infusarum summitatum in $\circ\circ$ communi.
5. Oleum stillatitium: Ex summitatibus siccis.

III. Absinthium.

'Αβύνθιον. 'Αβύνθιον. Arab. Affinthium, Asenefii, Sefurem, Alhanlain, Barus, Buleigi. Germ. Vermuth.

{ majus. C. B. 6.
hin. N. 1.
humilius montanum C. B. 2.
Ponticum, Vide loco sequenti.

Majus insignitur. Absynthium ponticum seu Romanum officinarum C. B. 1. Absynthium Matt. Cord. in Dief. Lon. vulgare Trag. Fuchs. Lob. Cast. Tab. commune Cam.

Humilius: Abs. ponticum montanum, C. B. 2. Abs. montanum Cam. in Matth. seu Romanum Tab. tenuifolium ponticum Galeno.

N. Vulgare majus, illud est quod passim nascitur. Montanum in certis tantummodo locis provenit, estque humilium communi. Ex hoc si haberi possit eligere monet Tabernem. florent Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Rustici Absinthii Folia ac Summitates.

Vires. Stomachicum inprimis est, hinc hepaticum & splenicum: calf. 1. (ad 2.) sic 3. aper. atten. astringit, amarum est: hinc vermes necat, bilem educit, crapulam discutit, sudorem ciet, febribus (praecipue tertianis) convenit.

N. Capiti quia vapores crassos exhibet, pigritiam ac somnum inferre solet, minus tamen si prius per ∇ calidam trahatur leviterque exprimatur. Extrinsec. arceet Vigiliis (temporibus ac planis pedum

dum impositum) confortat ventriculum, veterum absinthium ponticum esse ve-
audutum acut (suffusus aure susceptus,) lint, adeoque & Romanum dici.
&c.

PRÆPARATA.

1. ∇ . still. Ex summit. & fol. re-
centibus.

2. Spiritus. destillatur ex summit.
succis ∇ affusâ fermentatis.

NB. Potest ad fermentandum $\ominus$
aut simile quid addi. Senn. in Instur.

3. Succus expressus ac inspissatus. Fit,
ex summitatibus siccis in ∇ coctis.

4. Vinum absinthies.

5. Extractum liquidum seu Tinctura.
cum ∇ facta.

N. Eiusdem efficacia Tincturam fa-
cili negotio assequi poteris, si summitati-
bus aquam vitæ affuderis, parum accen-
deris atque hinc expresseris.

6. Conserva. Ex summitatibus para-
tur, l.a.

7. Syrupus compositus. Vide Dispenf.
August. & Noriberg.

8. Trochisci de Absinthio. Vide Disp.
A. & N.

9. Oleum infusum. Ex omphacio. &
summit. absinth. cum Rosis. Vide D.
Norib-

N. Augustani addunt quoque succum
absinthii.

10. Oleum stillatitium. Cum aqua
ac spiritu ascendit.

11. Sal fixum. Ex incinerata plan-
ta l.a. elicetur.

12. Volatile. Ex succo l.a. confici
potest, quod raro in usu.

N. Sunt qui absinthium hoc vulgare,

IV. Absinthium ponticum.

Absinthium ponticum Officina-
rum. C. B. 4. 5. Absinthium ponti-
cum & tenuifolium, incanum, nobi-
le, Abrotanum minus & 1. Trag. Abr.
fœmina Fuchf. Lon. Abr. album. Cord.
Absynt. ponticum Matth. Fuchf. (in
iconibus) Tab. Absf. tenuifolium. Dod.
German. Welsch Wermuth / Garten
Wermuth.

Vires. Epaticum est præ vulgari. Calf.
in princ. gr. j. sic. in princ. 3. minus ama-
rum est, astringit, valdeque incid. ex-
terg. disc. putredini resistit, educit bilem
per urinam; proin convenit in omnibus
affectibus Epatis, vesicæ, bilis, ventriculi:
tormina ventris & uteri sedat: minus
commode autem in mucilaginosi affecti-
bus pulmonum imprimis ob astringentem
adhibetur. Extrinsecus discutit tormina
ventris adeoque & qua partum subse-
quuntur: infantum vomitum compefcit,
&c.

N. Huic affinia sunt, quæ & in locum
ejus substitui cum commodo possunt, ab-
sinthium ponticum repens, ut & absin-
thium Nabasbaum seu tenuifolium Au-
striacum. C. B. 4. & 5.

PRÆPARATA.

Præparata ejus raro pro usu ex-
tant, parari tamen exinde possunt
non secus ac ex absinthio vulgari. ∇
Stillat, Spiritus, Succus, Vinum, Extra-

Aaaa 3 Etum,

Hum. Conserva, Syrupus, Oleum infusum & destillatum.

V. Acacia vera.

Acacia Dioscoridi frutex lignosus ac spinosus est, ex cujus semine maturo, ejusdem nominis succus exponitur nigricans: ex immaturo, rubescens seu subfulvus. Et hic est vera veterum acacia, quæ Theriacam ingreditur, recipiendaque est, ubi acaciæ simpliciter mentio fit. Ex omnibus præstantissima perhibetur luteo-rubea odoris grati.

Vires. Refrig. sicc. crassarum partium est, incrassat, astringit.

N. 1. Succus hic cum variis sit, substituitur ut plurimum Acacia Germanica.

N. 2. Dat. & aliam Acacia speciem arbuscula, quæ G. Arabicum profert, sed minus usitatam.

VI. Acacia Germanica.

Ἀζωκοκομηλεα. Prunus sylvestris, Brunf. Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. C. B. 1. alias Acantha Arab. Schamuth, Schak Halepi. Germ. Schlehdorn.

N. Prunus sylvestris transplantatione diligentique cultura evadit hortensis fructusque fert grandiores, quos Germani vocant grosse Garten-Schlehe.

Floret primo vere: fructum fert maturum autumnis.

OFFICIN. NAT.

Flores pruni sylvestr. raro Folia, rarissimè cortices radicem.

Vires. Folia, fructus, cortices refrigerant, gr. 3. astring. incrassant. Ubi præcipuus est in profluvio alvi, Uteri. Extrinsecus in gargarism. balneis utrinis.

Flores. Resolvunt. Renum sabulorum educunt, compressiones cardiacas leniunt, pleuriticam radicem resolvunt, alvum laxant.

N. Accrescit nonnunquam muscus, qui specificè hernus conferre dicitur.

PRÆPAR.

1. Conserv. Flor.

2. ∇ Stillar. Ex floribus elicita. MB.

N. Alicum Vino distillant.

3. Syrupus: fit ex multiplici florum infusione, ut rosarum

Vires. Purgat leniter, prodest in pleuresi, tussi sicca, renes expurgat, &c.

4. Succus seu Rob. prunor. sylvestrium solidius. Ex fructibus exprimitur, inspissatur, inque taleolas formatus asservatur pro acaciæ veræ substitutione.

5. Vinum. Ex fructibus maturis exiccatis. Nim. confusi hi rediguntur in globulos ac in furno exiccantur. Hinc infunduntur.

6. Fructus conditi, Fiunt cum mellis, P. ij. & Vini p. j. l. a.

VII. Acetosa.

Ὠξυς, λάπεδον, Acetosa, Satyrampster.

CLASSIS I.

Est Acet. { Major { hortensis rotundifolia.
 { sylvestris { plana &
 { seu pratensis { hac inser-
 { { dum folia
 { { habet cri-
 { { spa.
 { Minorar- { Lanceolata ar-
 { venensis. { venensis.
 { Non Lanceolata
 { minima.

Ex his Officinis major sylvestris C.B.1. in usu est, de qua vox acetosa simpliciter intelligatur Huic tamen nisi præferre volueris, substituere non citra rationem poteris, hortensem rotundifoliam.

Major sylvestris insignitur Acetosa pratensis C.B.1. Lapathum 4. Diosc. Acetosa. Lon. major, Cast. Oxalis Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lob. Tab. Rumicis 4 genus, Cord. in Diosc.

Hortensis rotundifolia C. B. 8. insignitur Oxalis rotundifolia Dod. rotunda Tab. sativa Franca rotundifolia repens. Lob. Acetosa rotundifolia repens. Cam. Acetosa rotundifolia, Cam.

OFFICIN. NAT.

Exhibent usui pharmaceutico Folia, Radices & Semen.

Florent Majo, turgesc. semine Junio & Julio.

Vires. Cardiaca imprimis est & Epatica: frigef. & sicca. 2. aperit, resistit putredini, appetitum excitat, choleram reprimunt, siccum sedat, unde in febris sim-

plicibus ac pestilentibus usitatissima est, precipue autem usum interno, hinc & externo adhibita.

PRÆPAR.

1. Conserv. folior.
2. ∇ dest. ll. Ex foliis.
3. Succus, Ex fol. rec. exprimitur, clarificatur ac coagulatur.
4. Syrupus, Ex succo & sacchar. August. $\frac{1}{2}$. Norib. $\frac{1}{3}$.
5. Conserv. Ex fol. rec. & sacch. $\frac{1}{2}$ aut $\frac{1}{3}$.

VIII. Acetofella.

Trifolium acetosum, Matth. Dod. Cast. Brunf. Oxys Fuchf. Cord Cam. Tab. Oxytriphylon. Trag. Lujula. Alleluja Lon. Trifolium acetosum vulgare C. B. 1. Buchampffer / Sawrtlee / Guckguckstee.

Estque { floribus albis.
 { floribus luteis.

Flores Aprili ac princip. Maji, Locis gaudet memorosis & arenosis.

OFFICIN. NAT.

Folia acetofellæ albæ.

Vires. Cardiaca & Epatica est singularis, acetosa vires nisi superans saltem emulans, adeoque astum febrilem mitigat, siccum sedat, &c.

N. Acetofella Lonic. est acetosa arvensis lanceolata.

PRÆPAR.

1. Conserv. Folior.
2. ∇ stillat. Ex foliis.
3. Syrup. Ex succ. & sacchar. $\frac{1}{2}$ aut $\frac{1}{3}$.

Conserv.

4. *Conserua*. Ex foliis.

IX. Acorus.

Acorus verus, sive calamus arom. Officinarum. *C. B. 1.* Acorus perperam Calamus arom. Officinarum. *Monard. Trag. Matth. Cord. Lob. Acorum, Lon. Cam. Tab. Ger.* Acor. legitimum, *Clus. hist.* Germ. *Calmus / Akerwurg.*

N. Acorus officin. dicitur vulgo calamus aromaticus, cum tamen arom. proprie sic dictus herba sit ab hac diuersa. *Vide infra.*

Colitur in hortis, soloque gaudet palustri.

OFFICIN. NAT.

Radix, raro Folia.

Eligenda radix albicans sapore amara ac acris.

Vires. Stomachicus est, calfac. & sicc. in princ. 3, partium tenuum est, attenu. aper. *Usus* precipuus in obstruct. mensium, *Lienis ac Epatis, in dolore colico.*

PRÆPARATA.

1. ∇ . Ex radice macerata,
2. Acorus conditus vulgaris. *Vide August.*
3. *Confecta radix.*
4. *Ol. stillat. cum ∇ ascendit.*
5. *Elect. Diacorum.* *Vide August.*
6. *Extract. rad. Coque in Vino exprime & inspissa.*

Vires. Plurimum valet in dolore colico. *Dos $\mathcal{D}$.*

X. Acorus adulterinus.

Acorus adulterinus *C. B. 2.* Aco-

rus falsa, *Cord. in Dios.* Acorum adulter. *Trag. falsum, Matth. Gladiolus luteis liliis. Eric. Cordi, luteus. Fuchs. (icon) Lon. Acor. Officinarum Fuchs.* Acorus palustris *Lob. Iris palustris lutea Tab. Pseudoiris Dod. Germ. gelb Schwertel.*

Officinis raro inservit usu, eoque in solâ radice effodienda sc. Septemb.

Vires. Exiccac, parum calefacit, attenuat, astringit, roborat, resolvit, vi peculiari ad nervosi generis & cerebri affectus commendatur, ut & ad dysenteriam, aliosque fluxus alvi ac uteri sistendos. *Extrinsicus ad dysenteriam præcavendam, more nostratum, de collo suscipiendi solet.*

PRÆPARATA.

Nonnunquam inde paratum extat *Electuarium Stomachicum, Vide lib. 2.*

XI. Adiantum.

Adiantum *Matth. Dod. Capillus. $\mathcal{Q}$ vulgo Adiantum foliis coriandri C. B. 1.* Adiantum nigrum, *Cordi. Adiant. nigr. verum Tab. Ad. album Plin. magnum Trag. Lugdunense. Cam. Germ. Frauenhaar / Venushaar.*

N. Adianti vox pluribus plantis imposita invenitur. 1. *Plantæ jam data.* 2. *Adianto aureo, polytricho.* 3. *Ruta muraria.* 4. *Trichoman: de prioribus hic loci, de posterioribus alibi.*

Advehitur ex Gallia Narbonensi: Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires.

Vires, Caliditate & frigiditate temperatum est, exiccat, attenuat, aperit, extergit, pulmonum renumque vitis medetur, Epatis & Lienis obstructions reseruat, Urinam & menses ciet.

N. Sunt qui Trichoman eadem vires ascribunt, adeoque substitui possunt autumant: Alii Rutam murariam.

PRÆPAR.

1. Aqua. Ex fol.
2. Symplicium simpl. Ex decoct. & sacchar. 1. August.
3. Compos. Vide August. & Norib.

XII. Adiantum aureum.

Polytrichum aureum { majus. Hoc minus usuale.
medium. Hoc usuale.
minus. Nec hoc officinis subit.

Dicitur Polytrichum aureum medium C. B. 2. nobile vel primum, Trag. aureum Apuleii vel 2. Lonic. Mucos capillaris Dod. Adiant. aureum minus Tab. Germ. Gulden Widewihon.

OFFICIN.

Integra herba seu caulis cum foliis muscosis & floribus.

Vires. De viribus apud authores nihil fere invenitur. Carrichterius tamen ad morbos incantatione introductos commendat, cujus rei gratia apud mulierculas celeberrima est.

XIII. Agallochum.

Ξυλαλοχ, Lignum aloes Lon. Tab. Agallochus seu Xylaloes Cord. in D.

Lob. Cast. Taurum Cord. b. C. B. 2. Paradiß. oder Aloes Holz.

OFFICIN. NAT.

Lignum cujus frusta raro magna ad nos advehuntur, ut plurimum enim in fragmentis nobis transmittitur, quæ optima censentur nigropurpurea, venis cinerii coloris interfecta, amara, ponderosa, liquorem, si prunis candentive ferro imponantur, exudantia, suavem ac acidulum fumum, si incenduntur, præbentia, bullulasque simul post se relinquentia, haud ita facile disparentes: His adde haut postremum bonitatis signum, si aquæ supernatarine.

Vires, Balsac. & succ. 2. confortativum est omnium viscerum ac præcipue cerebri, Cordis ac Uteri, spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur Lypothymia, amaritudine sua lumbricos necat. Externe creber ejus usus est in cucuphis & Epithematibus cordialibus.

PRÆPAR.

1. Extractum. Fieri potest ad normam aliorum Extractorum sive Gummosum solum id expetatur si ve simul viscosum: de quo vide lib. 2. cap 57.

Angelus Sala ꝛ. Fragmentor. elector. pulveratorum (instillari potest inter pulverisandum ∇ Rosar. ne quid evolet) ℥ij. digerit ac extrahit cum Vi rectificatissimi ℥vj. vase clauso in MB 3. digerendo. Decante.

Bbbb

cante.

cantato dein liquori affundit ∇ Rosar. $\mathfrak{b}j$. abstrahit lentissimo calore ∇ . Restitantes Essentiam Resinosam lavat & exiecat, pro libitu coquit ad consistentiam, ut exinde trochisci formari possint.

Dosis gr. iij. & x.

Residua feces apta sunt quae admisceantur candelis pro fumo.

Quercetanus Extractum hoc seu gummi parat cum ∇ stillat. Hyperici aur Centaurii atque pro peculiari remedio habet in lumbricis ac putredinibus arcendis.

2. *Species Diaxylaloes.* Vide Dispens.

XIV. Ageratum,

ἀγιόγρον, *Math. Cam. Tab. Cast.* Eupatorium Melusae *Trag. Math. Lon. mentha corymbifera minor, Cord. hist. Costus minor hortensis, herba Julia, Balsamita minor. Dod. Ageratum foliis serratis, C. B. 1. Arab. Gafet. Leber-Balsam / kleiner Costen-Balsam.*

Colitur hortis, floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Planta cum foliis & floribus.

Vires, *Calf. & sicc.* gr. 2. substantia tenuis, saporis aromatici, attenuat, extergit, putredini resistit, Epatica est, laxat album quam blandissime. Extrinsicus ciet urinam, utrumque emollit (*suffitu.*)

PREPARAT.

1. *Syr. de Eupatorio Mesus.* Vide Dispens.

2. *Pil. de Eupatorio.* Vide Disp.

3. *Trochis. de Eupator.* Vid. Disp.

XV. Agnus castus.

Salix Amerina Diosc. Math. V. tex. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Cam. Agnus Castus, Cast. Eleagnon. Theophrasti, Lob. Vitex foliis angustioribus cannabis modo dispositis, C. B. 1. Reusch Lamb.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires, *Calf. & sicc.* insigniter denses ciet, appetitus venereos cohibet semen imminuit.

XVI. Agrimonia seu Agrimonium.

Agrimonia, Brunf. Dod. Lob. Cam. Eupatorium Math. Fuchf. Cord. Calf. Tab. Vulgare, Trag. Eupatorium Grecorum Lob. Cam. (Arabum enim Eupatorium vel Ageratum est, vel Eupatorium Cannabin.) Eupatorium veterum seu Agrimonia C. B. 4. German. Agermenig / Odermenig / Adermenig / Bruchwurz / Leberkletten.

Floret fere aetate integra, crescit juxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Folia & Summitates.

Vires, Epatica nobilissima inprimis est, hinc splenetica vulnerariaque: *Calf. & sicc.* 2. substantia est tenuis, aperit, detergit, subastr. corroborat Epae ejusque fluxus coercet, adeoque usu creberrimo venit in morbis ab Epatis imbecillitate subortis. ut sunt Hydrops, cachexia, &c. Extrinsicus adhibetur sapissime in balneis & lotionibus.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex fol. & flor. vel ex integra planta circa finem Junii collecta.

2. Succ. Ex fol. & flor.

3. Syrup. Ex succo.

4. $\ominus$ ex cinere integræ plantæ.

XVII. Alchimilla.

Alchimilla Trag. Dod. Lob. Tab. Ger. Vulgaris Clus. hist. Cam. Pes leonis, Brunf. Fuchf. Lon. Brancha Leonis, Planta Leonis, (Dioscor. Psidium,) Stellaria Matth. Cast. Germ. Sinar/gilden Gänserich/Edwensfuß/vnser Stra-wen Mantel.

Crescit loco udo ac humido ac præcipue in pascuis, unde & in hortos transplantari solet. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Vulneraria est & nobilissimis non postrema, calid. & frigid. temperata; consolid. astring. extergit, sanguinem in-crassat, promutulis fluxui mensium, &c. Ususque adhibetur interno in potionibus vulneratis, tum & externo.

PRÆPAR.

∇ . Fit ex integra planta, collecta mense Junio cum floribus.

XVIII. Alkekengi.

Ἀλκῆκακον, Halicacabum, Cast. vulgare. Fuchf. Hal. vesicarium, Cam. Hal. seu vesicaria Cord. Hal. Solanum halicacabum Trag. Matth. Lob. Solan. vesicarium, Dod. Alkakengi Lon. Sa-

xifraga rubra & 4. Brunf. Solan. vesicarium 2. Baubini. Judenkirschen / Boborellen.

Crescit in vineis inter vites, locisque opacis, floret Junio, fructus fert ante autumnum.

OFFICIN. NAT.

Bacca que colore ac figura cerasa rubra repræsentant, colligendæ, circiter finem Augusti.

Vires. Refrig. & sicc. 2. Nephritica diuretica ac in-duripitica insignes sunt, Usus præcipui in calculo renum & vesicæ, in icterico (bacca & folia) in sanguine coagulato.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex baccis.

2. Tinctura. Ex baccis cum ∇ . propria.

3. Trochisci de Alkekengi. Vide Dispensat.

Alkermes vide Chermes.

XIX. Allium.

Σκόποδον Dioscoridi. Arab. Cha-um. Allium Brunf. Trag. Matth. Cord. in Diosc. Lon. Lob. Cast. hortense Fuchf. vulgare Cam. sativum Dod. C. B. 1. Knoblauch.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. & sicc. 4. incid. aperit, discutit, alexipharmacum est, Usus præcipui internus & externus in colica flatulenta, lumbricis, peste (cum $\times$) tussi, calculo. Extrinsecus in scabie, urina obstructione, apoplexia uterina (umbilico

inungitur succus) tussi (inungitur plantis pedum cum axungia porcina.)

N. Dulcius sapit si plantetur (existente sub Horizonte, eodemque tempore rursus effodiatur.

PRÆPARAT.

Electuar. de allio, Vid. l. 2.

Aloes lignum, vide Agallochum.

XX. *Alline.*

Allines varia à Botanicis exhibentur genera, è quibus potissimum usualis est Alline media C. B. 11. Alline *Matth. Lob. Cast. All. major, Fuchf. media, Tabern. Ger. minor, Cord. hist. Morsus Gallinæ, 1. Trag. Germ. Niederdarm/Hünerbisi/Bogelstrauch.*

Crescit in omnibus hortis & vineis. Provenit hyeme. floretque ad mediam usque æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra herba sed raro.

Vires. Refrig. & humect. 2. eadem vires obtinet quas parietaria, præterquam quod non astringat: insigniter nutritive creditur, unde atrophica, phthisique laborantibus esca salutaris estimatur.

XXI. *Althæa.*

Althæa Dioscoridis & Plinii C. B. 1. Althæa, *Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Cord. Vulgaris, Cam. Clus. hist. Malva palustris, Lon. Lob. Ibisus, Cast. Tab. Malvaviscus, Bismalva Ger. Germ. Eibischwurz.* Quatuor faciunt Althæa genera: althæam simpliciter sic dictam, althæam arborescentem, althæam palustrem, & althæam Theo-

phrastru seu Abutilon Avicennæ. Ex his primum officinis in usu est.

Crescit locis humidis, floret Julii & Augusti.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, (collecta vere vel Autumno) Semen.

Vires. *Herba calida est & sicca (alio humid.) gr. j. (Radix calfac. in princ. emollit, laxat, discut. dolores lenit, tumores maturat, acrimoniam mitigat & corrig. Usus præcipuus in affectibus vesicæ, pectoris, v. g. pleuritide, &c. Vide Malvam cum qua in qualitatibus omnibus convenit: Externus creberrimus ejus usus est in cataplasm. clysteribus, &c.*

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex foliis & floribus.

2. *Mucilago.* Ex radice extrahitur cocta cum aqua.

N. 1. *Utiliter hæc adhiberi poterit trochiscis sublingualibus incorporandis.*

N. 2. *Ex mucilagine hæc insigne Extractum cum ∇ parari poterit in lenienda faucium asperitate utilissimum.*

3. *Syrupus Althææ Fernel.*

4. *Unguentum Dialthææ simpl.* Ex foliis emollientibus. Vide Disp.

Unguentum Dialthææ Compos. Ex emollientibus & discutientibus. Galbano scilicet & S. hederæ. Vide ita Dispensatoria.

XXII. *Amaranthus.*

Amaranthus, *Matth. Am. parvus, Cam. purpureus, Fuchf. Dod. Lon. Cord. in D. angustifolius simplici spicata pannicula Lob. Amar. vulgaris Tab. Amar.*

Amar. simplici pannicula C. B. 4. Circa *Trag.* aliis, Flos amoris. German. *Flor Amor / Zausenschön / Sammetblum.*

Floret Augusto. colitur in hortis.
OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. *Refrig. & secat. modicè astring.*
Hinc usus in fluxionibus cunctis. E.g. ex-
pultione sanguinis, diarrhœa, dysenteria,
fluxu uterino, &c. Extrinsecus confert
in tenesmo, &c.

N. Sunt qui propinant ad lactis genera-
tionem iuvandam.

XXIII. *Ammi verum.*

Ami, Ami, Ami, Ameos, Amios,
ammeos, cuminum Æthiopicum.
Ammi *Brunf. Trag. Cord. in D. Lon.*
commune seu vulgare. *Dod. Cam. Ger.*
vulgatius *Lob. Ammioselinum Tab.*
Germ. Ammey.

Adfertur Alexandria Ægypti Ve-
netias & in Germaniam.

OFFICIN. NAT.

Semen. Eligendum hoc est purum.

Vires. *Calf. & sic g. 3. renium par-*
tium est, incidi aperu. disc. Hinc conve-
nit in dolore colico & uterino, in mens-
ibus & urina obstructis, in inflatione ven-
triculi, usque præcipue interm. est, hinc
& externi.

XXIV. *Amomum.*

Amomum, Amomum veterum quod
nam sit adhuc sub iudice lis est. Sunt
enim qui Rosam Hierochontis esse
velint, ut Cordus: alii aliud quid esse

contendunt. Clusius tres eo nomi-
ne describit herbas, quas tamen cum
Dioscoridis amomo minimè respon-
dere confitetur.

Officinæ duplex semen sub Amo-
mi nomine monstrant, quorum al-
terum majus nigrum rotundumque
est instar granor. piperis rotundi vel
cubearum, gustu, minime acre,
quod videtur veterum esse sison, si-
non, &c. Alterum minutum semen
est pallidum, utrumque raro in usum
venit locoque amomi veterum reci-
pitur Acorus.

XXV. *Amygdala seu*
Amygdala.

Amygdalæ fructus sunt, amygda-
li arboris, iique vel dulces vel amari.
De Amygdalo videatur. *Brunf. Trag.*
Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab.
Matth. Cast. Germ. Mandeln.

OFFICIN. NAT.

Utriusque nuclei amygdala vel
amygdalæ dicti.

Vires. *Dulces nutritiva sunt, tempe-*
ratè calida & humide, humorum acri-
moniam lenientes, & hinc dolorem & Vi-
gilias ab acrimonia oriundas, demulcen-
tes, adhibenturque præcipue in Emulso-
nibus.

Amara sunt calida & sicca, 2. atten-
aper. exterg. diuretica sunt, obstructioni
jecoris, lienis, mesenterii, uterique conse-
runt. Extrinsecus lenigines tollunt, si
masticata illinantur, capitis dolori sub-
veniunt (in frontibus.)

PRÆPAR.

Confect. amygd. dulc.

amarar.

Ol. expressum amygd. dulc.

amarar.

Vires. Oleum dulce lenit, maturat, anodynum est, ususque præcipui in colico ac nephritico dolore mitigando (propinatum dosi ℥j. vel ij, cum manna vel clysmatis infusum) infantulis recens natis usu creberrimo ad tormina Ventris compescenda cum saccharo penidiato exhibetur ad ℥ij. quin etiam ad mitiganda tormina puerperarum usus ejus creberrimus est. Olei amari vires ex superioribus colligende sunt.

N. Usui interno recens expressum adhibendum est, non rancidum.

XXVI, Anacardium.

Anacardium Math. Cord. h. Lon.

XXVII, Anagallis.

Anag. { Aquatica. Vide infra,
 { Mas flore phœniceo, C. B. 2. }
 { Terrestris. { Fœmina fl. cœruleo, C. B. 2. } hæ officin. & hujus loci,
 { Lutea inustrata, } }

Mas insignitur Anagallis Cord. in D. Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Cast. Ger. Anag. phænicea mas, Lob. Tab. Cam. mas Clus. h.

Fœmina dicitur Anagallis fœmina, Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Cast. Ger. Anag. cœrulea fœm. Lob. Clus. hist. Anag. cœrulea. Tabern. Cam.

Cast. Trag. Tab. Ger. Arab. Balado. Anacardum, Elephanten laus.

Fructus est arboris exoticæ colore ac figura cor representans, præcipue si siccatus sit.

Crescit in India Orientali.

OFFICIN. NAT.

Fructus sed raro.

Vires. Calf. & siccatur (non 4. nec 3. gradu) ut nonnulli volunt sed remissius. Cephalicus est, memoriam ac sensus accuens & confortans.

PRÆPAR.

1. Elect. seu Confectio Anacardina.

Vide Dispens.

2. Mel anacardinum. Ex fructu recenti in ∇ cocto supernatat. Vide Dispensat.

3. Oleum vel ex fructibus exprimitur vel in corticis coctione supernatat sed rarissimum hoc est.

Dicuntur Sauchheil/Colmartraut/ Vogeltraut.

Crescunt in vinetis, hortis ac arvis, lutea tamen non nisi in sylvestribus ac umbrosis locis provenit. Floret Majo & hinc per totam æstatem.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, sed raro.

Vires.

Vires. Viraque calf. & sicc. amara est exterg. & subastr. Unde & pro vulneraria commendatur, morsus canis rabidi subvenire à nonnullis commendatur, adhibeturque usu interno & externo.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
2. Succus. Raro extat, cum tamen maxime commendetur in Errhinis.

XXVIII. Anagallis aquatica.

{ Latifolia } { Angustifolia }	folio subrotundo folio oblongo	{ major, C. B. 1. } { minor, C. B. 2. }	} Hæ usuales & præcipue minor.
		{ major. } { minor. }	

Dicuntur Beccabunga, Berula. Sium aquaticum, Laver. German. Bachbungen/Wasserbungen. Crescunt in rivulis. Florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta. Vires. Calfac. moderate humectat. Usus præcip. in scorbuto, urinam, calculum renum & vesica insigniter expellit, menses ciet, foetum mortuum ejicit. Extrinsecus opitulatur phlegmonis & Erypelati; maculas faciei abstergit (cum fure.) Vulneribus medetur (cum ☉ & tela araneorum impos.)

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra vel succo ejus expresso.
2. Succus. Expressus & inspissatus: qui raro extat.

XXIX. Anethum.

Aneth. } Insignitur Anethum Brunf. Trag.	Hortense, hoc usuale.
	Sylvestre.

Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger.

Crescit loco arenoso & aprico: flor. Jun. Jul. Aug.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores & Semen.

Vires. Calfac. in princip. 3. sicc. in princ. 2. (radix calf. 3. sicc. 2. complete) diger. disc. maturat, lenit dolores, auget lac, conciliat somnum, venereos appetitus minuit, singultui vomituique medetur; Et hæc omnia præstat usu interno & externo. Inprimis tamen extrinsecus Clysteribus anodynis immiscetur, capitique cataplasmatibus anodynis & somniferis (summitates cum oleo olivarum colta.)

PRÆPARAT.

1. ▽. Ex integr. planta. (rari usus est.)
2. Oleum insolatam. Ex fol. & flor.
3. Ol. stillatit. Fit ex semine.

XXX. Angelica.

Hortensis seu sativa, Costus niger, C. B. I.

Sylve-

Sylvestris } Major. C. B. 2.
 } Minor montana. C. B. 5.

Ex his utuntur prima; Nec contemnenda tamen & secunda.

Prima dicitur Angelica Brunf. Lob. Cast. Tab. Angelica major Dod. Angelica sativa, Trag. Matth. Dod. Lon. Ger. A. odorata Cam. Smyrnum Cord. in D.

Secunda, describitur Sylvestris major, C. B. 2. Angelica syly. Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Lob. Cam. Ger. Germ. Angelickw. Heiligen Geisw.

Crescit sativa locis cultis humidis ac pinguibus; Sylvestris major humidiora amat prata: Minor locis montanis opacis & nemorosus gaudet, florent Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda initio veris.

Vires. Bezoardica & cordialis nobilissima est, Calf. 3. (Hl. maj. 2.) sicc. 2. aper. atten. sudorifica & vulneraria est: menses movet, suffocationi uteri maxime conducit, malignis morbis, Venenis, ipsique pesti medetur: Venena omnis generis per sudorem pellit, adeoque usui interno precipue, tum & externo adhiberi apta est. V. g. ad arcendam pestem (in amuleto, in sublingualibus) ad morsum canis rabidi (in cataplasm. &c.)

Dosis ʒj.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
  2. Succus. Ex radic. recent.
- N. Potest & ex siccis radic. medianre collisione eligi.

3. Extract. Fit cum ▽.

Dosis à ʒʒ. ad ʒʒ.

N. Quercetanus extrahit cum Spiritu Juniperi, hydromelite Vinoso, &c. V. pharmacop. rest.

4. Condita radix l. a.

5. Oleum stillat. Ascendit cum ▽.

6. Balsamus l. a. cum oleo nucis preparato fit.

7. ⊖ Ex incinerata vel integra plantata vel ⊕ in destillatione remanente.

N. Huius adungi potest rad. preparata, quam dicunt, i. e. in aceto macerata. Verum enim vero, quis dubitat, infusione hac magnam virium partem, menstruo communicari, adeoque radici decedere.

XXXI. Anisum.

Ἄνισον, ἀνίσον, Anis.

Gaudet loco optimo & stercoreto, feritur mense Martio, floret Julio, semen maturescit Autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro Herba.

Vires. Calf. sicc. 3. recens mitius est, atten. discut. diureticum est, lac arget, pulmonicum ac stomachicum imprimis audit: Hinc usus precipui, in inflatione ventriculi, tussi, &c. Infantes, ʒj. exhibitum blande per inferiora ac superiora suburrans ventriculi intestinorumque eicit.

PRÆPAR.

1. Confectio. Ex semine fit.
  2. Confectio Anisi laxativi simplex.
- Fit scammonii cum saccharo mixture, vel maceratione anisi in ▽, qua

in qua scammonium fuerit dissolutum.

N. *Alii in infusione ꝯii anisum conciscendum macerant.*

3. *Confect. anis. laxat, composit. Vide August.*

4. ∇ . *destill. Ex herb. & semine.*

5. ∇ *vina Anisata, Ex semine cum Vino destillatur. Vide lib. 2. de spiritibus.*

Fieri itidem potest spiritus, si remanentia ex destillatione ∇ æ reliqua cum focibus cerevisiæ fermentetur vel simili.

6. O *stillat. cum ∇ ascendit.*

N. 1. *Ex aniso stillat aqua lactea, qua calori solis exposita copiosius oleum ad superficiem mittit.*

N. 2. *Anisum diu macerare oportet. Sic dat ij . olei z ß.*

N. 3. *Anisi destillatio lento igne peragenda est, quia nimirum volatilior illa pars facilis est ascensu.*

7. *Sal. Ex incinerata planta vel remanentia destillationis.*

8. *Species Diamisu. Vide Disp.*

XXXII. Anserina.

Argentaria, Argentina. Dod. Potentilla Brunf. Math. Lon. Agrimonia sylvest. Anserina Frag. Tab German. Grensich/ Genserich/ Grünsing/ Silberkraut.

N. *Est sine sapore & odore.*

Crescit passim herbosis locis, pratis, juxta sepes & vias. Floret appetente æstate, quo tempore & colligenda apta est.

OFFICIN. NAT.

Folia vel integra planta.

Vires. *Refrig. moderate, sic. fortius, astring. constipat. Hinc sanguinis expulsiōi medetur, diarrheam ac reliquos alvitiū & uteri fluxus, compescit: hæmoptoicis & hæmorrhoidis subvenit: renū calculum insigniter atterit: vulneribus insuper admodum conducit. Externe famosa est in doloribus dentium mitigandis, putredine gingivarum arcenda, astu febrili sopiendo, quem potenter compescit si cum sale & aceto contusa plantis pedum supponatur vel & carpiis applicetur.*

PRÆPARATA.

1. ∇ . *Ex planta integra.*

2. ∇ . *Ex floribus.*

3. *Conserua. Ex floribus.*

XXXIII. Anthora.

Anthora. Math. Lon. Cast. Cam. Anthora Lob. Dod. Tab. Ger. vulgaris, Clus. hist. Aconitum salutiferum seu Anthora, C. B. 17. Napellus Moysis, Avicennæ, aliis Antithora (quod Thoræ pharmacum sit,) Heilgiffel / Gifftheil.

N. *Sunt qui radicem Contrayervam faciunt Germanicam: alii Zedoariam Arabum, Avicenna scil. & Serapionis. Vide Tabern. Herbar. lib. 1. qui posterius mordicus asserere nititur.*

Crescit in Alpibus Helveticis, in Sabaudia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Saporis amari est calfac. & sic.*

Cccc

sicc. cardiaca est: aten. aperit, absterg.
Ufus precipui in morbis ac ietibus vene-
natis, pesti specificè adversatur & pecu-
liariter Radici Thora.

Dosis a ʒ℥. ad ʒj.

N. Educti insuper mucilaginem Tar-
taream ac aquas per album.

XXXIV. Antirrhinum.

Ἀντιρρόνον, ἀντιρρίνον. Antirrhinum
Math. Dod. Lob. Tab. Antirrhinum
majus alterum folio longiore. C. B. 2.
Germ. Drant/Dorant/Brackenhaupt/
Kalbsnasen/Hundstapff.

• Crescit locis sabulosis: floret Ma-
jo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba integra, i. e. folia cum flori-
bus ac gemmis ramusculorum, quæ
representant caput vituli.

Vires, Rari usus est in Medicina, nec
adhibetur nisi à mulierculis contra spe-
etra, incantationes, veneficia, &c. idque
tam preservandi quam curandi inten-
tione, utriusque satisfacit appensione, fu-
mgatione, suppositione, appositione, bal-
neatione, Vide Carrichter, in Herbario.

XXXV. Apium.

Macedonicum. Vide Petro-
selinum Macedonicum.

Veterum seu hortense.
Vide Petroselinum officina-
rum.

Apium,
 Σελινον,
 Eppich/

Palustre, Apium officina-
rum: de quo hic,

Montanum. Vide Petroseli-
num montanum.

Dicitur Apium Fuchf. Lon. Paluda-
pium, Tab. Eleoselinum, Dod. Lob. A-
pium vulgare, Trag. Braunes Peter-
lein/Wasserpeterlein/Wassermorellen/
Wassereppich/Wassermarek.

Crescit inter Beccabungam: flo-
ret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires, Calef. & sicc. ferè gr. ʒ. incid.
aperit unde & inter 5. radices aperien-
tes recensetur. Ufus precipuus internus
 ☐ *& menses movet, calculum pelvi, re-*
gum morbum solvit. Semen efficacius est
quam radix, annumeraturque seminibus
calidis minoribus. Utraque præcipue in-
terne usurpantur.

PRÆPAR.

∇. *Ex caule, fol. & floribus Junio*
collectis.

XXXVI. Aquilegia.

Aquileia, Ageley/ Ageleyen.

N. Diversa reperuntur species flo-
rum colore vel plenitudine distincta: Of-
ficinaria simplex illa flore caruleo C. B. 2.
vel 8. intelligitur.

Dicitur Aquilegia. Trag. Fuchf. Lon.
Dod. Cam. Aquileia. Math. Lob. Cast.
Tab.

Crescit fata in hortis ac fundo
pingui, nonnunquam in locis sylve-
stribus incultis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Semen, tum Flores & Herba.

Vires, Calf. moder. sicc. j. aperit Epar
& Lienem, ac inprimis meatum bilari-
um unde regio medetur morbo, Ciet uri-
naria

nam & menses, vulnera consolidat, ventris tormina sedat. NB. Semen in expellendis morbillis ac variolis usui mulierculis est creberrimi. Extrinsecus frequens ejus usus est ad putredinem gingivarum scorbuticam emendandam ulceraque oris fauciumque solidanda.

PRÆPAR.

1. ∇ Stillat. Fit ex fol. flor. ac radice. Augusto collectis.
2. Conserva. Ex floribus que rari usus est.
3. Acetum. Ex infusione florum.

XXXVII. Aristolochia.

Aristolochia Ofterlucen/ Hollwurk.

Est, $\left\{ \begin{array}{l} \text{Longa. tanq. Hollwurk.} \\ \text{Rotunda (à radice rotunda,)} \\ \text{runde Hollwurk.} \\ \text{Clematidis,} \\ \text{Pistolochia.} \end{array} \right.$

Ex his officinales sunt longa & rotunda. Verum de (rotunda) notandum quod officinis fumaria bulbosa illius loco usualis sit, quam vide suo loco.

Indigitatur Aristolochia longa Dod. Cord. in D. Lob. Clus. hist. Aristolochia longa vera Cam. C. B. 3.

Rotunda vocatur Aristolochia rot. vera Trag. Lon. Cam. Arist. rotunda Marsh. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. 1. Aristolochia rotunda, flore ex purpura nigro. C. B. 1.

Utraque colitur in hortis: floretque potissimum Majo & Junio,

OFFICIN. NAT.

Rotunda Radix sola. Longa Radix & Folia.

Vires. Utraque Cephalica, Epatica & Pulmonica imprimis est: calf. & sicc. 2. completè: atten. aperit. Hinc prodest ad ∇ eam mucilaginem resolvendam expectorandamque; ad menses ciendos, tumores internos rumpendos, venena discutienda. Insuper Longæ infuso ad scabiem exiccandam vel vulgo hic usitatissima est. Extrinsecus adhibetur usu creberrimo ad exiccanda & mundificanda vulnera.

Rotunda tenuiorum est partium quam Longa adeoque efficacior & imprimis menses ac secundinis ciendis celeberrima: Calf. & sicc. 3. aper. attenuat.

PRÆPAR.

∇ . Ex integra Aristol. longa, i. e. foliis ac radice.

XXXVIII. Armoracia.

Raphanus sylvestris, Sinapi agreste 3. Trag. Rapisstrum albo fl. erucz foliis Lob. album. Tab. Rapisstrum fl. albo seu siliqua articulata C. B. 2. Heydenreich / wild Merrettich.

N. Sunt qui Lampsanam Dioscoridis putant.

Crescit in locis multis juxta rivulos ac in vallibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. Calfac. & sicc. mucilaginem tartaream incidit, attenuat, resolvit, viscera aperit, diuretica, luhontripica & antiscorbutica est.

N. Lac imminuere dicitur.

tur major, interdum minor, attamen viribus conveniunt.

XXXIX. *Arnica.*

Chrysanthemum latifol. nardus Chalta 2, vel plantago alpina Lob. Chalta alpina vel Damafonium Tab. Alyfma Diosc. *Matth.* aliis Lagea Lupi. Germ. Mutterwurz / Wolbersley Saxonibus.

Crescit in montibus ac pratis, floretque per totam ferè æstatem.

OFFICIN. NAT.

Planta cum floribus.

Vires. Calf. & sicc. partium tenuium, sudorifica est & diuretica, nonnunquam & vomitoria. Proin Holsatos rusticos contra grumosum ac coagulatum sanguinem vel & contra febrem in cerevisia coxisse ac cum successu propinasse, observavi.

XL. *Artemisia.*

Agrymonia Diosc. *Artemisia* vulgaris major C. B. 1. *Artemis. major.* *Trag. Matth. Cord. in D. Cam.* A. vulgaris, *Clus. h.* A. Latifolia, *Fuchf. Lon. Dod.* *Artem. mater herbar. Lob. Ger.* A. vulgaris & *Artemisia altera polyclonos* dicta *Diosc.* *Artemisia rubra & alba Tab.* aliis olus regium, herba regia, Germ. *Beysuss / S. Johannis Sirtel.*

N. 1. Variat colore tum caulis tum floris: una caule & flore rubro purpurascens, seu subpurpurascens; altera ex viridi albicante, vel subpallente spadiceove. Hinc due figura Tab.

N. 2. Viraque etsi interdum invenia-

OFFICIN. NAT.

Summitates cum semine inclusæ, quin & tota herba, eaque tum rubra, tum alba.

Vires. Uterina est, calf. 1. sicc. 2. aperit, discutit; menses, sætum, secundum pollit, sordes abstergit, adeoque usus celeberrimus est mulierculis quæ eam adhibent interne & externe, adeo ut vix balnea seu lotiones parent, in quibus *artemisia* non contineatur.

N. Rubra efficacior est albâ, proin & communior.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex summitatibus & foliis.
2. Ol. stillat. rarò extat.
3. Syrup. *Compos.* Vide *Dispens. Aug. & Norib.*
4. Sal. Ex planta incinerata: *Arthanita, vide Cyclamen.*

XLI. *Arum.*

Agos, Pfaffenpint / teutsche Ingber.

Est vel

} foliis macu-	} urumq; sine di-		
		latis	serimine offic-
		non macu-	nale est,

Prius dicitur *Arum maculatum*, maculis candidis vel nigris C. B. 2. *Ari* 3. genus *Trag.* *Arum nigricantibus* lituris signatum, *Dod.* *Arum, Matth.* majus foliis aliis maculis notatis *Cast.*

Arum offic. *Lob.* A. maculatum *Tab.*

Poste-

Posterius vocatur Arum vulgare non maculatum C. B. 3. Arum Brunf. Ari genus Trag. Arum Fuchf. Cord. Lon. Tab. vulgare Cam. majus Ger.

Crescit locis pinguibus & campestribus. Folia erumpunt mense Martio, flores Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ recens rari usus est ob acrimoniam summam, exiccata autem crebrioris. Colligenda radix est cum germinare Arum incipit mense scil. Martio.

Vires. Calfac. & sic. 3. Galeno gr. j. (quod de Aro nostrati quippe quod acrimonia maxima & exulcerante sale piperino pradiū, intelligi nequit.) ¶ In præcipue prima regionis, tum quoque pectoris & pulmonum peculiariter incidit, resolvit ac discutit. Proin usus ejus creber est in cachexia, asthmate, & c. hernias curat, ciet urinam, obstructions viscerum resolvit.

PRÆPARATA.

1. Radix preparata. Præparatur vulgò maceratione in ☩ atque exiccatione.

2. Fecula. Fit la. Vide lib. 2. v. D. August.

3. Pulvis Stomachicus Quercet. Cujus basis est radix Vino præparata. Vid. lib. 2.

Asarum, vide inter purgantia.
Aspalathus, vide Rhodium
lignum.

XLII. Asparagus.

Ἀσπάργος, Ἀσπάργος, Spars gen/ Sparschen.

Triplicis generis est, hortensis sativa, 2. sylvestris, 3. palustris. Ex his prius officinis in usu est. Cui substitui in defectu potest secunda, utpote quæ à prima non nisi sola cultura differt.

Dicitur Asparagus Brunfels. Trag. Matth. Fuchf. Cord. h. st. Lon. Asparagus altilis Fuchf. Tab. Domestica Bellon. Asparagus Diosc. Asp. sativus Cast. Ger. Asp. hortensis Dod. Cam. Asp. domesticus Lob. Asparagus sativa. C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Radix & Semen.

Vires. Radix est diuretica, lithontriptica & ex aperitivis 5. illis famosis una. Calfac. & sic. moderate, discutit. Epar, Lienem præcipue & Renes infarctu liberat, ideoque in decoctis eò respicientibus frequentissima est. Externe adhibetur (in gargarismis) pro lenienda odontalgia & laxitate gingivarum.

Semen eisdem Vires obtinet, sed usus est rarioris.

PRÆPARATA.

▽ Fit ex integra planta cum bacis rubris Septembri mense collecta, quæ supra recentem herbam rectificari potest, sed rari est usus.

XLIII. Atriplex.

Wolte/Wilte/Wolte/Scheissmilce.

Cccc 3

Est

Est } 1. Hortensis fol. } rubris.
 } ac caule } viridi albescentibus. *Hæc præstantior reliquis est, licet*
 } } *nec reliqua contemnenda fuerint.*
 } 2. Sylvestris. } viridi nigris.
 } 3. Maritima.

Alba nominatur Atriplex fativa, Trag. Atr. fativa alba, Lob. Atriplex. Matth. Hortensis. Fuchs. Cast. Atriplex fativa viridis, Cord. in D. A. alba viridis, Lon. Atriplex hortensis alba seu pallide virens, C. B. 1.

Rubra dicitur atriplex rufo folio, Cord. in D. Atriplex hortensis, Dod. hortensis rub. Lon. Atriplex fativa, Lob. Atr. rubr. Tab. subfativa alba, Ger. Atriplex purpurea grandis. Cam. Atriplex hortensis rubra, C. B. 2.

Locis gaudent arenosis, crescitque sylvestris passim juxta vias. Florent Junio, Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia sylvestris præcipue: hinc hortensis pallide virentis. Semen rarioris usus est.

Vires. Refrigerant 1. humect. 2. leniunt dolorem: Hortensis insuper culinaria ac alimentosa est, sylvestris autem in solvenda alvo celebris.

Usus officinalis præcipue externus est in clysteribus ac Ephemericis paregoricis, v. g. antipodagricis, tum quoque in lotionibus pedum somni causa paratis.

XLIV. Avena.

Ἄρουρα vel Ἄρουρα, Avena. Brunf. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Cast.

Tab. Avena fativa & prima Trag. Avena vesca, Lob. Ger. Avena vulgaris seu alba, C. B. 1. frumentum, Cord. in D. Germ. Habern.

Avenæ semen culinare potius est, quam officinale, nihilominus tamen non exul prorsus est, sed adhibetur tum crudum, tum quoque in farinam redactum. Crudum sacculo inditur, qui ventri optimè calfactus imponitur ad dolores colicos & uterinos leniendos. Farina avenacæ cum butyro in pulvem cocta, conducibilis est in scabie capitis excandæ, &c.

XLV. Malus Aurantia.

Malus Nerantia, Pommerangenbaum. Viret per integram annum. Videatur pomum Arantium, Trag. Aurantia mala, Matth. Lon. Cast. Tab. Cam. Aureum malum. Clus. hist. Arangia, Cord. in D. Arantia, Lob. Malus anarantia, Dod. Arantia major, C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Poma quæ simpliciter arantia, aurantia vel mala aurea. poma nerantia & anarantia, poma arangia dicuntur: suntque tum acida, tum dulcia, tum vinosa, seu media & cortices.

Vires. Poma acida & vinosa præferuntur.

antur reliquis, eademque virtutes habere putantur quas Curia mala, imbecillus tamen; cortices calidiores sunt usque vulgaris in tormibus ventris colicisque (a flatu subortis) inque dysuria corrigenda. Quinimo & febris fugi comperit sunt subsequente sudore.

Dosis ℞. ad ʒj.

PREPAR.

1. ▽. Ex floribus. Dicitur peculiariore nomine Nampha Napha. Laufam vel Angelica.

Vires. Promovet sudorem, adhibeturque inodoriferis.

2. ▽. è corticibus.

3. Succus expressus. Ex pomis acidis; qui tamen rari usus est.

4. Symplicus. Ex succo acido & saccharo. ʒ. rari itidem est usus.

5. Condit. cortices. Ex corticibus recentibus (purgatis, amaroreque aliquantulum liberatis) & saccharo.

6. Conserv. Ex floribus. Apportatur ad nos ex Gallia, Hispania, Italia.

7. Electuar. seu Gelatina arantior. Ex corticibus exterioribus recent. (I. a amarore suo exutus) coctis vel & conlutis & cum malvatico saccharoque mixtis.

8. Oleum stillatit. E corticibus.

9. Balsamus. Ex oleo: ut alii Balsami.

10. Unguentum aurantior. ℞. Pomum arantium acid. facto foramine, exprime succum, cum quo misce tanullum Theriacæ, croci & aceti,

inde iterum pono ac coque sub cineribus; tandem exprime.

Vires. Eugat lumbricos infantum umbilico impositum, compescit astum cordia, inunctum, somnum biande conciliat temporibus illi.

XLVI. Auricula muris.

Pilosella, pilosella lutea, Müll. & Hirtlein/gelb Müll. & Hirtlein/Flageltraut.

Est } Repens major } non hirsuta.
Erecta.
Montana. hispida seu hispidula,
vide suo loco.

Præfertur autem reliquis pilosella major repens hirsuta C. B. I. Auricula muris, Brunf. Cord. in Diosc. Auricula muris minor, Trag. Lon. Pilosella, Matth. Lob. Cast. Tab. Pilosella major, Fuchs. Dod. Pilosella repens, Ger. Pilosella major repens hirsuta C. B. I.

OFFICIN. NAT.

Integra planta seu folia.

Vires. Calfac. & sicc. 2. astring. absterg. constip. sternutatoria est & vulneraria (intus & extus adhibita) dysenteriam, alvi uterique fluxus sistit, bilem astuantem sedat, hernias (infantum præcipue) curat. Extrinsecus medetur ulceribus oris (in collutionibus) hamorrhagiam narium sedat (pulvis nari inditus.)

PREPAR.

▽. Destillatur in MB ex integra planta collecta sine Maji vel circiter.
XLVII.

B.

XLVII. *Balanus Myrepfica.*

Βάλανος μυρεψική Dioscoridi. Bal. myrepfica, Cord. in hist. Tab. Ger. Bell. Glans unguentaria, Matth. Cord. in D. Lob. C. B. Granum Ben. Lon. Ben parvum, Monard. Arab. Habel Ben. Fructus est arboris myricę similis, magnitudine avellanę nucis, intus nucleum continens pinguem & oleosum, veluti amygdala.

Vires. Nucleus calf. 3. sicc. 2. terget, purgat supra ac infra, educitque bilem ac pituitam. Curat scabiem impetiginesque sanat.

N. Mesues Ben duplex facit, magnam sc. ut avellana, quod Monardes avellanids purgatrices esse vult: & parvum ciceris magnitudine, ex quo oleum Itali conficiunt.

PRÆPARATA.

Oleum ex nucleis exprimitur & ad nos transfertur, titulo olei Balanini vel de Been. Vide August.

Vires. Emollit, discutit, neuriticum est, scabritiem, lentigines aliaque cutis vitia sanat, qualicumque tinnitus aurium subvenit (inditum auri.)

N. Oleum hoc quia rancescere nescit, commiscetur rebus fragrantibus. E.g. moscho, zibetta, coris que illinitur ad fragrantiam impertiendam. Alii tamen ejus loco adhibent oleum expr. è nucleis cerasorum, in quo solutum Beniovinum, Henr. in meth. prax.

XLVIII. *Balsamum,*

Balsami planta frutex seu arbuscula est, tres cubitos ad summum alta, folia alens rutę foliis similia.

Dicitur Balsamum Syriacum rutę folio C. B. 1. Balsamum, M. Lob. Cast. Balsamum Lentiscii folio Ægyptiacum, Bellon. obs. Carpobalsamum veterum flavum. Carpobalsamum & Cassamum verum Cord. German. Balsambaum.

Nascitur sponte in Arabia felicia unde olim in Judęam & hodie in Ægyptum translata, loco quodam occluso (Cayro vicino) quem Materiam vocant, colitur.

OFFICIN. NAT.

Fructus (Carpobalsamum.) Ramusculi (Xylobalsamum.) Liquor Balsameus (Opobalsamum,) de quo vide Balsamum, class. 2.

Fructus eligatur recens, plenus, ponderosus, gustu mordax: Ramusculi probantur recentes, tenues, odorati.

N. 1. Carpobalsamum atque Xylobalsamum quia non nisi in compositionibus quibusdam veterum adhibentur, prostant raro atque non nisi vetustate obsoleta, unde loco Carpobalsami Cubebas adhibere receptum est, loco Xylobalsami Lentiscium recentem: Xylobalsamum autem nostrate, quod Mecha Arabia felicitis asportatur, esse idem cum veterum probat Petrus Bellonius in suis observation. lib. 2. cap. 29.

N. 2. Est & arbor quaedam malo punica major, spore in nova Hispania nascens,

ex

ex qua elicitur Balsamum Indicum seu Peruvianum. Vide infra cl. 2.

N. 3. *Sani & Arborea in Tolu Provincia inter Carthaginem & nomen Dei sita, pumilis pinis similes, ex quibus elicitur Balsamum de Tolu. Monardes. Vid. infra cl. 2.*

Balsamita, vide Mentha.

XLIX. Bardana.

Major, hujus loci.

Kletten Minor, loci sequentis.

Dicitur Bardana sive Lappa major, Dod. Brunf. Trag. Personata, Lon. Lob. Personata major, Matth. Cast. Personata, Fuchf. Arcium, Cord. in D. Lappa major, Arcium, Diosc. C. B. I. Germ. groß Kletten.

Crescit passim juxta vias, & in Cæmeteriis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radices, raro Folia, rarius Semen.

Vires. Siccat, est pulmonica (NB.) diuretica, diaphoretica extergens subastringens. Hinc convenit in asthmate, calculo, expuitione sanguinis, in vulneribus inveteratis, tumore lienis, aliarumque partium, in arthriticis morbis, (quibus peculiari proprietate conferre statuitur.

Semen insigne censetur Labonripticum.

Extrinfecus imponuntur folia vulneribus inveteratis, articulis luxatis, ambulatis, &c.

L. Bardana minor.

Ξανθιον, Diosc. Καρχάσιον, Galen. Xanthium, Fuchf. Matth. Dod. Cord.

in D. & bist. Lon. Cast. Tab. Xanth. seu Strumaria, Lob. Bardana minor, Ger. Lappa minor, C. B. 6. Germ. kleine Kletten/ Wetzlerklause;

Gaudet solo læto & pingui juxta mœnia & scrobes arefactas. Viget Julio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, Fructus (lappulæ) & herba. Vires. Calf. & sicc. dig. gustu est amaro & subacri. Usus præcip. (secund. Matthiol.) minera lepra educenda (cũ Rhab. exhib. radix) in lipothymia. Extrinfec. in struma & tumoribus discutiendis (epithem.) in capillis luteo colore tingendis. Herba cancrorum ardori efficax est.

LI. Basilicum.

Όμιον, ώμισιον. Basilicum sive Ocimum, Brunf. Basilica minor & Baccharis Germanica, Trag. Ocimum medium, Matth. Cast. Cam. Ocimum mediocre, Fuchf. Ocimum seu basilicum medium vulgatius, Lob. Ocimum magnum, Tab. Ger. Ocimum vulgatius, C. B. 7. Germ. Basilien.

Crescit in hortis, Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. Calf. 2. humect. diger. resolu. expurgat pulmones, menses movet, ideoque usurpari poterit usu interno & externo, sed rarius adhibiturum deprehenditur.

PRÆPAR.

∇. Ex integra fit planta collecta Junio.

Dddd

Beca-

Becabunga, vide Anagallis aquatica.

LII. Behen album, Behen rubrum.

Binas officinae nostrates radices monstrant nomine Behen: unam Behen rubrum appellant, alteram album. De utraque controvertitur cuius sint speciei. Arabibus ut Serapioni sunt Behen radices, pastinace radicibus similes. Quare scribit Haly Abbas, Behen & Pastinace sylvestris radices nullum inter se discrimen habere. E modernis Behen album aliqui Polimonii sive Lychnidis sylvestris speciem esse autumant, quam Tabern.

vocat herbam articularem: Behen rubrum alii Limonii maritimi, alii valerianæ rubræ, alii Bistoriæ speciem esse autumant: aliqui vero Gazia & monente & repræhendente, zerumbeth esse statuunt. Hinc est, quod aliqui in descriptionibus Album substituunt Eryngium, alii Tormentillam, alii pastinacam sylvestrem, alii Angelicam, alii denique Caryophyllatam. Actuarius & Myrepius Behen hermodactylos esse volunt, forsan avellanas purgatrices, de quibus vide supra: Balanus Myrepsica.

LIII. Bellis.

Primula veris, Marienblümlein/Gänsblümlein/Mastlieb/Zeitlosen.
 { Major, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cast. Cam. Ger. Lob. Tab.
 { sylvestris Media, Matth. Lob. Tab. Clus. Dod. minor Cast.
 Est vel { Minor, Matth. Fuchs. Tab. Ger. Lob. C. B. 7.
 { hortensis { simplex.
 { prolifera.

Etsi singulæ officinales esse non nequeant, prævalet tamen sylvestris, eaque minor.

Sylvestr. crescit passim in pratis & pascuis: Hortensis colitur in hortis. Floret per integram ætatem præcipue vero verno tempore.

OFFICIN. NAT.

Integra Herba cum floribus sed raro.

Vires. Vulneraria est, calfac. & sic. moderatè, partium est tenuum: mulierculis nostris usitatum est, herbam cum

floribus infantibus ad alvum laxandam exhibere.

N. Bellis major & minor 5. 6. 7. Aprilis mane ante ortum Solis collecta valide emolliunt attenuantque: eadem collecta mense Junio, secundo die à plenilunio sub crepusculo noctis plurimum valent ad hæmorrhæam sistendam.

PRÆPAR.

▽. Fit ex integra planta florente mense Majo collecta.

Ben, vide Balanus Mirepsica.

LIV.

LIV. Berberis.

Berberis, *Brunf. Lon. Lob. Cast. Cam.*
 Spina acida, *Brunf. Dod.* Oxyacantha, *Trag.* Oxyacantha Galeni, *Cord. in D. Tab.* Crespinus, *Matth.* Oxyacanthus Galeni, *Cam.* Berberis dumetorum, *C. B. 1. Germ. Saurrauch/ Berfich/ Saurdorn/ Reiffelbeern.*

Gaudet locis incultis, dumetis, &c.

OFFICIN. NAT.

Fruktus (nomine Berberis) collecti Autumnno.

Vires, Refrigerant & humectant, 2. partium tenuium, astringunt, appetitum

excitant, roborant ventriculum ac Epar. Proin usui sunt frequentissimi in morbis ubi refrigeratione & astringitione opus, quales Diarrhea, Dysenteria, &c.

PRÆPAR.

1. Conditus fructus.
2. Succus liquidus. Ex recentibus baccis expressus.
3. Sympus de succo berberum.
4. Rotule. Ex succo & saccharo.
- N. Fit sola mistura sine coctione. *Vid. lib. 2.*
5. Trochisci. *Vid. Dispens.*
6. Rob. de berberibus compos. *Vide Dispens.*

LIV. Beta.

Ἐνυδλον, *Diosc.* Mangolt/ Römisch Kohl.

Beta { alba }
 { rubra }
 { vulgaris }
 { radice rapæ, rapum rubrum. }
 } He sunt officinales, præferturque rubra.

Alba dicitur Beta, *Brunf. Tab. Ger.* Candida, *Trag. Fuchf. Cord. in D. Dod.* Beta alba, *Matth. Lob. Lon. Cast. Cam.* Beta alba vel pallefcens, quæ Cicla officin. *C. B. 2.*

Rubra vocatur Beta rubra, *Brunf. Trag. Lon. Dod. B. nigra, Matth. Fuchf. & rubra, Cast. rubra vulgatio, Lob.*

OFFICIN. NAT.

Radices, Folia & Semina.

Vires. *Calif. & sicc. in princip. gr. iij.* laxat alvum, ob nitrositatem, errhinum est, Usus ejus internus potissimus culinaris est, in acetariis, &c. Externus in errhinis.

PRÆPAR.

Succus. Ex tota herba & præcipue ex radice.

LVI. Betonica.

1. Betonica alba vel primula veris. *Hec inusitata.*
2. Betonica vel Vetonica coronaria, *Vide Caryophyllus hortensis.*
3. Betonica officinarum: De quâ hic. Dicitur Betonica, *Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Purpurea, Fuchf. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Betonica vulgaris. *Clus. hist.* Vetonica, *Cord. in D.* Betonica purpurea, *C. B. 1. German. Betonien/ braun Betonien.*

Dddd 2 Crescit

Crescit in hortis ac pratis, locisque umbrosis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia (Majolegenda) & Flores.

Vires. Calfac. & sicca, 2. acris est & amara: discutit, attenuat, aperit, extergit, imprimis Cephalica est & Epatica, Splenetica, Thoracica, Uterina, nec non & vulneraria, & demum diuretica: hinc usu interno & externo creberrima & celeberrima venit, maxime in morbis capitis.

PRÆPAR.

1. ▽. Fit ex fol. antequam florescit vel ex flor. in MB.
2. Conserva. Ex floribus.
3. Syr. simplex. Ex succo & saccharo $\frac{1}{2}$.
4. Compositus. Vide in Dispensat. August.
5. Empl. ex Betonic. Vide August.
6. ⊖. Ex incinerata planta.

LVII. Betula seu Betulla.

Betula, Trag. Monard. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. German. Birchsbaum.

LVIII. Bistorta.

Matterwurh/ Est C. B.	Major radice	{ minus intorta }	} he sine discrimine officinales.
		{ magis intorta }	
	Alpina	{ Maxima }	} minus officinales.
		{ Media }	
		{ Minima }	

1. Dicitur Bistorta, Cord. in D. Colubrina, Lon. Colubrina & Dracunculus Major, Brunfels. Bistorta major radice minus intorta, C. B. 1.
2. Colubrina & Dracunculus minor,

Crescit in sylvis, locis gaudens asperis, Julos prodit Martio, quibus Aprili folia succedunt.

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Fungus, sed raro.

Vires. Folia calf. sicca, resolvunt, attenuat, abstergunt, aperiunt, amara sunt. Serum prolucunt. Hinc usus non minimus, in hydrope, scabie, & sim. intus & extus adhibita.

Cortex item quia bituminosus, calfac. & emollit. Adhibeturque in suffibus ac corrigendo dicatis.

Fungus v. pollet adstrictoria, unde ramenta ejus hemorrhoidibus inspersa ad miraculum fluxum cohibent.

PRÆPAR.

1. Succus. Ex perforato caudice veno tempore prolectus.
- Vires. Commendatur ad comminuos calculos Renum & Vesicae, maculasque cutis abstergendas.
2. ▽ still. è succo.

nor, *Brunf. Trag.* *Serpentaria* mas seu
Bistorta. *Fuchf.* *Bistorta*, *Con. minor*,
Tab. latifolia, *Ger.*

OFFICIN. NAT.

Radix & interdum Fungus.

*Vires. Refrig. sicc. ad gr. 3. astringit
valide: est austeriuscula, alexipharmaca
sudorifera. Vfus precipuus in vomitu com-
pescendo, in abortu præcavendo, &c. Ex-
tern. in catarrhis exiccandis, fluxu uteri
sanguineque vulnerum sistendo.*

*Fungus sanguinem in vulneribus ac
hamorrhagia narium mire sistit.*

PRÆPAR.

∇. Ex herba.

LIX. *Bombax*

Arbuscula est exotica ferens fru-
ctus instar nucis crinitæ, in qua se-
men latitat lanugine mollissima in-
volutum.

Dicitur *Bombax officinar.* Coto
& *bombax Serapioni.* *Xylon* seu *Gos-
sypium.* *Matth.* *Xylon*, *Fuchf.* *Lon.*
Gossypium, *Dod.* *Lob.* *Cast.* *Cam.* *Tab.*
Gossypium frutescens semine albo,
C. B. 1. Germ. Baumwollbaum.

Copiam ejus plurimam producit
Syria ac Cyprus.

OFFICIN. NAT.

*Semen & Lanugo quæ Gossypium
officinarum, Baumwoll.*

*Vires. Lanugo calfacit & siccat: se-
men pulmonarium est, tussientibus &
asthmaticis maxime proficuum, auget
semen.*

*N. Vfus tum seminis tum lanuginis
rarus est moderus.*

LX. *Borrago.*

*Borrago, Brunf. Trag. Fuchf. (icon.)
Dod. Lon. Cam. Buglossum, Matth.
Fuchf. Cast. Buglossum verum, Cord. in
D. Buglossum latifolium, Lob. vul-
gare, Clus. Buglossa urbana, Clus. hist.
Borrigo floribus albis, Tab. horten-
sis, Ger. Buglossum latifolium, Bor-
rigo, C. B. 1. Borretsch.*

Crescit ut plurimum in hortis,
tùm quoque locis incultis, officina-
lisque est sine discrimine sive cæru-
leos ferat flores, sive albos, quæ hic
æque vulgaris, ac prior.

Floret mense Junio, Julio, Augu-
sto usque in Septemb.

OFFICIN. NAT.

*Radix, Folia, Flores, (qui inter 4.
cordiales famulos recensentur.)*

*Vires. Cordialis est præcipuus, calf.
& humect. 1. atram & adustam bilem
corrigit, spiritus vitales ac animales fu-
lignæ atra biliaria inquinatos mundifi-
cat, unde & omnibus affectibus ex atra
bile oriundis convenit, v. g. hypochon-
driacis.*

PRÆPAR.

1. ∇. duplex 1. ex toto, 2. ex flori-
bus.

2. *Conseru.* Ex floribus.

3. *Syrup.* Ex infusione triplici flo-
rum & sacch. *Disp.* August.

*N. Ati v. succi ex fol. express. ℥ viij.
flor. Recent. ℥ j. vel ℥ j. b. cum sacch. ℥ iij.
coquunt in syrupum.*

4. *Succus inspissatus sive essentia.*
Vide l. 2. de succis,

Dddd 2

LXI.

LXI. Branca Urfina.

Σπυδύλιον, σφουδύλιον, Spondylium vulgare hirsutum, C.B. I. Spondylium, Lob. Matth. Lon. Cast. Tab. vulgare. Dod. 8. Branca urfina, Brunfels. Trag. Cord. in D. Acanthus vulgaris seu Germanica, Fuchs. Beerentlaw/Beerwurg.

Crescit passim in locis humidioribus: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia sola.

Vires. Est è 5. herbis emollientibus calf. & sicc. aperit. Usus potissimum externus est in clysteribus aliisque paregoricis, quarumcunque formularum & ut plurimum in cataplasmatibus.

LXII. Brassica.

Κεράμνη, Caulis, Kól/ Kólkraut.

Varia Brassicæ sunt genera, quæ his classibus comprehendi possunt,

Sativa	{ capitata.
	{ non capitata.
	{ crispa.
Sylvestris,	{ Apiana, i.e. apii flore.
	{ Marina, i. e. Soldanella.

Ex his magis medicamentosa est teste Matthiolo, non capitata, minoris caulibus. tenerioribus foliis. legitur tenera, C.B. I. Brassica alba vel viridis: huic succedit non capitata rubra.

Dicitur Brassica, Brunfels. Legum. Matth. Cast B. candida. Gesf. hortens. lata alba, Lon. Brassica vulgaris sativa, Lob. Dod. Ger. Brassica prima. Tab. Brassicæ sativæ majoris species altera. Trag.

OFFICIN. NAT.

Folia, Jus foliorum, Semen.

Vires. Folia calf. & sicc. citra acrimoniam, vulneraria sunt, ebrietatem arcet, astringunt & laxant, adeoque qualitatis mixta: Nimir. ut ajunt Sclernitani.

Jus caulis solvit, cujus substantia stringit.

Extrinsicus usitatus est rusticis, Vulneribus folia imponere ut consolidentur, quinimo & pleuriticis doloribus imposita, eos mitigant.

Semen eadem pollet qualitate cum foliis.

PRÆPAR.

Loch. de caule. Vide Dispenf.

LXIII. Buglossa.

Βήγλωσσην, Buglossum C. B.	Sativum	{ Latifolium	{ Vulgatum, Vide Borrage.
		{ Angustifolium	{ Peregrinum. Hisp. inusit.
	Sylvestre	{ Majus	{ Hujus loci.
		{ Minus	{ Inusitata.
		{ Majus nigrum	
		{ Minus 1. 2. 3.	

Dicitur Buglossa, *Brunf.* Bugl. Ita-
lica, *Trag Lon.* Bugl. longifolia. *Cord.*
bst. Buglossum vulgare, *Matib. Cast.*
Tab. Ger. Buglossum angustifolium,
Lob. Bugloss Italicum Hispanicum
grande, *Cam.* Cirsium Italicum, *Fuchs.*
Cord. in *D.* Ecchium Italicum Spino-
sum, *Fuchs. ico.* Anchusa, Alcibiadion.
Dod. Germ. Döfsenzung.

bus, & arvis floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT

Flores, Radices & Folia.

Vires. Eadem obtinet quas *Borrago.*

PRÆPAR.

Eadem quæ *Borraginis.*

N. Succus buglossa mucilaginosus adeo-
que difficilis est expressu: eapropter si ni-
hilominus eundem desideraris, colloca in
loco humido per noctem, hinc exprime.

LXIV. Bursa pastoris.

Pera Pastoris, *Deschelkraut / Hirtenäsch / Hirtenseckel / Seckelkraut.*

{ Major, C. B. 2.

{ foliis sinuatis { Media, C. B. 3.

{ Minima, C. B. 4.

C. B. est {

{ foliis integris loculis oblongis { major ac
minor, &c.

Ex his usitator est major, cui suc-
cedunt media & minor.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Major dicitur Bursa pastoris ma-
jor, *Brunf. Trag.* Bursa pastoris, *Mat.*
Cord. in D. Lon. Lob. Cast. (herba can-
cri,) *Ger.* pastoria bursa, *Fuchs. Dod.*
major. *Tab.* Bursa pastoris major fo-
lio sinuato, C. B. 2.

Vires. *Refig. & sicc.* adstringit &
constipat, hinc valet in hemorrhagia na-
rium, exputione sanguinis, diarrhaa, dy-
senteria, mictione cruenta, fluxu nimio
mulierum. Externe vulneribus solidan-
dis à plebeis adhiberi solet nec sine suc-
cessu: uti & hemorrhagis narium (sub
alis & in nucha.) Quinimo adhibetur sa-
pius in cataplasmatibus febrifugis qua car-
pis imponuntur.

Media describitur Bursa Past. mi-
nor, *Tab.* minima, *Ger.* C. B. 2.

Minor est Pastoria bursa minor,
Dod. minima. *Lob.*

PRÆPAR.

Crescit B. past. passim in locis in-
cultis. Floret Aprili.

▽. Ex foliis.

LXV. Buxus seu Buxum.

{ Arborescens, *Hujus loci.*

{ Fruticosa.

{ Foliis rotundioribus, *Chamepyxos. Trag. Tab.* Hac utuntur
ad areolas hortorum.

Hujus loci. Buxus
baumi

Infu-

Insignitur Buxus, *Brunf. Matth. Galen. καὶ ἀρωματικὸς, Diosc. Οὐραγ. Dod. Fuch. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Buxus vulgaris, Trag. Buxus arbore-scens, C. B. 1.*

Viret perpetuo, Aprili tamen germina novella profert: locis gaudet asperis saxosis.

Vires. *Rari usus est in Medicina: sunt tamen qui oleum ex ligno destillant, summè narcoticum; idque non solum summopere commendant in Epilepsia, odontalgia (si denis calpium ipsi intinctum in radice dentis dolentis immittatur) dentibusque corrosis, verminatione, &c. sed & pro oleo Ligni Heraclei Rulandino venditant, Videatur Quercet. Tetrad. p. 214. 215. 216. ubi buxum lignum efficacissimo sulphure narcotico scaterere docet.*

Extractum Ligni fit, l. 2. vide l. 2.

Vires. *Insigne est sudoriferum & specificum ad Epilepsias, vermes, putredines. Dosis: Exigua pilula Quercet. in Pharmac. Rest. c. 26.*

C.

LXVI. Calamus Aromaticus Indicus.

Calamus Aromaticus officinarum. *Vide Acorus.*

Calamus Aromaticus Indicus est planta indica & diversa ab Acoro. Super quo legi potest Garzias ab horto. lib. 1. aromat. c. 32. & annotationes Clusii in eundem.

Inscribitur *κάλαν* simpliciter & *κάλαν* *μυρετικὸς*, Hippocr. &

Calamus Alexandrinus, Celso. Calam. aromaticus, Cord. D. Fuch. Garz. Lob. Acost. Calam. aromaticus Indicus, C. B. 1. inter arundines odoratas. Germ. wolriedend Calmus.

N. *Rara planta est officinis nostratis & non nisi Foliis solummodo arundinaceis (iusque raris) nota.*

Substituunt itaque Acorum seu Calamum Aromaticum officin.

Vires. *Calfac. sicc. 2. acris est. Viresque precipue in Vteri affectibus & nervorum doloribus. Garzias ab Horto.*

LXVII. Calamintha.

Incana. *ocymi foliis. Pulegii odore seu Nepeta vulgaris, vel officinarum. Hac usualis. Magno flore. Exiguo flore. Arvensis verticillata.*

Dicitur Calamintha, *Matth. Fuch. vulgaris, Cam. Cal. montana, Dod. Cast. Calam. montana vulg. Lob. Tab. Nepeta montana. Cord. in D. Mentha fativa rubra, Ger. Calamintha vulgaris vel officinarum Germaniæ, C. B. 2. aliis calamentum. Germ. Ackermünze Calament.*

Floret Junio & Julio, crescit in arvis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Vires, *Calfac. sicc. 3. aperit, attenuat, discu-*

discutit, extergit partium tenuium est, stomachica ac uterina inprimis, hinc & pe-
toralis atque Epatica: menses ciet, fe-
rum ejicit, urinam movet, tussi medetur,
Epar reserat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex planta integra Junio vel Julio collecta.
2. Sal. Ex cinere.
3. Syrup. compos. de calaminta. Vid. Dispens. August.
4. Spec. Diacalaminta. Vid. Disp.

LXVIII. Calcatrippa.

Videatur consolidida Regalis, Mat-
thiol. Cast. Cam. Tab. Ger. Consolidida Re-
gia, Lob. Flos Regius, Dod. Delphi-
nium, Clus. Germ. Rittersporn.

Varia extant genera, quoad colo-
res, florum multipliciter, mo-
dumve nascendi differentia, adeo-
que alia est flore simplici, alia pleno,
quædam hortensis, alia arvensis. Hor-
tensis colitur in hortis, arvensis pas-
sim in arvis reperitur, præstantior-
que habetur hortensi. Floret Majo,
Junio,

N. Sunt qui calcatrippam pro Delphi-
co Dioscoridis reputant, alii Cuminum
silvestre Dioscoridis esse volunt. Sufficit
nobis scire vires & usum.

OFFICIN. NAT.

Herba & Flores.

Vires. Omnes calcatrippa secant,
calore & frigore temperat sunt, suba-
stringunt vulnera consolidant, partium
facilitant intrinsecus & extrinsecus ad-
hibita.

PRÆPAR.

1. ▽. stillat. Ex herba cum flori-
bus collecta initio Junii.

Vires. Commendatur ad oculos rui-
bedinem & ophthalmias. Præsertim qua
è Carulei coloris floribus prolecta.

2. Conserva. Ex floribus.

Vires. Commendatur ad tormina
ventris infantum, ut & ad ardorem sto-
machi.

LXIX. Caltha.

Calendula, Chrysanthemum, Kün-
gelbium.

Est præ- vulgaris. Hec officinalis,
cipue palustris. Hec officinis ignota.

Indigitatur. Calendula, Brunf. Trag.
Dod. Cam. Caltha sativa, Tab. Caltha,
Matth. Fuchf. Lon. Cast. Chrysanthe-
mum, Lob. Calendula simplici flore,
Ger. Caltha vulgaris, C.B.I.

Crescit in hortis, florere incipit
Majo floretque per integram æsta-
tem.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Flores Cardiaci censentur,
hinc Epatici calfi, & sic. 2. (præcipue si
siccî sint) aper. discut. subastring. men-
ses ciet, partium promovet (sumus
subditus parturienti.) sudores movent,
alexipharmaci censentur, ictero meden-
tur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex fol. & flor. cum incipit
floretere.

2. Acetum.

3. Conserva. Ex floribus.

Eccc

LXX.

LXX. Cannabis.

Est } fativa } {fœminina } He usuales
 } sylvestris. } {masculina } promiscue.

Dicitur *Kawabis*, Diosc. Cannabis, Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. major. Trag. fativa, Fuchf. Cord. in D. C. B. 1. vulgo, Canapus, Germ. Hanff/zahmer Hanff.

Colitur in agris: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro Herba.

Vires. Semen calf. (aliis refriger.) siccaturque, semen genitale immittit (usu continuato) tussi optulatur. Ictero subvenit: ac caput vaporibus replet.

Herba refrigerat & siccatur, ambustis convenit, aurium dolores (ab obstructione natos) sanat (succus instillatus.)

LXXI. Capparis.

Frutex est exoticus, ex quo flores antequam è gemmis erumpant decerpuntur, conditique ad nos transportantur.

Nominatur Capparis, Trag. Matth. Cord. in D. Lon. Cast. Capp. 2. Tab. Capparis spinosa, Belloni. Capparis retuso folio, Lob. Capp rotundiore folio, Ger. Capparis spinosa fructu minore, folio rotundo, C. B. 1. Germ. Capper.

OFFICIN. NAT.

Cortex radice inprimis.

Vires. Calf. & sicc. est splenicus, acris, amarus, austeriusculus ideoque incidens, aperiens, extergens, subastringens. Pro-

dest in affectibus Arthriticis, hypochondriacis, & simil.

PRÆPAR.

Conditi flores.

1. Condiuntur & affundendo.
2. Sal aspergendo.

N. Nocere creduntur stomacho imbecilliori, Epato e contra & Lienis confertio, obstructions eorum referando.

1. $\odot\odot$ Compos. Vide Disp.

2. Trochisc. de Capparis. Vide Disp.

3. Extract. e corticibus Rad. Fit secundum Quercetan. cum ∇ flor. Genistæ vel simili P. R. cap. 26.

LXXII. Caprifolium.

Περικλυμένον, Matrifylva. Volucrum majus, Liliium inter spinas, Waldwinde / Speckzilg / Geisblatt / Zaungilg

Est } non perfo- } utrumque prom-
 } liatum } scue officinale est.
 } perfoliatum }

1. Non perfoliatum vocatur Caprifolium, Brunf. Lon Germanicum, Dod. Periclymenum, Trag. Fuchf. Cord. in D. Cam. Periclymenum non perfoliatum septentrionale. Lob. Periclymenum vulgare septentrionalium, Clus. hist. Periclymenum non perfoliatum Germanicum, C. B. 1.

2. Perfoliatum dicitur Periclymenum, Matth. Cast. Periclymenum perfoliatum, Lob. Tab. Ger. Periclymenum vulgare alterum. Clus. hist. Periclymenum perfoliatum, C. B. 2.

Cre-

Crescit in dumetis, fruticibusque instar convolvuli adhærescit. Floret Majo ac Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Calf. & sicc. diureticum validum ac spliceticum est. Usus præcip. in asthmate & tussi. Externe extergit ulcera sordida, sanat impetigines, aliusque cutis macula abstergit.

PRÆPAR.

▽. *Silla.* Ex floribus.

Vires. Confortat nervosum genus, auxiliatur asthmatis, tussi, palpitatiom cordis: faciliat ac accelerat partum, oris siccitatem emendat (in gargarismo.)

Succus ex foliis raro extat, infignis tamen efficaciam est in vulneribus capitis ac cranii curandis.

LXXIII. Cardamomum & grana Paradyfi.

- Cardamomum (C.B.)
- 1. Granum Paradyfi.
  - 2. Majus officinarum.
  - 3. Medium.
  - 4. Minus in officinis simpliciter Cardamomum dicitur.
  - 5. Minimum.

Ex his officinis usualiora sunt Grana Paradyfi. quæ officinis Cardamomi majoris nomine veniunt; tum cardamomum simpliciter ita dictum, quod officinarum Cardamomum minus audit.

Grana Paradyfi inscribuntur Cardamomum maius, *Math. Lon. Cast.*

Gran. Parad. Cord. in D. Milleguetta, Lob. Malaguetta, Garz. Cardamom. Arabum majus: Tab. German. Paradyfförner.

Cardamomum simpliciter dictum videatur, Cardamom. minus, *Math. Lon. Tab. Cord. in D. & hislor.* minus vulgare, Lob. Clus. in Garz. German. Cardamomlein.

N. De Cardamomo veterum disputatur, utrum sub generibus his 5. contineatur. Sunt qui Cardamomum majus, veterum Cardamomum esse contendunt: alii contra dicunt, objicientes amaritudinem ac odorem gravem, quibus veterum Cardamomum celebre fuit, nostrum non uem.

Eligitur utrumque quod est frangenti contumax, plenum, oclusum & caput odore sentans, gustu acre & subamarum.

Affertur utrumque in Europam Alexandriam Egypti ac etiam ex Indie Orientalis Provinciis Malavar, Java, & simil.

OFFICIN. NAT.

Fructus uterque Cardamomum scil. & grana Paradyfi.

Vires. Utrumque calfac. & sicc. (majus gr. ij. minus iij.) partes principes recreat, attenuat, status discutit, coctionem juvat, prout conducibilis eorum usus est in affectibus capitis, ventriculi & imprimis uers.

PRÆPAR.

- 1. Ol. Cardamomi.
- 2. Confectio.

Eccc 2

Car-

LXXIV. Cardiacæ,

Cardiacæ, *Math. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger. Fuchf. Melissa sylv. Trag. Marrubium mas, Brunf. Marrubium Cardiacæ dictū forte primum Theophrasti, C. B. 1. Germ. Herzgespan.*

Crescit juxta sepes & vias, locisque gaudet frigidis: floret Julio,

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Calz. 2. sicc. 3. attenuat, discutit, peculiariter medetur distensionī hypochondriorum & cardiæ infantum (quem effectum cardiacum seu cardiacam appellant) ciet urinam & menses, pectus à pituita detergit, difficulter parientibus opitulatur.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba quæ præcipue in usu est.
2. Unguentum Cardiacum. Vide 1, 2.

LXXV. Carduus Benedictus.

Dicitur Carduus Benedictus, *Brunf. Trag. (cui & Acanthus Germanicus,) Math. Lob. Cast. Tab. Cam. Ger. Attractylis hirsutior, Fuchf. Acanthium, Cord. in D. Lon. Cnicus sylv. alter Theophrasti, Cord. in D. Cam. Cnicus supinus, Cord. hist. Carduus benedictus & attractylis altera species, Dod. Cnicus sylvestris hirsutior, sive Carduus benedictus, C. B. (4. Cnici.) Germ. Cardobenedicten/ge-segnete Distel.*

Crescit in hortis, floret Junio & Julio,

N. 1. Tempus sationi aptius est & cre-scen-te.

N. 2. Carduus benedictus si sub initium lunæ collectus fuerit, vulnera recentia mirabiliter curat, sin alio tempore nunquam id præstabit.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. *Herba Cardiacæ, alexipharmica, ac sudorifica est ex usitatissimis, Calz. & sicc. 2. atten. aperit, disc. veneno ac putredini resistit, febres etiam inveteratas & quartanas curat. Laudatur à nonnullis peculiariter in Cephalæa clavo dicta, ut & in surditate. Extrinsicus variorum est usus, adhibetur tamen nonnunquam ad gangranam arcendam (in Epithem. vel cataplas.)*

Semen vires eadem obtinet, sed non æque crebro adhibetur, commentatur imprimis ad Epur obstructum.

PRÆPAR.

1. Pulvis, Datur ad ʒj.
2. ▽. Ex herb. integr.
3. Spir., Ex herb. fermentata.
4. Succus, Ex herba expressus.
5. ☉. Ex Cinere.
6. ☉. Stillatur.
7. Conserv., Ex foliis seu summit.
8. Syrup., Ex succo.
9. Extract., Ex foliis c. ☿.

LXXVI. Carduus Mariæ.

Carduus Mariæ, *Trag. Fuchf. ico. Lon. Cast. Ger. Vulgaris, Cam. Carduus Lacteus, Math. Spina alba hortensis, Fuchf. Carduus albus & Cham-*
ICOR.

leon, *Brunf.* Carduus Marianus *Cord.*
in *D. Tab.* Carduus Leucographus.
Dod. Carduus albis maculis notatus
vulgaris, *C. B. 1.* Silybum, *Lob. Germ.*
Mariendistel/ Srawendistel/ Beshedistel.

OFFICIN. NAT.

Semen inprimis, hinc Folia & non-
nunquam Radix.

Vires. *Pectoralis inprimis Carduus*
Maria censetur. Calf. & sic. 2. suba-
string. incidit, aperit; in ceteris emula-
tur carduum benedictum. *Ufus* praeipue
in pleurite, *Iktero ac hydropo.*

Dosis seminis ad ʒj.

N. Semen in emulsionibus crebri est
usus.

PRÆPAR.

∇. Ex herba tenella.

LXXVII. *Carlina.*

Χαμαίλειον λευκός, Apri radix, seu
Eberwurq. Brunf. Carduus panis seu
pacis, *Ericio Cord.* Chamæleon albus,
Matth. Cord. in D. Cast. Carlina her-
barior. *Lob.* Chamæleon albus *Diosc.*
Lob. ico. Clus. hist. Carlina humilis
(vel altera.) *Dod.* Carlina sessili flo-
re. *Cam.* Carlina acaulos magno flo-
re. *C. B. 1.* aliis Carolina, cardopati-
um. *Germ. weiß Eberwurq.*

Crescit in locis montosis, v. g. in
Alpibus Helvetiæ & alibi.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta tempore verno.

Vires. *Calfac. & sic. 3. est alexiphar-*
maca, sudorifera, diuretica, emmenago-
ga, in eius venis necat.

Carthamus vide inter purgantia.
LXXVIII. *Carum.*

Κάρου καρόν, καρύον, Caros, Brunf.
Trag. Careum. *Fuchs.* Carum. *Cord. in*
D. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab. Ger. Ca-
rui. *Lon.* Cuminum pratense, Carui
officinarum, *C. B. 1.* German. Weiß-
kummel/ Beldkummel/ Matiskummel.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Calfac. & sic. 3. discut. atton.*
Stomachicum est ac diureticum, lactis
abundantiam prebet. Hinc usus ejus insi-
gnus in colica, vertigine, &c. cum inter-
ne tum externe applicatum.

PRÆPAR.

1. Confectum Semen.
2. Conditæ Radix, sed raro.
3. ∇. stillat. Ex planta integr.
4. Ol. Ex semine sicco l. a. destil-
latum.

LXXIX. *Cariophyllus hor-*
tensis.

Videatur Cariophyllus, *Lob. Tab.*
Ger. Cast. Matth. Cam. Lon. Caryo-
phylla, *Trag.* Vetonica, *Dod.* Betoni-
ca altilis coronaria, *Tunica, Fuchs.*
Nägelblümlein/ Grassblümlein.

Hortensis, colitur in hortis va-
rior. color. & discrepantis
plenitudinis.

Est Sylvestris, qui vari usus.

Florescit Junio atque in multam
æstatem.

OFFICIN. NAT.

Flores potillimum rubri.

Eccc 3

Vires

Vires, Moderate calf. & sic. Cephalici sunt ac cordiales. Usus precip. in vertigine, Apoplexia, Epilepsia aliisque capitis & nervorum affectibus. In syncope ac palpitatione cordis: fugant lumbricos, alleviant partum: Extrinsecus adhibentur in vulneribus capitis: extrahunt ossa cranii fissa; leniunt Cephalalgiam & odontalgiam.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus Essentia dictus. flor. rubr. (cum primum gemmæ explicari incipiunt) resedatisque albidis illis partibus conquassa irrorando, exprime, clarifica ac coagula lentissime.

N. Calore nimio perdit vires, nimia agitatione cum spatula amittit colorem.

Dosis à ℥℥ ad ʒ℥.

2. Conserva, ex floribus.

3. ∇. stillat. Ex flor. cum herba lenissimo MB calore.

Suntque } Caryophylli dicti, qui discussi sunt antequam maturerunt, unde & minores esse solent. Germ. Nelken.
 } Anthophylli. Mutternelken/ qui maturitatem assecuti sunt: unde & majores existunt.

Delectus: Eligendi sunt suave fragrantés, oleosam quandam humiditatem premendo exhibentes.

Vires. Cardiacum, Cephalicum ac Stomachicum insigne exhibent, calf. & sic. 3. d. scut. Hinc prosunt in Lypothymia, Odontalgia, Cruditate ventriculi, vertigine; arcent quoque morbos malignos, uterinos, &c.

PRÆPAR.

1. Confect, Fit l. a.

N. Ophthalmica insignis est, &c.

4. Sympus. Ex infusione florum.

5. †. Ex infusione florum. Vid. lib. 2.

LXXX. Caryophylli Aromatici.

Charunfel Arabibus. Caryophylli. li. Math. Tab. Caryophyllus, Cord. hist. Cast. Calafur Arabibus & plerisque Indis Caryophylli, Lob. Caryophyllus florens & Caryophylli veni. Ger. Caryophyllus aromaticus fructu oblongo. C. B. I. Anthophylli dicuntur reliqui majores. Lob. Lon. Tab. Ger. Caryophylli maturi seu majores. Cord. hist. Caryophylli mares, Avicenna.

Fructus seu si mavis flos est aromaticus exoticus, Solis radiis incineratus & nigrefactus.

2. ∇. Tut ex aromatibus reliquis eliciuntur vide l. 2, vel l. 4 in Cinamomo.

N. 1. Caryophylli multum olei fiunt.

Vires. Oleum hoc denti cavo inditum odontalgiam mirifice lenit.

4. Extractum. Fit ex caryophyllis cum aq. stillat. & ∇ l. a.

5. ⊖. Ex remanentiis incineratis elixiviat, 5. Bal

5. *Balsamus*, Fit ha. ex ol. Nucista depurato ac ol. caryophyll. tingiturque pulvere caryophyllor.

7. *Species diacaryophyllor.* Vide Dispensator.

LXXXI. Caryophyllata.

Caryophyllata, *Brunf. Trag. Lon. Matib. Cast. Tab. Ger.* Vulgaris, *Lob. Cam. Clus. hist.* Caryophyllata hortensis, *Fuchs.* Herba benedicta, *Brunf.*

4. Caryophyllata vulgaris, *C. B. 1.* alias *Sanamunda.* Herba benedicta, *German. Benedicwurß / Benedictkraut.*

Crescit locis incultis. pinguibus juxta sepes.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Martio, quæ odoris fragrantis est (23. Martii circiter,) raro *Folia.*

Vires. *Cassia. & sic. 2. substring. robor. discut. cephalica ac cardiaca est.* Usus præcipui interne in catarrhis excandis, sanguine coagulato resolvendo.

Cassia aromatica seu lignea, vide Cinamomum.

Cassia nigra seu fistula, vide inter purgantia.

LXXXII. Castanea.

Каштанов, Castanea, Brunf. Trag. Fuchs. Dod. Lac. Lon. Lob. Tab. Ger. Castaneæ minores, *Matib. Castaneæ sylvestres. Cord. in D. Cast. Castanea sylvestris quæ peculiariter castanea, C. B. 1. Germ. Kastanten.*

Castaneæ et si omnium glandium

sint præstantissimæ, teste Gal. attamen præter membranam rubram cortici ac carni intercedentem nihil officinis exhibent.

Vires. *Membrana sistit valenter immodicos alvi fluores & sanguinis rejections (in vino austero sumpta.) Quin etiam cum pari pondere ramentor. eboris, albae feminar. profluvia cohibet.*

Dosis ʒj. Matthiol.

LXXXIII. Centaurium minus.

(Minus. De quo hic.

Centaur. Majus. Est Rhaponticum vulgare. Vide suo loco.

Dicitur *Centaurium. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lac. Lon. Lob. Cam. Cast. Tab.* Centaureum parvum, *Lob. Ger. Centaurea. Brunf. Cas. minor. Brunf. Centaurium minus. C. B. 1. alias febrifuga. fel terræ. German. Tausenrguldentrout / Erdgall.*

Nascitur solo arido & pratis sabulosis: floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Planta foliis ac floribus refecta vel summatas foræ.

Vires. *Spleneticum est & Epaticum. Cass. & siccat, amarum est citra mordacitatem, unde & leniter astringens, extergens, aperiens, vulnerarium: biliosos & putidos humores quam lenissime per album educit, serum per poros discutit. Hinc utile in febris (unde & nomen habet. Ictero, menstruis suppressis,*

Scor.

Scorbuto, Arthritide, lumbricus, & specificè in morsu canis rabidi.

N. Tanta estimationis est ut vix vinum medicatum seu absynthies vulgus pareat, cuius partem non consuevit.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta.
2. Extract, i. e. succus inspissatus ex herbis ac floribus conquassatis atque cum ▽ maceratis.

Dosis ad ʒj.

3. ⊖. Ex Cinere.

Centumnodia, vide Polygonon.

LXXXIV. Cēpa, Cēpe.

Κόμμιον. Arab. Bassal. Cēpe, Trag. Fuchs. Matth. Cord. in D. Cast. Capitata, Matth. Cēpa rotunda, Dod. Cēpa fativa, Matth. Cēpa alba & rubra, Lon. Tab. Cēpa vulgaris, C.B. i. German. Zwibel, Zwiffel.

Ceparum etsi variae dentur species, differentes pro diverso colore florum & radicum, tum pro diversa radicum figura, rotunda, oblonga, sessili, &c. attamen conveniunt facultatibus adeoque promiscue usurpantur, acriores tamen sunt oblongæ.

Coluntur in hortis, soloque gaudent opimo: florent Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. Calf. & sec. ad gr. iiii. aper. incidunt, abstergunt, partium sunt crassarum, adeoque flatulentæ. Usus præcipui in tartaro pulmonum incidendo & ex-

pellendo (cum melle cocta & estrata) in urina & menstrui cendis, in lumbricis fugandis (in infusione.) Extrinsicè maturant & rumpunt apostemata (cocta & imposita) etiam malignam peste (impleta Theriaca vel Mubridatio & cocta.) Urinam prorsus (rosta in axungia & imposita. Nidem facit membranula collibet carnea particula intercedens, glandi scilicet imposita.) Perioni conferunt (cum adipe cocta & imposita) menses & hæmorrhoides proliciunt (subdita) ambustis medentur (cruda cum sale subacta ac statim imposita.)

N. Sunt qui contagioso aëre in conclavibus suspendunt usque contagium collige adeoque conclave purgatum iri autumant.

LXXXV. Cērasa.

Cerasorum varia producuntur genera, tam secundum colorem, quam secundum saporem differentia. Veruntamen in usum pharmaceuticum duo potissimum accersuntur, subacida rubra scil. (Amarenæ) & dulcia nigra.

Cerasa apud omnes ferè authores nomen suum retinent & dicuntur cerasa Germ. Kirschen.

OFFICIN. NAT.

Cerasa utriusque generis siccata, Nuclei & Gummi.

Vires. Acida refrigerant, siccant, astring. Cor ac Stomachum roborant. Hinc utilia in febrili sui ac astu mitigando. &c. Fernel. decoctum cerasorum in hypochondriaco

atriaco affectu summè commendat. Dul-
cia temperata sunt ad humiditatem incli-
nantis, cephalica, unde & in morbis ca-
pitis Apoplexia, Epilepsia, Paralyfi, &c.
peculiariter proficua censentur.

Nuclei calculum comminuunt, adhi-
benturque contusi in frontalibus, unguen-
tose refrigeranti commixti, ad dolores
febriles capitis demulcendos faciunt.

Gummi celebratur vi lithonriptica.

PRÆPAR.

1. *Condita*. Condiuntur acida cum
saccharo. Vide supra.

2. *Succus sive Rob.* Ex acidulis fit,
expressione scil. & inspissatione.

3. *Syrup.* Ex succo acidor. & sac-
charo $\frac{1}{2}$.

4. ∇ . *stillat.* Ex dulcibus nigrican-
tibus.

5. $\sim$. Ex dulcibus nigris fermenta-
tatis. Dicitur & Q.E. Vide de Spirit.

6. ∇ *Diuretica.* Ex nucleis utro-
rumque.

7. *Tinctura ac Extractum.* Ex nigris
fit cum ∇ vel ∇ propria l. a. Querc.
Bhar. Rest.

8. *Diamære-*
natum { *simplex.* ꝛ. pulp. ceras.
vinos. (per cribrum)
lb. iij. sacch. lbij.
compos. fit ex simplici ac
aromatibus.

9. *Oleum.* Ex nucleis exprimi po-
test.

LXXXVI. *Cerefolium.*

Xαράφιον. Chærefolium. *Brun-*
felf. Dod. sativum, *Trag.* Cerefolium,

Matth. Cast. vulgare, *Ger. Lon. Lob.*
Cam. Tab. Gingidium, *Fuchsf.* Chæro-
phyllum sativum. C.B. I. aliàs Cerifo-
lium. *Germ.* Kerbel.

{ sativum. Hoc officinale, & jam no-
Est { minatum.

{ sylvestre. Hoc minus usuale.

Crescit in hortis, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. *Calfac.* & *sicc.* discutit, est par-
tium tenuium, diureticum, Emmenago-
gon ac lithonripticum, sanguinem coa-
gulatum resolvit, somnum suaviter in-
ducit. *Extrinsicus* usus insignis est in do-
lore colico, in urina retenta (imposit. in
cataplas.)

PRÆPAR.

1. ∇ . *stillat.* Ex integra planta.

2. $\ominus$. Ex cinere.

Ceterach, vide Scolopendrium.

LXXXVII. *Chamædry.*

Trixago, Trissago Quercula Ca-
lamandrina, Gamanderlein / Klein Ba-
thengel / species dantur variaz ex qui-
bus officinalis præ reliquis chamæ-
dry minor repens, C.B. 3. Chamæ-
pytis, *Brunf.* chamædry, *Cord. hist.*
Tab. chamædry vera, *Trag. Cord. in D.*
vera mas, *Fuchsf.* cham. vulgaris mas,
Lon. chamædry major, *Lob. ico.* mi-
nor. *Ger.* chamæd. minor repens, *Dod.*
chamæd. major vel 2. *Clusf.*

Colitur in hortis, solo gaudens
aspero, floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores.

Ffff

Vires.

Vires, *Calfac. & sic. ad gr. 2.* Est splenetica ac Epatica, saporis amari, incid. atten. aperit potenter urinam ac sudorem movet. Hinc confert in febribus, Scorbuto, sanguine coagulato, Hydropo incipiente, mensibus obstructis ac inprimis in arthritide. Extrinsecus in ulceribus serpentibus, in dolore hamorrhoidum, in scabie ac pruritu, in catarrhis exiccandis.

PRÆPAR.

1. ▽ Ex integra planta foliis scil. & floribus.
2. Conserva. Ex floribus.

N Est & *chamedrys frutescens* quam *Teucrium* vocant, hæc isdem pollet viribus. Et præter hanc est *chamedrys vulgaris*, juxta sepes nascens, quæ vera substitui potest.

LXXVIII. Chamæpitys.

Ajuga, Abiga, Arthetica, Arthritica, iva arthetica. *Schlassfräulein/ je länger je lteber/ pidigrin. Arab.*

Ex generibus variis chamæpytios officinalis præ reliquis est lutea vulgaris, C. B. 3.

Quæ dicitur chamæpitys 3. *Trag. Fuchf. 2. Lon. chamæpitys 1. Matth. Dod. Cord. hist. vera, Cord. in D. chamæpitys major, Tab. mas, Ger. Ajuga si- ve chamæpitys mas Dioscoridis, Lob. Ajuga, Cast. Ajuga luteo flore, Clus. histor.*

Crescit in agris sabulosis, floret Julio & Augusto. præcipue autem in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus seu herba tota
Vires. Nervosum genus robustum
calf 2. sic. 3. incid. aper. diuretica et
emmenagoga, confert in arthritibus
loribus.

PRÆPAR.

1. ▽ Ex herba integra.
2. Pilula de iva arthritica.

LXXXIX. Chamomilla.

Χαραμύλλον άνθεμιν. Leucanthemum Dioscor. chamomilla, chamomilla, Chamillen.

vulgaris Hæc usitatissima.
Romana seu nobilis odorata.
Est Hæc isdem usualis.
foetida. Hæc minus officinalis.
Inodorata. Isdem minus usualis.

Vulgaris insignitur chamomilla
3. & vulgaris. *Trag. Lon. chamæmelum (parthenii 3. species,) Brunn. Cast. Tab. Ger. chamæmelum Leucanthemum, Fuchf. chamæm. sylv. Dod. arvensè, Cam. Anthemis, Cord. in D. Matth. Anthemis vulgarior, si- ve chamæmilla, Lob. chamæmelum vulgare, Leucanthemum Dioscoridis, C. B. 1.*

Romana dicitur, Parthenium & nobilis chamomilla, *Trag. Lon. Leucanthemum odoratum, Dod. Anthemis seu Leucanthemis odorata, Lob. chamæm. odorat Cam. Romanum, Tab. Ger. chamæmel. nobile seu odoratius, C. B. 2.*

Vulgaris nascitur passim, in arvis aliis.

aliisque locis arenosis. Romana colitur in viridariis. Foetida invenitur itidem passim.

OFFICIN. NAT.

Flores seu tota herba tam vulgaris, quam Romana.

Vires. Calf. & sic. 1. diger. laxat. mollit, mitigat dolorem, menses & urinam ciet. Eapropter usus insignis est in dolore colico & hinc pedissequa parali. Extrinsecus usitatissimus ejus usus est in pargoricis, emollientibus, maturantibus, cataplasmatis, clysteribus, &c.)

PRÆPAR.

1. ▽ Ex vulgari.
2. ▽ Ex Romana.
3. Ol. stillat. Ex vulgari.
4. Ol. stillat. Ex Romana.
5. Ol. infus. Ex vulgari seu cum floribus ac oleo communi.
6. ⊖ Ex cinere.

XC. *Chelidonium majus.*

Χελιδόνιον μέγα, Chelidonia. Brunfels. chelidonium majus, Trag. Matth. Fuchs. Cord. hist. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. vulgare, Clus. hist. chelidonium majus vulgare, C. B. 1. alias. Hirundinaria. Germ. Schwalbenwurz / Schellwurz / Goldwurz.

Crescit passim juxta sepes, adhaerescitque muris: floret primo statim vere & per multam ætatem,

OFFICIN. NAT.

Folia c. floribus, Radix.

Vires. Calfac. & sic. 3. valide absterg, atten. suporis est acris & amaribilem per

alvum & urinam educit, visum acuit. Hinc conducit in Ictero, obstructione Lienis & Epatis, Ureterum. Radix alexipharmaca statuitur. Extrinsecus oculorum imbecillitati, ulceribus caterisque affectibus medetur. (C. jus rei grava sunt qui succum luteum ex rupto caule manantem oculis indunt.)

N. Sunt qui ad Icterum sanandum plantis pedum supponunt.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.
2. ▽. Ex herba cum floribus,
3. ⊖. Ex cinere.

XC1. *Chelidonium minus.*

Χελιδόνιον μικρόν, Ficaria & scrophularia minor vel 2. Brunf. chelidonium minus, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger. chelidonia rotundifolia minor, C. B. 2. Arabib. memiten, Feigwarzenwurz / Klein Schelltraut.

Crescit locis humidis & palustribus. Floret Martio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia.

Vires. Refrig. & humect. spleneticum est. Usus precipui, in Ictero, Scorbuto, hamorrhoidum fluore. Extrinsecus specifice mariscus seu ficus ani curat, dentiumque putredini maximopere subvenit.

PRÆPAR.

▽. stillat. Ex herba tota.

XCII. *Chermes.*

Kermes, coccum infectorium, Ffff 2 Matth.

Math., coccus infectoria, *Cord. in D. Cast. Tab.* Granum & coccus baphica *Dioscor.* granum tinctorium, *Lon.* alias Scarlatum. Fructus est famosissimi fruticis, qui inscribitur Ilex in quo coccus baphica *Bellon.* Ilex coccigera, *Clus. hist. Ger.* minor coccigera, *Dod.* Ilex coccifera, *Cam.* Ilex aculeata cocciglandifera, *C. B. 4. Ger.* Scharlachbeer.

Nascitur in Creta, teste *Bellon. l. 1. obs. c. 17.* uti & multis Hispaniæ locis, in Narbonensi etiam Gallia & Provincia, &c.

Delect. Eligenda sunt grana rubicundo-nigra, integra, vermiculum in se continentia.

Vires. Cardiacæ sunt grana calf, & sicc. adstring. vapores tetros discutunt, spiritus vitales reficiunt, parturientibus

subveniunt, vulneratis nervis medentur, morbillos erumpere faciunt.

PRÆPAR.

1. Confectio Alkermes. Vide Disp.

2. Extractum seu Essentia. Fit extrahibus contusis cum Ψ vel ∇ Rosar. quæ acidula reddita sit guttulis aliquot. spir. Θ aut Φ ris Quercet.

N. Scarlatus pannus, granis hisce (quibus tintus est) admodum celebris est, adhibeturque non modo ad morbillos proliciendos. (Patientes in eum involvendos.) sed & ad cor roborandum (Epidemata eo suscepta cordis regioni imponendo,) ut & ad bubones venereos curandos (pannum is imponendo.) Quin & filo sericeo hujus coloris ad arcendum Erysi. pelus locum affectum circumligare vulgo usitatissimum est.

XCIII. Cheyri, Keyri, Leucojum.

Classes Leucojorum C. { 1. Incanum, (folio incano) }
B. sunt 4. ex- { hortense, }
hibetque { 2. Incanum maritimum, }
{ 3. Luteum folio hirsuto, }
{ 4. Luteum folio viridi, }

Æsingula sunt diversorum generum.

Ex his placet officinis luteum vulgare, *C. B. 5.* inter Leucoja folio viridi, quod est Leucojum. *Brunf. Cord. in D.* Leucojorum aureum, *Math.* Leucojum Luteum, *Fuchf. ico. Dod. Lob. Cast. Cam.* Leuc. fativum luteum, *Clus.* Keiri vel Cheiri, *Lon.* Viola lutea, *Trag. Fuchf. Ger.* Viola petraea lutea, *Tab.* Germ. gelbe Bielen/Regelweilen.

Crescit nobis in hortis, raroque sponte provenit: floret Aprili, Majo & ultra.

OFFICIN. NAT.

Flores, seu herba cum floribus, & raro Semen.

Vires. Cordiales sunt, calf & sicc. 2. attenuant discent, partium sunt tenuium extergent, cordiales ac nervini sunt, dolores mitigant, menses cient, secundinans proritant.

PRÆ-

PRÆPAR.

1. *Conserua*, Ex floribus.
2. ▽. Ex floribus vel integra planta.
3. *Ol.* Ex infusis floribus in oleo veteri.

XCIV. *China*.

China radix, China radix, *Fragos. C.B.* Cina alias China, *Matth.* China, *Lob. Cast. Tab. Monard.* Radix China. *Garz. Acost.* Chinna seu Cinna. *Casalp. Boctentourk.*

Est { Orientalis. Ex regione Sinarum, China dicta.
Occidentalis. Ex Hispania nova & Peru.

Præfertur orientalis, quæ exterius est colore rubente aut subnigro, interius candicante aut subrubente: & hæc, quò nigrior eò melior. Occidentalis colore est interius magis ruffo.

Vires. *Calf.* leniter siccatur. 2. subastringit, est diaphoretica, diuretica, discutiens, aperiens, Epatica. Hinc convenit in cachexia, hydropo, paralyfi, arthritide, cephalaa, ictero, lue venerea, tumoribus scirrholis & œdematosis.

PRÆPAR.

Extract. cum ♁, quod tamen rari usus: adhibetur crebrius in decoctis sufficitque ℥j. vel ℥ij. pro ℥ix. ▽.

N. *Vesalius de China librum conscripsit integrum.*

XCv. *Cicer*.

Ἐπεὶ ἔστι, Kischer / Ziser Erbsen,

{ album.
Sativum } rubrum.
          } nigrum.
{ Sylvestre.

Ex his arridet officinis rubrum sativum, cui tamen & album substitui potest.

Videatur *Cicer*, *Brunf. Matth.* (cui & Domesticum, *Cord. in D. Cast. Tab.* *Ciceris* altera species, *Trag.* cicer nigrum, *Fuchf.* seu arietinum, *Cord. hist.* cicer arietinum, *Dod.* cicer sativum, *Ger.* Arietinum. *Lob.*

Vires. *Calf. & sicc.* 1. emoll, absterg. discut. diuretica sunt ac lementia, proin conducibile est eorum decoctum nephriticis. Extrinsecus adhibetur farina in cataplasmatibus, &c.

XCVI. *Cichorium & Cichorea.*

Κικώριον, Σέρις, solsequium, intybus. Ambubeia, cicorea. *Cichoren / Wegwart / Sonnenwendel / Sonnenfraut.*

{ Sativum.
Sylvestre flore } cærul. vel albo.
                          } luteo.

Ex his usitatum sativum tum sylvestre cæruleum vel album.

Crescit juxta vias, floret Junio. Sativum dicitur *Cichorium domesticum*. *Matth. Cast.* cichorium sativum cæruleum, *Lob.* cichorium latioris folii, *Dod.* cichor. latifolium sativum, *Lon.* seris sativa, *Lob.* cichorium sativum & album sat. *Tab. Ger.*

Ffff 3 cicho-

cichorium sativ. C. B. 1. Sylvestre dicitur follequium, *Brunf.* cichorea, *Trag.* Sylvestris, *Matth.* Serisylv. *Lob.* Seris picris, *Lob. 100.* cichorium sylvestre, *Dod. Cast.* agreste, *Lon.* Intybum agreste, *Cord.* Sylvestre, *Fuchf.* *Cord. hist.* cichorium, *Tab.* Hieracium latifolium, *Ger. 100.* cichorium sylv. sive officinar. C. B. 2. Seris $\mu\mu\mu\mu$ *Dioscoridi.*

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia (sylvestris potissimum)
Radix (sativi.)

Vires. Epaticum est nobilissimum frig. & sic. 2. (aliis calidum videtur ob amarorem) aperit, diureticum est, attenuat, extergit. *Usus* precipue in Epatis obstructione & febris.

N. Collectum in sua exaltatione (die festo *Nativitat. Mariae*) hemorrhagias sistit.

PRÆPAR.

1. *Conserva.* Ex floribus.
2. *Condit.* Radix cum saccharo.
3. *Syrup. simpl.* Ex succo & sacchar. Vide *Dispens.*
4. *Compos.* (Cordi.) Vide *Dispens. Norib.*
5. de cichor. cum *Rhab.* Florent. Vide *Disp.*
6. ∇ . Ex foliis & floribus.
7. ∇ . *ophthalmica.* R. Flores cæruleos (collectos $\odot$ in principio Ω collocato) q. v. inde vitro orificii angustii, obtura optime & massæ papiis circumvolutum committe *Cli-*

bano ut pinsatur cum pane: hinc ex prime ac destilla in *Mß.*

Vires. Convenit omnibus affectibus oculor. albugini, nubecula, ungui, suffusioni, caligini, &c. Inungitur palpebra mane & vesperi. *Hartm. in Pract. Pop. p. in Herbar.*

8. $\ominus$. Ex planta incinerata.

XCVII. Cicuta.

Κόκκεον, Wüerich / Schierling.

Ex Generibus cicutarum inferuntur in Officinas. cicuta major, C. B. 1. que Cicuta, *Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab. Ger.* Cicuta major, *Cord. hist. Cam.* Vera *Gesn. hist.* Cicutaria vulgaris. *Clus. hist.*

Nascitur passim in pratis, locis incultis & umbrosis: floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Radix, sed raro.

Vires. Quamvis summe frigida censetur atque inter venenata referatur à *Dioscoride;* Nihilominus tamen frequens ejus usus modernis est in tumore ac inflammatione lienis, cui succus Emplastro splenico incoctus extrinsecus adhibetur: hinc in inflammationibus aliis, quinimo adhibetur quoque nonnunquam in collyriis.

Sunt qui radicem fodere monent tempore σ h & $\odot$.

PRÆPAR.

Emplastr. de Cicuta splenetica. Vide lib. 2.

Cina, vide *Santonicum.*

XCVIII. *Cinamomum*.

Cortices sunt arboris cujusdam exoticæ, ejusdem nominis. German. *Simmetrinde* / *Canel*.

N. De *Cassia* & *Cinamomo* officinar. quod & *Canella* dicitur, controversæ occurrunt opiniones. Sunt etiam qui inter se confundunt & prout & eodem utrumque habent Cortice, solisque nominibus differre, non repsa: alii ex sola loci varietate ea distinguunt non ex diversa specie arboris; alii ex una eademque numero arbore utrumque desumi volunt, cujus corticem exteriorem & crassiorem appellant *Cassiam* ligneam seu odoratam; interiorem & tenuiorem *Cinamomum*. Alii diversa species arborum cortices faciunt inter quos tamen maxima similitudo intercedat, adeo ut *Cassia* arbor in *Cinamomi* arborem transplantari facile queat: Hæc opinio *Galeni*. Recentiores primæ ut plurimum subscribunt opinioni, *Cinamomum*que officinarum vulgo *canella* dictum, legitimam antiquorum *Cassiam* dicunt. Et in compositionibus *Græcorum* *Xylocassiam*, i. e. *Cassiam* ligneam seu odoratam postulantibus, *canellam* nostram esse adhibendam. Si qua tamen distinguere libet crassiorem *Cassiam* appellare licet, tenuiorem *Cinamomum* differentia suborta à differente loco natali arborum.

Videantur supra hæc re *Garzias* ab H. l. 1. arom. hist. e. 15. *Joh. Manard*. lib. 8. *Epist* 1. *Matthioli* in *Dioscor*. *Calpar. Bauhinus* *Theatr. Botan.* lib. 11. f. 3. & sim.

Frequentes sunt hæc arbores in *Zei-*

lan *Cinamomum*que præbent præstantissimum, ignobilius econtra *Cinam.* præbent arbores in Provincia *Malavar.* & in *Jaba* seu *Java*.

N. *Roseum* sive ex cinereo vinosum colorem contrahit *Cinamomum*, ex solis calore, cui cortex detractus exponitur: non probe idem paratus, candidans sive cinerei coloris fit, nimis vero ardoribus solis combustus niger.

Delectus probatur subrubrum odoris fragrantissimi, saporis subastringentis & acris.

Vires. *Calf.* & siccat, aperit, discutit, menses & partum accelerat, omnia viscera spiritusque singulos recreat, concoctiones juvat. Hinc usus ejus frequentissimus est in virium imbecillitate, *hypothimia*, capitis ventriculi & ueri affectibus frigidioribus.

PRÆPAR.

1. *Confect.*
2. ∇ . *Cinamom.* Fit l. c. ut ex aliis aromatibus. Vide l. 2. vel uti in distillatione olei.
3. *Tinctura seu Extract.* cum ∇ ∇ fato.
4. *Elixir Cinam.* Fit ex *Tinctura* *Cinamomi*. additis & *croci* & *santali* *citri* *Tincturis*.
4. $\odot$ Elicitor una cum ∇ beneficio distillationis. l. 2. lb. j. dat ʒij . vel ʒiij .

Nota de menstruo: Alii adhibent solum vinum, alii vinum cum ∇ mistum: quibus quoque ∇ aut $\odot$ commune insuper admiscunt.

6. *Sal.* Ex fecibus incineratis elixi-
viatur.

7. *Balsamus.* Ex ol. Cinam. ol. Nu-
cist. depurato. Tingitur bolo orien-
tali vel pulvere Cinamomi.

8. *Syrup.* Vide Dispens. Norib.

9. *Magisterium.* Extrahitur cum
∇ opt. ac præcipitatur cum ∇ fon-
tati, vel cum ∇ Cinam. primum stil-
lanti.

10. *Spec. Diacinam.* Vide Dispens.

XCIX. Citrus.

Malus Citria, Medica, Assyria, Ar-
bor est exotica per totum annum vi-
rens fructumque tenellum cum ma-
turefcente simul ferens.

Videatur Citrum, *Brunf.* Citria,
Trag. Citrus, *Tab. Cord. hist.* Malus Me-
dica, *Matth. Cord. hist.* Dod. Lob. Ma-
lus citria, *Gesn. hort.* Lon. Cast. Clus. *hist.*
Cam. Citria & mala Medica, *Bellon.*
Malus Medica, C. B. 1. Citronbaum.

Dicitur Medica & Assyria quia
apud Medos & Assyrios & imprimis
apud Persas frequens est. Hinc in Ita-
liam translata fuit, postea & in Hi-
spaniam in usum devenit, ut nemo-
ra & campos occuparit hodie. Coli-
tur & apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus seu Poma Citria, (seu ci-
trea) Cortices & Semen, raro Flores.
Fructus variant magnitudine: quæ-
dam sunt majora instar melo-pepo-
num: alia minora & vulgaria: alia
Limonum magnitudine. Sic alia præ-

longa sunt, alia rotundiora: in offici-
nis usitata sunt minora utpote
quæ carnosiora, tum quoque majora.

Vires. Citrium malum (cum cortice
ac carne) alexipharmacum putatur cu-
juslibet veneni, resistit putredini morbis-
que malignis, lumbricos fugat, diaphore-
ticum est. Cortex calf. 1. sicc. 2. (aliis ca-
lef. & sicc. 3.)

Caro: seu pulpa refrig. & humect.
& hinc succus expressus.

Semen: calf. & sicc. 2. attenuat, di-
gerit, abstergit, lumbricos fugat.

PRÆPAR.

1. *Condit.* 1. Poma maxima condi-
untur nondum satis matura cum
cortice ac carne incisa, nucleis ex-
emptis, dicuntur nostratibus Citro-
nat.

N. Eodem modo condiuntur & mini-
ora, integra vel in taleolas dissecta.

2. *Cortices.* Condiuntur
post mitigationem amaroris, cum
sacc.

3. *Flores cond.*

2. *Conserv.* 1. ex floribus.

2. Ex medulla, remotis
scil. corticibus ac semine succoque
expresso.

3. *Confect.* cortic.

N. Majores cortices conditi dicuntur.
Citrinat. confect.

4. ∇. Ex corticibus.

5. $\circ$ itidem cum ∇ ex corticibus
extillat.

N. Potest & exprimi oleum ex semi-
ne, sed minus id usitatum.

6. *Succus*, Ex carne exprimitur & reservatur pro usu, diciturque nonnullis Vinum citri, præcipue si cum tantillo sacchari sit fermentatus.

7. *Syr. acetosatis curi*. Ex succo & saccharo.

Syr. curi simpl. Ex cortic. Vide Dispensat.

Compos. Vide Disp.

8. *Morsuli curi*. Vide suis *Curi laxativ.* § locis.

9. *Balsamus*. Ex ol. stillat. & ol. Muschato.

10. *Electuarium de Citro solutivum*.
C. *Citrullus*.

Citrullus, Anguria, Angurien. Species Cucumeris est, fructu rotundo reliquarum cucumeris specierum fructus magnitudine exuperans.

Dicitur Citrullus, *Trag. Lon. Tab. officinar. Lob. Ger. Anguria, Matth. Dod. Cast. Cam. Cucumer* vel cucumis citrullus, *Fuchs.* Anguria citrullus dicta, C.B. 1.

N. Variat Corticis colore, qui aliis viridis seu herbaceus, aliis candidus maculis aspersus: Caro aliis rubens & dulcis, aliis candida: Semina colore nigro, rubro, fulvo.

OFFICIN. NAT.

Officinis tantum Semen in usu est, idque adhibetur vel cum vel sine cortice.

Vires. Est ex 4. sem. frig. maj. Refrig. itaque & hum. ad gr. 2. est Diureticum, aperiens, acrimoniam obrundens. Inseruit præcipue Renibus ac vesicæ abstergendis, bilis ac sanguinis astui compefcendo.

C1. *Cochlearia*.

Cochlearia *Esselkraut* / folio subrotundo, cochlearia Batavica, que *usualis*.
/ folio sinuato Britannica, Lob. hac nobis inusitata.

Vocatur Cochlearia, *Dod. Cam. Ep. Matth. Tab.* Cochlearia Batava, *Lob.* Cochlearia fol. subrotundo, C. B. 1.

Crescit apud nos in hortis loca amans palustria rigua & umbrosa: floret April. Majo. Videlicet anno secundo à satione.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ recentiora adhibere præstat quam siccata, quippe Sal volatile quo potissimum efficacia sunt arefcendo evanescit.

Vires. *Calc. & sicc. 2. ad 3. aper. est*

splenetica, ac diaphoretica, fixos ac crudos humores spirituales ac volatiles reddens. Hinc utilis in hypochondriacis morbis, Tartareis prima regionis ac præcipue in Scorbuto, in cuius medicatione celeberrima audit, adhibeturque intus & extus in gargarismis, balneis, &c.

PRÆPAR.

1. *Conserv.* Ex fol.
2. *Stillat.* Ex fol. recent.
3. *Syrup.* Ex succo & saccharo.
4. *Volatile.* Ex succo.
5. *Spiritus* è foliis fermentatis.

Gggg

CII,

CII. Lignum Colubrinum.

Lignum serpentarium, Clematis Indica, C.B. 2. Ligni colubri aliterum genus Garzia, Trag. & Clus. Lignum colubrinum, Tab. German. Griesholz.

Advehitur ex Insula Zeilan, Eligendum amarum, non cariosum, grave.

Vires. Calidum est ac siccum (ut amaror arguit) abstergit, morsibus serpentum aliisque venenis medetur: bilem ac mucilaginem per alvum (nonnunquam etiam per vomitum educit) unde usus præcip. est in febris intercurrentibus, tertiana ac quartana: Lumbricos necat ac fugat. Extrinsecus maculas cutis abstergit.

PRÆPAR.

Extractum, cum ▽ Centaurei vel simili factum.

Dosis ad ℥j.

CIII. Contrayerva.

Contrayerva, radix yerva, radix contrayerva, radix bezoartica, alexipharmaca, radix contra venena, rad. venenis adversans. Monard. Giffertwurz.

Est radix Iridis vel Cyperi radicibus non absimilis, quæ annis abhinc aliquot Provincia Peruana charcas apportari cepit.

N. Bauhinus facit speciem Cyperi, vocatque Cyperum longum, odorum Peruanum. N. 2.

Eligatur densa non cariosa, quæ

aromaticum quiddam sapiat cum acrimonia conjunctum.

Vires. Calida est 2. alexipharmaca & sudorifera, præstantissimumque remedium adversus omne venenum, cujusvisque sit generis (exceptio ℥) vomitione ad rejiciens, aut per sudores evacuans. Sed & amatoria pocula ex pulvere haustu educi ferunt. Ventris etiam animalia perlit. Quin & imposte felix ejus usus comperitus est.

Dosis ℥j.

CIV. Consolida.

1. Consolida seu conf. major, Vid. Symphyum.
2. Consolida media. Hæc hujus loci.
3. Consolida minor. Vide bellis hortensis.
4. Consolida Regalis, Vide Calcitrippa.
5. Consolida aurea & sarracenicæ. Vide Virga aurea. Gildengünfel.

Est } flore cæruleo. Hæc usualior.
 } flore purpureo. Hæc rari usus.
 Dicitur Consolida media, Brunfels. Matth. Fuchs. Tab. Cast. Consolida media prima, Tab. prunella cærulea, Trag. Bugula, Dod. Clus. hist. Ger. Bugula & prunella quibusdam, Lob. Syn phytum medium, Lon. Consolida media pratensis cærulea seu N. 1. C. B.

Crescit locis campestribus; flores Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires.

Vires, Utraque vulneraria est, tam intrinsecus, quam extrinsecus adhibita: confert & ictero, Epatis obstructioni, urinae retentioni, herniis, &c. Brevibus: ut ea cum Prunella & figura ferè convenit, ita & viribus.

CV. Corallina.

Βρύον θαλάσσιον, Dioscor. Muscus marinus, Matth. Cord. in D. Cast. Tab. Corallina, Lob. Lon. Muscus maritimus seu corallina officinarum, C. B. Germ. Meermoos / Corallenmoos.

Inheret scopulis & piscium testis corallisque eo sane modo, quo muscus arboribus innascitur, optimaque est, quæ à coralliis detrahitur.

Eligatur colore cum sicca est. subrubescente, falso sapore, odore concharum marinarum simili.

Vires. Refrig. & sicca. astringit inerasat, vi lumbricos necandi & expellendi celeberrima est, intus & exius adhibita.

Dosis ad ʒj.

CVI. Coriandrum.

Κόριον ἢ κερίανον, Dioscor. Coriandrum, Germ. Coriander.

Est { 1. Majus. Hoc usuale solum.
2. Minus testiculatum } mus-
C. B. { 3. Sylvestre. } tata.

Insignitur Coriandrum, Brunfels. Trag. Fuchs. Matth. Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger.

Colitur nobis in hortis. solo gaudens pingui: floret Julio,

OFFICIN. NAT.

Semen granosum, quod primum halitum gravemhalat, resiccatum autem suavem acquirit odorem.

Vires. Stomachicum imprimis est, calf. & sicca. ad gr. ʒ. astring. Hinc celeberrimum in laxitate stomachi, si post cibum assumatur, claudit enim ventriculum, exhalationesque suppressit, quo minus caput gravent, ructusque producant.

PRÆPAR.

I. Præparatum. Preparatur sem. Coriand. maceratione per noctem in ʒ deinde exiccatur.

N. Præparatio hæc fit ob castigationem qualitatis noxiæ (crudioris & excrementitiæ) quam tamen & arescentia amittit.

2. Confectio. Ex semine præparato.

3. ∇ stillat. rari usus est.

4. ∞ cum ∇ ascendit.

CVII. Cornus.

Cornus, German. Cornerbaum.
hortensis, sativa. Hæc u-

Est { Mas { sivalis,
{ sylvestris.

{ foemina, Lon. sylvest.

Indigitatur Cornus, Brunf. Trag.

Matth. Lon. Dod. Lob. Cornus mas,

Tab. Cornus sativa & mas. Cord. in D.

Cornus vulgaris mas, Clus. hist. Cor-

nus hortensis mas. C. B. 1.

Florere incipit initio veris: colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Fructus, rarissime Folia,

Gggg 2

Vires.

Vires. Utraque refrigerant, exsiccant, astringunt, constipant. Hinc conveniunt precipue in diarrhæa & dysenteria. Exhibentur fructus exsiccati & pulverisati ad 3j.

PRÆPAR.

1. Condit. fructus, cum saccharo, l. a.
2. Rob. de Cornis. Vide Disp. August. Ex succi pulpæ, p. ij. & sacch. p. i.

CVIII. *Corylus* & *Avellana*.

Corylus Hafels staude.	{ Nostras	{ sativa	{ fructu minore	{ fructu majore	{ rotundo maximo, oblongo rubente.	{ <i>Corylus vulgaris</i> .
	{ Peregrina	{ Humilis	{ fructu purgatrice Monard.	{ fructu osculi trifidi, &c.	} Nostratibus non sunt usuales.	

Ex his officinis in usum veniunt nostrates coryli, quæ describuntur ab authoribus vel coryli vel avellanæ titulo, &c. Præferitur autem fructus oblongus rubens in compositionibus.

Solo gaudet arenoso & opaco.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & Viscum.

Vires. Lignum per se raro officinale est, nec asservatur, nisi pro parandis inde spiritu ac oleo. Adhibetur autem corylus sylvestris.

N. 1. Serpens virgâ corylina percussus, torpescit, unde conjectare licet, facultate antiserpentina corylum abundare.

N. 2. Faciunt ex ejusdem coryli sylvestris bifido surculo virgulam quâ metalla scrutantur.

Fructus (avellanæ λεπτοκόρυα) exhibent usui medico, nucleum, putamen & membranulas.

Nuclei teste Gal. l. 7. simpl. med. plus habent essentiæ terrestri ac frigide quam juglandes. Venenis resistunt venenosorumque animalium icibus (cum ruta & ficibus impositi) ex multo hausti veteri tussi medentur, urinæ ardorem mitigant.

Putamen crudum in pulverem contritum astringit, obstruit ac proin silit diarrhæam, albaq; foeminar, profluvia. Quercetanus specificum antipleuriticum inde facit cum corall. rub. & mandibul. lucii.

Membranula nucleum ambientes ejusdem cum putamine sunt facultatis eidemque præferendæ.

PRÆPAR.

Ex ligno. 1. Spiritus fit per Retortam igne nudo ex sarmentis exsicatis.

2. Oleum fit itidem per Retortam vel per descensum.

Vires,

Vires. Vim habet utrumque calfacientem incidentem, anodynā, antiepilepticā ac praeicipue odontalgicā.

N. Sunt qui oleum hoc oleum ligni Heracles, Rulando dictum autumant, nec sine causa quidem. Etenim non modo viribus usdem celebre est, quas Rulandius oleo suo Heracleino adscribit, sed & nominis rationem habet. Corylus enim quia primum ex Heraclea Ponti in Graciam

translata fuit, heracleotica seu pontica dicta est, adeoque & nuces heracleoticae.

PREPAR.

Ex Avellanis, Oleum expressum, Vires, Articulorum dolores inunctum juvat.

N. Ingrediuntur etiam nonnullas compositiones alexipharmacas, ubi preferenda sativa rubescens & praeicipue oblonga, ut dictum supra.

CIX. Costus.

Κόστος } verus } dulcis } hic officinalis.
          }   } amarus }

Costus } Costus, Matth. & Lon. i. e. Panax costinum, pseudocostus,
          } falsus } Costus Hortensis minor, Gesn. i. e. Ageratum,
          }   } Costus Hortor. Lob. i. e. Mentha.

N. Officinae in dulcem & amarum dividunt, quam divisionem non diversa speciei, sed diversa aetatis Clusius non sine causa statuit. Nimirum recentiores herba dulciores, cum vetustate tandem amarescunt.

Costus verus officinis nostratibus usitatus, est cortex extrinsecus cinereus, intrinsecus candicans. C. B. 6. & 7.

Eligatur costus recens, densus, odoratus subamarus non cariosus.

Costus amarus dicitur, Helenii Comagenii radix, Cord. in D. Costus Comagerius, adulterinus officinar. Lob. costus officinar. amar⁹, Lon. Cast. Tab. costus amarus officinarum seu Helenium comagenium Dioscoridis, C. B. 6.

Costus dulcis dicitur, Costus dul-

cis officin. Lon. sed adulterinus, Tab. costi pharmacopolarum species major, Cam. in Matth. costus dulcis, Cast. costus dulcis officinar. centaurio magno cognatus, C. B. 7.

Vires. Stomachicus, Epaticus, Uterinus ac Nephriticus est calf. sicc. 3. atten. aper. disc. Hinc convenit in colica obstructis mensibus & urina, hydrope, paralyti.

PREPAR.

1. $\circ\circ$ costinum Mesuae. Vide Disp. (ex cost. p. ij. caps. lig. p. j. major. p. viij. cum vino ac oleo sesamino,

N. Febrilem rigorem spina inunctum mitigat.

2. Pilule marocostinae. Vid. I. 2.

3. El. caryocostinum. V. D. N.

CX. Crocus.

Κροκός. Planta est bulbosa, florem primo

Gggg 3

primo autumnno ferens purpureum
cujus flammea flamina (instar an-
theræ) officinarum *crocus* est. Germ.
Saffran.

Ex croci generibus plurimis offi-
cinal. est *crocus sativus*, C. B. 1. Hu-
jus differentiam officinæ faciunt à
natali loco, unde *Crocus Viennensis*,
i. e. qui ex Viennensi agro ad nos
transportatur, ubi optimus hodiè na-
scitur. Orientalis qui ex locis orien-
talibus ac præcipue ex Sicilia trans-
mittitur in cujus monte (caryco no-
mine) omnium præstantissimus pro-
venire censetur. Vulgoque dicitur
Crocus de Aquila.

Videatur *crocus*, Brunf. Trag. Fuchs.
Dod. Cord. Lon. Tab. *crocum*, Matth.
Cast. hortense. Cam.

Eligatur *crocus flexilis*, tritu dif-
ficilis, albicantibus nonnunquam fi-
lamentis permixtus. Reprobatur è
contra saturato nimis colore rubro,
odore fugaci, utpote qui vel cnici
floribus, vel carnis bubulæ salitæ vil-
lis adulteratus.

N. Adulteratio croci adeo impostori-
bus communis est, ut Emporis nonnullis
visum sit, certos deputasse inspectores,
quorum judicio ut bonus *crocus* venalis
pronunciatur: ita adulteratus Neptuno,
Vulcanove, non citra venditoris ignomi-
niam censetur. Cujus rei exemplum
hic Francofurti aliquot abhinc retro an-
nis observare licuit.

Vires. Cordialis est ac pulmonicus
(ut quoque anima pulmonum audiat)

uterinus, & hinc cæteris visceribus fa-
miliaris, calf. 2. sic. 1. aper. dig. emoll.
anodymus est, somnum conciliat, mensis
ac fatum pellit. Ussu ejus frequens in sy-
cope, Apoplexia (gutta 1. ac 2. tinctura
aspergitur lingua) in hysteriis affectibus,
in ictero, in peste aliisque venenosis mor-
bis, in asthma (cum ol. amygd. dulc.)

Dosis ad ℥j.

Extrinsecus in collyriis, & sim. ad-
hibetur.

NB. Usus ejus immodicus (scil.
℥ij. vel iij.) lethalis censetur.

PRÆPAR.

1. Species *diacurcuma*. Vid. Disp.
2. Tinctura seu essentia *Croci* & *Cro-
ci orient.* q. v. extrahe cum ∇ opt.
abstrahere lentiss. Δ ad consistenti-
am debitam. Beguin.

N. 1. Alii extrahunt cum ∇ is cor-
dialis, e. g. rosarum usque guttula una
ac altera spir. Θ vel Φ is roboratis; aliis
fit extractio cum ∇ vis vel sero lactis.

N. 2. Spiritus vini abstractus croci fa-
cultate est imprægnatus, idcirco cum suc-
cessu in usum Medicum venire poterit.

N. 3. Alii collocant *crocum* cum syn-
done in alembicum, destillantque ∇ ex
cucurbita tantisper donec colorem ex *cro-
co* susceperit. Tinctum ∇ iterum destil-
lant ad remanentiam Tincturae in fundo.
Tenzel.

3. Extractum.

4. Oleum croci Mesua, (compos.)

5. Ol. stillat. paratur ut olea reliqua
ex floribus, sed rarissimum est, ob ni-
mios sc. sumptus, quos requirit. Ni-
mirum

nirum ex croci ℥j. vix ultra ʒj. elici poterit.

N. 1. Alii ℞. croc. or. ℥. ʒ. Terebint. ʒ. ʒ. ʒ. opt. q. s. destillant, septuaginta à febris cohobant. Alii ℞. croci opt. ℥. ʒ. ʒ. terunt grosse ac admiscem. ʒi. ʒi. an. ʒ. ʒ. circiter, cum albumine ovi F. pulmentum cui superfundunt ʒm. fontan. calidam (vel ʒm. mellis) digerant que dies (3. 4.) Hinc destillant per ʒ. excipere. Medull. destill.

N. 2. Habet potestatem prosternendi appetitum.

6. Trochis. de croco. Vid. Disp.

7. Elect. de ovo dictum. gülden Ey. Vid. Disp.

8. Empl. oxycroceum. Vid. Disp.

CXI. Cubebe.

Κομβίσα. Cubebe, Quabebe, Cubebe vulgares. Germ. Cubeben.

Fructus sunt aromatici exigui, forma & magnitudine piper rotundum referentes, nisi quod ferè paulum sint minores. Advchuntur ex Java, Ind. or. Insula, ubi decoquuntur antequam vendantur ne apud exteros plantentur. Præstant majores, re-

centes ponderosæ.

Dicuntur Cubebe, Garz. Acost. Fragos. Cord. hist. Cast. Tab. Matth (qui eas nec Arabum cubebas, nec Galeni carpesium demonstrat.) Cubebe vulgares, C. B. officinarum Lob. carpesium Græcorum, Lon.

N. Quid sint cubebe, ambigitur, alii ex genere piperis & nigro piperi congenere esse, Theophrastoque piper rotundum dici volunt: alii viticis fructum (at facultates diversa) existimant: Sylvaticus, Rusci fructum: alii carpesium Galeni statuunt. At Cesalpinius, Amemi legitimi fructum pronunciat. Est autem fructus racemosus arboris cujusdam malo vulgari similis, foliis vero piperis, sed angustioribus.

Vires. Calfac. 2. completè sicc. 3. compl. atten. disc. viscera omnia roborant atque imprimis caput, adeoque plurimis inserviunt compositionibus. E quibus sunt.

PRÆPAR.

1. Confect. c. saccharo.
  2. Ol. Cubebar. still.
- N. Rari usus est.
3. Spec. Diacubeb.

CXII. Cucumis.

Cucumis (oivus) in genere notat omnes fructus horarios adeoq; subto comprehenduntur	{ Cucumis officinarum qui vel Pepones, Melones, Anguriaz, &c.	{ Sativus, h. loci, Sylvestris Asininus. Vide in class. 4. Elatium,
---	--	---

Dicitur cucumis sativus, Brunfels. sativus & esculentus, Lob. cucumis Matth. Fuchs. Lon. Cast. cucumis, Trag. sativus vulgaris, C. B. 1, German, Cucumer sativum, Cord. in D, cucumis

Sunt.

Suntque cucumeres virides, albi, longi, recurvi, leves, asperi.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen cui & ipsi Fructus ad di possunt: hi enim etsi sint culinaries, attamen cibum præbent medicamento sum.

Vires. Semen (seu nuclei) ex numero est famosior. 4. sem. frig. maj. refriger. (præcipue si aridum sit, aliàs humect.) in sine grad. 1. absterg. aperit, urinam ducit, ususque creberrimus est in emulsionibus anti pleuriticis, anti nephriticis, anti nephreneticis, & sim.

Ipsa cucumerum substantia refrigerat & humectat. Excrementum est succi, adeoque non nisi robustioribus ventriculis edenda, idque non sine corrigentibus condimentis v. g. pipere, & sim.

PRÆPAR.

Condit. fructus: cum ☉.

CXIII. Cucurbita.

[sativa Kürbs. Hujus loci. Κολοκύνθη] Silvestris, Vide Colocynth. class. 3.

Nomen cucurbitæ omnibus familiare est Botanographis.

N. Cucurbita sativa etsi variant magnitudine, colore, figura, conveniunt tamen natura & viribus.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen & nonnunquam Folia.

N. Semen recensetur in numerum seminum 4. frig. maj. venitque in usum cum vel sine cortice.

Vires. Cucurbita convenit viribus cum cucumere tam in qualitatibus carnis quàm in seminis facultatibus. Folia recentia puerperarum mammis adhibita, monente Matthiolo, lac imminuunt.

▽. stillat. Ex fructu immaturo.

Vires. Fert opem omnibus inflammationibus externis, oculorum, aurium, podagricis, &c. Intrinsicus quoque mirabiliter æstum corporis mitigat.

N. Succus expressus idem facit.

CXIV. Cuminum.

Cuminum { sativum: quod hic.
pratense: quod carum.

Κόμινον, Cuminum sativum, Brunfels. Trag. Matth. Cord. hist. Lob. Cast. Cuminum Lon. cuminum officin. cumini sylv. 1. genus, Diosc. cyminum, Cord. in D. Tab. sativum, Cam. cuminum semine longiore, C. B. 1. alia cuminum domesticum, Romanum, Germ. Kümmich/ Kümmel/ Römisch Kümmel/ Pfefferkümmel/ Kramtammel/ Gartentümmel.

OFFICIN. NAT.

Solum Semen.

Vires. Calfac. & sicc. 3. atten. diger. resolvit, status discut. utile in Colica, Tympanit. vertigine.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex sem. l. a.

2. Ol. stillat. Ex sem. l. a. cum ▽ elicitur.

3. Spec. Diacumin.

CXV. Capressus arbor.

{ Mas.
Κυπρίσιος ☉ } Fœmina.

Arbor

Arbor est procera conifera, foliis pinum æmulans, iisque semper viridibus,

Provenit copiose in Insula Creta.

Insignitur Cyparissus, *Cast.* Cupressus, altera sive sylvest. *Ger.* Cupressus, *Matth. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cam. Tab. C.B. 1.* *Germ.* Eypressbaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Fructus & raro Folia.

Vires: Lignum, refrigerat, siccatur, astringit.

Fructus & Folia calfaciunt parum, exsicant ad gr. 3. astringuntque valde, proin usus sunt præcip. in hæmoptysi, diarrhæa, dysenteria. Commendantur utidem in melleione in voluntaria ut & in hermiis curandis intus & extus adhibita.

N. Fructus sive conos, nuces vel pilulas Cypressi officina nominantur: alius Gabelle dicuntur.

CXVI. Cupressus herba.

Chamæcyparissus, *Trag. Fuchs. Cord. Lon.* Santolina altera, *Dod.* Abrotanum foemina, *Brunf. Matth. Lob. Cast. Clus. h. st. Tab. Ger. Cam.* Cupressus herba, *Cord. in D.* Santonicum minus, *Cord. hist.* Pōtium, *Theophrast. Dioscor.* Absinthium marinum, *Tab.* Abrotanum foemina foliis teretibus, *C. B. 1.* *Germ.* Gartencypress.

Colitur in hortis nostratibus.

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia, sed raro.

Vires: Convenit qualitatibus cum ab-

rotano, ususque præcipui est in obstruct. Epatis, Renum & Vreterum: curat Ictericum, lumbricos fugat. Extrinsecus subvenit morbis uteri, &c.

CXVII. Curcuma.

Cyperus Indicus, *Diosc.* & Curcuma officinar. *Cord. hist. Clus. coroll. Lon. Lob. Tab.* Curcuma longa & rotunda, *Cord. hist.* Cyperus altera, radice lutea, *Cast.* Terra merita, *Ruel. Lob.* Cyperi genus ex India, *Matth. Fuchs. C. B. 1.*

Est radix officinalis exotica non tantum croceo colore apparens, sed & eodem colore alia tingens. *Germ.* Gilwurk/ Seelschwurk.

Duplex communiter est, aliquando longa aliquando radice rotunda: Hæc multo acrior priori existit, atque cum zinzibere sæpe affertur.

Vires. Dicata est vesica bilaria, Stomacho & Epati, hinc & Liens ac Viero. *Cast.* & sic. 2. amara est: absterg. atten. aper. dig. disc. menses movet, usus in Ictero, Hydrope, cachexia.

PRÆPAR.

Species Diacurcuma,

N. Rectius spec. diacroci nominantur, quippe curcumam non admittunt.

CXVIII. Cuscuta,

Est } Major, colore scil. albo vel rubro: Hæc hujus loci,
Minor. Vid. Epithymum in purgationibus.

Dicitur Androsaces vulgo cuscuta, *Trag. Matth. Lon. Cast. Clus. Ger. cal-*

Hhhh

sycha

fytha, *Lob. Tab. cassutha, Fuchf. Dod. major, C. B. 3. Germ. Silstraut.*

Floret Junio, Julio, Augusto: adnascitur passim herbis & fruticibus, potissimum urticę, lino, lupulo.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba tota villosa cum floribus, præcipue lino adnata.

Vires. Splenetica imprimis est, hinc epatica, *Cals. 1. sicc. 2. abstergit, subastringit, aperit, melancholicum humorem corrigit, utilis in scabie, ictero nigro, obstructionibus epatis ac lienis.*

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex tota planta.

CXIX. Cyanos.

Baptifecula, Blaptifecula, flos frumenti, Kornblum, blau Kornblum,

Cyanos	{	Sylvestris.	{ Montanus.
		Hortensis.	Segetum: <i>Hic officinal.</i>
			Repens

Dicitur Cyanus, *Lon. flos, Dod. Cyanus major, Matth. Cast. Cam. Cyanus sylv. Fuchf. Cyanus vulgaris, Lob. Ger. Cyanus cæruleus, Tab. Baptifecula, Trag. Lychnis agria & flos frumenti, Brunf. Cyanus segetum, C. B. 2.*

Crescit passim inter segetes: floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores, sed rari.

Vires. Frigef. & sicc. 2. astring. utilis in oculor inflammationibus, rubedine, lippitudine, doloribus.

PRÆPAR.

∇. stillat, ex flor.

CXX. Cyclamen.

Vocatur Cyclaminus, *Matthiol. Cord. in D. Lon. Tab. Cyclaminus major, Cast. cycl. rotundus, Fuchf. cycla-*

minus orbicularis rotundifolius, *Dod. cyclamen officinar. orbiculato folio, panis porcinus & Arthanita, Lob. cyclaminus flore odorato, Clus. hist. cyclaminus vulgaris & cyclam. prior, Matth. & Lob. Lugd. cyclam. æstivus vulgaris, Cam. cyclamen orbiculato fol. Ger. cyclaminus minor & Umbilicus terre, Trag. cyclamen orbiculato folio inferne purpurascete, C. B. 1. Germ. Erdapffel, Sâwbrodt.*

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Autumn.

Vires. *Calsac. & sicc. 3. potenter incidit, aper. absterg. Errhinum est. Usus præcip. in obstructis mensibus, in pellendo fetu mortuo, in ictero, in calculo expellendo, strumis ac tuberculis discutendis. Interne cauto opus habet magisque externo usui prostat.*

PRÆ-

PRÆPAR.

Succus. Hic cum raro nostratibus in promptu fit, ejus locum subit decoctum.

Unguentū de Arthanita majus, V.D. minus, V.D.

CXXI. *Cynoglossum.*

Κυνόγλωσσον, Cynoglossa, lingua canina, *Hundszung.*

Diversorum est generum è quibus magis officinale, quod indigitatur cynoglossa major, *Brunf. Cord. in D. cynoglossum vulgare, Matth. Lob. Cast. Clus. bist. cynoglossum. Dod. Tab. Ger. officinarum, Lon. cynoglossum majus vulgare, C. B. 2.*

Crescit passim locis aridis pone muros: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia ac Radix, sed raro.

Vires, Refrig. & sicc. 2. incrassant, obstruit. Usus in sistendo fluxu alvi, in gonorrhœa, ac catarrhis incrassandis: Verum quia in numero herbarum est, que narcosis virulenta suspecta sunt, rarissime à practicis adhibetur.

PRÆPAR.

1. *Pilul. de Cynoglossa. Vide Disp.*
2. *Somnū conciliant, narcotica sunt, Unguentum. Vide Disp.*

CXXII. *Cynosbatos.*

Κυνόσατον, κυνόρροδον, rosa sylvestris, arvensis, canina, rubus caninus, wilde Rosen/ Feld Rosen/ Heck Rosen/ Heide Rosen/ Hainhecke,

Varia comprehendit genera. Est enim rosa sylvestris, vulgaris, flore odorato incarnato, flore majore & rubente. &c. Verum in officinas non nisi rosa sylvestris, flore odorato incarnato infertur.

Insignitur Cynosbatos, *Diosc. Lon. cynosbatos procerior & cynorrhodos, Cord. in D. sentis canis & cynosbatos, Brunf. Rosa sylvest. i. genus. Trag. Rosa sylv. Matth. Dod. Tab. odora. Ger. Rosa sylvest. vulgaris. Cam. epit. Rosa canina odorata & sylvest. Lob. Rosa canina. Cam. Rosa sylvestris vulgaris flore odorato incarnato. C. B. 1.*

N. Matthiolus cynosbaton & cynorrhodon inter se differre statuit. Verum non male faciunt qui pro uno & eodem frutice habent.

Crescit in dumetis, floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Flores, fructus, Spongia, & interdum Radix.

Vires, Flores conveniunt in qualitatibus cum rosis sativis, sed majorem vim astringendi habent, proinde in profluvio uteri rubro & albo summa sunt estimationis.

Fructus, (Hagenbutten) vi Lithontriptica maximopere commendantur, in quatuor excellunt exempti arilli.

Spongia. (Bedeguar, Schlawffung/ Schlawffäpfel) itidem calculosis efficacissime juvare dicuntur & imprimis qui inibi continentur lapilli ac vermiculi, quorum hi quoque ad lumbricos fugandos

Hhhh 2 com.

commendantur. Potest propinari spongia pulverisata vel aliter præparata.

Radix. Spicula ex corpore extrahit (imposita.)

PRÆPAR.

1. Fructus Cynosb. conditi.

Condiuntur abrasa lanugine & exemptis prius arillis.

2. Rob. Cynosbati, Fic leg. e.

3. Spiritus s. ∇ spongiarum, quæ sit: Glomi mense Maio vel Junio collecti inciduntur, remotisque vermiculis aut aliis insectis inibi reperibilibus, digeruntur cum ∇ & fermento ut putrescant, dein elicitur ∇ seu spiritus per vesicam.

4. Spiritus alcalisatui. Ex capite mortuo (in destillatione precedenti residuo) ulterius incinerato, elicitur $\ominus$ idque purificatum cum Spiritu conjunge & aliquandiu macera. Tandem cum argilla misce & propelle per Retortam Δ nudo ut nempe totum $\ominus$ simul transeat. Postea rectificata si opus sit. Hartm. in præct.

Vires. Spiritus hujus guttula aliquot (ad 20.) in liquore conveniente exhibitæ, calculum insensibiliter expellunt.

CXXIII. Cyperus.

Κύπερος, wilder Galgan.

CXXIV. Cydonia malus.

Μηλέα κυδωνία, Cotonea malus. Quittenbaum.

Mala Cotonea	{	hortensis	{	Mala minora, quæ præferuntur.
		ferens		Mala majora vulgo pyra seu struthia.
		sylvestris		Mala media, i.e. notha, quæ proveniunt ex cotoneis quæ struthiis insita fuere vel contra.

{ Longus.

{ Rotundus.

Rotundus potissimi quidem usus est, tamen iudicio viroꝝ etiam eruditorum parum vel nihil longum superat; suntque partus diversi ejusdem radicis.

Crescit sponte in regionibus calidis. Italia, Syria, Alexand. & sim. Nostratibus colitur quandoque in hortis. gaudetque solo humido, sed minus efficax est peregrino.

Dicitur Cyperus Diosc. Alpin. Cyperus rotundus Orient. maj vel Babylonius, Rauhvolff. Cyperus major Syriacus, Cam. in Matth. Cyperus rotundus orientali major, C.B. 1.

OFFICIN. NAT.

Sola Radix quæ eligenda gravis, densa, fractu contumax, plena, aspera, odoris cum quadam acrimonia jucundi.

Vires. Utraque Stomachica est ac uterma calf. & sic. z. aper. Usus præcipuus in urina ac mensibus ciendis, cruditæ ventriculi consumenda, hydrope inchoato præservando, colica ac vertigine disentienda, ulceribus vesicæ solidandis; masticata emendat oris fætoꝝ.

Varias quidem ingreditur compositiones, sed alieno titulo insignitas.

Videatur malus Cotonea, *Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Cast.* Malus cydonia, *Lon. Tab. Cam.* Cotoneus, *Cord. Hist.* Cotonea & Cydonea mala, *Lob.* Mala rotunda minora, nonnullis *περυσυρλα* ab exteriori cutis colore, *Dod.* Mala cotonea minora, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Mala ipsa exiccata, Semen seu grana.

Vires, Mala cotonea stomachica sunt refrigerantia, astringunt, nutriunt. Usus præc. in vomitu, alvi fluxu, singultu, laxitate Stomachi.

N. Ante cibum sumpta alvum dissipare creduntur, è contra à pastu laxare.

Semen: Refriger. & hum. mucilagine sua lenit acrimoniam obtundit. Usus præcip. ad linguæ ariditatem leniendam (gar-garism.) ad dolorem hemorrhoidum sedandum (in chysteribus) ad ophthalmiam sanandam (mucilago cum Aq. rosarum facta & imposta) ad scissuras mammarum solidandas, ambustaque curandas &c.

PRÆPAR.

1. *Condit.* Condiuntur Cydonia (sive integra, sive in frusta concisa) separato cortice semineque exempto: aromatizanturque cinamomo, caryophyllisque infixis.

2. *Vinum.* Est succus liquidus cui admixtum est tantillum sacchari.

3. *Rob. Cydonior.* Est succus inspissatus ad mellis consistentiam.

4. *Diacydonium.* Ex succo acido & sacch. $\frac{1}{2}$. *Vid. Disp.*

6. *Marmelata.* Est citonior, dulcium decoctio (per manicam Hippocratis) filtrata cum saccharo inspissata & in scatulas ut congelescant effusa.

7. *Miva Cydonior, simplex.* Syrupus est ex succo, dulcior, p. xij. vini p. v. & sacch. p. iij.

8. *Miva Cydonior, aromatizata.* Syrupus est ex succo acidior. p. xij. vini p. v. mellis p. iij. & Cinam. V. D.

9. *Diacydonites vel Diacydonium simplex.* Ex carne Cydonior, scil. atque sacch. ana. V. D.

10. *Diacydonites vel Diacydonium compositum.* Diversæ descriptionis extat V. Disp. A. & N.

11. *Diacydonites Laxativum.* *Vid. Disp. Aug.*

12. *Essentia seu spiritus.* Ex succo dulci fermentato: raro in usu est.

13. *Ol. per infusionem.* Ex cydoneis non excorticatis succo Cydon. & oomphacino. V. D.

Dactylus, vide Palma.

D.

CXXV. Daucus.

Δαῦκον, Daucus, Daucum & Daucium, *Mohrenkummel.*

N. Dauci nomine planta bine officinis veniunt, Daucus scil. Creticus, de quo hic, & Daucus vulgi seu officinarum. Vide Pastinaca sylvestris.

Dicitur Daucus 1, *Matth.* Dauc.

Hhhh 3

Cre-

Cretensis verus, *Diosc. Lob. Ger. Dau-*
Creticus, *Cast. Tab. Dau.* foliis foeni-
culi tenuissimus, *C. B. 1.*

Nascitur sponte in Insula Creta
unde quoque nomen habet, tum
quoque in Italia: Semen solum no-
stratibus officinale est,

Vires. *Vierinum inprimis est, & dnu-*
reticum Calf. & sicc. 2. aperit, incidit,
status discutit. Vfus precip. in mensibz
obstructis, suffocatione & dolore matricis,
in colica flatulenta, in singultu, dysuria,
tussi chronica.

N. Ingreditur Compositionē Theriacā.

CXXXVI. Dictamnus Creticus.

Dictamni officii. § Dictamnus Creticus, *Cretischer Dyptram: de quo hic.*
nales sunt } Dictamnus vulgaris seu albus officinar. *Vide Fraxinell.*

Dicitur Dictamnus, *Brunf. Dicta-*
mnum, *Matth. Lob. Cast.* Dictamnium
Creticum, *Matth. verum, Dod.* Di-
ctamnus verus, *Cord. in D.* Dictamnus
Creticus, *Trag. Lon. Cam.* Dictamnus
Creticut, *C. B. 1.*

Nascitur in Creta foliis crassiori-
bus & villosioribus, in hortis Italiae
majoribus minusque incanis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Vierina inprimis est herba ac*
alexipharmaca: Calf. & sicc. atten. ab-
sterg. aper. Vfus prec. in obstructis men-
sibus, in partu accelerando (intrinsecus
& extrinsecus) in Ichibus venenatis, in
spiculis extrahendis.

CXXXVII. Dipsacus.

§ Sativus.

Est { Major, *Hac usualior.*
Sylvestr. { Minor. *Et hac adhibe-*
ri potest.

Videatur *Διψακος, Fuchf. Dod. Tab.*
Ger. Labrum Veneris, Matth. Cord. in
D. Carduus Veneris, Carduus fullo-
rum, Lob. Trag. Dipl. Sylv. aut Virga
paucoris, C. B. 3. & 4. Germ. Rortendissel.

Crescit locis asperis arenosis: Flo-
ret junio & julio.

OFFICIN. NAT.

Radix sed rarissime: hinc *Vermicu-*
li in echinis reperti.

Vires. *Radix teste Matthiolo sicc. ab-*
stergu. Vfus precip. in Rhagadibus ani so-
lidandis (decocta cum Vino) commenda-
tur in verrucis abigendis.

Vermiculi de collo suspensi quartanam
arceve creduntur; eosdem cum oleo ro-
fac, vel simili contusos paronychia m sa-
nare, author est Matthiolus.

CXXXVIII. Doronicum.

Aconitum pardalianches Theo-
phraستي, *Matth. Tab.* Doronicum Au-
striacum alterum, *Clus. Cam.* Doroni-
cum 2. longifolium, *Tab. minus, Ger.*
Doronicum radice repente, Eidem,
Doronicum radice dulci, C. B. 1. Ger-
man. Gamswurk / Schwindelkraut.
Crescit in Austria, Styria, Helve-
tia, &c.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Accedit ad calfac. & sicc. gr.*
3. di-

3. discut. alexipharmaca est. *Vfus pra-* emol. resol. sudores movent ut sambucus
cipuus in Vertigine, Vteri inflatione, pal- flores.

pitacione cordis, venenosis morbis ac mor- Eadem vi pollent folia & imprimis ad
ibus (nimirum signaturam Scorpionis podagricos dolores sopiendos, tumoresque
habet.) aquosos discutendos, adeoque & hernia
aquaosa conveniunt.

N. Sunt qui aconitum pardalianches esse volunt, adeoque noxium (ut Mat-
thiol.) Cui tamen moderni minime sub- (præterquam quod aquosos & serosos hu-
scribunt. mores totius corporis per album educit.)
calf. & sic. discutit, emollit. *Vfus præ-*
cip. (ut florum) in inflammationibus. E-
rysipelate, & sim.

E.

CXXIX. Ebenus.

Lignum exoticum est in medici-
na nullius usus, præter quàm quod
Paracellus oleum ac sal ejus maxime
commendet. Ol. stillat. collaudat in
doloribus arthriticis, Podagra, Para-
lysi, morbis venereis & pustulis (ex-
trinsecus scilicet loco affecto inun-
ctum.) Sal celebrat vi purgandi (for-
te facultatem purgatricem stimu-
landi) in podagricis paralyticis, item
virtute mundificandi vulnera. Vide
Paracels. de Xylo Hebena. German.
Ebenholz.

CXXX. Ebulus.

Χαμαίρα Dioscoridis. h. e. Sam-
bucus humilis. Ebulus, *Trag. Matth.*
Fuchs. Lob. Cast. Tab. Ebulus seu humi-
lis sambucus, *Dod.* Ebuli & Sambu-
ci alterum genus, *Lon.* Sambucus
humilis seu Ebulus, *C. B. 5.* German.
Niderholder/Attrich.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex interior, Semen
& Baccæ.

Vires. Flores calfac. & sic. discut.

Cortex interior maxime radice
(præterquam quod aquosos & serosos hu-
mores totius corporis per album educit.)
calf. & sic. discutit, emollit. *Vfus præ-*
cip. (ut florum) in inflammationibus. E-
rysipelate, & sim.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex floribus.
2. Spiritus. Ex floribus fermentatis.
3. Rob. Ebuli. seu pulpa baccar.
Vires. Aquas blande detrah. sudoresque movet.

4. Tinctura seu Essentia granorum E-
buli. Fit & usurpatur eodem modo,
quo tinctura Sambuci.

Vires. Tinctura hæc specificum est
remedium contra hydropem, cachectiam,
utero strangulatum, cujus paroxysmum
sudore mediante fugat.

De Cortice & semine, vide in pur-
gantibus.

CXXXI. Endivia.

$\Sigma\epsilon\pi\iota\varsigma$, Intybus fativa. Endivien.
Major latifolia, quæ intelligitur
simpliciter sic dicta.
Est Minor angustifolia (dicitur sca-
riola.) quæ priori substitui potest.
Prior dicitur Intybus sive Endi-
via, *Trag.* Intybus major, *Matth.* In-
tubum

tubum sativum latifolium, *Fuchf. Lob.* Intybum sativum, *Cord. in D. Dod. Ger.* Intybus sativa major, *Cast. Seris* (sive Endivia alba.) *Lob.* Endivia hortensis, *Cam.* Intybus major sativa sive cichorium domesticum, *Tab.* Scariola Arabum interpretibus *Seris* domestica latifolia *Dioscor.* Intybus sativa latifolia sive Endivia vulgaris, *C. B. I.*

Colitur in hortis, solo gaudens optimo, Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen, rarissime Radix.

Vires. Epatica est nobilissima refrigerans & sicca. 2. absterg. aperit. diuretica est. *Ufus* frequentissimi in febris biliosis.

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex integra planta,
2. Succus, Ex foliis.
3. Syrup. De Endiv. simpl. ex succo & saccharo $\frac{1}{2}$,
4. De Endiv. compos. Vid. D.
5. Syr. Byzantinus, V. D.
6. Diaser. Andernac. V. D.
7. ☉. Ex planta incinerata.

CXXXII. Epatica Nobilis,

Epatica alba, Trifolium nobile, Epatica. *Brunf.* aurea. *Brunf. Tab.* Trifolium magnum seu aureum. *Trag.* Trif. aureum. *Dod. Lon.* aureum magnum, *Cast. Trinitas, Matth. Cord. h. Cast.* Hepaticum trifolium. *Lob. Cam. Ger.* Hepatica trifolia, *Clus. hist.* Trifolium Epaticum flore simplici. *C. B. I. Germ. Herz- oder Leberblümlein / gülden Leberkraut / edel Leberkraut.*

Florere incipit veris initio, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores,

Vires. Calf. & sicca. moderate (al. refr.) substring. sanguinem mundificat. Epatica ac Lienis obstructions reserat, urinae ciet, *Renes & vesicam abstergit, Hæmorrhoidiam curat.*

PRÆPAR.

▽ Ex planta integra.

Epatica taxatilis, vide Lichen,

CXXXIII. Epatica stellata,

Hepatica stellaria, *Tab. Matr. sylva, Trag. Cord. in D. Lon.* Asperula, *Lob. Ger.* Asperula odorata, *Dod. Cast. Clus. hist.* Aperine sylv. quadam *Cord.* Asperula seu Rubedo montana odorata. *C. B. I. Caprifolium alius. German. Stein & berckam / Herzhweid / Werm. meißler.*

Gaudet solo nemoroso, Floret April. Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Calfac. & sicca, seu temperata potius est, Epatica cordi familiaris. *Ufus* præcip. in obstructo Epate ac meatu biliario & hinc in Utero, in Epate calidior refrigerando. Extrinsecum in temperie calida Epatis (cataplas.) in tumoribus calidis. *Quin & pedibus alligata parturientium partum accelerare dicitur.*

N. Plantula est nostratibus familiarissima, quippe vix quidam e *Francia* surtensibus erit, cujus potum Majo mense

non suboriet, saporem conciliando gra-
tissimum.

CXXXIV. Equisetum.

Ἐπίγειος, Herba Equinalis, Cauda
Equina, Rosschwanz/ Pferdschwanz/
Schaffenhew.

Varii est generis. Est enim Equise-
tum palustre varium, est sylvaticum,
est pratense, est denique arvense. Et
hæc etsi viribus conveniant, atta-
men usuale magis est pratense.

Dicitur Hippuris altera, Trag. E-
quisetum alterum, Matth. Equiset-
um, Fuchsico, Cord. in hist. Hippuris
major prima, Lon. Hippuris fontalis
& Equisetum 2. Diosc. Lob. Hippu-
ris minor, Lob. Equisetum palustre
majus, Tab. palustre, Ger. Equisetum
pratense longillimis setis. C. B. 8.

OFFICIN. NAT.

Caulis cum foliis suis.

Vires. Vulnerarium est frig. sic. 2. in-
spissat. astring. Usus præcip. in hæmorrh-
gis sistendis, in exulceratione & vulne-
ratione Renum & Vesicæ, interancorum
tenuium, &c.

PRÆPAR.

∇. stillat.

CXXXV. Eruca.

Ἐρωκίον, Arab. Lergir, Rauken.

Palustris, crescit juxta rivu-
los.

Sylvestris, crescit in locis a-
renosis, floret Junio, Julio,
&c.

Hortensis. Ἐρωκίον, Legir,
weisser Senff.

Ex his inferitur in officinas potissi-
mum hortensis latifolia, C. B. 1. quâ
tamen acrior est sylvestris.

Dicitur Eruca, Brunf. Matth. Cord.
in D. Cast. Eruca sive Rucula marina
major & Sinapi 8. Trag. Eruca sylve-
stris, Fuchsico, Lon. Sinapis alterum
genus, Fuchs. Erucula major, Cord. hist.
Eruca sativa, Matth. Lob. Dod. Eruca
major, Cam. Eruca latifolia alba sati-
va Dioscor, C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calfac. sic. intense. (3.) Usus
præcipuus in Venere stimulanda, apople-
xia præservanda. Extrins. (imposita ra-
dix) extrahit officula fissa, pituitam è ce-
rebro proliciu (in apoplegmatism.)

CXXXVI. Eryngium.

Iringus, Aster Atticus, Centura
capita, Inguinalis, Mannstrew/ Ra-
dendistel/ Brackendistel.

Gaudet locis herbosis, arenosis,
floret Julio.

Ex Eryngiorum generibus officina-
le est Eryngium primum, Trag.
Lon. Eryngium montanum sive cam-
pestre, Matth. Cast. Eryngium, Fuchs.
Cord. in D. Tab. Eryngium mediter-
raneanum, Ger. Eryngium campestre,
Dod, Cast. Vulgare, Clus. hist. Eryngium
campestre mediterraneanum, Lob. E-
ryng. vulgare, C. B. 2.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda Sole existente
in Cancro.

Vires. Epatica, nephritica & alexi-
phara

pharmaca est, temperatè calida, medio-
criter sicca aper. discut. Usus prac. in ob-
structis mensibus, Urina. Epate, Vesica bi-
liaria, Liene, &c. & hinc in utero ut &
(teste Galeno.) in Colica.

PRÆPAR.

Condita radix.

CXXXVII. Erysimon.

Variorum est generum è quibus
usualius est *Ερύσιμον*, I. Tab. Erysi-
mon vulgare, C. B. I. Irio, *Matthiol.*
Cord. in D. Lon. Verbena fœmina &

Sinapi 7. *Trag.* *Wegsenff/Hederich.*
Crescit juxta vias: Floret Julio,
Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac Herba.

Vires. *Calfac.* & sicc. 3. attenuat, ap-
rit, expectorat. Usus pracip. in mucilagi-
ne contumaci pulmonum atque tussi chro-
nica. Extrinsec. in Cancro non exulcerato,
tumoribusq; renitentibus mammarum.

PRÆPAR.

Syr. de Erysimo *Lobelii.* Vid. I. 2.

CXXXVIII. Eupatorium.

[Veterum seu grecorum. Vide *Agrimonia*,
Eupatorium] *Mesua.* Vide *Ageratum*,
[Cannabinum: Describitur hoc loco.

Dicitur Eupatorium Cannabi-
num, C. B. I. Herba S. Königundis,
Trag. I. Tab. Eupator. aquaticum,
Gesn. *Salvia*, *Brunf.* Eupatorium vul-
gare, *Matth.* *Dod.* *Cast.* Eupatorium
adulterinum, *Fuchf.* Eupatorium A-
vicennæ creditum, *Lac.* *Lon.* *Cam.*
Cannabina aquatica mas. *Lob.* *Germ.*
Wasserdost / Königkraut / Hirsgünnel /
Albtraut.

N. Plerique hanc herbam Eupatori-
um Avicenna censent. *Bauhinus* verò
Agrimonia pro Eupatorio & *Gracor.*
& *Avicenna* habendam esse monet.

Crescit locis uliginosis; Floret Ju-
lio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Flores & Folia, sed raro.

Vires. *Calfac.* & sicc. saporis est a-
marusculi, atten, aper. subadstr, Epatis

ca est & vulneraria. Usus pracip. in ca-
chexia, catarrhis & tussi, mensibus re-
tentis. Extrinsecus è nobilissimis est vul-
nerariis (ut & intrinsecus) mensis ciet
balneatione, &c.

PRÆPAR.

▽. Ex foliis & floribus.

CXXXIX. Eufragia.

Ευφραγία, Eufragia, Eufrasia,
Xugentrost.

Eligitur Eufragia vulgaris seu of-
ficinarum, C. B. I. Eufragia alba,
Brunf. Eufragia, *Matth.* *Cast.* Eufra-
sia & Eufrasia, *Fuchf.* *Dod.* *Lob.* *Tab.*
Ger. *Vulgaris*, *Lon.* Eufrasia Argen-
tensium vel 2. & 6. *Trag.* *Ophthal-*
mica sive *Ocularia.* *Cord.*

Crescit locis apricis, sabulosis.
Floret Junio, Julio, Augusto.

OFFICIN.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. *Ophthalmica est & Cephalica calf. & sicca.* 2. *adstring. disc. saporis sub-acris: Vsus præcip. in oculor. suffusionibus, caligine, memoria debilitata.*

PRÆPAR.

1. *Conserua.* Ex tota herba cum floribus.2. ∇ . Ex integra herba Julio collecta.

3. Vinum nonnullis usitatum est: fit infusione summitatum pro potu ordinario.

F.

CXL. Faba.

Faba est { Vulgaris { fativa { major } minor } de quibus hic.
 { sylvestris.
 { Phascolus. Faseln/ Welsche Bonen.
 { Lupinus. Feigbonen.

Videatur *Kvauds Faba, Brunf. Tab. Maib. Fuchf. Cord. in D. Lon. Last. Cam.* Faba vulgaris, *Trag. Fuchf. Cord. hist.* Boona sive phaselus major, *Dod. Faba major recentiorum, Lob. hortensis, Ger. C. B. 1. Germ. Bonen/ gemeine Bonen.*

N. 1. Sunt qui inter fabas & Boonas distinguunt, fabisque nos carere volunt, boonis e contra frui. Verum enim verò etsi constet, fabas nostrates à veterum descriptione nonnihil differre: attamen verisimile videtur, differentiam hanc, à diverso loco natali potius dependere, quam ex diversa plantarum specie, adeoque secundum Botanicum huius seculi sagacissimum & peritissimum, C. B. fabas magnitudine figura coloreque differre, & quo majores, eo magis in longitudinem eas esse depressas, quo minores, eo rotundiores. Vt sit, sufficit nobis quod viribus conveniant.

N. 2. *Fabarum usus prohibitus est à Pythagora, quia flores lituris suis nigris signaturam referant lugubrem, & animas mortuorum, qua in eis habent: ab aliis interdicitur, quia existiment sensus usdem hebetari, insomnia turbulenta excitari.*

N. 3. Est & faba Indica purgatrix, cujus historiam si quis velit ipsemet legere poterit 1. apud *Clus. lib. 2. exot. c. 30.* 2. in annot. ad *Monard.* 3. apud *Tabernam.* Nimirum quia nostratibus in usu non est eam describere super se deo.

OFFICIN. NAT.

Farina fabar. fativar. & præcipue majorum.

Vires. *Emplastica est, refriger. & sicca.* 1. *incrass. exterg.* utilis intra corpus in diarrhaea, lienteria, &c. Extra, in maculis è sole contractis aliisque cutis sordibus extergendis (si illa fricentur) in sug gillatis discutendis.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus.

Vires. Diuretica est, maximèque usus in maculis faciei extergendis eaque succanda.

2. ⊙ Ex stramine incinerato.

Vires. Summum diureticum est, usitatissimumque in hydrope, calculo & urinaretentia.

CXXI. Fabaria.

Τηλέφιον, Crassula, Crassula major, faba inversa, Knabenkraut/Wundkraut/Donnerkraut/Donnerbonen.

Usuale est Telephium vulgare, C. B. 1. quæ est Fabaria, Matth. Telephium, Matth. Lob. Tab. Cast. Cam. Telephium album, Fuchs. acetabulum alterum, Cord. in D. album, Fuchs. ico. Faba inversa, Lob. Telephium alterum sive Crassula, Dod. vulgare sive secundum, Clus. hist. Crassula seu faba inversa, Ger. Cotyledon, alterum Dioscoridis, Col. scrophularia media vel 3. Brunf.

Floret Julio ac Augusto. Crescit circa muros, locisque saxosis.

OFFICIN. NAT.

Folia tantum.

Vires. Matihol. refriger. & hum. (Dodonæo refriger. & sic.) vulneraria est astring. mundificat, præcipueque usus est in consolidanda intestinorum erosionè per dysenteriam introducta, in curanda hernia, in maculis cutis detergendis, in ambustis medendis.

PRÆPAR.

▽. Ex fol. & floribus.

Farfara. vide Tusfilago.

CXXII. Ficus.

Σύκη, Ficus, Brunf. Trag. Matth. Dod. Cord. hist. Bellon, Lon. Lob. Cas. Tab. Ger. Ficus sativa, Fuchs. communis. C. B. 1. Germ. Feigenbaum.

OFFICIN. NAT.

Fructus, (σύκα.)

N. Primitia fructus dicuntur grosse ficus; sicca in furno aut sole exiccata, carica, alius passa.

Vires. Carica calf. 2. (recentes moderatius) utraque humect. pulmonaria sunt, & bechica, arenulis Renum & vesicæ medentur, venenis resistunt: præcipue usus sunt in variolis & morbillis ad cutem pellendis, maturant, molliunt, attrahunt, unde & bubombis pestilentialibus (innuente Scriptura) conferunt, mulierculis nostratibus, appropinquante partu, ficuum rostar. esus ad partum faciendum est familiarissimus, Quin & familiare est super ficus V accendere brodiumque ad ruffim sedandam propinare.

CXXIII. Filipendula.

Φιλιπένδαλα, filipendula cenanthe, saxifraga rubra, rohter Steimbrech.

N. Dicitur Oenanthe veterum, quia viribus aliquantum conveniunt.

Usualis est filipendula vulgaris, C. B. 7. Filipendula, Trag. Dod. Matth. Cord. hist. Lon. Cast. Tab. (cui & saxifraga rubra.) Ger. Oenanthe, Fuchs. Cord. in D. Lob.

Nasci-

Nascitur solo herbofo. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Radix.

Vires. *Calf. & sicca, 3. attenuans, abstergit, substringit, discutit, diuretica est: Usus precip. est in tartarea mucilagine pulmonum, Renum vesicae ac articularum, in colica stantuleta, in albo mulierum profusio. Extrinsecus in tumore hamorrhoidum.*

Dosis ʒj.

CXLIV. Filix.

Πρίσις, Πρίσιον, Fahn / Fahnkraut / Waldfahn.

[Mas non ramosa (plurimum pedicellorum.)	] utraq;
[Fœmina ramosa (unius pedicelli.)	] scilicet u-

Mas dicitur Filix, *Brunf. vulgaris, Trag. mas, Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Tab. Ger. fœmina, Gesn. Cæsalp. Filix non ramosa dentata, C. B. 3.*

Fœmina inscribitur, Filix sylvest. *Brunf. Filicis majoris genus, Trag. Fil. fœmina, Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. Thylypteris, Filix fœmina, Cord. in D. Filix mas major sive fœmina credita vulgo, Clus. Filix ramosa major pinnulis obtusis non dentatis, C. B. 1.*

Nascitur locis opacis nemorum: viret tota æstate, nocte D. Johanni sacra semen profert: novi qui dicto tempore id collegerunt, verum qua utilitate ignoro.

OFFICIN. NAT.

Radix inprimis Filicis fœminæ.

Vires. *Splenetica est, calf. & sicca, amara est, subastr. aperit. Usus precip. in obstructionibus viscerum & inprimis Lienis & Uteri. Extrinsecus commendatur ad ambusta (extracta mucilago.)*

N. Gravidis insensa censetur.

CXLV. Fœniculum.

Μάγ. Ψευ, Fœniculum, *Brunfels. Trag. Fuchf. Cord. in D. Tab. Vulgare, Ger. fœniculum nostrum vulgare, quibusdam Hippomarathrum putatum, Cam. C. B. 1. Germ. Fenchel.*

Crescit locis cultis, aridis; Floret Julio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Summitates, Radix (quæ una ex radicibus 5. aperientibus famosis.) Semen.

Vires. *Folia calf. 2. sicca, 1. aper. resolu. discut. diuretica, carminativa & bechica sunt, ventriculum roborant, lac augent, visum confortant, asperam arteriam leniunt.*

Radix & semen calf. 3. adeoque insuper usus creberrimi in humorum & flatuum discussione, & ad peripheriam expulsionem.

N. Semen adhibetur sæpissime ad corrigenda purgantia, ut & ad flatus discernendos.

PRÆPAR.

1. Confectum Semen,
2. ▽. Ex integra planta incisa,
3. ▽. Ex semine,

liii 3

N. Oph.

N. Ophthalmica est inter usitatissimas.

4. ☉ stillat. Ex femine.

5. ☉. Ex planta incinerata.

CXLVI. Fœnum græcum.

Fœnogræcum, Fœnugræc / Boeck. Horn.

Est { Sativum : Hoc usuale,
Sylvest. minus usitatum.

Dicitur fœnum græcum, Trag. Matth. Lob. Lon. Dod. Cast. Cam. Fœnogræcum, Fuchs. Cord. in D. fœnum græcum sativum, C. B. I.

OFFICIN. NAT.

Semen solum ex sativo scilicet desumptum.

Vires. Calfac. 2, sicc. 1, emollit, digerit maturat, discutit, paregoricum est, ususque adeo famosi, ut cataplasma dictarum intentionum Chirurgis vix usitatum sit, quin fœnogræcum vel huius mucilaginem contineat. Crebriusque usus est in clysteribus emollientibus, mucilaginosâ quippe sua substantia obtundit acrimoniâ, intestinaque erosa oblini. Insuper conducit ejus mucilago ad oculorum suggestiones discutendas (imposita.) Vide Hartman. pract.

PRÆPAR.

Mucilago. Extrahitur beneficio coctionis in ∇.

CXLVII. Fragaria.

Κόμαρον, Fragaria, Brunfels. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob. Cast. Ger. Fragaria vulgaris, C. B. I. Fragula, Cord. vult. Fragula & Trifolium fragiferum, Tab. Erdberttraus.

Crescit locis opacis: Floret Martio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba & Fructus in parati.

Vires. Herbarefrig. & sicc. moderate, substring. diuretica est, ususque crebri in gargarismis & balneis, in cataplasmatibus, &c.

Fructus, (fraga.) Refriger. & humect. Spleneticâ sunt ac nephritica, Venis resistunt, quia autem facile putrescunt non adeo commode comeduntur.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex integra planta florida: Abstergit lentigines & maculas.

2. ∇. Ex fructibus.

N. Sitim & æstum febrilem extinguit, urinam ciet.

3. Syrup. Ex succo fragor.

4. Spirit. Ex succo fermentato, qui tamen usus rarioris.

5. Tinctur. è baccis cum ∇ propria.

CXLVIII. Fraxinus.

Eschbaum / Excelsior. Hac officinalis.
Eschern / Humilior. Minus usualis.
Dicitur Fraxinus, Brunfels. Trag. Matth. Dod. Lon. Lob. Tab. Cast. Fraxinus excelsior, C. B. I.

Floret Aprili & Majo: Semen fertur Autumno. Crescit in sylvis opacis,

OFFICIN. NAT.

Folia, Cortex, Lignum, Semen.

Vires. Folia siccam validè, curantque istus serpentum, sed usus sunt rarioris.

Cortex & Lignum, siccant itidem.

attenti.

atenu: Splenis duritiem specificè emolliant, diuretica sunt ac lithonriptica, eaque non è postremis.

N. Sunt qui lignum die Ioannis Baptistæ casum, vulneribus ac contusionibus solo affricatu mederi credunt, cadunt autem id alii ante Solis ortum, alii ipso meridiano temporis puncto.

Semen (folius, adhaerens) calfac. & sicc. validdè conducit Epaticis, Pleuriticis, Calculosis.

N. Colligendum hoc est autumnali tempore.

PRÆPAR.

1. *Extract.* Ex corticibus per ∇ appropriatam, liquore aliquo acido acuatam, ubi excellit ∇ ex tenellis fraxini foliis destillata. *Quercetan. in P. R.*

2. $\odot$ Ex ligno: fit destillando modo communi.

3. $\ominus$ Ex cinere corticum.

N. Sal ex ligno incinerato vulneribus intus & extus cum felici successu usurpatum vidi.

CXLIX. Fraxinella.

Dictamus albus (propter radicem albam) sive fraxinella, C. B. 5. Polemonium, *Tab.* Dictamus putatus, *Bruff.* Dictamnus vulgaris, *Trag. Cam.* Officin. *Lon.* Dictamnium album, nonnulli pumila fraxinus, *Matthiol.* *Cast.* Tragium primum, *Diosc.* *Lob.* Dictamnus nostra, *Cord. in D.* Fraxinella, *Cord. hist.* *Dod.* *Clus.* *Ger.* Germ. weißer genuiner Dyprian / Escherwurk.

Crescit in rupibus: Floret Junio.
OFFICIN. NAT.

Radix verno tempore colligenda.

Vires. Est cordialis, alexipharmaca, uterina, cephalica, amara, calfac. & siccat, aperit, vermes necat: Usus præcipui in morbis malignis, in Epilepsia aliisque affectibus capitis, in obstructione uteri, &c. Extrahere quoque dicitur spicula cutis infixa.

CL. Fumaria.

$\kappa\alpha\pi\nu$ $\odot$, Fumaria officinarum & Diosc. C. B. 1. Fumusterre, *Brunfels.* *Cam.* Fumaria, *Trag.* *Matth.* *Fuchs.* *Cord.* in *D.* *Dod.* *Lon.* 2. flore albo, *Tab.* *Campanos.* *Lob.* Fumaria major, *Cast.* Fumaria purpurea & alba, *Ger.* *Germ.* Daubentropff / Daubentörbel / Erdrauch / wilde Rauhen.

Crescit passim in hortis, vineis, &c. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Splenetica est ac Epatica: attenuat, serosos biliosos ac adustos humores sensim expurgat, viscera reserat, reserata roborat, sanguinem purificat. Hinc usus præcipui, in scorbuto aliisque morbis mesenterii & Lienis, in Ictero, in scabie omnis generis, & sim.

PRÆPAR.

1. ∇ Ex herba cum floribus,
2. Oleum stillat. quod rarum,
3. Succus inspissatus. Dosis ad $\mathfrak{z}$ ss.
4. Conserv. summit.
5. Syr. simpl. Ex succo.

Compos. Vide Disp.

6. *Ol. stillar.* Ex herba sicca,*Dosis* ʒj. ad ʒiſs.7. *Pilul. de fumar.ia.* Purgant bilem,
serofosque humores,8. Θ *fumar.ia.* Ex herba incine-
rata.CLI. *Fumaria bulbosa.*

Fumar. bulb.	} radice cava 1. <i>Hec usualior.</i>
C. B. est	
	} major 2. <i>Hec surrogari priori potest.</i>
	} minor 3.

1. Dicitur, *Aristolochia rotunda*,
Brunf. *Arist. rot. vulgaris.* *Trag. Fuchf.*
(cui & *Pistolochia*,) *Cam.* *Fumaria*
altera. *Math. Cast.* *Capnos Chelido-*
nia. *Lon.* *Radix cava major.* *Dod. Clus.*
hist. *Fum. Cava herbariorum.* *Lob.*
Germ. *Erdkraut/falsch Holtwurz.*

2. *Fum. bulb.* radice non cava di-
citur *Aristolochia rotunda vulgaris*,
radice solida, *Trag.*

Crescunt in dumetis locis frigi-
dis & opacis, ut & in vineis. Florent
April,

OFFICIN. NAT.

Radix: raro *Herba* cum floribus.

Vires. *Cals.* 2. *sicc.* 3. *absterg.* *suba-*
string. *aperit.* *Epatica* est, *Uterina*, *Ale-*
xipharmaca, *sudorifera*, *diuretica*, &
vulneraria. *Ussus* *pracip.* in *ciendis men-*
sibus, *lochis*: *foetum mortuum* *expellit*,
letero *medetur*, *sanguinem mundificat*,
adeoque & *scabies* *succurrit.* *Extrinsicus*
commendatur *quam maxime* *ad vulne-*
ra *etiam* *inveterata* & *stulosa*, *utpote*
qua mundificat & *consolidat*, *ad scabiem*,
ad dolores podagricos (a *frigidis humori-*
bus) *ad sanguinem coagulatum* in *contu-*
sionibus, *ad putredinem oris*,

G.

CLII. *Galanga.*

Galgan/ C. B.	}	Major, radice crassiore, ru-
		bra minus odorata, & c.
		Minor, radice tenuiori, no-
		dosa intus & extra rube-
		scente sapore acri instar
		piperis odore suavi.

N. *Hec priori* *praefertur.*

Dicitur *Galanga minor*, *Math.*
Cord. h. *Fuchf.* *Lob.* *Lon.* *Tab.* *Acost.* *Ger.*
Galanga minor officinar. *C. B.* 2. *Gal-*
anga Indica. *Amat.*

Major vocatur, *Galanga major*,
Math. *Cord. hist.* *Lon.* *Fuchf.* *Lob.* *Ce-*
salp. *Tab.* *Gal. crassa.* *Amat.* *Iridis* *ge-*
pus. *Clus.* in *Acost.*

N. *Galanga* (*γαλγαν*) quibusdam
Acori, nonnullis *Iridis* *species* *videtur*,
minor a *recentioribus* *Gracis* *Cyperus*
Babylonica *nominatur.* *Arab.* *Galingia*,

OFFICIN. NAT.

Radix, quae eligenda saturato ru-
bra, ponderosa, bene odorata, sapo-
ris acris.

Vires. *Stomachica* est, *Cephalica* ac
Uterina: *cals.* & *sicc.* 3. *saporis acris*, *in-*
cidit. *aperit.* *Ussus* in *cruditate* ac *infla-*
tionem

ione ventriculi; vertigine, uteri obstru-
ctione, aliisque totius corporis affectibus à
frigidity ac flatulentia oriundis. Ex-
trinfecus commendatur ad roborandum
caput (in Errhinis.)

PRÆPAR.

Spec. Diagalang. Vid. Disp.

CLIII. Galega.

Galega, ruta capraria, Matth. Cast.
Cam. Ruta capraria, Tab. Galega, Lob.
Dod. Lon. Ger. vulgaris, Clus. Galega
vulgaris, C.B. 1. German. Gänstraub/
Stechtraut.

N. Quidam Onobrychin, alii Glau-
cum, nonnulli Polemonium, alii Polyga-
lam veterum esse judicant: verum his
omnibus Dioscoridis descriptiones con-
tradiciunt.

Colitur apud nos in hortis: Floret
æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba collecta Junio & Julio.

Vires. Celeberrimum est Alex. phar-
macum ac sudoriferum, venenum in pri-
misque pestilentielle insoniter discutiens.
Usus ejus præcipuus est in petechiis ex-
pellendis aliisque morbis pestilentialibus,
ipsaque peste curanda. In Epilepsia infan-
tum (exhibetur succi cochlear. i.) in ulti-
miu serpentium, in Lumbricis, (quos eti-
am extrinfecus applicata fugat.)

N. Herba hæc secus ac alia citra sapo-
rem est, & insuper qualitatibus primis
temperata.

PRÆPAR.

i. ▽. Ex integra planta Julio col-
lecta.

2. Conserv. summit. seu flor.

Galeopsis, vide urtica mortua.

CLIV. Gallium.

Γάλλιον, Γάλιον, Γαλάλιον, Γαλέριον,
Germ. Megertraut / Waldstroh / vnser
Graben Weistroh / Wegstroh / Lebttraut.

N. Nomen habet quod coaguli vice
γάλα, i. e. lac coagulet.

{ Luteum flor. luteo } vulgare.
                                  { palustre.
{ Album flore albo } palustre.
                                  { minus.

Ex his præfertur primum, C. B. seu
Gallium luteum, quod Dioscoridis
Gallium putatur.

Dicitur Gallium, Fuchs. Dod. Lon.
Gallium luteum primum, Tab. Gallii
primum genus, Trag. Gallium, Mat-
thiol. Cast. Luteum, Cord. in D. Lob.
Cam. Ger. Gallium luteum, C.B. 1.

Crescit passim locis aridis & are-
nosis, juxta vias, &c. Floret Majo, &
hinc tota æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Calf. & sic. moderate. Usus
ejus potissimum externus est in hamor-
rhagia narium sedanda (pulvis inflatus)
in scabie simplici & maligna, adeoque in
cancro mammarum, &c.

N. Rari usus est apud præcticos, so-
lumque asseruatur pro compositionibus,
quas ingreditur: ut unguentum Martia-
tum, &c.

CLV. Genista.

Genista, Genst / Genster / Primmen-
traut. Kkkk Ufuz

Usualis est à Genistis non spinosis, C. B. 1. Genista angulosa & scoparia, Spartium, Lob. Genista, Brunf. Trag. Fuchf. Dod. Cord. in D. Cam. Tab. Ger. Genista angulosa, Cord. hist. Genista minor seu non aculeata, Lon. Genista scoparia vulgi, Lob.

Solo gaudet arenoso & aprico.
Floret integra æstate.

OFFICIN. NAT.

Flores & Semen.

N. Flos communiter luteus variis albus est.

Vires. Splenetica & nephritica censetur, hinc & epatica, calf. & sicc. 2. aper. atten. absterg. calculum pellit, aquosus humores educit tam per vomitum quam per alvum & urinas. Hinc usus ejus insignis in obstructione Epatis & Lienis, Mesenterii adeoque in Hydrope, catarrhis, arthriticis affectibus.

N. Semen extrinsecus applicatum scrophulas consumere dicitur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex floribus & foliis.
2. Conserv. Ex floribus.
3. ⊖. Ex incinerata herba.
4. Conditæ flores.

Condiuntur autem flores (seu potius gemmæ) collecti mense Aprili antequam aperti fuerint cum aceto & sale, adhibenturque loco cappares, unde & nostratibus cappares, Germanor. dicuntur, reusch Capern.

N. Cura vomitum assumi poterunt.

CLVI. Gentiana.

Gentiana (à Gcntio inventore sic dicta,) Englian.

Gentiana { major.
          { alpina { minor. Gentia-
                  { pratenfis.
                  { palustris.   nella.

Usualis est ex his alpina major lutea, C. B. 1. de qua notandum, quod reperitur quoque floribus flavis imò & albis, punctis carentibus.

Dicitur Gentiana, Brunf. Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lon. Cast. Gentiana major, Matth. Lob. flore luteo. Cam. Gentiana veterum, Clus. hist. Gentianæ 1. species, Trag.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta mense Augusto ac Septembri.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. Alexipharmaca est, aperit, attenuat. Usus precipuus peste, aliisque venenatis affectibus, in obstructione Epatis, Lienis, &c. Et hinc in hydrope tum in suffocatione Uteri, in imbecillitate ventriculi, lumbricis, in febribus, in morfu canis rabidi, &c. Extrinsecus adhibetur creberrime in vulneribus ac fonticulis mundificandis, renovandis, &c. in morfu canis rabidi arcendo (cum Theriaca imposta.)

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.

N. Creberrimi usus est in febribus intermitentibus in quibus ante paroxysmum ad ℥j. vel ℥ij. exhibetur, felix cum successu.

2. Extractum cum S, V, factum.

CLVII. Geranium.

Geranii multa recensentur genera, officinis nostris maxima ex parte inusitata. Usitatus tamen præ ceteris est, quod Geranium Robertianum dicitur, aliàs Gratia Dei, Ru-
prechtskraut / Sichtkraut / GottesGnad / Noctaußkraut / (quia Erysipelati mederi dicitur.)

Dicitur Geranium 3. Brunf. Matth. Fuchf. Lon. Geranium Robertianum, Lob. Dod. Cam. Tab. Gratia Dei vel geranium quibusdam, Trag. Herba Ruper-
ti & Geranium 2. Diosc. Geranium Robertianum primum, C. B. 5. videlicet inter species Geranii folio cicutę vel myrrhidis.

Gaudet locis opacis ac desertis. Floret potissimum Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Temperatum est in cal. & sig. moderate siccatur, substring. exterg. sanguinem in corpore coagulatum resolvit, vulneribus convenit, sanguinem scil. cohibendo, vulneraque mundificando. Usus externus (omnium generum Geranii.) vulgaris est in cataplasticis, plantis pedum cum sale & aceto applicandis, ad febrilem aestum compescendum. Adhibetur etiam ad mammarum fissuras, lactisque discussionem (Robertianum impositum.)

PRÆPAR.

∇. stillat. Ex integra herba in fine April. collecta,

CLVIII. Glyzorrhiza.

Liquiritia. Brunf. Dulcis radix, Trag. Glyzorrhiza, Fuchf. Cord. in D. Cam. Glyzorrhiza altera, Matth. vulgaris, Dod. Cam. Eprt. Glyzorrhiza siliquosa, Lob. Germanica seu siliquosa, C. B. 2. Germ. Süßholz.

Crescit locis sylvestribus & sabulosis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ex Episcopatu Bambergensi, ubi in copia crescit, ad nos transmissa, quę sole exiccata biennium integra manet.

Vires. Calidit. & frigid. temperata est (seu moderate calefacit) in reliquis ad humiditatem inclinat, pulmonica ac nephritica est, acrimoniam mitigans, expectorationem promovens, asperitatem leniens: Usus præcipui, in tussi, ranoedine, vesicę erosionē, urina acrimonia.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.
2. Syr. Compositus. Vide Disp.

CLIX. Gramen.

Gramen absolute sic dictum, Officinis graminis speciem denotat, quam Dioscorides ἀγρωστίνων κατ' ἐξοχήν vocat, estque Gramen Caninum seu arvense, C. B. 1. Gramen, Dod. Cord. in D. Cast. Gramen caninum medicatum, Lob. Gramen caninum, Tab. Ger. Germ. Reih- oder Queckengras.

Passim sponte provenit, felicius autem in terra arida & arenosa.

OFFICIN. NAT.

Potissimum Radices (collectæ men-

Kkkk 2 se

se Majo vel Septembri) raro Caulis cum foliis, rarius Semen.

Vires. Radix cujuscunque graminis refriger. & sic. aper. subastring. substantia est tenuis ac penetrativa.

Herba seu folia inra siccitatem & humiditatem moderata sunt frigida gr. 1. Usus precip. in obstructionibus Epatis, Lienis, Vreterum, in expulsiōne sanguinis (ubi succus ex integra planta valet) in lumbricis necandis. Extrinsecus in dolore capitis temendo (seligunt gramen sepreu nodorum) in oculorum inflammationibus ac defluxionibus. (Hae sedare dicitur gramen tritum nodorum decrescente Luna evulsim ac collo circumligatum.) in auribus purulentis, in odontalgia, in tumoribus podagricis discutendis.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex radice Majo mense collecta.

N. Diarrhaam sedat infantum si abdomen eâ lavetur.

Est & graminis species. Gramen manne dictum, inter gramina dactilodea, C. B. 8. Cujus semen in cibum venit nomine Mannæ in German. ex Silesia ac Polonia confinibus transportatum, semini milii solis non ab simile. De hoc vulgi opinio. quod ex aëre decidat, unde & Mannæ nomen impositum est.

CLX. Granata.

Mal⁹ Domesticæ, quæ pomifera est, punicea Sylvestris, quæ flores solum ca⁹ fert.

Videatur Malus punica, Trag. Matth. Dod. Cord. hist. Lon. Cam. Mala punica. Cord. in D. Bellou. Malum punicum, Lob. Cast. Malus granata, Tab. Malus punica, C. B. Germ. Granatum.

Utraque arbor, quamvis exotica sit, nostratibus tamen in hortis colitur.

OFFICIN. NAT.

1. Poma, eaque vel dulcia vel acida, vel acidodulcia, i. e. vinosi saporis. 2. Flores collecti ex Granata sylvestri (Balauſtia dicuntur) tum quoque interdum ex domestica (appellantur Cyini.) 3. Cortex pomorum (malicorium psidium.) 4. Nuclei.

Vires. Poma in genere censentur boni succi, ventriculo convenientia, sed pauci nutrimenti. Dulcia adhibentur in tussi Chronica.

N. Quia ventriculo inflationes causantur, in febris minus commode adhibentur.

Acida, frigida sunt ac astringentia, stomachica, Ipsa precipui in febris biliosis, in Gonorrhæa, in pica gravidar. compescenda, orisque putredine corrigenda, & sim.

Vinosa, (acidodulcia, Granata muza) medie sunt natura inter dulcia ac acida, ad frigiditatem tamen aliquatenus accedunt. Cardiaca sunt ac Cephalica. Usus precipui in Syncope ac vertigine, &c.

Flores, tam Balauſtia quam Cyini ejusdem sunt natura terrestris scil. valide astringentis, inspissantis, refrigerantis, siccant-

secantis, unde & balauſtior. creberri-
mus uſus eſſe ſolet in omnis generis fluxio-
nibus. E.g. Diarrhea, Dyſenteria, uteri
ſuore, & ſim. in ſanguine uulnorum co-
hibendo, in gingiuarum laxitate emen-
danda, in Hernia curanda, &c.

Cortex, (malicorium pſidion) ejus-
dem cum floribus cenſetur natura, prae-
cipue uſus eſt in ſedando fluxu hemor-
roidum, narum, uteri, &c.

Nuclei refrigerant itidem, astringunt-
que inprimis qui ex pomis acidis collecti.

PREPAR.

1. Succus liquidus. Ex pomis expres-
ſus, fermentatus ac depuratus, qui
nomine uini granatorum uenit.

N. 1. Praeſtat Vinum ex pomis acido-
dulcibus.

N. 2. Ante preparationem huius vi-
ni extremam cutem granis detrabere
ſolent.

N. 3. Ad conſervationem, nonnihil
ſeminis Coriandri pulueriſati in Vino eo-
dem ſuſpēdunt.

2. Syrupus. Ex ſucco granator. dulc.
ac ſacchar. $\frac{2}{3}$. Vid. Diſpenſ.

3. Ex ſucc. granat. acidior.
& ſacchar. $\frac{2}{3}$. Vid. Diſp.

Grana Paradysi.

Parifſtörner / vide Cardamomum.

CLXI. Guajacum.

Lignum Indicum. Lign. Sanctum.
Guaacan, Guajacan, Palus ſanctus,
Frangoſenholz / heilig Holz. Arbor eſt
exotica, procera, quae ex India Occi-
dentali ad nos transportatur,

[magna matrice. Guajaci 1.
genus, Monard. & Mat-
thiol.
Estque
Guaja- { propemodum ſine matrice,
cum { quod priori praetantius.
Guajaci 2. genus, Mo-
nard & Matthiolo.

N. 1. Sunt qui prius Guajacum appel-
lant, poſterius lignum ſanctum: Verum
quia apud Aurores Synonyma, praetant ma-
trice, ut dictum, diſtinguere.

N. 2. Poſterius diuiditur a nonnullis
in plura genera, quae tamen non re ſeu eſ-
ſentia, ſed ſolo colore diſferre uult Mat-
thiolus, idque pro diuerſitate maturitatis,
quod enim maturius, eo ipſi nigrius eſt, &
quanto minus adoleuerit, tanto magis ipſi
albicat.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Cortex, & Gummi, (ſed
raro.)

Eligendum eſt Lignum recens
ponderoſum, ſucculentum (quod
Carboni impoſitum fumigat.) Po-
ſterius praetant quod colores ruſſum,
ſpadicum, ſuauem lividumque ſi-
mul mixtos habet.

Vires. Lignum caſſ. & ſicc. ſudorem
ac urinam largiter promouet adeoque
ſanguinem mundificat, putredini reſiſtit.
Uſus praecipui in Arthritide, Hydropē,
Catarrhis aliisque morbis a phlegmate
tartareo uel mucilagine aut flatibus ori-
undis: peculiariter ac ſpecificè curat luem
Gallicam.

Cortex. Minus calidus eſt quam
Lignum.

Kkkk 3

Gum-

Gummi (Resina.) Gummi hoc mecum communicavit Vir rerum novarum curiosus Adrian. Sonnemann Materialista hujus Civitatis, Affinisque mihi dilectus, idque cum felici successu aliquoties in curanda L.G. fuisse adhibitum affirmavit. Sapore est acri, colore ac figurâ Laccam ferè representante pellucidum, friabile.

PRÆPAR.

1. *Decoctum.* ℞. Guajac. incisi ℥j. Aqu. fontan. ℥ xij. post infusionem 24. horarum coq. ad ℥ vij. plus minusve, coletur pro sudorifero, reliquum coquatur cum ∇ tantundem pro potu ordinario.

N. Possunt & addi Liquiritia, passula, sem. anisi, &c.

2. *Extractum viscosum & gummosum.* Vide l. 2.

3. *Rectificatum.* Fit destillatione, Vide l. 2.

Vires. Exhiberi commode poterit intrinsecus in lue Venerea, aliisque morbis diaphoresi opus habentibus.

Dosis gr. iij. v.

N. Sunt qui oleum hoc pro oleo heracleo Rylandi habent, ejuque vires admodum depradicant in Epilepsia, expellendo fetu vivo ac mortuo, in dolore dentium mitigando. Vide Brendel. in chymia.

4. *Spiritus.* Est liquor acidulus una cum oleo in destillatione collectus ac rectificatus. Vid. l. 2. de spiritibus.

N. Spiritus hic acidus præter medici-

nales virtutes descriptas, vim habet perlas, corallia, &c. solvendi. Intus exhiberi poterit à ℥b. ad ʒj.

5. ∅. Ex cinere elixivatur. See paucum.

H.

CLXII. *Hedera terrestris.*

Xapainios ∅, hedera humilis vulgaris, corona terræ, Gündelreb/Gründreb/Grundmann/Erdephew.

Est vulgaris. Hec usualis. Montana. Inusitata.

Nuncupatur, Hedera terrestris, Brunf. Maith. Dod. Tab. Ger. Elatine, Brunf. 4. Chamæcillos, Frag. Fuchs. Cam. Chamæclema, Cord. hist. Corona terræ, Lob. Hedera terrestris vulgaris, C. B. 1.

Crescit passim circa sepes: flores Aprili potissimum,

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus,

Vires. Saporis est amari & acris calf. & sicc. vulneraria est, aperit abstergit. Usus creberrimi in tartaro, tam pulmonum quàm renum aliarumque partium, inciando, resolvendo adeoque confert obstructionibus inde natis & ictero: conducit erosionibus & ulceribus viscerum abstergendis, consolidandis, &c. Extrinsecus adhibetur creberrimè ad calculum renum resolvendum (in balneis) ad dolores colicos resolvendos (in clysteribus.)

PRÆPAR.

1. ∇ stillar. Ex herba Majo collecta,

2. Con-

2. *Conserua*. Ex floribus summ.

N. *Conseruam* compositā habent Aug.

3. *Syrup. simpl.* Ex succ.

4. *Compos.* Vid. Disp.

CLXIII. *Hedera arborea.*

Κισσός, κισσός, Hedera, Brunf. Trag. Cord. in D. Dod. Hedera arborea, Matth. Nigra, Fuchs. Lon. Hedera corymbosa communis, Lob. Tab. Ger. Hedera major. Cast. Hedera arborea, C.B. 1. Germ. Eppheu/Eppich.

Arborea. Hec usualis & jam nominata,
Major sterilis,
Minor,

Adhæret muris, arboribus, aliisque rebus in altum exurgentibus. Viret per totum annum: Floret autumno, baccas fert hyeme.

OFFICIN. NAT.

Folia, Bacca, Lachryma seu Gummi.

Vires. *Herba* calf. & sicca. (Galeno est mixta natura calfac. scil. & frigida) substringit. Internus ejus usus, quia capiti nervosque generi aduersatur, rarus est. Externus crebrior in achoribus exciandis & sanandis, in fomiculis ab inflammatione tutandis (imponitur quotidie solum) in Ozanis curandis, in aurium purulentarum dolore sedando (miscetur succus cum ol. e. g. liliaceo).

Baccæ: Purgant per superiora & inferiora, unde & contra febres à vulgo exhiberi solent.

Gummi seu lachryma ex trunco hederae majoris vulnerato & interdum spon-

te exit, colore ex flavo rubescens, odore grave, sapore acre. Psilotrum à majoribus habetur insigne ac causticum, lentisque interimere dicitur.

N. Nostratibus in usu non est, quippe gummi hederae officinarum nec figura nec viribus descripto gummi convenit. Purpureo nigricans est (adeoque Mumia non absimile) fragile nec saporis acris, sed velut adusti, lignosis segmentis ac sordibus plerunque scatens,

PRÆPAR.

Ol. stillat. Ex baccis cum ∇ fermentatis per Vesicam.

N. Alii lignum baccas ac gummi simul per Retortam destillando, oleum parant.

CLXIV. *Helenium.*

N. Dicitur Helenium, quod è lachrymis Helena natum dicatur.

Ἑλένιον, Elenion, Trag. Helenium, Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Enula. Lon. Enula campana, Brunf. Cam. Helenium vulgare, C.B. 1. Alanitwurk.

N. Crescit plerunque locis humidis: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ collecta antequam in stolones abierit, in taleolas secatur, inque umbra exiccatur.

Vires. Nonnullis calfac. & sicca. 2. (Fernelio calf. 3. sicca. 1.) abstergit, discutit, aperit, pulmonica est, stomachica, alexipharmaca, sudorifera, &c. Usus præcipui, in tartaro pulmonum Renumque attenuando ac educendo, & hinc in tussi,

ruffi, asthmate, in cruditatibus ventriculi emendandis, in veteribus referandis, in peste contagiosisque morbis arcendis, in scabie, &c.

PRÆPAR.

1. Radix condita.
2. ▽. Ex radice destill.
3. Conserva Radicis.
4. Extract. Ex Rad.
5. Vinum Enulatum. Ex radice & musto.

CLXV. Herniaria.

Dicitur Herniaria, *Dod. Cam. Tab. Ger.* Herniaria multigrana serpillifolia, *Lob.* Herba Turca, *Lob.* Polygoni genus, Herniaria appellata, *Clus. hist.* Millegrana, *Cord. hist.* Herba cancri minor, *Cord.* Polygonum minus, *Math. Cast.* Empetrum, *Trag. Lon.* Polygonum minus seu millegrana major, *C. B. 11.* (videl. inter Polygoni minores species.) *German.* Harnkraut / *Teufelsknechtchen.*

Crescit locis aridis ac arenosis nonnunquam tamen & circa ripas: Floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu planta integra.

Vires. Refrig. & sicc. Usus præcipui est in Hernia curanda, urina cienda, renum ac vesica calculo atterendo, ventriculi ac aliarum partium mucilagine incidenda, educenda, bile ac aqua expellenda adeoque in Ictero curando.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex herba.

CLXVI. Hissidula.

Aluropus, pes Cati, pilosella montana, hispida, C. B. 5. Rayensuf. species pilosellæ, (aliis Gnaphalii parva admodum totaque fere tomentosa, maximè verò flosculi, quos profert rubentes, interdum albidos. Videatur Renodæus.

Nascitur in collibus ac locis siccis & apricis: Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Tota Herba cum floribus.

Vires. Eadem vires obtinet, quas reliqua piloselle genera, vide auriculam muris: peculiari tamen proprietate pulmonum exulcerationi conferre statuitur, & sanguinis expuitioni.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta cum floribus,
2. Syrupus simpl. Vide Renodæum.
3. Compositus de pede Cati. Vide l. 2.

N. Nostratibus Syrupus hic compositus vulgatissimus est.

CLXVII. Hordeum.

Gerste hyemale. Hoc præstantius est lætivum.

Videatur Hordeum, *Brunf. Matth. Lob. Dod. Lon. Cast. Ger.* hordeum majus, *Trag.* hordeum polystichum, *Fuchf. Tab.* Hordeum secundum hyemale, *Cord. in D.* Hordeum polystichum hybernum, *C. B. 1.*

OFFICIN. NAT.

Semen & Farina,

Vires,

Vires. Refrig. & sicc. 1. absterg. apert. dig. emol. est diureticum nutritivum.

N. Crudum ventriculo aliquatenus inimicum est, quippe flatulentum: tamen coctione corrigitur.

PRÆPAR.

1. ▽. Hordei graminis. Fit mense Majo, colligiturque mane gramen rore adhuc madidum.

N. Insignis est efficacia in estu domando, extrinsecus in Cephalalgia mitiganda, oculorum defluxionibus calidis emendandis, &c.

2. Decoctum hordei, seu ▽ decoctionis hordei, Gerstenwasser.

N. Ad decoctum hordei sumitur hordeum non excorticatum, si intentio sit abstergere, exicare: Excorticatum si animus sit digerere, sitimque extinguere, &c. Formule decoctionum usitatissime mulieribusque notissima sunt.

CLXVIII. Horminum.

Scleara hortense odoriferum.

Scharleyen / sylvestre.

Ex his officinale, quod Gallitricum, Cam. Ger. Gallitrichum fativum, Trag. Scleara, Matth. Cast. Cam. Tab. Scarlea, Lob. Horminum sylv. 1. Clus. hist. Orminum fativum, Fuchs. Cord. in D. Orvala, Dod. Cast. Horminum scleara dictum, C.B. 3.

Floret Junio, Julio, solo gaudet opimo.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus sed raro.

Vires. Calf. & sicc. abstergit, attenuat: Usus rari nisi quod in vino cum floribus sambuci & vitis suspendi soleat.

CLXIX. Hyoscyamus.

Jusquiamus. Faba suilla. Herba canicularis, Dens caballinus, Bilsens traue / Bilsen / Dolltraut / Schlasstraut / Sârbon / Rindswurz / Siegeunertraut. vulgaris vel niger, C. B. 1.

Est { major, C. B. 2.
albus } minor.

Ex his eligere monet Fernelius floribus albis, semineque albo, reliquis neglectis.

Insignitur Hyoscyamus albus, Matth. Dod. Lob. Lon. Cast. Cam. Ger. Tab. Hyosc. candidus, Trag. Apollinarius 3. Cord. in D. Hyoscyamus albus major vel 3. Dioscoridis, C. B. 2.

Crescit incultus; Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen, Folia.

Vires. Refrig. 3. sicc. 1. emollit mire, somnum induci, stupefacit, acrimoniam mitigat, rationem perturbat. Unde internus ejus usus rarissimus est: exhibetur tamen ad hæmoptysin curandam. Externus aliquatenus crebrior, scil. in tumoribus calidis, in podagra, in odontalgia (susceptur fumus seminis per infundibulum.)

N. 1. Trallianus amuletum antipodagricum ex radice facit: colligit eandem (existente in ☉ & ☿ ante ☉ casum, radicem non attingendo, sed osse cujuscunque animantis mortui effodiendo, peculiariaque insuper adjurationis

verba superaddit, qua cum superstitiosa videantur, adscribere super sedeo, Videatur Trallian. l. 11. in fine.

N. 2. Antidota Hyoscyami sunt: lac caprinum ∇ mulsis, semen cucurbitae sem. Urtice, Sinapi, Raphanus, Coepa, alium cum vino assumpta.

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex fol. floribus ac semine immaturo destill.

2. $\odot$ expressum. Ex semine albo recente, sicco, calida ∇ a asperfo, insolato tritoque.

N. Alii macerant Hyoscyamum cum semine suo immaturo in Omphacino: Hinc exprimunt & coquunt.

3. Extractum seu succus Hyoscyami. Ex radice mense septembri vel Martio cum germinibus tenellis exprimitur succus, depuratur ac digeritur, ut rubicundo colore tingatur.

N. Ingreditur laudanum opiatum Quercet.

CLXX. Hypericum.

$\Upsilon\pi\epsilon\rho\iota\kappa\acute{\omicron}\nu$, Hypericum, Brunfels. Matth. Fuchs. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Herba perforata & Hypericum, Trag. Aescyron. Cord. in D. Androsimum minus, Gesn. Hyp. vulgare, C. B. 1. aliis fuga Dæmonum, Johannstraub.

Crescit passim in dumetis aliisque locis incultis: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Flores.

Vires, Calf, & sicca, est partium te-

nuum, diureticum ac vulnerarium. U- sus praecipui in vulneribus mundificandis, consolidandis (intus & extus) in sanguine coagulato resolvendo, in calculorum atterendo, in Lumbricis fugandis (scil. si tempore exaltationis collecti fuerint, alias hac facultate destituntur.) Extrins. in contusionibus (praecipue nervorum) in tremore, in partu alleviando (si suffum.)

N. Paracelsus refert inter herbas veneficia ac spectra arcenes, colligereque jubet sub influentia $\odot$, ∇ ac $\odot$ ris (nullo modo sub $\odot$) tempore aurore, atque varium ejus usum docet, loco amuleti adhibet, pisce includit, noctu pulvinari supponit, saepius navibus admoveat, sternit per domum, de parietibus suspendit, &c.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex fol. ac flor. in fine Junii collectis.

2. Oleum. Ex infusione florum in oleo communi.

N. Alii summitates cum flor. ad maturitatem seminis ferè accedentes macerant cum vino, exprimunt atque cum Therebinthina & oleo coquunt. Vid. Disp. August.

3. $\odot$. Ex planta, integra incinerata.

4. Tinctura. Hanc habent Tentzel. in Exeg. Sala de Essentiis. V. l. 2.

N. Dos. gr. vj. ad ʒb.

CLXXI. Hyssopus.

$\Upsilon\omicron\sigma\omega\pi$, Hyssopum, Jssop, Jssop,

Hortensis. Hæc officinarum.
Sylvestris.

Vocatur *Hyslopus*, *Brunfels. Trag.*
Cord. in D. Lov. Tab. Cam. *Hyslopus*
hortensis. Fuchs. Hyll. vulgaris. Dod.
Clus. hist. sativa. Cord. hist. Hyslopus A-
rabum. Lob. Ger. Hyslopus officinar.
carulea sive spicata. C. B. 1.

Crescit in hortis: Floret Julio &
 Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus collecta Aug.

Vires. *Calf. & sic. 3. partium tenu-*
sim est, atten. aperit, absterg. *Usus præ-*
cipuus in affectibus pulmonum tarta-
reis, tussi, asthmate. Extrinsicus adhi-
betur crebro ad fugillationes oculorum.
ad uterum mundificandum, auriumque
innititum tollendos (per ritorium suffusus
suscipit) ad oris absterfionem (in gar-
garismis.)

N. Sunt qui *Abfynthio* in corroboracione
 ventriculi præferunt.

PRÆPAR.

1. ▽ *Stillat.* Ex herba & floribus in
 B. M.
2. *Ol. stillat.*
3. *Conserv.* Ex floribus.
4. *Spec. Diabyssoptu.* *Nic. Vid. D.*
5. *Syrup. simplex.* Ex succo.
6. *Compos.* *Vid. Disp.*

I.

CLXXII. *Jacea.*

Herba Trinitatis, *Brunf. Fuchs. Lon.*
fativa. Trag. jacea sive flos Trinita-
tis, Matth. jacea major sive viola
tricolor, Cast. Dod. Clus. Ger. Viola

flammea, Coloria, Lob. Viola Trini-
tatis 1. Tab. Viola tricolor hortensis,
C. B. 5. inter violas martias. Germ.
Greysamkraut/Dreysfaltigeinblum/Sie-
benfarbenblum / Dinniseforg / je länger
je tieber.

Floret Aprili, Majo ac tota ferè
 æstate: Crescit locis arenosis.

Colitur in hortis, crescit & in a-
 gris. Illa licet præferatur: attamen
 non licet nõ recipere & sylvestrem.

OFFICIN. NAT.

Herba integra cum floribus.

Vires. *Calf. & sic. ad gr. usque 3. (a-*
liis remissius) subamara ac acris est: hinc
abstergit penetrat, incidit, discutit, vul-
neraria est ac sudorifica. Usus præcip. in
astu (maxime infantum) domando, in
scabie ac pruritu, in mucilage viscosæ
pulmonum, in uteri obstructione. Extrin-
secus itidem in pruritu, in abstergendis
vulneribus, in mucilage pulmonum in-
cidenda in uteri obstructione. (baln.)

PRÆPAR.

▽. Ex integra herba.

CLXXIII. *Jasminum.*

Ἰακμων, Jasmenum, Jeseiminum.
Gelseminum, Arab. Zambach, Jese-
min, Jasme. Weißd. Neben.

Usuale est, *Jasminum vulgatius*
flore albo. C. B. 1. quod est Jasminum.
Dod. (cui & Apiaria,) Cord. in D. al-
bum, Tab. Ger. Gelseminum vel Ja-
sminum, Matth. Cast. Cam. Alpin.

Gaudet locis calidis ac apricis.
 Nostratibus colitur in hortis: Floret
 ferè integram æstatem.

OFFICIN. NAT.

Soli Flores, sed raro. Nimirum nostratibus non nisi Oleum in usu est, quod fit ex reiterata infusione vel coctione florum in oleo veteri. (N. Aliis in oleo amygd. dulc.)

Vires, Eadem ferè vires obtinet, quas chamemelinum. Dig. calf. emoll. aper. Vfus pracipuus internus ad uterum calfaciendum & laxandum, ejus scirrhum sanandum, ad partum facilitandum, ad rissim anhelitusque difficultatem, ad pleuritim, dolores stomachi, intestinorum, uteri, (oleum jasmينو-amygd.) Externus in catarrhis frigidis, in membris ac articulis resolutis, in dolore pleuritico colico ac uterino (in clysmate vel unguentis.)

N. Sunt inter mulieres, quæ oleo Iasmino-amygdalino capillos pectunt, ut eò feliciter crescant. Verùm caveant ab eo biliose, utpote quæ facile capitis dolorem illo sibi conciliare possunt.

Illecebra, vide Vermicularis.

CLXXIV. Imperatoria.

Ostrutium, Lon. Ostrucium, Astrutium, Astrentium, Astrantia, Brunf. Dod. Clus. hist. Magistrantia, Cam. Struthium, Cord. hist. Lascerpitium Germanicum, Fuchsf. Smyrnion hortense, Trag. Imperatoria, Matth. Lob. Cast. Tab. Ger. Imperatoria major, C. B. 1. Meisterwurk / Magistrang / Ostriz.

Floret Augusto, colitur in hortis.

OFFICIN. NAT.

Sola radix.

Vires, Saporis est acerrimi; calf. & fcc. 3. alexipharmaca ac sudorifica est.

atten. aperit. Vfus pracip. in venenatis morbis ac ictibus, in pulmonum & orefolendo, expectorando, in fœtore anhelitus corrigendo, in capitis affectibus phlegmaticis paralyti, Apoplexia, &c. in eruditate ventriculi, & colico dolore, in febris quartana, Exirinfec. in Odontalgia (gargaris) in catarrhis exiccandis (suffitu) in tumoribus ac arthritide frigida. In scabie capitis exiccanda (lotione) in serpignone inveterata sananda (cum adipe suillo illita) in globulis scittis ve corpori extrahendis (imposita.)

PRÆPAR.

∇. stillat. Ex herba florecente collectâ Julio.

CLXXV. Iris Nostras.

Iris, Bezelwurk / Himmelschwertel / blatw Gilgen.

Iris in officinis usitata est

Nostras:	} loci,	Peregrina Illyrica sc. & Florentina. Vid. infra.

E variis Iridis nostratis speciebus infertur solum in officinas Iris vulgaris Germanica seu sylvestris, (latifolia,) C. B. 1. Quæ inscribitur, Iris, Brunf. Sylvestris, Matth. Cord. h. Cast. Tab. sylv. 1. Lob. sylv. major, Matth. Epit. Iris Germanica, Fuchsf. cærulea, Dod. Gladiolus cæruleus major, Trag. Iris latifolia major vulgaris, Clus. hist. Floret tempore verno, Aprili scilicet & Major.

OFFICIN. NAT.

Radix, colligenda vere antequam germinare ceperit.

Vires,

Vires. *Calf. sicca*. 3. valde hydragoga est, ac errhina. *Usus* præcip. in hydroptor, aqua educenda. *Extrinsicus* in impetiginibus aliisque corporis maculis detergendis.

N. Ventriculo reliquisque visceribus insensa est, proin corrigitur stomachicis.

PRÆPAR.

1. *Succus*. Exprimitur ex radice, depuratur (digestione) adhibeturque recens prohydragogo.

Dosis ʒi. ad ʒij.

N. Inpissatur nonnunquam reseruatque pro Errhinis.

2. *Fecula*. Fit ex succo la.

N Non aque purgat ac ipsamet radix.

3. *Oleum infusum*. Vide Disp.

CLXXVI. *Iris Illyrica ac Florentina.*

Prævalet Illyrica, sequitur Florentina; utriusque itidem sola radix in usu est. Germ. *Wiolwurzg.*

Vires. *Calf. & sicca*. 2. incid. atten. expectorat, diger. absterg. emollit. *Usus* præcip. in mucilagine seu pro pulmonum, tussi, asthmate, obstructione mensium, torminibus ventris infantum. *Extrinsicus* abstergit cutis maculas & lentiginis (cum Elleboro & melle mixta) oris fæorem emendat: creberrimus usus modernis est in pulveribus qui capillis insperguntur. *Vulgus* vocat pulveres de Cypro.

PRÆPAR.

1. *Extractum*.

2. *Spec. Diaræos simpl.* V. D.

3. *Salomon*, V. D.

CLXXVII. *Juglans.*

E Juglandum generibus usualior est, quæ dicitur nux Regia, *Brunf. Cord. in D.* Nux juglans, *Trag. Matth. Lon. Dod. Lob. Cast. Tab. Cam.* Juglans, *Fuchf.* Nux juglans seu regia vulgaris, C. B. 1. *Mußbaum/Welsche Müß.*

Juli & folia erumpunt Martio: Nuces maturescunt autumno.

OFFICIN. NAT.

Nuces, Putamina nucum externa, eaque viridia, Cortex internus ipsius arboris, Cortex interior nucleum ambiens, Juli ante oculos apparentes & decedentes.

Vires. Nuces recentes *calf.* 1. *sicca*. 2. sicca sunt facultatis calidioris ac siccioris. Comestæ difficilis sunt digestionis, pauci nutrimenti, ventriculo insensa, bilem augent, cephalalgiam excitant, pulmonum affectus ac præcipue tussim exasperant. Dicuntur tamen à peste præservare.

Putamina externa Viridia, Vi vomitum leuiter movendi prædita sunt.

Cortex interior de arbore, decerptus dum adhuc succolentus est, siccatusque ciet vomitum sat valide.

Dosis à ʒß. ad ʒj.

Cortex nucleum ambiens iuvat colicos (potus.)

Juli itidem vomitum excitant, sed lenius. *Usus* præcipuus in colico nephriticoque dolore.

PRÆPAR.

1. *Nuces condite*. 2. *Nuces virides* circa Festum Joannis collectas perfora aliquoties ut penetrabilia putamina

LIII 3

mina sint, ac macera (☉ 7. vel 10.) in ▽ frigida, ▽ quotidie semel ac iterum permutando. ut aliquo modo dulcescant. Hinc coq. l. ▽ ut mollescere incipiant. Postea sicca & confige Cinam. Garyophyl. &c. atque cum saccharo vel melle coque ad consistentiam. Vide l. 2. Confortant stomachum juvantque digestionem, unde & bellariorum loco apponi solent. Specificè ciere menses, testis est Matthiolus.

2. ▽ Vomitoria ex nucibus. Vide l. 2. c. 38.

N. Alii destillant ▽m ex nucibus immaturis contritis, alii ex solis putaminibus viridibus.

3. Rob nucum: Diacaryon. Fit ex corticium viridium succo & mellis $\frac{1}{2}$.

Vires, Destillationi tenuium catarhorum confert. Vide Disp.

4. Oleum. Fit expressione ex nucleis maturis.

Vires, Flauis potenter dissipat, adeoque in colico dolore multum fert auxilium.

Dosis ℥ij. iij. ad iij. &c.

Extrinsecus tumores discutit, contractos nervos emollit, scabiem antiquam sanat.

5. Electuarium. Vid. l. 2.

N. Varia Electuarii nucum inveniuntur descriptiones, quæ tamen Basin minime à nucibus participant, unde nec hujus loci sunt.

CLXXVIII. Jujubæ.

Ζιζυφα, Jujubæ majores oblon-

gæ, C. B. 1. Jujubæ, Trag. Cord. hist. Lon. Tab. Jujubæ Arabum, Lob. Ziziphæ, Math. Cast. Ziziphus. Dod. Clus. hist. Ziziphus rubra, Cam. Brustbeerlein. Fructus sunt arboris Ziziphi, magnitudine olivas, sapore passulas majores æmulantes, unicum referentes lapideum nucleum.

Asportantur ex Italia. Vires. Moderato calf. & humect. Usus præcip. in pulmonum asperitate, tussi, pleuritide, urina acri, feruescentia sanguinis, erosione renum ac vesicæ.

PREPAR.

Syr. de jujubis. Vide Disp.

CLXXIX. Juniperus.

Άγρευθις, άρνυρ ☉, Juniperus, Brunf. Matth. Dod. Lon. Lob. Ger. nostras. Cam. vulgaris, Trag. Clus. hist. Minor. Fuchs. Cord. in D. Sylvest. Cast. Juniperus & Juniperus baccifera, Tab. Juniperus vulgaris fruticosa, C. B. 1. German. Weckholder / Wachholder / Wachholderbaum / Krametbaum.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Baccæ, Gummi, Fungus.

Vires. Lignum calidum ac siccum est 3. suave olet (præcipue si Martio mense cadatur,) unde & rasura ejus non sine causa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum est, nervosumque genus insigniter roborat.

Baccæ, Calf. 3. sicc. 2. discut. incid. atten. Usus præcipuus, in cienda urina, sudore, obstructis mensibus, obstructo liene. in affectibus capitis, nervorum, pectoris (tussi).

rossi) in morbis à flatu. (ut colica) in mucilage renum & vesicae, &c. Suffraginatus est tempore pestis tum è baccis, tum è ramusculis suscinatus. Colligitur bacca sole in virgine existente.

Gummi, (Arab. Sandaraca vernix.) tructner Firnis / calf. & sic. 1. (aliu 2.) condens. discut. Usus precipui in nervorum affectibus, resolutione, frigiditate, contractura, &c. convenit & in capitis affectibus reliquis, à frigiditate subortis.

N. 1. Vernix liquidus, factitius est liquor, ex gummi hoc, i. e. Sandaracha in oleo lini soluta. Valet ad ambusta, lenit dolores præcipue hæmorrhoidum.

N. 2. Sandaracha Græcorum est Antrypigmentum.

Fungus. Majo mense instar musci adnascitur. Inservit aqua ophthalmica.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex baccis sine præmissa fermentatione raro destillatur.

2. Spiritus. Fit ex baccis cum ▽ (♁ 4.5.) fermentatis & per vesicam destillatis. Videl. 2.

N. Alii loco ▽ sumunt cerevisiam, spiritusque copiam sibi persuadent majorem: Verum enimvero major illius pars cerevisia debetur.

3. Oleum ex baccis. In destillatione ▽ & vel spiritus simul extillat.

4. Oleum ex ligno. Fit per descensum vel terream. Applicatur extrinsecus in morbis ut supra diximus, in viribus.

5. Sal. Ex cineribus baccarum

elicitur, tum quoque ex ligno combusto

6. Rob Juniperinum. Mel Juniperinum. Theriaca Germanorum. Fit coctione cum ▽. hinc expressione ac inspissatione.

N. Quercetanus macerat ac coquit cum Vino. Ph. Rest. c. 23.

7. Extract. gummosum. Ex ligno & cortice fit l. a. Quercetan, Ph. Rest. cap. 23.

8. Extract. è baccis siccis. Fit. l. a. cum ▽ vel cum ▽. i. e. Spiritu Juniperi.

Dosis ℥j. ℥ij.

Vires. Virumque Extractum excellens est sudorificum & Bezoarticum adversus Epilepsias, pestes & affectus alios contagiosos atque venenatos.

9. Elyxir Juniperinum. ℞. Baccar. Juniper. maturar. ac electar. q. v. contundantur crasse, digeranturque affusa aliqua ▽ diuretica. Hinc exprime, abstrahendoque inspissa ad consistentiam mellis. Hujus mellis Juniperini cochl. 10. 11. 12. &c. misce optimè cum ▽ a vitæ juniperina, digereque aliquandiu, lenissimo calore (Olis, & sim.) Sic confecisti Elyxir Juniperinum, admirandarum virium, in calculo, quod insuper stomachicum insigne est, aliasque facultates eximias obtinet, de quibus in baccis.

Dosis cochl. j.

N. Vir Generosus ac Nobilissimus Dn. Chm. Quirinus Schütze ab Holzhaus-
stru!

sen / Illustris. aula Darmstadiæ olim Elixiris hujus usu annos plurimos à cal-
Mareschallus, vir in omni scibili solertis- culi injuriis, quibus alias obnoxius maxi-
simus, jam morte immatura non sine plu- me fuit, liber vixit, eoque nomine id
rimorum querela, ereptus, creberrimo cum communicavit.

L.

CLXXX. Lactuca.

Lactuca	{ Hortensis	{ vulgaris	} Usuales sunt promiscue,
Lattich	{	{ capitata	
est	{ Sylvestris,	{ crispa	

N. Nomen Lactuca Botanicis omni-
bus usuale est.

Solo gaudet pingui & stercorato.
Floret æstivo tempore.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. Refrig. ad gradum usque 3. sic-
cat mitius, conciliat somnum, bilis ferve-
scientiam ac æstum compescit, lac auget,
alvum leniter movet, ventriculo conve-
nit, multi ac laudabilis nutrimenti est,
unde & in acetariis usurpari crebrius as-
solet. Extrinsicus sedat dolorem capitis,
medetur ambustis somnum conciliat (in
lotionibus pedum.) &c.

Semen. Est ex seminibus frigidis fa-
mosis illis qua minor a dicuntur. Valet ad
Gonorrhæam virulentam, ad urine ardo-
rem ut & ad reliqua quibus folia conve-
nire diximus.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis.
2. Succus inspissatus.
3. Caules conditi, Fiunt è stolonibus

nostratis lactucæ, dum caulescunt.

CLXXXI. Lagopus.

E generibus Lagopi usitatus est,
quod inscribitur λαγόπυρον, Dioscor.
Plin. λαγόπυρον. Hippocr. Lagopus seu
pes leporinus. Math. Fuchf. Dod. Lob.
(cui & lagopyron.) Lag. major, Cas.
minor, Cam. Lagopodium, Tab. Ger.
Lepor. pes. Cord. in D. aliis trifolium
leporinum, Germ. Hasentlee/ Hasen-
pfortlein/ Hasentlee.

Crescit inter segetes. Viget Julio
potissimum.

OFFICIN. NAT.

Herba cum Spicis.

Vires. Sicc. & adstring. usus præcip. in
profusio atvi, uteri (fluore albo) in dysen-
teria, hæmoptoisi, stranguria, ulceratione
vesica, &c. Extrinsic. in hæmorrhagia
hæmorrhoidum, Vulnerum, in tumoribus
inguinum & herniis, &c. Quin & ad cu-
tum Solis ardore induratum leniendam
adhibetur (lotione.)

CLXXXII.

CLXXXII. *Lapathum.*

Est vel { Acetosum. *Vide Acetosam.*
 { Hortense. *Vide Spinachiam.*
 { Sylvestre { angustifol. *De quo hic.*
 { Latifol. *Vid. Rhabarb. Monachorum.*
 { Aquaticum.

Dicitur *Rumex acutus*, *Cord. in D.*
Oxylapathum, *Fuchs. Matth. Cast.*
 Germ. *Oxylapathum*, *Diosc.* *Lapa-*
thum acutum, *Trag. Lob. Dod.* *Lapa-*
thum sativum, *Cam.* *Lapathum seu*
Rumex, *Lon. Cast.* *Lapathum folio a-*
cuto plano, *C. B. 1.* Germ. *Mengel-*
wurz / Grindwurz / Streiffwurz / Du-
benkraut / wilder Mangolt / wilder Am-
pfer / Sendenkraut.

Provenit in locis incultis: Floret
 Majo ac Junio.

Radix ac Semen, sed raro.

Vires. *Lapathum temperata censetur*
natura in aëtris, alias ad siccitatem in-
clinat. Semen album obstruit, folia sub-
ducunt. Radix usu crebri & precipui est
in scabie extirgenda ac siccanda, idque
extrinsecus, potissimum in loriombus.

PREPAR.

∇ stillat. Ex radice.

Vires. *Commendatur maximopere ad*
cutis maculas & pustulas, alphas, jumbos,
vuliginas & lichenas.

CLXXXIII. *Larix* seu
Larex.

Αάριζ, *Larix*, *Brunf. Matth. Dod.*
Fuchs. Lon. Lob. Cast. Clus. hist. Tab. Ger.
Cam. German. *Erchenbaum / Erchen-*
dannen.

Gaudet montanis, unde & in Hel-
 vetia ac territorio Tridentino vulga-
 ris est, viget ac floret vere.

OFFICIN. NAT.

Resina & Fungus trunco adnatus
 Agaricum dicitur. *Vide infra.*

Resina sicut ex arbore ad medullam
 usque perforata, venditurque titulo *Tere-*
binthina vulgaris. *De hac vide infra Te-*
rebinthina.

CLXXXIV. *Laurus.*

Δάφνη, Lorberbaum.

Est { latifolia. *Hec usua-*
 { liis.
 { Hortensis } angustifolia vulga-
 { ris. *Hec priori sub-*
 { stitui potest.
 { Sylvestris.

Dicitur (latifolia) *Laurus latiore*
folio, *Matth. Cast. L.* *Latifolia*, *Cord.*
in D. L. *Latifolia mas*, *Tab.* *Laurus*
latifolia *ωλατυνιζ* *Dioscor. C. B. 1.*
Angustifolia dicitur Laurus, *Brunf.*
Trag. Lon. Lob. *Laurus tenuifol*, *Mat-*
thiol. Cord. in D. Cast. Cam. *Lauri altera*
species, *Dod.* *Laurus mas*, *Tab. & Ger.*
Laurus vulgaris, *C. B. 2.*

Crescit sat copiose in Italia.

OFFICIN. NAT.

Folia & Bacca.

Mmmm

Vires.

Vires, *Calf. & sicc.* 3. (bacca paulo calidiores sunt) emolliunt, resolvunt. Usus præcip. (baccarum) in mensibus & urinis ciendis, in affectibus nervorum, paralyti, in colica, in dolore post partum, in cruditatibus ventriculi, Extrinsecus conferunt folia ad ictus vesparum, molliunt tumores, promouent menses (in suffitu ac balneo) leniunt dolores, odonalgiamque mitigant (gargar.)

PRÆPAR.

1. Electuar. de baccis lauri. V. D.
2. Emplastr. de baccis. V. D.
3. Oleum laurinum. Vel ex baccis recentibus exprimitur, vel coquendo elicetur. August.
4. Oleum stillat. ℞. Bacc. ℞ ij. contulis superfunde ∇ tepida ℞ iij. vel iiij. Postquam aliquandiu steterint, destilla per XX vel vesicam. Sic prohibet oleum ac ∇ per tritorium separanda.

Vires. Oleum hoc stillat. discutit insigniter flatus ac ventositates, præcipue in spasmo gravidarum, ut & in colica, siderata membra illitu restituit, auribus inditum dolores compefcit, auditumque confortat, deloi impetigines, lentigines & quascunque faciei maculas. Denique schorosis capitis ulceribus medetur, phibitua & tinea curat.

Dosis gr. 2. 3. 4. Videatur Tentzel. in Exeg.

5. Spiritus. Fit ex baccis cum ∇ fermentatis.

6. Essentia. Fit ex baccis quæ in spiritu infuse, vires suas eidem communicant.

CLXXXV. Lens palustris.

Lenticula lacustris, aquatica, Lenticula aquatica, Brunfels. palustris, Matth. Cord. in D. Lob. Ger. Dod. Lenticula palustris vulgaris, C. B. 2. German. Wasserlinsen.

OFFICIN. NAT.

Folia aquis supernatantia.

Vires. Refrig. humect. 2. Usus præcipui ad extinguendas inflammationes astusque sanguinis. Extrinsecus ad febriem etiam malignam.

CLXXXVI. Lentiscus.

Σχίϛ. Dioscor. Lentiscus, Matth. Dod. Lon. Clus. Lob. Cas. Cast. German. Mastixbaum. Arbor est baccifera, in Italia, Gallia Narbonensi & præcipue in Insula Chio copiose nascens.

N. Bellon. l. 2. observ. c. 8. Solus Lentiscus in Chio Insula Mastichen proferra asserit, cui Experientia reclamatur. Nimirum ex donatione Affinis mei dilecti D. Joh. Glaseri Pharmacopæi hujus Reipub. solertissimi frustulum obtineo mastiche ditissimum, quod sibi ex Helvetiis alpiibus transmissum fuisse asserit.

Exhibet officinis Gummi-resinans Mastichen dictam, quam vide infra. Ex ligno fiunt vulgariter dentiscalpia, quæ reliquis laudem præcipiunt.

N. Hippocrates adhibet & baccas, quas & videt appellat.

N. 2. Exprimitur & oleum ex baccis, Clus. in hist. Verum nobis vulgare non est.

CLXXXVII.

CLXXXVII. *Levisticum.*

Ligusticum vulgare, C.B. 7. (inter Libanotides,) Laserpitium Europæum Germanicum, Levisticum, Brunfels, Lob. vulgare, Matth. Dod. Ligusticum, Brunfels, Cord. in D. Lon. Tab. fativum, Trag. Cord. hist. vulgare, Cam. Lybisticum vulgare, Fuchs, icon. Laserpitium, Ger. Smyrnum, Fuchs. aliàs Hippofelinum, German. Lichstœckel.

N. Est & Ligusticum verum. Vid. Selsi offic. Est iudem Laserpitium aliud Dioscoridis, ex quo Laser Gummi, modernis incognitum.

Floret in primis Julio mense, gaudet solo umbroso.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix, Semper.

Vires. Calf. & sic. 3. incid. aper. alexipharmacum est ac diureticum vulnerariumque, ventriculorum roborat, asthma subvenit, menses & lochia ciet, foetum mortuum ejicit (semen) tartarum lentum resolvit, doloresque inde natos sedat, Epatis, Lienisque obstructions reserat, adeoque precipue liero convenit. Extrinsecus usus ejus creberrimus est in balneis, cataplasmatis (utero & veteribus dicitur) in Emplastris vulnerariis, & sim.

N. Vulgus per caulem cavum potum haurire solet, quo tussim sedatum iri, sibi persuadet.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex integra herba cum rad. ac flor. mense Julio collectis.

2. Oleum stillat. Cum ∇ ascendit.

3. Sal. Ex cinere.

Leucojum, vide Cheiri.

CLXXXVIII. *Lichen.*

Lichen petræus. Lichen saxatilis, Muscus saxatilis, Hepatica, Brunfels, Lob. Lon. Tab. hepatica saxatilis, fontana, C.B. 1. Jecoraria seu hepatica fontana, Trag. Lichen, Matth. Fuchs, Dod. Cord. in D. Cast. Lichen 1. petræa, Ger. German. Lebertraut / Steinlebertraut / Steinstecken / Moostraut / Brunnentraut.

N. Huic surrogatur muscus arboræus crustaceus, Vide Pulmonaria arboræa.

Flor. Majo & Junio, floresque fert instar stellarum. Crescit locis udis & umbrosis in puteis, juxta fontes, & simil.

Vires. Refrig. & sic. absterg. Epatica insignis est. Usus precip. in obstructione Epatis & Vesicis (quarum signaturam in solus gerit.) Hinc in Hæctica, in liero, in Scabie & Lichenibus, in gonorrhæa, in febris. Extrinsecus sistit sanguinem in vulneribus.

PRÆPAR.

∇ stillat. Fit in fine Maji ac principio Junii.

CLXXXIX. *Ligustrum.*

Κύνη, Ligustrum, Brunfels, Matth. Fuchs, Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Ligustrum Germanicum, C.B. 1. vulgare, Trag. majus, Lon. Phyllirea, Dod. Arab. Kenne, German. Hartwe.

Mumm 2 gel

gel / Weinholt / Reintweiden / Mund-
holz.

Vulgare, quod officinarum & hu-
jus loci.
Myrtifolium }
Foliis laci- }
niatis. }
Est } Egyptiacum } officinis inusitata.
latifolium. }
Angustifo- }
lium. }

Crescit passim in sepibus. Floret
Majo-Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Resig. & sicc. astring. incid.
(folia efficacius, flores imbecillius) prom-
ducunt ad inflammationes, purredine-
nes, exulcerationes oris & faucium, ad
procidentiam & tumorem uvæ, laxita-
tem gingivarum (in collution.) Quin &
intrinsicus ad scorbuti curam folia ma-
xime facere compertum est. Adhiberi
quodque possunt in profluviis sistendis,
&c.

PRÆPAR.

1. ▽ Stillat, è floribus.

N. Hec commendatur præter dictas
qualitates ad oculorum inflammationem
& rubedinem.

2. Oleum infusum, sed raro.

CXC. Liliū.

Κρίνον, Liliū. Germ. Lilien / Gilgett.

Liliorum genera diversa sunt, al-
bum scil. aureum ac cruentum: Offi-
cinis tamē usitatus est album, quod

insignitur liliū, Brunf. Matth. Cast.
Liliū album, Trag. Fuchf. Lon. Tab.
Lil. candidum, Cord. in D. Lob. De
Liliū album vulgare, Cam. Liliū
album flore erecto & vulgare, C. B. 1.
Gaudet solo pingui stercoreato ac
umbroso. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores, Radix, Stamina.

Vires. Flores moderatē calf. & hu-
meft. partium sunt diversarum. & ano-
dyni, digerunt, maturant.

Radix, absterg. & sicc. 1. digerit iti-
dem, emollit, maturat. Usus internus ra-
rus est, externus crebrior isque tumori-
bus maturandis & leniendis in clavis
pedum, &c. sanandis, in pudendis partu-
rientium molliendis, in ambustis emen-
dandis, &c.

Stamina exhibentur ad facilitandum
partum cum ▽ verbenæ vel similis.

PRÆPAR.

1. Conserv. Flor, alb.

2. ▽. Ex floribus foliis recentibus
iisque tum solis, tum concisis cum
radice.

Vires. Usus est crebri in affectibus
pulmonum, asthmate, tussi & simil. Ex-
trinsic. in facie dealbanda (cum cam-
phora & oleo ꝑi.)

3. ☉ Liliū simplex. Ex floribus
foliis in ol. olivar. veteri infusis. Vi-
de Disp.

4. ☉ Liliū compos. Ex iisdem flo-
ribus ac aromatibus. Vide Disp.

CXCI. Liliū Convallium.

Liliū convallium album, C. B. 2.
Ephe-

Ephemerum non lethale, *Fuchf.* Cacalia Liliū convallis vel sylv. *Brunf.* Cacalia Liliū convallis vel sylvest. *Brunfels.* Liliū convallium, *Trag.* *Matth. Dod. Cast. Tab. Ger. Clus. hist.* Liliū convallium vel vernum Theophrasti, *Lob.* Germ. *Meisenblümlein.*

N. Est & Liliū convallium flore rubente, sed minus usitatum.

Gaudet solo humido, nemoroso. Floret initio Maji.

OFFICIN. NAT.

Soli Flores raro Radix.

Vires. Calf. & sic. cephalici sunt. Usus præcipui in morbis capitis frigidis ut Apoplexia, Paralyfi, Vertigine, Epilepsia. Hinc & in Lypoſymia. Insigne itidem errhinum exhibent pulverisati.

PRÆPAR.

1. ▽ simplex. Ex floribus.
2. Spiritus Vini Liliatus. Ex floribus cum Vino vel Malvatico destillatis.
3. Spiritus Lilior. Ex floribus fermentatis destill.
4. Conserva. Ex floribus.
5. Oleum. Ex infusion. florum recentium in oleo veteri.
6. Oleum stillat.
7. Pulvis sternutatorius. Ex floribus pulverisatis.

N. Sunt qui succum instar olei præparant. Floribus implent vasculum, occluduntque: hinc per mensem in formicarium acervo sepeliunt, ut in succum liqueſcant. Anodynum hoc censetur inſigne antipodagricum, curativumque serpi-
ginitis.

CXCII. Limonia mala.

Λιμόνια μήλα. German. *Limonten.* Poma sunt mali limonia, *C. B. 1.* Videatur malus Limonia, *Matth. Dod. Lon. Cast. Tab.* Limones, *Cord. in D. Bellon. Lob. Clus. hist.* Limon arbor ex citri genere, *Cord. hist.* Malus Limonia acida, *C. B. 1.*

Vires. Citri mali virtutes emulantur, nisi quod ut magis acidiuscula sunt, ita & magis refrigerantia ac siccantia. Usus præcip. in febribus aliisque morbis calidis, in calculo, & sim.

PRÆPAR.

1. Succus expressus.
  2. Syr. de succ. expressi, & sacchari $\frac{1}{2}$. Vid. Disp.
  3. ▽. Ex floribus que raro extat.
- N. Sunt qui cortices cum succo clauso vase macerant & postea destillant.

CXCIII. Linaria.

Linarię genera plurima occurrunt, ex his solummodo inservit Officinis Linaria vulgaris lutea flore majore, *C. B. 3.* Oſyris, *Matth. Cord. in D. Lob. Cast.* major Tabinaria. (& pseudolinum,) *Brunf. Ger. 1. Dod. Lon.* Linaria vulgaris, *Trag. Cam.* Germ. *Leintraut/ wilder Glachs/ Hanntraut.*

Crescit locis incultis & cultis juxta sepes. Floret Junio, Julio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Calf. & sic. est diuretica, amari saporis. Usus præc. in Hætero & ob-

Mmm 3 stru-

fructo Epate. In urina difficultate, in hydrope. Extrinsic. imponitur abdomini in stranguria, ano, in hamorrhoidum dolore.

PRÆPAR.

▽ Stillar. Ex integra planta in fine Maji collecta.

Lingua Cervina, vide Scolopendria.

CXCIV. Linum.

Linum Sativum. Hoc usuale.

Glachs / Sylvestre. Minus usuale.

Dicitur Linum, Brunfels. Matth. Fuchs. Tab. Cord. in D. Lon. Cast. Linum sativum. Trag. Dod. Linum vulgare caeruleum, Lob. Linum sativum, C. B. I.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. I. in reliquis temperatum est, digerit, emollit, maturat. Usus præcip. in tussi, pleurisi, phthisi. Extrinsic. maturat tumores, lenit dolores.

PRÆPAR.

1. Mucilago. Fit coctione vel infusione feminis in ▽.

2. Farina.

3. Oleum expressum.

Dosis ad ℥ij.

N. Stupa & tela inserviunt non raro aliorum medicamentorum susceptioni & applicationi. V. g. Tela recens anodynus nephriticis suscipiendis familiaris est.

Liquiritia, vide Glycyrrhiza.

CXCIV. Lotus.

Lotus hortensis, Tab. hortorum seu.

odora, Lob. sylvestris, Matth. Cast. sativa, Cord. in D. & hist. Cam. Trifolium Dioscoridis, Trag. Trifol. odoratum, Fuchs. Lon. Trifol. odor. alterum seu Lotus sativa. Dod. German. Stebengesetz / (quod septies in die odorem mutare dicatur,) zammer Estin. flet / Garrensee.

Seritur in pratibus. Floret Junio, Julio, Augusto, ejusdem anni quo facta est.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus & Semen, sed raro.

Vires. Calfac. temperatè sicc. digerit, absterge. alexipharmaca anodyna, diuretica ac vulneraria est. Usus præcip. in pleuresi, dysuria, Epilepsia uterina. Hydrope incipiente, &c.

Extrinsic. in vulneribus ab inflammatione defendendis & consolidandis, eorum veneno corrigendo (forma) hamorrhoidibus leuendis (balneo vel foetu) in oculorum nubeculis (succus instillatus.)

PRÆPAR.

1. ▽. Stillar. Ex herba cum floribus.
2. Ol. infus. Fit ex fol. & floribus in ol. comm. maceratis.

Vires. Ad vulnera glutinanda, Herniasque puerorum sanandas tumoresque molliendos & maturandos plurimum commendatur.

N. Herbam aridam interponunt vestimentis ne à rinceis rodantur.

CXCVI. Lupulus.

Брѣвъ. Lupulus salictarius. Hops.

{Domesticus. *Hic praefertur.*

{Sylvestris.
Dicitur Lupulus, *Brunfels. Matth. Dod. Clus. hist. Tab.* Lupulus sativus, *Trag. Lon. Cast. (mas.) Cam. in Matth.* Lupus salictarius, *Fuchs. Lob.* Lupulus mas, *C. B. 1.*

Floret Augusto: Solo gaudet pingui.

OFFICIN. NAT.

Flores & Iuli Martio mense promumpentes.

Vires. Flores calf. & sicc. 2. amari saporis, anodynique sunt, discutunt. Vsu praecip. in obstructione Lienis ac Epatis & inde in Hetero, in hypochondriacis affectibus, &c. ciet mensis & urinam. Extrinsecus sedat dolores, auxiliatur contusionibus, luxationibus, tumoribus.

Juli (turiones, asparagi) mundificant sanguinem, adeoque a scabie praeservant (in acetariis assumpti.)

N. Nimmus ejus usus gravat caput.

PRÆPAR.

1. ∇. è flor.

2. Syrupus de lupulo. Ex succi turionum ante enata folia expressi. ℞iv. sacc. fumar. ℞ij, cum saccharo.

M.

Macis & macer, vide Moschata.

CXCVII. Majorana.

Ἀμάργον, Σάμψυχον, Majorana, Majoran, Majoran, Majoran, Majoran.

Majorana { peregrina. *Vide Marum.*
          { latifolia vulgari-
          { ris.
          { renuifolia minor.
          { sylvestris.

Ex his usualis est sativa utraque, è quibus tamen latifolia praefertur, *C. B. 5.* quam nostrates rubram vocant, eò, quod caulis nonnihil ad rubedinem inclinat.

Vocatur Majorana, *Brunf. Dod. Amaracus. Matth. Fuchs. Sampsuchus* sive Amaracus, Latinis Majorana, *Cord. in D. & hist.* Amar. vulgarior, *Lob. ico, major, Cast. Sampsuchus. Lob.* Majorana vulgo, *Maron. Diosc.* Majorana sive amaracus major, *Tab. Ger.* Amaracus sylvestris annua, *Cam.* Majorana vulgaris, *C. B. 5.*

Gaudet solo umbroso, stercoreto humido. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. Calf. & sicc. initio 3. est partium tenuium, digerit, attenuat. Vsu praecip. in affectibus capitis ac nervorum, hinc & uteri & ventriculi: ciet mensis (in pessario.) Confortat cerebrum ejusque status discutit: errhina est & apoplegmatisans.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex foliis recentibus in MB.

N. Praestat gemma cum vino destil-

lare.

2. Conserva. Ex foliis seu summit.

3. Con-

3. *Confect. Sem.*
 4. *Ol. stillar.* Ex foliis.
 5. *Balsamus.* Fit ex oleo destill.
 . *CXCVIII. Malabathrum.*

Μαλάβατρον, Malabathrum, *Matth.* (cui & Folium,) *Lob. Tab.* Folium Indi seplasiariorum, *Trag.* Cassiæ folium, *Cord. in D.* Tamalapatra. *Garz. Clus.* Cadegi Indi, i. e. folium Indum. Arabibus. *C. B. 1.* Germ. *Jndianisch Blat.*

Dioscorides folia hæc in aquosis crescere locis aquisq; innatare scribit uti lens palustris. Garcias ab hor-

Malva nostras.

}	Sylvestris	folio rotundo	}	hujus loci.
		folio sinuato		
	Hortensis seu arborea. Loci sequentis.			

Appellatur Malva, *Brunf. Matth. Cast.* Malva vulgatissima, *Trag.* Malva sylvest. pumila, *Fuchf. Dod.* Malva sylv. repens pumila, *Lob. Ger.* Malva sylv. supina, *Cord. hist.* Malva minor, *Lon. sylv. minor, Tab.* vulgaris minor, *Cam.* Malva sylvest. folio rotundo, *C. B. 1.*

Crescit passim inculta, gaudet solo pingui ac humido: Floret Majo ac seq.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Semen, Radix.

Vires. Herba (folia & flores) moderate calf. (alio refriger.) humect. emollit, leuit dolores, laxat alvum, urina acrimoniam mitigat. *Usus præcip. in affectibus pulmonum, Vesicæ, Intestinor. Vteri. E.g. phibisi, tussi, raucedine, calculo, erosione*

to autem esse folia arboris ait, inveniri que copiose in India ac maxime in Cambaja, procul ab aquis. Utrum ergo folium modernum cum veterum idem sit, est de quo ambigitur.

Eligenda sunt recentia, viridiuscula (non nigra.)

Vires. *Isdem facultatibus pollem, quibus spicanardi sed fortioribus: urinam potenter movent.*

CXCIX. Malva.

Μαλάχη, Malva, *Pappeln / Kappeln / Hasenpappeln.*

vesica ac intestinor. in duritie uteri, febribus, &c. Extrinsicus in tinea capitis (cum urina in lixivium cocta) in tumoribus maturandis, doloribusque sedandis (cataplasma) in alvo lenienda, dolore nephritico mitigando (clyster.)

N. Semen & radix isdem pollem viribus, sed usus varioris sunt. Præferuntur nihilominus in medicamentis uterinis.

PRÆPAR.

1. ∇ stillar. Ex fol. & flor. Majo collectis.

2. *Conserv.* flor. Verùm rari usus est.

CC. Malva arborea.

Malva rosea folio subrotundo, *Mava hortulana, Brunf.* hortensis, *Trag. Fuchf. Dod. Lon. Ger.* Malv. major

ior, *Matth.* Malv. arborea, *Tab.* Malv. romana. *Gesn.* Malv. major unicanlis, *Matth. Cast.* Malv. rosea fruticosa, *Lob.* Germ. Herbstrosen/Winterrosen/Erndrosen/Gartenpappel/Warrosen.

Est flore simplici vel pleno eoque coloris albi, purpurei, incarnati,

Crescit in hortis: Floret in fine æstatis initioque autumnii.

OFFICIN. NAT.

Flores soli.

Vires. *Calf.* & hum. minus tamen quam vulgaris malva: substring. *Ufus præcip.* in tonsillarum morbis, oris putredine (gargar.) in fluxu menstruo. in reliquis, malva vulgaris similis est.

CCI. Mandragora.

Madegzyoegs. Arab. Jabora. Hebr. Dudaim. Germ. Allraun/herba est baccifera radice habens, que hominis partes inferiores aliquatenus repræsentat.

Estque mas vel foemina, ille usualior. Insigniturque Mandragora mas, *Trag. Fuchf. Matth. Cord.* in *D. Lob. Cam.* Mandragoras albus seu masculus, *Cord. hist.* Mandrag. mas vel alba, *Cam.* Mandragora fructu rotundo, *C. B. I.*

OFFICIN. NAT.

Cortex radice, qui ad nos aliunde & potissimum ex Italia asportatur.

Vires. *Refrig.* 3. *sicc.* 1. emollit mire, *Narconicus* est ac saporiferus, raris usui intrinsecus. Extrinsecus usui est in oculorum rubore ac dolore, in *Erysipelate*, in tumoribus duris, struma, &c.

PRÆPAR.

Ol. Fit ex decoct. cortic. aliorumque narcoticor. succis, atque oleo. Vide *Disp.*

CCII. Marrubium.

Marrubium { Nigrum. Ballote. Hoc minus usuale.
Album. Hoc officinale est.

Dicitur Marrubium album vulgare, *C. B. I.* Marrubium, *Matth. Cord.* in *D. Fuchf. Dod. Cast.* vulgare. *Clus. hist. Lob. Tab. Ger.* Marrubium foemina, *Brunf.* Candidum, *Trag.* Germ. weisser Andorn.

Crescit incultum juxta vias. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia sola.

Vires. *Calf.* 2. *sicc.* 3. aper. absterg. at- ten. saporis amari. *Ufus præcip.* in obstruct. pulmonum, Epatis, Lienis. *Vieri* adeoque in *Phibisi*, in exquitione sanguinolenta, in partu difficili lochiisque remoratis. Extrinsecus usui ejus rarior est.

N. Vesica ac renibus censetur noxi- um, correctum tamen *Glyzyrrhiza* ac passulis nihil nocere dicitur.

PRÆPAR.

1. ∇ still. Ex integra planta, Junio ac Julio collecta.

2. *Syrup. de prassio.* Fit ex herbis pectoralibus, radice, aperient. emoll. &c. Vide *Disp.*

3. *Spec. Diaprasii.* Vid. *Disp.*

CCIII. Marum.

Planta est exotica, Majoranæ, in Nann facul-

facultatibus ac figura similis, adeo ut pro una eademque herba à nonnullis habeantur. Quamobrem cum maro hisce in regionibus destituamur, Majoranam vel Dictamnnum Creticum substituere solemus.

PRÆPAR.

Pilule Marocostina Mindereri. Vide lib. 2.

CCIV. *Matricaria.*

Arthemisia tenuifolia, Tab. Fuchsf. & nostras, Lob. Parthenium, Matth. Dod. Cord. in D. Cast. Amaracus, Galen. Matricaria parthenii 1. species, Brunf. Matricaria, Trag. Lon. Cam. Ger. Matricaria, vulgaris, C. B. 1. German. Mieram / Mierfran / Mier / Mierfraut / Mutterkraut / Seberkraut.

Crescit in hortis. Floret Junio, Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires, Calf. 3. sicc. 2. attenuat, incid. Usus præcip. in affectibus Vteri frigidis ac flatulentis, in obstruct. mensium, in impotentia Veneris, in hydropse (purgat per urinam nonnunquam & per alvum.) &c. in febribus putridis, in calculo renum, in vertigine. Extrinsicus in suffocat. matris (decoct. cum 4. naribus applicatum) in mensibus ciendis (pessar.) in duritie mammar. (catapl.) in astu febrili mitigando (fricando dorsum) in ar. britico dolore sedando, &c.

PRÆPAR.

1. ∇ still. Fit ex integra herba Mens. Majò & Junio.

2. $\ominus$. Ex Cinere.
3. *Syr. de Matricaria.* V. D.
4. *Ol. stillat.* rarò extat.

CCV. *Matrifylva.*

Matrifylvæ vocabulum, diversis plantis attribuitur, 1. *Epaticæ stellatæ*, 2. *Caprifolio* ac 3. *Hormino*, Vide suis locis.

CCVI. *Melilotus.*

Melilotus vera, major vulgaris, *Trag. Lotus Urbana, Matth. Sylvestris, Fuchf. ico. Tab. officinarum Germaniæ, C. B. 1. Melilotum majus, Brunf. Melilotus, Lon. saxifraga lutea, Fuchf. Loti sive trifolii species, Cord. in D. Melilotus Germanica, Lob. Cam. Ger. Trifolium odoratum, 1. & 2. Dod. Honigtlée / Steintlée / edler Steintlée.*

Gaudet locis saxosis. Floret integraestate.

OFFICIN. NAT.

Flores seu integra Herba, Semen.

Vires, Calf. 1. emoll. disc. dolores mitigat. Usus creberrimi præcipue extrinsecus, in tumoribus, doloribus, oculis rubicundis, in clysteribus, & sim.

N. Quoties simpliciter *Meliloti* fit mentio, semen recipiendum.

PRÆPAR.

1. ∇ . Ex herba cum flore still.
2. *Emplastrum de Meliloto.* V. D.

CCVII. *Melissa.*

Μελισσόφυλλον, Melissophyllum, Matth. Cast. Tab. Melissophyllum vulgare vel adulterinum, Fuchf. Apiastrum,

strum, *Matth. Cord. in D. Lob. Citra-*
go. Gesn. Melissa. Brunfels. Dod. Ger.
 Mel. domestica vel 1. *Trag. nostras,*
Cam. hortensis, Lon. & 1. C. B. Germ.
Melissen/ Honigblum/ Jönblat/ Wien-
saug/ Mutterkraut.

N. Est & *Melissa peregrina, qua à lo-*
co natali unde asportatur, Turcica, Itali-
ca, & c. dicitur, caliturque itidem non-
nunquam apud nos in viridariis, sed mi-
nus ea est usalis.

Floret Julio; crescit in hortis.

OFFICIN. NAT.

Herba, Flores.

Vires. *Calif. 2. sicc. 1. Usus magni est*
in affectibus cephalicis, cardiacis, uteri-
nis, hinc & in stomachicis adeoque in
Melancholia, in somnis turbulentis, Pa-
ralysi, Apoplexia, Epilepsia, Vertigine, Li-
potymia, cruditate ventriculi, remora-
tis mensibus ac lochiis puerperarum, suf-
focationeque uteri, emendat insuper fec-
torem anhelitus. Extrinsecus in uterinis
balneis, cataplas. in illibus venenatis,
apum, vesparum, & c.

N. Recensetur inter herbas cordiales.

PRÆPAR.

1. ∇ *still. Ex herba integra in MB.*
2. *Ol. Ex herba sicca, raro extat.*
3. *Extrakt. Ex foliis.*
4. *Conserva. Ex floribus.*
5. *Syrupus simpl. Ex succ. & sacch. $\frac{1}{2}$.*
6. *Compos Fernel, V. Disp.*

Noriberg.

CCVIII. Melo.

Мелон, Melo, Brunf. Tab. Trag. Ger.

Melo sive melopepo vulgi. *Cucu-*
mis, Galen. Dod. Melo vulgi seu cu-
cumis antiquorum, Melopepo Dio-
scoridis, Lob. Melo pepo, Lon. pepo,
Matth. ico Fuchs. Cast. pepo, grandis
Melo. Cord. hist. Melo vulgaris. C. B. 1.
 Germ. *Melonen/ Pseben.*

N. *Matthiolus majores vocat Pe-*
pones. minores. melopepones.

Gaudet solo aprico & versus me-
 ridiem sito, pingui. æstateque serena.
 Colligendi sunt ante ortum solis.

OFFICIN. NAT.

Semen excorticatum & non ex-
 corticatum.

Vires. *Ipse fructus seu pulpa refriger.*
hum. nutrimenti est mali, putrescibilis,
febris ac torminibus generandis apti.

N. Minus nocet coctus potuque vini
 & pipere correctus.

Semen, est è 4. seminibus frigidis
 majoribus, aperit ac abstergit, Epaticum
 est & nephriticum, ea propter confert
 tussi, phibisi & febris, medetur stran-
 guria, ardorem urina, sitimque sedat, & c.
 Vide & reliqua semina frigida majora,
 cum quibus in omnibus convenit.

PRÆPAR.

Melones conditi. Inciduntur melo-
nēs nondum maturi, secundum lon-
gitudinem, maceranturque in $\frac{1}{2}$
dies aliquot (10.) hinc effuso $\frac{1}{2}$
recens affunditur maceranturque de-
novo. Tandem exempta ac siccata in
melle vel saccharo syrupifato sen-
sim coquantur admistis aromatibus
 pro libitu.

CCIX. *Mentha.*

Μένθη, ἡ δούρομη, *Wintz/Balsam.*

{ *Acuta* }
 { *fativa* } *Crispa* } *hujus loci.*
 { *Sarracenic.* } *Vide loco sequenti.*

Est { *Sylvestris.* *Mentha caballina, mentastrum; minus officinalis est.*
 { *Aquatica.* *Vide sisymbrium.*
 { *Cattaria.* *Vide Nepeta.*

Etsi mentha utraque tam acuta quam crispa earundem virium adeoque officinalis utraque sit, præfertur tamen à nonnullis Crispa ceu nobilissima, sive verticillatam velis sive spicatum & potissimum cujus caulibus ad rubedinem inclinatis, rubra inde vulgo dicta.

Videatur Mentha fativa seu crispa. *Trag. Cord. in D.* Mentha fativa altera. *Matth. Fuchf. Dod. Crispa, Lon. Cam.* sive Balsamita. Mentha rotundifolia altera flore spicato, sive cruciata Mentha, *Lob.* Mentha fativa minor. *Cast.* Mentha rotundifolia crispa spicata. *C. B. 5.*

Mentha angustifolia spicata. *C. B. 7.* Mentha. *Brunf. 1. Matth. Cast.* fativa vel hortensis 3. *Dod. Fuchf.* acuminata. *Lon.* acuta, *Tab. Roman. Lob.* cruciata, *Ger.* odorata angustifolia, *Cam.*

N. *Hec foliis est tum latioribus, tum angustissimis & longissimis.*

Colitur in hortis: gaudet locis apricis non pinguibus quidem, sed humidis. Floret Julio.

OFFICIN, NAT,

Herba cum floribus.

Vires. Calfac. & sicc. in princ. 3. partium est tenuum substring. Vfus præcip. in ventriculi imbecillitate, cruditate, singultu, vomitu, flatibus, ardore, Epatis obstructione, intestinor. dolore, capitis vertigine: lactis coagulationem impedit. Extrinsecus corrigit ventriculi imbecillitatem doloresque colicos sopit (cataplas.) duritiem mammarum lactisque coagulationem, capitis achores sanat, &c.

N. *Mentha aquatica eadem cum fativa vires habet, adeoque in defectu substitui poterit.*

PRÆPAR.

1. *Stillat.* Ex herba.

N. *Mulierculis usitatissima est, ad tormina ventris in infantibus compescenda.*

2. *Syrup. de mentha minor.* Ex succis menthæ granatorumque añ. Vide Dispens.

3. *Syrup. de mentha major.* V. D.

4. *Conserva.* Ex foliis.

5. *Oleum stillat.*

6. *Oleum infus.* Ex mentha crispa.

7. *Balsamus.*

8. *⊖.* Ex cinere,

CCX. *Mentha Sarracenicæ.*

Balsamita, *Brunf.* *Mentha Sarracenicæ*, *Cord.* in *D. Lon. Cam.* *mentha corymbifera major*, *Cord. hist.* *Costus hortorum*, *Lob.* *M. Græca*, *Matth. Cast.* *Alisma*, *Trag.* *M. hortensis Corymbifera*, *C. B. 1. (& 2.)* aliis *mentha Romana*, *M. S. Mariæ*, *German. Bräwenmünz / Marienmünz / Pfannkuchentraut.*

Colitur in hortis & cæmeteriis. Floret Junio, Julio.

Officinalis quidem rarissime est, non è re tamen esset. asservare *Folia* grati odoris & saporis ut & *Radices*.

Vires. *Calc. sicc. aper. atten. discut. absterg.* auxiliatur uterinis affectibus, *menfes ciet*, *jecur corroborat*, *peculiarique vi opis aliorumve venenorum malignitatem retundere statuitur.*

Dosis ad ʒij. præcipue *radix.*

Extrinsicus adhibetur in balneis ad ciendos *menfes*, &c.

CCXI. *Mercurialis.*

Αιρόζωσις, *German. Dingeltraut.* *Nostratibus, Wintergrün.*

Mas testiculata,
C. B. 1.
Fœmina spicata, *C. B. 2.*

usurpantur promiscue.

Mas insignitur *Mercurialis*, *Trag. Brunf.* *M. mas*, *Matth. Fuchf. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam.* *Mercurialis mascula*, *Cord.* *Phyllon arrhenogonon Theophr.* *Cord. in D.* *Mercurialis testiculata sive mas*, *Diosc. C. B. 1.*

Fœmina dicitur: *Mercurialis vulgaris & 1. Trag. M. fœmina*, *Matthiol. Fuchf. Dod. Lob. Cast. Tab. Ger. M. spicata seu fœmina*, *C. B. 2.*

Nascitur in campestribus cultis, vinetisque. Floret per integram æstatem.

N. Est & mercurialis sylvestris seu montana, sed minus usualis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Mercurialis calc. & sicc. 1. absterg.* *alvum movet* (*bilem ac ∇ as purgat.*) *Extrinsicus* *ultra adhibita menfes & secundinas trahit*, *tumores emollit*, *creberrimi usus est in clysteribus.*

N. Sunt è nostratibus mulierculis, qui Mercurialem infantulis cum pulpa exhibent, ut alvum solutam retineant, tormenta que precaveant.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba florescente.
 2. Syrup. de succo *Mercurialis*, & saccharo $\frac{x}{2}$. Vide Disp.

2. Mel *Mercuriale*. Ex succo & mell. $\frac{x}{2}$. Vide Disp.

N. Adhibentur potissimum in clysteribus.

CCXII. *Mespilus.*

Μέσπιλον, *Mespilus*, *Brunf. Trag. Lon. Lob. Dod. Mespilus altera*, *Matth. Mespili altera species sponte proveniens*, *Cord. in D.* *Mespilus vulgaris*, *Clus. hist. Cam. Epit.* *Mespilus vulgaris Germanica folio laurino non serrato*, *C. B. 1. sive Mespilus sylve-*

Nann 3 striv

stris. German. Mespelbaum / Mespelbaum.

Crescit in hortis. Floret Junio, Fructus fert Octobri.

OFFICIN. NAT.

Fructus (μέσπιλον) Officula, Folia.

Vires. Fructus, (mespila.) Refrig. sicc. Saporis sunt austeri, astringunt, constipant valide, ventriculo noxia sunt, precipue dum duriuscula adhuc extiterint, emollita enim astringunt levius nocentque minus, et facile putrescunt. Usus esse possunt in diarrhaea, dysenteria. Extrinsecus in vomitu fluxuque alvi sistendo (cataplas. impositi.)

Officula (lapilli, acini) commendantur summopere ad calculum atterendum & expellendum.

Folia, similem vim cum fructibus obtinent, adeoque & usdem indicationibus inserviunt. Et precipue in gargarismis, Balness uterinis.

PREPAR.

Condit. fructus: cum melle.

CCXIII. Meum.

Μήογ, Officin. Meum indeclinabiliter. Meum, Matth. Tab. Cam. Ger. Cast. Dod. Daucus, Cast. Tordylium. Cord. in D. Meum vulgare tenuifolium, Clus. hist. Daucus Creticus, Trag. Fuchs. Seseli Creticum, Fuchs. Meum foliis anethi, C. B. I. Beerwurz / Bärwurz / wilder Dill / Beerendill / Beerensfenchel / Mutterwurz / Herzwurz.

Crescit copiose in sylva hercinia

aliisq; locis montanis, ut & in montibus campestribus & apricis: apud nos non nisi in hortis cultum invenitur. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calfac. 3. sicc. 2. atten. aper. flatu discutit. Usus precip. in inflatione ac ructu ventriculi, in mensibus ac urina cruentis, in uteri suffocat, in torminibus ventris, in catarrhis tartaroque Pulmonum expectorando. Extrinsecus in balneis, cataplasmatibus, &c.

PREPAR.

Multas ingrediuntur compositiones, ut & ipsam Theriacam,

CCXIV. Miliium.

Κίγγυς, Miliium, Brunf. Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Tab. Miliium aurum & album, Cam. milium semine luteo vel albo, C. B. I. Hirs / Hirschen.

Gaudet solo arenoso humido. Floret Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen ac Farina seminis.

Vires. Refrig. & sicc. 3. album constipat, est difficilis digestionis, plurimum tamen ac laudabilis nutrimenti. Decoctum sudorem ac urinam potenter movet. Extrinsecus exiccat catarrhos, dolores capitis & ventris sedat (costum cum Scaldide vertici vel ventri impositum) consistit lac, pellit calculum renum (in baln.) Diarrhaeam infantum sistit (cataplas. cum decocto sumach.)

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba florescente, in signe præservativum censetur in calculo.

2. Decoctum D. Ambrosii, & Milii ℥j . coq. in ∇ ℥iij . ad crepaturam, coletur.

Vires. Magnarum virium censetur in febris in primis tertiana, si in declinatione paroxysmi exhibetur ad sudorem eliciendum.

N. Aliu vinum adhibuisse placet.

CCXV. Miliium solis.

Αλιόσπερον , Lithospermum, Brunf. Fuchf. Cord. in D. Lon. Lithospermum minus, Matth. Dod. Lob. Cast. Ger. Vulgare minus, Cam. Lithospermum legitimum. Clus. saxifraga tertia, Brunf. Miliium solis sativum, Trag. Fuchf. Lithosper. arvense, Tab. majus erectum, C. B. 3. minus, Matth. Germ. Meersteife / Steinsamen.

Crescit in hortis, inter fruges incultum. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro Folia.

Vires. Calf. & sec. 2. calculum infirmo comminuit ac expellit, Renes abtergit, urinas ciet, partum pellit.

Dosis sem. ʒj . ad ʒij .

N. Sunt qui pro certo experimento jactant, in febris quotidiana ante invasionem semen exhibere idque vicibus iteratis.

PRÆPAR.

∇ stillat. è foliis.

CCXVI. Millefolium.

$\text{Στρογυλώνας ἢ χιλιοφυλλόν}$, Stratiotes millefolia, Fuchf. Cast. millefolium terrestre majus, Tab. Cord. millefolium album, Brunf. millefol. vulgare, Trag. Achillea, Lon. Dod. millefolium, Cam. millefol. stratiotes, Cord. in D. millefol. album, C. B. 2. Germ. Garbe / Tausentblat / Garbenkraut / Schaaffgarbe / Schaaffripp.

Crescit passim locis aridis juxta vias in cœmiteriis. &c. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. Exiccac, astringit cum temperato calore ac amarore: hinc medetur vulneribus, tumoribus ac inflammationibus sine repulsione. Usu itaque interno convenit, in hamorrhagis ac fluxionibus omnis generis, narium, uteri, alvi, vulnerum, scœatu sanguinolento, vomitu, urina retenta, calculo, mictione sanguinolenta gonorrhœa, hamorrhoidibus, fluore uterino, mariscis, cruore, vulneribus. Extrinsecus adhibetur feliciter cephalalgia, pterigio oculorum, hamorrhagia narium, vulnerum, odontalgia (masticando vel Emplastrando) mensibus superfl. fluori albo, diarrhœa, vulneribus consolidandis, tumoribus hamorrhoid. Hernia, icthibus venenatis, contracturis, tumori penis.

N. Sunt, qui herbam cum floribus in peste præservanda & curanda, pro secreto peculiari venditam,

N. 2. Herba recens naribus indita hamorrhagiam causatur.

PRÆ-

PRÆPAR.

▽. Ex herba cum floribus.

N. Medetur putredini gingivarum quam optimè.

CCXVII. Momordica.

Balsamina, Matth. Fuchf. Balsamina cucumerina punicea, Lob. Tab. Mas, Cam. Ger. pomum mirabile, Trag. pomum Hierosolymitanum, Balsamina rotundifolia repens seu mas, C. B. I. Germ. Balsamäpfel.

Colitur apud nos in hortis.

OFFICIN. NAT.

Folia & fructus (Poma dicti.)

Vires. Refrig. parumque seccat, vlnneraria est, dolores ac præsertim hamorrhoidum mitigat. Extrinsicus sauciatis confert nervis, herniæ, ambustis, &c.

PRÆPAR.

Oleum. Fit ex infusione & decoctione fructus (exempto semine) in oleo amygd. dulcium.

Morsus Diaboli, vide succisa.

CCXVIII. Morus.

alba, album ferens fructum,
 Moëca, Maulbeerbaum / nigra, cæsa, nigrum ferens fructum. Hæc præferitur.

Dicitur Morus, Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Tab. Ger. vulgaris, Cam. Morus nigra, Cord. in D. Cast. Morus cæsa officinis, Lob. Morus fructu nigro, C. B. I.

Maturescit fructus Augusto.

OFFICIN. NAT.

Cortex (præcipuè radicis,) Folia & Fructus exiccatus sed raro.

Vires. Cortex radicis calf. & sic amari saporis est, absterg. adstring. Epac ac Lienem aperit, alvum laxat, timentas enecat.

Fructus nigri immaturi (mora immatura) refrig. & secc. 3. valide astring. Usus præcip. in omnibus fluxibus. E. & diarrhæa, dysenteria, fluxu menstruo, expuitione sanguinis. Extrinsicus in faucium ac oris inflammationibus, ulceribusque.

Mora matura, refrig. & secc. parum (aliis humect.) solvunt alvum (in suo passu) sitim sedant, appetuum excitant.

N. Nutrimenti sunt pauci & putrescibilis.

Folia vel sola vel cum cortice coctis odontalgiam sedant (gargar.)

PRÆPAR.

1. ▽ stillat. Ex moris immaturis, N. Raro prostat.
2. Rob. Diamoron simpl. Ex succ. & mel. 7. Vide Disp.
3. Diamoron compos. Fit ut simpl. addendo myrrh. croc. omphac. Vid. Dispens.
4. Diamoron Nicolai, Ex succo moror. Celsi ℥ss. mororum rubi ℥j, melle ℥ij, sapæ ʒij. V. D.
N. Hoc usitatissimum est.
5. Diamoron Cordi. Ex succo moror. Rubi, Rubi Idæi, Celsi, fragor. & melle. V. D.
N. Mororum succi ex immaturis moris exprimendi sunt.

CCXIX. Moschata, Macis.

Nux moschata & muscata, Lon. Lob. Fragos. Cord. Tab. Acost. Nux Aromaticam, moschocaryon, moschocarydion, Nux myrista seu unguentaria. Matth. Cast. N. myristica, Clus. exor, Nucista, Nux moschata fructu rotundo, C. B. 1. Germ. Muscatnus.

N. Clusius duplices statuit minores (foeminas) & majores seu oblongas (mares.)

Crescit in Insula Banda Indiae occidentalis.

Duplici cortice vestita est: altero exteriori & crassissimo. per maturitatem dehiscente ut in juglandibus; altero, tenuiore, nucleum proxime instar reticuli ambiente, eoque primum coloris rubescentis, postmodum flavescens, & haec officinarum Macis est. Germ. Muscatblisht.

N. 1. Macer veterum est ligni cuiusdam cortex lignosus, crassus rubescens ex Barbaria afferri solitus, gustu valde amarus & astringens, adeoque differt a maci, quanguam interdum modernis confundantur.

N. 2. Est & genus Macevis Insul. orient. quod forsitan idem cum veterum. Vid. Chr. Acost. c. 12.

OFFICIN. NAT.

Nux ac Macis.

Eligenda Nux recens, gravis, pinguis & quae acu puncta, succum oleosum emittit.

Macis probatur odore suavi, sapore subacri, colore flavo.

Vires. Nux calida & sicca. subastr. est stomachica, cephalica, uterina, discutit flatum, coctionem juvat, halitum foetidum oris emendat, foetum recreat, lipothymia ac palpitationi cordis succurrit, Lienem minuit, alvi fluores compefcit, vomituum sistit.

Maci eadem vires adscribuntur, quia tamen partium tenuiorum existit, ideo & in operando efficacior & magis penetrans habetur.

PREPAR.

1. Condit. Nucist. Condiuntur nucistae virides, integrae ut juglandes, conditaeque, ad nos transportantur.

2. Condiuntur sine involucris.

N. Possunt & apud nos condiri: vide licet. N. Nucistas quoad fieri potest recentissimas, macera in lixivio forti, dies (9. 10.) ut mollescant: deim abraide extremam cuticulam, lavaque donec lixivio penitus exuta sint: hinc sicca ac cum saccharo syrupisato condito.

2. Confectio Macis.

N. Consciuntur & Nucista, sed rarissime.

3. ▽ Nucista. Pari potest ut Cinnamonomi. Vide lib. 2.

4. Oleum Nucista still. extillat una cum ▽.

Dosis gr. iij. iij.

5. Ol. Nucista expressum. Exprimatur ex nucibus recentibus contulis & in sartagine fervefactis l. comuni.

Vires. Prodest in torminibus ventris ac nephriticis (in liquore calido exhibitum.) Extrinsecus conciliat blande somnum

miuum (temporibus illitum) tormina infantum sedat (umbilico inunctum.)

N. Ex oleo expresso paratur corpus balsamorum.

6. $\ominus$ Nucista. Ex remanentia incinerata elixivatur.

7. Ol. Macis stillat. Eodem paratur modo.

Dosis gr. iij. iiij.

8. Ol. Macis expressum. Exprimatur itidem ut dixi.

9. Extrakt. $\mathfrak{R}$. Ol. Nucist. express. q. v. extrahe secundum artem digerendo cum ∇ rectificatissimo: decanta, filtra & abstrahere ad consistentiam olei.

Vires. Prater utilitates alias. Balsamo nucista consiciendo inservit.

N. Album corpus post extractionem residuum, aliquoties ∇ calida abluatur, serveturque pro corpore Balsamorum, quod prestat tamen si extractio cum ∇ facta perfecta fuerit.

10. Balsamus Macis. Fit ex oleo expresso additis guttulis aliquot destillati olei.

11. Balsamus Nucista. Fit similiter.

CCXX. Muscus.

Bp^{ov} , Arab. Usnea, Moog .

Arboreus. De quo hic.

Terrestris. De hoc sequenti

Muscus loco.

Saxatilis. Vide Lichen.

Marinus. Vide corallina.

Muscus qui arboribus accrescit, figuræ ratione potissimum triplicis

est fortis. 1. capillaceus, i.e. habens formam capillorum, adnasciturque caudici. (C. B. 1. seu usitatus officinarum.) 2. Fœniculeus, i.e. fœniculi folia æmulans, (C. B. 3. seu muscus arboreus cum orbiculis, Tab.) Muscus ramosus floridus & non floridus. Adnascitur ramis. 3. Crustaceus. habens formam crustarum, (C. B. 7. seu muscus pulmonarius, Tab. pulmonaria.) Vide pulmonariam arboream.

Ex his hujus loci sunt priores, quorum usualior primus, adeoque usnea officinar. dictus. Hic tùm tenuior est, tùm crassior, alias brevior aut prolixior: omnes candescentes, paucirutilantes, quandoque nigri. Primæ nobilitatis sunt muscus lariceus, piceus, pineus & abietinus. Hinc populneus, sed candidus (nigricans enim improbatur) utilissimus omnium est quernus.

Videatur Muscus arboreus, *Trag. Matth. Dod. Cast.* muscus, *Cord. in D. M. arborum, Lon. Tab. M. quernus, Lob. Ger.* Muscus arboreus: Usnea officinar. C. B. 1. inter species musci arborci.

Colligendus est initio veris.

Vires. Muscus omnis astring. Usus precip. in Ictero, vomitu, diarrhæa, dysenteria, abortu præcavendo. Extrinsecus in laxitate gingivar. in sanguinis fluxu compescendo.

N. I. Quia signaturam capillor. habet,

et, ideo & capillis muscum dicatum esse
volunt.

N. 2. Hujus loci est muscus Cranio
adnatus, quem peculiari vi commendant
in vulnerum hemorrhagia & consolida-
tione adeoque unguentum magne-
tium ingreditur. Præstantissimum ite-
dem medicamentum exhibet in dysente-
ria, & simil. Surrogari autem eidem po-
test muscus alio ossibus adnascens.

CCXXI. Muscus terrestris.

Muscus terrestris variè itidem dan-
tur species, è quibus in officinas so-
lùm venit, quæ repens vocatur, C. B.
10. seu muscus terrestris clavatus,
muscus terrestr. *Trag. Matthiol. Dod.
Cast.* Lycopodium, pes Lupi, *Tab.* Pes
Leoninus, *Lob. Ger.* Cui tamen affi-
nis est muscus terrestris ramosus, C.
B. 2. muscus terrestris. *Tab.* German.
*Deerlapp / S. Johannis Gürtel / Gür-
telkraut / Steinheil / Teuffelstlaw / Ed-
wensfuß.*

Crescit in sylvis desertis. Floret
Junio.

Vires. Refrig. & sicc. *Vsu præcip. in
calculo atterendo ac expellendo (lauda-
tur summopere stas ejus curvius) in flu-
xibus alvi. Extrinsicus in laxitate denium,
in consolidatione & siccatione vulnerum
(farina excussa, inspersa.)*

Muscus saxatilis, vide Lichen.

CCXXII. Myrtillus.

Myrtillus, *Matth. Lon. Cast. Myr-
till. vulgaris baccis nigris, Clus. hist.
vitis idæa, Tab. vitis idæa nigra, Cam.
Myrtillus Germanica, vaccinia ni-*

gra, C. B. 1. seu vitis idæa foliis ob-
longis crenatis fructu nigricante.
German. Heidelbeer.

OFFICIN. NAT.

Bacca, (Vaccinia seu Myrtilli Ger-
manici.)

Vires. Refrig. 2. sicc. & subastring. se-
dant sitim. *Vsu rari sunt, adhiberi tamen
possunt in febribus, vomitu ac diarrhea.
Alii exiccant inque dysenteria utiliter
propinant.*

CCXXIII. Myrtus.

Μυρτινή η μύρρανη, Myrtus & mur-
tus. Germ. Myrrenbaum.

E variis myrtorum generibus u-
sualior est Myrtus, *Tab.* M. minor,
*Lob. & Tarentina, Clus. hist. M. Taren-
tina, Matth. Cast. Cam. M. minor vul-
garis, C. B. 9.*

Huic substitui poterit. Myrtus foli-
is minimis & mucronatis, C. B. 8.
M. prior, *Dod. angustifolia 9. Lob. M.
domestica fructu albo, Clus. hist.*

Crescit in regionibus calidis Ita-
lia ac Gallia Narbonensi juxta ripas
maris.

OFFICIN. NAT.

Folia, Bacca, (Myrtilli officina-
rum) myrta.

Vires. Viraque refrigerant tempera-
tè sicc. valde astringuntque. *Vsu in-
ternus varius est, nihilominus tamen ad-
hibentur in fluxu alvi ac exspuione san-
guinis. Extrinsicus usu utriusque cre-
brior.*

Folia emendant fetorem sub axillis

ac inguinibus (pulvis aspersus:) sudorem corporis immodicum sistunt (fractio:) membris catarrhosis opitulatur, alvi fluxus succurrunt, defensivum exhibent in herpetibus, putredinem oris sanant, hæmorrhagiam narium sistunt, polypo medentur (cum melle ac vino.)

Baccæ mitigant oculorum inflammationes, juvant luxatos articulos ac ossa fracta, subveniunt procidencia uteri ac ani, capitis tinea, furfuracea que excrementa abigunt.

PRÆPAR.

1. Syr. myrtillor. seu myrtinus. V.D.
2. Ol. myrtillor. Ex baccis in ol. communi infusis.
3. Ol. myrtinum. Ex fol. myrti & ol. communi.

N.

CCXXIV. Napus.

fativa usualis.
Breviac } Sylvestris.

Vid. Napus, Brunfels. Matth. Dod. Cord. in D. Cast. Cam. Lon. Rapum sativum alterum, & Napus veterum, Frag. Napus Bunias sativus. Fuchf. Bunias seu napus. Lob. Napus sativa, C. B. 1. Germ. Steckrüben.

N. Recensentur Napi in genere Raporum, quod caule, floribus, semineque Rapa amulentur, quanquam folio & radice Raphanos magis referant. Est autem genus plantar. sativar. notissimum, quod colunt non modo ob radicem usum esculentum, sed & ob seminis oleum expressum, quo tum fercula impinguant, tum lampades instaurant.

Floret à vere in æstatem.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calf. sicc. absterg. aper. digerit, atten. & incidit, venenis potenter resistit, (unde & Theriacam Androm. ingreditur) morbillos ac variolas peculiari facultate à centro ad circumferentiam corporis pellit, ideoque in febribus malignis & petechialibus crebri usus est, (in emulsionibus.) Consert & in Utero, urina remorata, &c.

Dosis ʒj.

PRÆPAR.

Oleum expressum ad omnia utile ad quæ semen. Usitatum est plebeis, ad compescenda tormina ventris infantibus exhibere.

Nardus, vide Spica.

CCXXV. Nasturtium Aquaticum.

Καρδαμύνη; Nasturtium aquaticum (& 2.) Frag. Lon. Dod. Cresso, Laver odoratum, Cord. Symsimbrium cardamine, Fuchf. Symsimb. aquaticum primum, Tab. Symsimb. alterum, Cord. in D. Sion Cratevæ, Symsimb. 2. Diosc. Sion Cratevæ Eruca folium, Lob. Sium majus, Ger. Sifymbrium aquaticum, Matth. Cast. Nasturtium aquaticum supinum, C. B. 1. Germ. Brunnenkress.

Crescit in rivulis vel paludibus. Floret Julio & Augusto. Viret perpetuo, adeoque hyemali tempore acetaria exhibet non vituperanda.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba cum floribus.

Vires. *Calfac. & sicc.* 2. (exiccatum atten. aper. Usus pracip. in calculo et sabulo, obstructione Lienis ac Epatis mensiumque; specificè in Scorbuto commendatur.

N. Praestat recens adhibuisse quàm exiccatum.

PREPAR.

1. Succus inspissatus.

N. Cum aceto naribus illitus, arceet immoderatas vigilias.

2. ∇. stillat. Ex planta integra collecta Augusto.

3. Spiritus. Ex herba contusa addito tantillo fermenti, fermentata.

CCXXVI. Nasturtium hortense.

Κάπταμον
est } latifolium.
Crispum vulgatum. Usi-
tarius.

Nasturtium, *Brunfels. Matth. Cast. Tab.* Nasturtium hortense, *Trag. Fuchs. Lob. Dod. Ger.* Nasturtium hortense vulgatum, *C. B. 2. Gartentref.*

Colitur in hortis.
Seritur vere: floret aestate.

OFFICIN. NAT.

Folia ac Semen.

Vires. Semen & herba sicca *calf. & sicc.* 4. (Herba viridis mior est) utrumque attenuat, aperit, abstergit. Usus prac. est in tumido Liene, mensibus obstructis foetuque mortuo expellendo, Praeam mucusilaginem Pulmonum incidit; Scorbuto

confert. Vulgo itidem ad expellendos morbillos inseruit semen. Extrinsicus usive nit in apoplegmatis, errhinis, phorngmis: furfures ac scabiem foedam capitis aliarumque partium sanat (viruum aut fixum cumque porci axungia illium.)

N. Nasturtium pratense (quem florem cuculi appellant, alibi Iberim, Lepidumve minus,) ut & Nasturtium montanum seu alpinum nec non & nasturtium hybernum (eruca lucea vel barbarica dicta) officinis incognita sunt.

Nenuphar, vide Nymphaea.

CCXXVII. Nepeta.

Mentha felina, *Tab. Ger.* Cattaria, *Dcd. Lob.* menta non odorifera, *Brunfels.* Nepeta vulgaris, *Trag.* Nepeta fruticosa, *Cord. in D.* herba gattaria, *Matth. Cast.* Calaminthæ 1. genus, *Fuchs.* Nepeta Germanica, *Cam.* Calamintha montana, *Lon.* menta Cattaria vulgaris & major, *C. B. 1. Germ. Rayentraut / Rayennept.*

Crescit ut plurimum in hortis, tum quoque juxta vias: Floret Junio, Julio, Augusto.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. *Calf. & sicc.* 3. partium est tenuium, attenuat, aper. Usus pracip. in morbis uterinis (scil. obstruct.) sterilitate, foetu pel'endo, tum quoque in ♀o pulmonum incidendo, &c. Extrinsicus in balneis pro utero.

N. Ob gravem odorem raro intrinsicus exhibetur.

CCXXVIII. *Lignum Nephriticum.*

Est ligni genus crassum & enode, aquam infusione caeruleam reddens. Germ. dici potest *Grüßholz*.

Videatur *Lignum nephriticum* seu *Lignum ad Renum affectiones & urinę incommoda*, *Monard*. *Lignum ex novo mundo pyro simile*, *Fragos*. *Lignum peregrinum aquam cęruleam reddens*, C. B. 4. Inter genera *Fraxini*.

Affertur ex nova Hispania.

Vires. *Calf. & sic. gr. 1. Usus ejus receptus est ad Renum vitia, urinaque difficultates & incommoda. Hinc in Epate & Lienis obstructionibus.*

PRÆPAR.

Infusio, quę in ∇ fontan. facta, nonnullis potus est sat experitus, tñm ratione saporis, quem ferè nullum exhibet, tñm quoque coloris cęrulei, adeoque amicabile. Potest illa dilui vinum.

N. *Adulteratur alio ligno simili qui in croceo colore inficit.* *Monard.*

CCXXIX. *Nicotiana.*

Tabacum, Tobacum, Tabacca, Tabac Petum. *Herba sanctę crucis sana sancta, Torna bonna, Indianisch Weinwelle / Indianisch Wundkraut / heilig Wundkraut / Toback.*

N. *Ante annos aliquot ex America primum adferri cepit, unde postmodum in hortis nostris colitur & copiose ab Hannoveriensibus, qui officinas nostrates suo Ta-*

baco sufficienter instruunt: Huic tamen Indicum preferendum censemus ex India Occ. Insula virginea Florida cęnari genuina ad nos allatum.

latifolia seu fœmina,
Major, C. B. 1.
angustifolia mas. C. B. 2.
Minor, C. B. 3.
Minima, C. B. 4.

1. Videatur, *Nicotiana*, *Lon. Major, Tab. Tabacum* (ab ejus nominis Insula,) *Monard, Fragos. Tabac. latifol. Cam. Petum, Clus. ad Monard, Hyoscyamus Peruvianus, Dod. Cam. Epit. Sana sancta Indorum, Lob. Ger.*

2. *Tabacum* seu *herba sancta minor, Lob. Tab. angustifol. Cam. Petum angustifol. Clus. ad Monard. Hyoscyamus Peruvianus alter, Dod.*

3. *Petum 4. Clus. ad Monard. Hyoscyam. niger vel 3. Matth. Cast. Hyoscyam. luteus, Dod. Lon. Cam. Ger. Hyose. Peruvianus, Tab.*

4. *Tabacum minimum, Cam. Tabac. seu sana sancta minima, Lob. Petum 3. Clus. ad Monard.*

N. *Nicotiana dicitur à Nicotio Regis Gallię Legato, qui herbam eam Vissipona Zeelandię accepit è Florida allatam, postmodumque Gallis innotescere fecit.*

Gaudet solo pingui ac lato, ærea plana, opaca, aqua mirè delectatur, frigoris impatientissima est. Seritur felicissime tempore verno, in principio April. (crescente. colligitur herba ☉ in ♀. 15. gr. 18. 19. 20. (decrecente. Semen ☿rio & ♀ est dicatum.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba & Semen.

Vires. Herba recens calf. & sic. 2. seccata 3. (alms calf. 1. sic. 2. alms refriger.) abstergit, incidit resolvit aliquantulum astringit, resistit putredini. Sternutatoria est, apoplegmarizans, anodyna, vulneraria, vomitoria, &c. Usus praecipue externi ad catarrhos cerebri exiccandos, somnum inducendum, lassitudinem ex labore discutendum, usum strangulatum compescendum: a peste praeservat (in suffitu) sedat dentium dolores, discutit tumorem uvulae (in gargar.) medetur lichenibus, psoriasis, porrigin, achoribus ac favo, mundificat ac consolidat vulnera ac ulcera inveterata, sanat ambusta quoquomodo adhibita, (batneatione scilicet sola impositione foliorum recentium nostratis Nicotiana, &c.) Nec tamen prorsus usum quoque subterfugit internum, dum pro vomitorio exhibetur (satis violente) qua ratione curat febres similesque morbos, sed cautione hic opus est.

N. 1. Non adeo proficius Tabaci usus est juvenibus ac biliosis.

N. 2. Novi qui mictionem nocturnam vespertino Tabaci suffitu praecavebat.

PREPAR.

1. ▽. Ex foliis.

2. Syrupus de Nicotiana.

Vires. Et aquam & syrupum cum successu exhibent in asthma pulmonum, pro, quum & in febris.

3. Ol. peti stillat.

4. Ol. per infusionem.

5. Sal. Ex cinere;

6. Unguentum de Nicotiana, Vide Disp. August.

N. Parari itidem potest ex folis foliis recenter contusis, seu si major ex succo ac pinguedine.

7. Balsamum. Vide lib. 2.

N. Sunt qui folia minutissime incisa (zerhackt) in vitro optime clauso dies (40.) tepori, (e.g. fims vel acervi formicarum) exponunt, atque hac ratione Balsamum acquirunt. Wittich.

Peculiarem Tabacologiam conscripsit Joannes Neander, Medicus olim Bremanus, & inde Alstedius in sua Encyclopaed. Satis itidem prolixus in descriptione Tabaci est Nicol. Monard. in simpl. medic. hist. c. 14.

CCXXX. Nigella.

Medic. Slov. Gith, melaspermum, Cuminum nigrum. Germ. schwarzer Coriander / schwarzer Kümmich / Römischer Coriander / Dardentrout.

Arvensis cornuta, Raden / Tab. 5, C. B. I.

Est	Horren. fativ.	flore	majo	simplici
			re	pleno.
		cerul.	mino-	simplici
			re	pleno.
		flore candido	simplici	pleno.

Cretica.

Ex his Nigella arvensis officinas subit & ex his praecipue flore candido minore simplici, C. B. 5. Melanthium.

thium sativum, *Matth. Dod. Cast. Tab. I. Melanth. 1. Fuchf. sco. Mel. seu Nigella Romana odora, Lob. Melanthium, Ger. Mel. Damascenum, Cam.* Huic tamen & reliquæ surrogari non nequeunt.

Non nisi Studiose culta nobis cre-
scit, gaudetque solo pingui, Floret
Junio ac Julio,

OFFICIN. NAT.

Semen solum.

Vires. *Calf. & sec. in princ. gr. 3. at-
ten. aper. Usus præcip. in mucilagine pul-
monum resolvenda & expectoranda, la-
te augendo, urina ac mensibus ciendis,
morsibus venenatis corrigendis. Specificè
in febribus quartanis ac quotidianis. Ex-
trinsecus crebri usus est in cephalalgia
sedanda, catarrhis exiccandis (sternu-
tando, suffiando,) in cucuphis, Epithemat.
&c. applicatum.*

PRÆPAR.

1. Semen præparatum. Maceratur
in $\ddagger$ atque exiccatur.

2. ∇ Stillat. Ex semine.

3. $\circ\circ$ Stillat. Ex semine.

CCXXXI. Nummularia.

Centummorbia, Hirundinaria,
Serpentaria. *Egelkraut / Schlangen-
kraut / klein Natterkraut / Pfenning-
kraut.*

Est { Major lutea, *Hæc usualis.*
C.B. { Minor purpureo flore. *Hæc in-
cognita.*

Dicitur Serpentaria 3. & centum-
morbia, *Brunf. Nummularia. Trag.
Matth. Fuchf. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam.*

*Tab. Ger. Hirundinaria minor, Tab.
Nummularia major lutea, C. B. 1.*

Crescit in campestribus ac lo-
herbosis humidisque. Floret Majo,

OFFICIN. NAT.

Herba seu folia.

Vires. *Refrig. sic. subastring. vulne-
raria est. Usus præcip. in Pulmonum ex-
ulceratione, venis ruptis, tussi sicca infan-
tum; in fluxu cujuscumque generis, diar-
rhea, dysenteria, hæmoptoyfi. Commen-
datur in Scorbuto, herniisque omnis ge-
neris.*

PRÆPAR.

1. ∇ Stillat. Ex herba collecta cum
floribus mense Majo.

CCXXXII. Nymphaea.

*Νυμφαία, Nenuphar. Arab. ne-
nufar. Scabulum / Harzwurz / Wasser-
lilgen.*

Est { Alba floribus albis { major.
{ minor.
{ minima.
Lutea, floribus luteis { major.
{ minor.

Ex his præfertur quidem alba ea-
que major, quæ intelligenda quoribus
Nymphaea simpliciter mentio fit.
Veruntamen nec negligenda est lu-
tea.

Alba dicitur Nenuphar album.
*Brunf. Nymphaea alba, Brunf. Matth.
Dod. Lon. Lob. Tab. Ger. Clus. hist. Nym-
phaea Candida, Trag. Fuchf. Nymphaea
maj. alba, Cast. C. B. 1.*

Lutea usitatior est quæ inscribitur
Nenuphar luteum, *Brunf. Nymphaea
lutea,*

olea, Trag. Matth. Fuchf. Dod. Lon. Cast. Tab. Ger. major, Clus. hist. Nymphaea lutea major, C. B. 1.

Crescit in lacubus. Floret Majo Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Semen, Flores.

Vires. Radix & semen refriger. & sicc. 3. astring. Flores & folia refriger. & astring. Singula sunt Usus praecep. ad fluxum alvi, ad pollutionem nocturnam, seminis acrimoniam, sanguinis astum & torminum. Extrinsecus crebro adhibentur folia & flores ad febriles astus & vigiliis sopiendas (in lotionibus pedum, in impositione foliorum scil. lumbis, temporibus, plantis pedum.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex floribus albis.
2. ∇ stillat. Ex floribus luteis.
3. Symplicium Nymphaeae simpl. Ex infusione florum.
4. Symplicium de Nymphaea compos. sive de Nenuphare. Vide Disp.
5. Conserva. Ex floribus albis.
6. Ol. Ex infusione florum.
7. Unguentum de Nymphaea. Vide l. 2.

O.

CCXXXIII. Olea.

Elaiia, Olea, Oli. Sativa, Benbaum/ Delbaum/ Sylvestris, oleaster.

Prior insignitur olea, Brunf. Trag. Cord. hist. Lon. Dod. Lob. Cam. Bellon. Olea sativa. Matth. Cord. in D. Cast. Tab. Ger. Olea sativa, C. B. 1.

Posterior, Olea sylv. Matth. Tab.

Ger. Olea sylv. seu Oleaster, Lob. Cast. Oleaster, Lon. Clus. hist. C. B. 2.

Crescit utraque in regionibus calidis, Italia, Hispania, &c. Gaudet locis siccis argillofis. Floret Junio. Fructus decerpuntur mense Novembri & Decembri.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (sed conditi.)

Vires. Folia refriger. & exiccant, astring. Usus externus est praecep. in fluxu alvi, mensium, in herpetibus, & sim. Fructus immaturi siccant & astring. in primis sylvestres.

N. Exhibet iidem (cum olea, tum oleaster) lachrymam resinofam, resine Elemi non absimilem, sed hac minus in usu est.

PRÆPAR.

1. Condit. olivæ. Condiuntur muria antequam plane maturerint, per Hispan. & Galliam Narbonensem: interdum etiam maturæ & nigre.

Vires. Comestæ initio pastus excitant appetitum, movent alvum, humentem ventriculum exiccant ac confortant.

N. Rancida subvertunt ventriculum.

2. Oleum. (simpliciter ita dictum.)

Exprimitur ex olivis maturis, diciturque oleum (simpliciter.) oleum commune olivarum, Baumöl.

Vires. Calfac. & humellat moderate. (N. vetus calidus est recens) emollit, digerit, vulnerarium est, alvum laxat (cum cerevisia calida assumptum $\mathfrak{z}$.) ariditatem pectoris corrigit, tormina Ventris mitigat, urinarios meatus laxat.

Pppp

laxat.

laxat. Extrinsicus creberrimi usus est in clysteribus, tumoribus calidis, &c.

N. 1. Cum ∇ repida assumptum movet vomitum.

N. 2. In patria mea Westphalia usitatissimum est vulneratis quotidie exhibere oleum olivarum cum cerevisia calida, quo adeo largi utuntur, ut quoque sudor oleum redoleat.

4. Oleum omphacinum. Exprimitur ex olivis immaturis.

Vires. Refrigerat, siccatur, astringit, adeoque multis compositionibus inservit.

CCXXXIV. Ononis.

Avicenis, Dioscor. ν Onos $\odot$, Theophr. ν Onoshechel.

Est	{	Spinosa	{	purpur. (flor.) Hac		
				usuatior.		
			{	lutea. (flor.)		
Est	{	non spinosa	{	purpur.		
				lutea	{	major.
						minor.
				luteo variogata.		

Videatur, Restia bovis, Trag. Lon. Anonis seu Ononis, Matth. Tab. Anonis, Fuchs, Dod, Cast. Ononis, Cord. in D. Lob. Anonis. Ger. Anonis spinosa flore purpureo, C. B. 1.

Crescit in Campestribus, dumetis, arvis, juxta vias. Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix ac potissimum hujus Cortex.

Vires. Calf. & sicc. in primo. 3. absterg. autem, discut. Usus precip. in diuresi, li-

thiasi, ictero, obstructione Epatis, in canoso ramice absumendo. Hemorrhoidibus cecis, mariscisve discutiendis (infusum aliquandiu bibuum.) Extrinsicus in putredine oris ac dolore dentium (garigari.)

N. Antequam spinas protrudit conditur cum sale pro cibario.

PREPAR.

∇ stillat. Ex integra planta cum radicibus novellis eruta.

CCXXXV. Origanum.

Origanum, Brunf. Orig. vulgare, Trag. Matth. Lon. Origanum sylvestre, Dod, Cord. in D. Fuchs, Tab. Cam. Agri-origanum seu Onitis major, Lob. Origanum Anglicum, Ger. Origanum sylv. Cunila Bubula Plinii, C. B. 1. German. Dosten, Wolgemisch.

Crescit in locis Campestribus opacis. Floret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus seu Summitates, Vires. Calf. & sicc. 3. aper. absterg. astring. Usus precip. in obstructione Pulmonum, Epatis ac Uteri & hinc in tussi, asthmate, ictero, auget lac, ichorosa excrementa per sudorem expellit (ante balneum assumptum.) Extrinsicus usu venit crebriori, eoque in balneis uterinis, cephalicis, totius corporis (contra scabiem.)

PREPAR.

1. ∇ stillat. Ex integra planta cum floribus.

2. Oleum stillat. Raro prostat.

3. $\odot$ ex cinere. Raro itidem paratur.

P.

CCXXXVI. Palma.

Φείνη, Palma, *Trag. Matth. Dod. Alpin. Cord. in D. Lob. Cast. Cam.* Palma major, *Tab.* Dactyliscum palma elate, *Matth.* Palma elate, *Cord. in D. Dod. Caryotæ, Carotides, fructus palmæ dactyli, Cast. Palmarum fructus sive dactyli, Lob. Dod.* Palma major, *C. B. 1.* Dattelbaum oder Dactelbaum.

Crescit in Judæa, Syria, Ægypto, Africa, & sim. locis calidis.

N. *Palmas feminas non sine aspersio-pulveris vel florum è palmis maribus parere asserit Alpinus.*

OFFICIN. NAT.

Fructus (officinis.) Dactyli, Pal-mulæ: Datteln.

Eligendi magni flavi, parum rugosi, molles, pleni, Carnosi carne subdura ad nucleum candicante, ad corticem rubescente, & qui concussim minus sonant, sapore vinoso. Deteriores sunt graciles, flaccidi, duri & excarnes.

Vires. *Dactylorum maturorum pulpæ calif. subastring. (immaturi astringunt fortiter.) aspersitatem faucium leniunt, factum in utero roborant, fluxus ventris sistunt, vitis renum ac vesicæ succurrunt. Extrinsecus conveniunt in cataplasmatis astringentibus. & similibus.*

N. *Concocti sunt difficiles, capiti dolorem inferunt, (inprimis exiccatis) crassum ac melancholicum humorem generant.*

PRÆPAR.

1. *Species seu Ele-
&varium Diapham-
con. Fernelii.* } Horum basis est
2. *Diaphanicum* } Turbith. ac dia-
in solido, i. e. Tabel- } grid. Vid. D. &
læ El. diaphænic. } Turbith, infra
de purgant.

CCXXXVII. Papaver sativum.

Μήκων, Papaver (simpliciter.) Arab Thaxthax, Magsamen/Deltmagen/Delsamen/Wôn.

{ Album, quod tutius intra corpus adhibetur.

{ Nigrum, quod non æquè tutum est.

Videatur prius, papaver, *Brunfels. Lon. papaver sativum, Matth. Tab. papaver album, Trag. Dod. papaver album sativum, Lob. Cast. Ger. papaver sativum semine candido, Fuchf. papaver hortense semine albo, C. B. 1.*

Nigrum usitatus inscribitur Papaver nigrum, *Brunf. Cast. Pap. sativum 2. vulgo nigrum, Cord. in D. pap. sat. semine atro, Fuchf. papav. hortense nigro semine, Sylv. Dioscoridi, nigrum Plinio, C. B. 2.*

Colitur in hortis. Floret media ætate.

OFFICIN. NAT.

Flores, Semen albi & nigri. Capita cum & sine semine.

Vires. *Refrig. & hum. 3. (ali. 4.) Vsu præcip. in somno conciliando, in affectibus pectoris ac pulmonum & inprimis in suffraucedine, phthisi. Hinc & in fluxu alvi. Extrinsecus in dolore tenendo, so-*

PPPP 2 mmo

mo introducendo (capiti pedibusve adhibendum.)

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus. Ex foliis.
N. De opio ac Meconio, que succi sunt papaverum exoticor. Vide sis infra.

2. Extractum. Ex floribus sicis eum ▽ papav.

N. Quercetanus in pharm. Rest. c. 25. parat hoc modo. ꝑ. capit. papav. q. v. (cum flores expandere incipit, præstat que papaver quod flores fert rubicundos,) contunde ac digere in MB cum Hydromelite vinoso, vel Vino Canaria dies (12. 15.) ut liquor intensissimo rubescat. Exprime fortiter ut omnis virtus gummosa & resinosa eliciatur. Abstrahē l. Δ (VB) ad remanentiam gummosa & resinosa substantia, quam adhuc calentem si vales effunde in frigidam & subito coagulabitur. Et hoc, aut, est verum probatumque opium ac nullo modo sophisticum (intellige Germanicum.) quod loco opii exotici adhiberi potest, de quo classo sequenti.

3. Aqua. Ex floribus vel capitibus florentibus.

4. Syrup. simpl. Ex decoct. capit. papav. utr. c. sem. añ. & penidio. Vide Dispens.

5. Compos. Fit cum aliis pectoralibus. Vide Disp.

6. Electuar. 1. Diacodium simpl. Ex Decoct. capit. papav. albi & melle, (vel saccharo, vel sapa cum Glyzyrrhiza.

7. 2. Diacodium Montanum, seu Syrupus de Siliquis. Ex decoct. capit. papav. alb. siliquis. Rad. Altheæ & Glyzyrrhiza, cum saccharo candæ & penidio.

8. 3. Diacodium Actuarium. Hoc ex astringentibus.

9. 4. Diacodium insolidum, e. Rotulæ ex Emulsione & saccharo. Vide Disp.

10. Lohoch. Vid. Disp.

11. Oleum. Ex semine exprimitur

CCXXXVIII. Papaver Erraticum.

Μήκων ποικίλ, Ποικίλ, Papaver fluidum. Papaver rubrum, Klapperrose / Kornrose / Seidmagsamen / Grindmagen.

Est majus. Hoc officinarum est. Minus. Inusitatum.

Dicitur papaver Erraticum; Matth. Cord. in D. Lon. Dod. Cast. Tab. Papaver Erraticum primum, Fuchs. papaver Rheas, Lob. Ger. papaver Rheas sive flore caduco puniceo, Lob. sco. papaver Erraticum majus, C. B. 10. inter spec. papaveris.

Crescit in arvis juxta vias ac inter segetes. Floret Majo, Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Refrigerat valide, somnum conciliat, dolorem sedat. Vfus præcip. in febribus, pleuresi (cui specificè prodest,) angina, aliisque morbis (in primis pectoris)

refrigeratione opus habentibus. Extrinsecus sunt, qui herba Hepati imposita, haemorrhagiam narium sistere conantur, quam vim & radici adscribunt.

N. Galenus semen multo frigidius esse ait, quam sem. papaveris sativi, unde & interuum ejus usum interdicit,

PRÆPAR.

1. ∇ Stillat. Ex floribus.
2. Syrup. Ex infusione florum triplici.
3. Conserv. Ex floribus.
4. Extractum. Cum propria aqua acata Spir. Atris. *Quercet. Ph. Resf. cap. 26.*
5. Acetum. Ex floribus.

CCXXXIX. Parietaria.

Ἐλξίρι. Parietaria, Urcularis, vitraria, herba muralis. Tag vnd Nacht/ S. Peterstraun. Glasstraun.
Major vulgaris, *Hec officinar.*
Minor. *Tragi.*

Dicitur Parietaria, *Brunf. Cord. hist. Dod. Tab. Ger.* Parietaria vulgaris & major, *Trag. Helxine, Matth. Fuchs. Lon. Cast. Cam.* Helxine altera, *Cord. in D. Perdicium, Lob.* Pariet. officinarum & Dioscoridis, C. B. 1.

Crescit juxta sepes, muros ac parietes. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. & humect. parum, mollior, maturat, exterg. subastring. *Vires ejus internus licet rarus sit, tamen pro-*

dest in pectoris mucilagine & hinc in tussi, in renibus extergendis & hinc in stranguria & calculo. Extrinsecus crebrior ejus est usus isque in tumoribus, erysipelate ambustis, vulneribus & ut plurimum adhibetur in chysteribus & cataplasma.

PRÆPAR.

∇ Stillat. Ex integra herba mense Julio collecta.

CCXL. Herba Paris.

Herba paris, *Matth. Dod. Cast. Ger.* Paris herba, *Lon. Cam.* Aconitum par-dalianches. *Fuchs.* Aconitum sive par-dalianches monococcon, *Cord. in D.* Solanum tetraphyllum, *Lob.* Solanum quadrifolium bacciferum seu 10. C. B. Aconitum salutiferum, *Tab.* Uva versa, Uva vulpina, *Einbeer/ Wolfsbeer.*

Crescit in sylvis opacis. Floret Aprilis & Majo.

OFFICIN. NAT.

Bacca, raro Folia.

Vires. Bacca ac folia refriger. & sicc. *Vfus baccarum internus est alexipharmacus in peste, venenatis morbis, venenisque assumptis. (E.g. Arsemco.) Extrinsecus foliorum usus est in bubombus pestilentialibus, aliisque calidis tumoribus, in paronychia, in inveteratis ulceribus.*

PRÆPAR.

Pulvis Saxonicus. V. Disp. Aug.

Pppp 3

CCXL.

CCXLI. *Pastinaca domestica.*

Pastinaca est tum $\left\{ \begin{array}{l} \text{Latifolia [Elaphoboscum]} \\ \text{Tenuifol.} \end{array} \right. \left\{ \begin{array}{l} \text{Sylvestris} \\ \text{Sativa seu domestica.} \\ \text{Sylvestris.} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{minus} \\ \text{usuales.} \\ \text{Hujus loci.} \\ \text{Hac loci sequentis.} \end{array} \right.$

Estque *Past.* $\left\{ \begin{array}{l} \text{lutea, Carota lutea, gelbe Mohren/gelbe Pastenach/gelbe Ruben.} \\ \text{alba, Carota alba, weiße Pastenach/weiße Ruben.} \\ \text{fativa} \left\{ \begin{array}{l} \text{rubra, Carota (simpliciter,) rote Ruben.} \end{array} \right. \end{array} \right.$

Videatur *Pastinaca sativa*, 1. & 2.
Fuchf. 1. (& *Elaphoboscum*,) *Tab.*
Lon. *Sativa* *Diosc.* *Lob. Cord.* in *D.* *tenuifolia* (& *latifol.*) *fativa*, *Dod. Ger.*
Pastin. 3. *Daucus staphilynus altilis*
 & *hortensis* vulgo *Carota*, *Cam. hort.*
Carota ex albo flavescens, (& *pastinaca domest.*) *Cast. nostra lutea*, *Cam.*
Staphylinus 1. & 2. *Trag.* *Staphyl. fativus*
 & *Daucus domesticus*, *Galeno.*
Sifer alterum, *Matth. Tab.* *Pastin. tenuifolia sativa radice lutea vel alba*,
C. B. 5.

De *rubra* vid. *Pastinaca sativa*, 2.
Fuchf. sat. rubens, *Dod. Tab.* *atrorubens*. *Lob.* *Carota*, *Matth.* *radice rubra*, *Cast.* *vulgaris*, *Lob.* *Staphyl.* 3.
Trag.

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Herba*. (*Radices culinariae sunt.*)

Vires. *Semen* & *herba* *calc.* 3. *sicc.* 3.
Usus *pracip.* in *vulneribus*, *singultu*, *pleurisi*, *torminibus ventris*, *calculo ac mensibus pellendis*. *Specificum* *habetur ad uteri suffocationem.*

Dosis *semini* ʒj.

N. *Raro* *planta* *haec* *in officinis offertur*,

CCXLII. *Pastinaca sylvestris.*

Pastinaca tenuifolia *sylv.* *Dioscoridis.* vel *Daucus officinarum*, *C. B.* 1.
Daucus agrestis *Galeno.* *Dauc. vulgaris.* *Clus. hist.* *Pastinaca erratica* *Plinio*,
Fuchf. Cord. in D. Tab. *Staphylinus sylv.*
Trag. *Pastin. sylv.* *Matth. Lon.* *Cast.*
sylv. tenuifolia, *Dod. Ger.* *sylv. genuina*
Dioscor. *Lob.* *Pastinaca* 4. *Cam.*
Germ. *Bogelsteif.*

Crescit *passim* *locis campetribus siccis*
 & *arenosis.* *Floret* *Julio* & *Augusto*,

OFFICIN. NAT.

Semen, raro *Radix* & *Herba*,

Vires. *Eisdem* *pradita est virtutibus*
 quibus *Daucus Creticus*, *cujus quoque*
loco, in compositionibus adhiberi commo-
de potest. *Semen* *calfacit* & *sicc.* 3. *radix*
paulo imbecillius, *herba* *adhuc minus*,
attem. aperit. *Usus* *pracipui* *in tussi,*
pleurisi, stranguria, reserat Epar, Lienens
uretres, ciet menses & molus, sedat ma-
triciis suffocationes, stimulat Venerem.
Extrinsicus *convenit radix pessarii,*
exiccat herba catarrhos (in loctionibus
 capi-

(capitis) parturientium partum promoves
(in suffitu.)

PRÆPAR.

1. Confect. sem. sed raro.
2. ▽ stillat. Ex tota herba cum floribus ac radicibus Julio collecta.
3. Ol. stillat. Ex semine.

CCXLIII. *Perfoliata.*

Perfoliata vulgarissima seu arvensis, C. B. I. perfoliata, Brunf. Matth. Euchf. Dod. Cord. in D. Lon. Tab. major. Trag. perfoliatum vulgare flor. luteo, folio umbilicato. Lob. perfoliata vulgaris, Ger. Germ. Durchwachs/Bruchwurz.

Crescit in locis sabulosis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia & Semen.

Vires. Calf. & sic. (amari saporis) vulneraria est. Usus præcipui in vulneribus recentibus, Emerocelis (inprimis umbilici) tumidis artubus, strumis, sive interinsæcus sive extrinsæcus adhibere volupe sit.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex integra herba florente.

CCXLIV. *Malus Persica.*

Persicus, Brunf. persica, Euchf. Cam. persica malus, Lob. Tab. Ger. malus persica. Dod. persica arbor & ejus 1. genus, Trag. persica molli carne & vulgaris viridis & alba, C. B. I. persicus alba & populæ, Lon. persica viridia & alba, Matth. Cass. German. Pfersichbaum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Nuclei, Fructus, sed raro, quippe hi facile putrescunt.

Vires. Fructus (mala persica Arab. Sanch.) refriger. & humect. 2. nutrimenti sunt pauci facileque putrescunt. Verum initio pastus laxant alvum. Exiccata constipant laudanturque in fluxu alvi, &c.

Flores, Folia ac Nuclei, calfac. & sic. absterg. Usus præcip. (florum) in lumbricis infantum, in alvi laxatione, mesenterii obstructione, feri purgatione, & sim. (Nucleorū) in diureticis ac lithontripticis, in obstructione Epatis, ardore Stomachi. Extrinsæcus adhibentur crebro in Emulsionibus dolori capitis dicatis, &c.

PRÆPAR.

1. Condit. fructus, subtrahitur sc. exterior cuticula. hinc condiuntur, l. a.

N. Aptiora ad condituram censentur minora quam præcocia.

2. ▽. Ex floribus.

N. Alvum infantum lubricam reddit, lumbricosque educit.

3. ▽ diuretica. Vide l. 2. c. 38. ▽ diuretica ex nucleis.

4. Syrup. de floribus persicor. Fit ex iteratis infusionibus, ut syr. ex infusione violarum.

Vires. Bilem ac serosos humores educit, mesenterium reserat, vermes enecat.

Dosis ad ℥ij.

5. Conserva florum Persicor. Fit expressione.

Vires. Sedat aurium hamorrhoidum dolores ac tumores, colicos juvat (assumptum.)

CCXLV.

CCXLV. *Persicaria*.

- Persicaria* est
C. B.
1. mitis maculosa & non mac.
  2. urens, hydropiper. Hoc officinale.
  3. angustifolia.
  4. minor, pulicaria pumila.

Dicitur ὑδροπύρις, Hydropiper, Fuchs. Dod. Matth. Cord. in D. Cam. Cast. Ger. persicaria 1. Trag. Tab. Mas. Lon. mascula, Brunf. Perl. urens, Lob. aliis pulicaria. Germ. Flöhkraut / Wasserpfesser / Wackenkraut.

Crescit locis udis ac palustribus. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Hydropiperis Folia.

Vires, Calfac. & sic. Vfus precipui extrinsecus in vulneribus, tumoribus induratis, ulceribus inveteratis (in cataplasma.)

N. 1. *Persicaria mitis* habetur frigida, sed officinis inusitata est, ut & species reliqua.

N. 2. *Paracelsus* in *Hydropiperis* descriptione admodum prolixus est.

N. 3. Sunt qui hanc herbam ad transplantationem morborum, praesertim incantatione introductorum utuntur.

CCXLVI. *Petasites*.

Πετασίτης. Pestilenzkraut / Regenkräft / Major, mas flore luteo. Hac usualis est.

Minor, foemina, flore albo.

Dicitur *Petasites*, Trag. Fuchs. Dod.

Cord. Lob. Lon. Tab. Ger. mas, Cam. major, Matth. Cast. major & vulgaris, C. B. 1.

Crescit in locis humidis. Floret initio veris.

OFFICIN. NAT.

Radix que gummosa est.

Vires, Calf. & sic. 2. part. est tenuis amari saporis: atten. aper. sudorifica est ac alexipharmaca in peste, in lipothymia uterina, morbis pectoris, à mucilagine *Fræorundis*. E.g. tussi, asthmae. Extrinsecus commendatur ad bubones & ulcera maligna.

N. Substitutum potest costo, quippe viribus eidem aequipollere compertum est.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex Radicibus, vel ex tota h.
2. Oleum stillat.
3. Extractum.

CCXLVII. *Petroselinum*.

Apium hortense seu petroselinum vulgare, C. B. 1. Petrosel. Trag. Brunf. Cord. vulgare seu nativ. Lob. hortense, Matth. Lob. Dod. Cast. Ger. sativum, Tab. Apium selinum Diosc. Petroselinum, persilium oreoselinum, Fuchs. Arab. Karphi, Peterlin / Peterzilg / Garten Eppich.

N. *Petroselinum verum* seu veterum est petros. Macedonicum (quod sequitur.)

Gaudet solo humido, colitur in hortis, Floret Junio, Julio & Aug.

OFFICIN. NAT.

Radix, (colligitur vere.) Semens (colligitur August.) & Folia.

Vires,

Vires. Calf. & sicc. in princip. 2. aten. aper. exterg. diuretica sunt. Epatica. &c. Vfus precip. in obstructione Pulmonum Epatis, Lienis, Renum ac Vesicae, & hunc in tussi, Ictero, Cachexia, calculo, sabulo, mensibus obstructis, asthmate, &c. Extrinsecus resolvunt humores calidos (in primis oculorum sugillationes) impediunt capillorum casum (cum Abrotan) attenuant lac (mammis imposita) adeoque mulcerulis nostratibus usui sunt in ablactatione infantum.

N. Forest. l. 16. 6. commendat ad tussim puerorum. ℞. Succ. Petr. ℥℥. Lact. mulieb. ℥j. Cumin. ℥j. M. dat epide.

PRÆPAR.

▽ still. it. Ex integra planta cum radice, coll. initio veris.

CCXLVIII. Petroselinum Montanum.

*Πετροσέλιον, Dod. Lob. Clus. in D. f. 1. Tab. Apium montanum. Cast. folio ampliore. C. B. 6. Elaphoselinum, polychreston, Cord. Bergpeterlein / Bergpeppich / Hirschpeterlein / wilde Peterstien.

Crescit in locis montanis, sabulosis ut & in hortis.

OFFICIN. NAT.

Radix atque Semen.

Vires. Calf. & sicc. 3. est alexipharmacum, sudoriferum, diureticum, discutiens. Vfus precip. in calculo Renum & vesicae, in Peste (sudorem eliciendo) in morbis & flatibus, in stranguria,

CCXLIX. Petroselinum Macedonicum.

Πετροσέλιον Macedonicum, Matth. Lob. Cast. Dod. Tab. aliàs Apium saxatile. Peterlein / Steineppich / Steinepeterlein.

Colitur apud nos in hortis. Gaudet solo sabuloso ac saxoso.

OFFICIN. NAT.

Semen raro Radix.

Vires. Calfac. sicc. (3.) absterg. aten. aper. alexipharmacum est, unde & Theriaca compositionem ingreditur. Vfus precip. in urina ac mensibus cunctis, in reliquis cum viribus petroselinorum speciebus adscriptis convenit.

CCL. Peucedanum.

Πεucedανός, peucedanum, Trag. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Ger. Tab. 1. Cam. Matth. Cast. peucedanum, C. B. 1. & 2. aliis Fœniculum porcinum. German. Haarstrang / Sätzenschel / Schwoebelwurk / Himmelgall.

Crescit in montibus opacis. Colitur & in hortis: Floret Julio.

N. 1. C. B. duplex facit Peucedanum alterum Italicum, alterum Germanicum: Verum enim vero promiscuè in usum accersiri poterunt.

N. 2. Radicem Peucedani officinis usualem, non esse legitimam. Vid. ap. Matth. & Castor.

OFFICIN. NAT.

Radix colligenda vere Autumno.

N. Radix impragnata est succo resinoso,

5. Oleum stillat. Ex tota planta cum Radice. *cerant, rursus exiccant atque hinc oleum exprimere conantur.*

N. Sunt qui in vino rubello semen ma- 6. Sal. Ex Cinere.

CCLII. Pinaster seu pinus sylvestris.

{ Sativa. Vide loco sequenti.

Pinus { Sylvest. { montana } 1. Fructifera, }
 { } 2. 3. steriles. } promiscue usuales.
 { maritima major & minor, &c. }

Videatur Pinus sylv. Brunf. Trag. in phthisi, (quia nutriunt bene) tussi, Lob. Matth. Cast. Dod. Tab. &c. stranguria ac acrimonia urina mitiganda: remorantem excitant Venerem, ulcera Renum mundificant, &c.

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia, Nuces, Resina.

Vires. Cortex & folia refriger. & sicca, adstringunt, adeoque usus precip. (externi) in dysenteria, siuore mensium (in suffendo.) Cortices & folia viribus conveniunt cum cort. & fol. pini sylvest.

PRÆPAR.

1. Oleum. Exprimitur ex nucleis,
2. Confect. nuclei.

PRÆPAR.

▽ still. Ex conis viridibus.

Vires. Rugas facies delet & mammas admodum in virginibus extuberantes cohibet (imposita cum linteolis.)

CCLIII. Pinus & Pineæ.

Pinus, Pinus Brunf. Trag. Dod. Cord. D. Lon. Cast. pinus domestica, Matthiol. Tab. pinus sativa, Ger. pinus vulgarissima, Lob. pinus Italica, Cam. pinus sativa, C. B. 1. Arab. Sonabar. Fich. Stenbaum/ Hartbaum/ Kthholz/ Sorenholz.

OFFICIN. NAT.

Nuces Pineæ, Cortex & Folia.

Vires. Nuces Pineæ (strobili, Coni toccali & conaria veteribus) caliditate temperata sunt & humida. maturant, levent, agglutinant, resolvunt, impingunt, adeoque nucleorum Usus precipuus est

CCLIV. Piper.

Πέπερι, Arab. Fulfel, Filfel, Pfeffer.

Album: hoc omnium
 { Rotundum, } præstantissimum.
 Nigrum: succedit albo.
 { Longum. Ma- } Orientale minus,
 { cropiper } Tab. hoc usuale,
 Occidentale majus, Tab.

Album, dicitur piper album, Matth. Lob. Fragos. Clus. Cast. Tab. piper rotundum album, Cord. hist. piper rotundum album, C. B. 2.

Nigrum, Dicitur piper rotundum nigrum, Matth. Cast. Fragos. Clus. Tab. Cord. hist. C. B. 1.

Crescit rotundum in Malavar ac Sinitimis Insulis Java, Sunda, &c. fructus.

fructusque est plantæ cujusdam, quæ arboribus instar convolvuli circumducitur.

Eligendum recens, ponderosum plenum, acre non cariolum.

Vires. *Calf. & sicc.* 3. incid. atten. aper. resol. *Ufus præcip. in frigiditate ac cruditate ventriculi, colicis doloribus (præstat album) in visus imbecillitate (quia flatus discutit.)* Extrinsecus in *popule (ma- t. smis, gargarismis, siccuntatoris, sedat odontalgiam, columellam tumidam imm. nun, nervorum affectus frigidus juvat.*

N. 1. *Vis piperis volatilis valde est. Vi- tentur ergo præparaciones in quibus volatilis evanesca, e. g. Extractorum præparaciones.*

N. 2. *Vulguè piper longum in paroxysmis febrium exhibere solet, id quod non nisi in principio locum habere potest.*

PRÆPAR.

1. *Spec. diatrion pipereon. V. D.*
2. *Tragea seu species fortes. V. l. 2.*
3. *Oleum piperinum stillat. Fit ex nigro, ad modum, quo ex reliquis aromatis.*

N. *Piper parcissimè oleum reddit (sc. H. dat H. circiter) ideoque ▽ destillata aliquoties super remanentiam seu caput mortuum refundenda erit.*

Vires. *Admodum penetrabile est, flatus discutit, paroxysmum tertiana præcaver, si hor. 2. ante paroxysmum exhibeatur, purgato tamen corpore.*

Dosis gr. ij. iij. iij. & c.

4. *Ol. de piperibus. V. D.*

CCLV. Pistacia.

Πιστακία, Pistacia, Matth. Cord. Lon. Dod. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Terebinthus Indica Theophrasti, Lob. C. B. 1. Arbor est Indicæ Terebintho similis. Nascitur in Persia, Arabia, Syria, India. Quin & Italiæ indigena facta est.

OFFICIN. NAT.

Fructus (*Pistacia, phistacia, Bizetia, Fistic, Pimpernißlein.*) Sunt nucleis duplici vestiti putamine, primò exteriore coriaceo. hinc lapideo, quod nucleum proxime continet, membranula rubella circumdatum.

Eligendi nucleis recentes, ponderosi, extrinsecus albi, intrinsecus virides, non rancidi, in apice aliquantulum patentis.

Vires. *Calf. 2. hum. 1. atten. aper. Ufus præcip. in mucilagine pulmon. obstruct. Epatis, roborant stomachum, arcant nauseam ac vomitum, excitant appetitum, bonum suppedant nutrimentum.*

PRÆPAR.

Oleum exprimitur ex nucleis. Pistilochia. vide Fumaria bullosa.

CCLVI. Plantago.

Ἀγρόγλωσσον, Wegerich. Species plantag. usualiores sunt tres.

1. *Dicitur plantago latifol. sinuata. C. B. 2. rubra, Trag. Brunf. major & 1. Lon. major, Matth. Fuchf. Dod. Cast. Tab. Cam. latifolia, Cord. latifol. levis, Lob.*

2. Plan-

2. Plantago latifolia incana, C. B. Lob. Dod. Tab. Ger. pœonia folio nigricante splendido, C. B. 1. Fœmina nuncupatur pœonia, Trag. Lon. pœor. fœmina. Brunf. Fuchf. Cord. in D. Lob. Cam. pœonia fœmina altera, Dod. pœonia vulgaris fœmina, Clus. hist. pœonia communis vel fœmina, C. B. 2.
3. Plantago angustifolia major, C. B. 1. plant. minor, Fuchf. Dod. Lon. media, Cust. plantago lanceolata, Trag. Tab. plantago longa, Matih. plant. quinquenervia, Lob.

Crescunt locis herbosis. Florent Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia, Radix.

Vires. Refrigerant & sicc. 2. absterg. in crass. epatica sunt ac vulneraria. Usus præcip. in fluxionibus cujuscunque generis. E. g. alvi, ex punctione sanguinolenta, gonorrhœa, mictione involuntaria in mensium profusio, in febribus, & sim. Extrinsecus in mundificandis consolidandisque vulneribus ac ulceribus inveteratis.

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus. Extractus ex foliis.
2. ∇ stillat. Ex herb. integra.
3. Syrupus de succo.

CCLVII. Pœonia.

Παοινία. Arab. Feonia. Pœonien / Bengrosen / Pfingstrosen / Sibirrosen / Königskraut

Mas, C. B. 1. Hec præpollet.

Flores simpl. C. B. 2. & c.

Fœmina } flor. pleno, C. B. 12. & c.

Mas dicitur: Pœonia nobilior vel

2. Trag. pœonia mas, Matih. Cord. in D.

N. Discernuntur invicem Mas & Fœmina foliis & radice. Mas est foliis nigricantibus splendidis, juglandis folia emulantibus, radice digitali crassa, alba, seu mas non una radice nixus est, sed plures habet, Fœmina variat colore foliorum. Est folio utrinque virente & glabro, calice hirsuto, flore vel simplici vel pleno, foliis helleborum amulatur, radicibus seu balani longiores circiter octo aut sex adherent. Mas plures habet, & c.

Coluntur in hortulis. Florent Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Semen seu grana, Flores.

Radix effodienda est vere, ☾ de crescente (3. ☽ ante novilunium.) Alii effodiunt ☉ existente in ♀ dieque ac hora solaribus, ☾ de crescente. Flores colligendi sunt Majo. Semen Augusto.

N. Pœonia flore multiplici raro semen producit.

Vires. Calf. & sicc. 2. saporis subdulcis ac subacris, seu amari, substringit. Usus præcip. in affectibus Cephalicis, Epilepsia, incubo, & c. Uterinis, mensibus obstructis locibus purgandis, dolore q̄ post partum mirigando, Epatis obstru-

*Elione. Extrinsicis suspenduntur grana
ac radix de collo pro arcenda Epilepsia.*

PREPAR.

1. ▽. Ex floribus additaque, si placet radice.

2. Syr. Ex infusione florum.

3. Extract. Ex floribus exiccatis.

4. Conserv. Ex floribus.

5. ☉. Ex incinerata integra planta.

6. Fecula. Ex radice, l. a.

7. Oleum stillat. Ex granis elicitur cum ▽ fermentat. l. comm.

CCLVIII. Polygonum.

Πολύγωνον { Majus, varii generis est
è quibus usuale latifolium,
C. B. 1.
Minus, variorum itidem
generum, qua cuncta
minus usualia sunt.

Dicitur centumnodia, Lob. Brunf. polyg. mas, Matth. Fuchf. Dod. Cord. Cast. Trag. vulgare, Cam. majus, Lon. Tab. German. Weggras / Wegdritt / Demgras / Bluttraut.

Crescit locis incultis, aridis ac juxta vias. Floret integra ferè ætate.

OFFICIN. NAT.

Herba.

Vires. Refrig. 2. (al. in princ. 3.) fusc. astring. vulneraria est. Usus præcip. in sistendis fluxibus quibuscunque, diarrhæa, dysenter. Fluxu uter. vomitu. Hemorrhagia narium. Extrinsic. prædest. vulneribus, ulceribus, inflammationibus oculorum, mammae tumori- bus, &c.

PREPAR.

▽ still. Ex herba collecta in principio Augusti.

CCLIX. Polygonatum.

Est { Latifolium, varii generis è quibus
usuale vulgare, C. B. 1.
Angustifolium, varii generis,
qua minus usualia.

Dicitur Sigillum Salomonis, latifolium, Trag. polygonatum, Matth. Cast. vulgare, Cam. latifolium, Fuchf. Dod. Lob. Tab. majus, Lon. German. Weiswurk.

Crescit in sylvis & collibus. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix: raro Folia, raro Bacca, Vires. Temperamenti est mixti, subastr. exterg. saporis est subamari ac subacris. Usus internus est in fluore albo mulier. Bacca pituitam mucilaginosam per vomitum ac secessum educunt. (Dof. n. 14. 15.) Idem dicitur & de radice (3j.) ac de foliis. Extrinsicus faciei maculas abstergit, cuius dealbat, resolvit sigillationes ac tumores remittentes, lotionis fugat lenticulos capitis, scabiemque infantum exiccet, cicatrices maculasque morbillor. emendat, &c.

PREPAR.

▽. Ex radice cum foliis ac floribus.

CCLX. Pomus.

Μηλέα, Malus. Apffelbaum.

Poma

Poma sunt {
 Domestica {
 Sylvestria.

Vires. Acida sunt natura frigidioris ac astringentis. Verum cum butyro colla cibum febricitantibus præbent commodum.

Dulcia. Sunt natura calidioris ac laxantis.

Subacida seu vinosâ, natura sunt mixta, conveniuntque Venriculo & Cordi.

Sylvestria. Astringunt.
 Extrinsecus (dulcia sub cinere cocta) sedant dolorem oculorum, pleuritis (cum myrrha imposita.)

PRÆPAR.

1. Succus fermentatus, seu vinum pomorum, pomaceum.

N. Vulgatissimum est in Normannia Gallia provincia, adeo ut non modo pœus loco habeant, sed & ex eodem Vinum destillent, & aceta consicant, quæ vel cum Spiritu ac acetis ex vino, certare videntur.

2. Syrupus de pomis simpl. Ex succis pomor. dulcium ac vinosorum.

Vires. Succurrit affectibus cordis, syncope, palpitat. ac aliis ab atra bile oritur. Ventriculo gratus est, sedat sitim, febrilibus auxiliatur.

3. Syrup. de Pomis Regis Saborum. V.D. & infra de Sena.

4. Extract. seu succus inspissatus pomorum dulcium fragrant.

5. Extract. è radice arboris fru-

ctus acidus ferentis, sic l. a. cum ▽ ex pomis propriis destillata.

Vires. Summum est medicamen. contra omnia ventris prostruvia, dysenteriam, lienteriam, diarrhæam, fluxum epaticum. Quercet. P. R. c. 26.

CCLXI. Populus.

Est {
 alba latifolia, vici Pappelbaum/
 Aspen.
 nigra, schwarze Pappelbaum. Hæc usantis.

Alba dicitur, Pop. alba, Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Populi albæ alia species, Trag. C. B. 1.

Nigra dicitur: Populus alba, Trag. Lon. populus nigra, Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. C. B. 3.

Cortex. Pop. albæ, sed raro. Oculi. Pop. nigræ.

Vires. Utraque natura est mixta (sed humido sicca) caterum ad frigiditatem inclinantis, abstergitque. Cortex pop. alba præcipue adhibetur in dolore sciatico intus & extra, in stranguria in ambustis. Oculi seu gemma (arippa) pop. nigr. adhiberi solent à sexu muliebri ad capillos ornandos & promovendos, profunt iidem ad dolores sedandos.

N. 1. Est & Gummi pop. nigra, quod calfac. 2. sed minus id usuale.

N. 2. Succus in foraminibus populæ fluens Verrucas ac impetigines curare creditur.

PRÆPAR.

1. Oleum populinum. Ex oculis pop. nigr. (primo vere collectis) & oleo veteri. Vide Disp.

N. Alii

N. Alii addunt quoque vinum & co-
quunt ad hujus consumptionem.

2. Unguentum populeon. V. D.

Vires. Refrigerat. somnum conciliat.

CCLXII. Porrum.

Πορρον. lauch	{	capitatum, Aesch.
		lauch.
		sticum { sectile, Schnitt-
		lauch.
		Usuale sylvestre.

Dicitur Porrum, Brunf. Cord. in D.
Dod. Cast. Tab. porrum commune,
Math. vulgare, Lob. porrum capita-
tum, Fuchs. por. capitatum vulgare,
Cam. porrum commune capitatum,
C. B. I.

N. Capitatum & sectile non differunt
genere, sed solum cultura. Sectile enim di-
citur quod detondetur ad culinares usus:
capitatum, quod sine detensione linquitur
& autumno transplantatur, ut capitatum
fiat.

Gaudet solo pingui. Seritur Mar-
tio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Radix, Herba, Semen.

Vires. Porrum calfacit insigniter sic-
catque atten. aper. incidit, resolvit. Usus
pres. in serpentum moribus & unctioni-
bus, mucilage pulmonum. Extrinsecus
in aurium tinnitu ac suppurationibus, in
venis hemorrhoidum tumidis ac dolenti-
bus, &c. Semen urinam ciet.

N. Frequens ejus usus, somnos turbu-
lentos inducit, visusque officit.

CCLXIII. Portulaca.

ανθεράχη, Arab. Backaleancha,
Porcellana, Dursel/ Dorsel/ Gensel.

{ Latifolia sativa. Hec praefertur.

{ Angustifolia sylvestris.

Inscribitur Portulaca, Lon. Cord.
hortensis, Trag. Fuchs. Dod. domestica,
Math. Lob. Cast. Tab. Ger. major. Cam.
Portulaca latifolia seu sativa. C. B. I.

Floret Junio: Crescit locis areno-
sis & sabulosis.

OFFICIN. NAT.

Folia, Semen.

Vires. Refrig. 3. sic. 2. adstring. pauci
nutrimenti est, lumbricos fugat & ex-
pellit. Usus precip. in mitigando fervore
bilis, & hinc in febribus putridis ac ma-
lignis, ardore urinae, ut & in scorbuto,
apprimè succurrit febricitantium aestui
(folia recentia applicata Iecori, Remi-
bus, &c.)

PRÆPAR.

1. Succus inspissatus.

2. ∇ stillat. Ex herba.

3. Syrupus simpl. Ex succo.

4. Compos. Vide Disp.

N. Solet & condari ad modum quo
Cappares condiuntur.

5. Conserva. ex foliis.

CCLXIV. Primula veris.

φλωμς. Herba Paralysis, Cast.
Brunf. vulgaris, Trag. primula veris,
Math. Tab. major. fl. luteis odoratis,
Dod. primula pratensis, Lob. verba-
sculum odoratum, Fuchs. Arthriti-
cum, Gesu. simplex luteo flore, Cam.
verbasculum pratense odoratum,
C. B. I.

C.B.I. Germ. Schlüsselblumen / Him-
melschlüssel / S. Petersschlüssel / weis
Betonien.

Crescit in campestribus ac sylvis.
Floret April.

OFFICIN. NAT.

Flores ac Folia.
Vires. Calfac. leniter, siccat. fortius.
Saporis est subacris ac subamari suba-
string. Anodyna est. Usus praecip. in affect.
capitis Apoplexia, Paralyti. In articulo-
rum doloribus, Extrinsecus in Arthritide
ac tumoribus qui Ictus venenatorum a-
malium subsequuntur.

N. Aceium floribus illius impregna-
tum ac loco errhini in naves attractum,
dentalgiam mirabiliter sedat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra herba (caule fo-
lis ac floribus.)

2. Conserva. Ex floribus

CCLXV. Prunella.

Brunella, Dod. Brunf. Lob. Brunel-
la vulgaris & 6. Trag. consolida mi-
nor, Matth. minima, Cam. Prunella,
Schf. Cam. Tab. Ger. Symphytum pe-
gum, Lob. ico. Cord. in D. German.
Bruncken / Gottheil / S. Anthonkraut.

Nomen ducit ab Angina, quam
Brunellam alii vocant.

Crescit in campestribus ac locis
herbosis. Floret Junio & hinc ferè in-
tegra estate.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.
Vires. Calf. & sicc. (subamara est)
stargit, consolidat, vulneraria est. Usus

praecip. in vulneribus imprimis Pulmo-
num; in sanguine coagulato. Extrinsecus
in vulneribus & creberrimè in angina
aliisque affectibus oris ac faucium (gar-
garis)

N. Author est Crollius, radicem ari-
dam denti dolenti affricam ut sanguinem
susceperit magnetica vi dolorem sopire, si
salici indatur perforata, foramenque
max tubulo ex salice obturetur.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex integra planta Angusto
collecta.

2. Conserva. ex floribus.

CCLXVI. Prunus.

Domestica sativa, hujus loci,
Prunus Sylvestris, vide Acacia.

OFFICIN. NAT.

Κοκκυμυλα, Pruna, Pflaumen /
(fructus pruni.)

Varii sunt generis colore, sapore,
figura & magnitudine differentia.
Sunt enim dulcia, subacida, acida.
Sunt purpureo-nigra, rubra, lutea,
(cerea, Spilling) alba: sunt oblon-
ga, rotunda: sunt denique majora,
minora, &c. In officinis autem usita-
tiora sunt pruna Damascena (Zwer-
schen) cujus vicem subeunt pruna
Ungarica, tum quoque nostratia dul-
ciora in clibano exiccata. Præterea
sunt & Pruneola, (pruna de Brignio-
les, è loco natali in Gallis,) quæ e-
nucleata & exiccata afferuntur, C.B.
15. pruno ex flavo rufescentia, mix-
ti saporis, gratissima. Germ. Pflau-
men / Prunellen.

Palma datur Damascenis, quæ ex Syria Venetias sicca afferuntur, nucleoque sunt longo & plano potius quam rotundo. Secundo loco sunt, quæ ex Pannonia (unde Ungarica, dicta sunt aliis etiam Damascena, Cord. in D.) & Transylvania adferuntur, at Dod. Moravica magis ad alvum leniendam probantur. His 3. subjungi poterunt & nostratia, sed viribus ea minora sunt. Pruneola in suo genere reliquis antecellunt.

N. Est & gummi prunor. ad calculum atterendum utile, sed rari usus.

Vires. Pruna natura refriger. & humect. Recentia cruda, emolliunt alvum quidem, verum facile putrescunt & proxi minus commode (in primis post cibum) esitantur, maxime si immoderatio usus sit. Pruna Damascena esu aptiora sunt, laxant, acrimoniam humorum obsundunt, linguam (macerata in frigida ac ore retenta) humectant, suam mitigant. Pruneola (seu prunella dicta) refrigerant magis quam reliqua, humectantque, sed contra alvi commotionem, adeoque esu aptiora censentur, gratumque refrigeransum in febribus exhibent.

PREPAR.

I. Condita pruna (cerea) cum mell.

p. ij. & Vini p. j.
2. Pulpa prunor. Ex magnis acidis & vinosis fit, coctis scil. perque seta ceum trajectis & cum saccharo $\frac{1}{2}$ cititer inspissatis.

3. Electuarium Diaprunis simpl. Eodem modo paratur, ex pulpa & sacch. $\frac{1}{2}$.

4. Diaprunum compositum lenitivum Diadamascenon. Vide Dispensar.

5. Diaprunum non laxativum. V. D. Norib.

CCLXVII. Ptarmica.

Ptarmica. Matth. 1. Fuchs, Lon, Cast, Lob. folio Taraxaconis. Lob. Pratenfis. Cam. Ger. Draco sylvestris f. ptarmica. Dod. Tanacetum album seu acutum, Trag. (& millefolium 3.) Tab. Pyrethrum, Brunf. ico. aliis Pseudopyrethrum, Dracunculus pratensis serrato folio, C. B. 2.

Crescit in pratis ut & arvis etiam incultis, aliisque locis saxosis. Floret Majo, Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Radix & Folia,

Vires. Calfac. & sicc. sternutatoria sunt (ob acrimoniam,) sed rarioris usus.

CCLXVIII. Pulegium.

Πύλεγιον, Βλέφαρον, Pulegium	{	Latifolium }	Stœmina. Hoc usitatus.
		Angustifolium }	mas. Hoc subjungitur.

Insignitur pulegium, Brunf. Trag. Pulegium Cervinum, cui subjungitur Creticum & Massilioticum, quæ minus usualia. Pulegium Regium. Lob. Pulegium latifolium, C. B. 1, Germ. Polty/Sichho frau

propter (quia fumus ejus pulices fugare creditur.)

Crescit locis cultis & incultis. humidis ac campestribus. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia, quæ eligenda caulibus ad rudinem inclinancibus.

Vires. Calf. & sic. 3. (saporis subamari & subamari) partium tenuium, at-
ten. incid. aper. resolv. Usus præcip. in
mensibus eundis, fluore albo, fœtu ejicien-
te, confert Epaticis ac pulmoniacis: nau-
siam ac tormina ventris discutit, calculum
ac urinam pellit. Ictero ac Hydropi
medetur. Extrinsecus, prodest capiti, so-
mnum arcet, vertiginem discutit, dolori-
bus ac hystericis convenit, dentes abstergit,
varicatum cuius curat, &c.

PRÆPAR.

CCLXIX. Pulmonaria.

[Latifolia, Lungenkraut / Pulmonaria Angustifolia] vulgaris, Schmalblättrich Lungenkraut.
Plinii, Schmalblättrich Dirschmangolt.

Crescunt in dumeris opacis ac umbrosis. Florent Aprili.

Eligitur præ ceteris latifolia. Hæc insignitur symphytum maculosum seu Pulmonaria latifolia, C.B. 1. Pulmonaria altera, Matth. Cast. maculo-
sa, Lob. Cam. Tab.

N. Folia variat, quæ aliquando albis
venis notantur, aliquando carent: Flo-
ribus est communiter ceruleo-rubens-
bus, rarius albis. Sunt qui in marem &
femineam distinguunt.

1. Conserv. è summit.
2. ∇ stillat. Ex herba.
3. ∇ bis destillata. Ex herba.
4. Ol. stillatissimum.

Pulmonaria arborea.

Muscus pulmonarius, Lob. C. B. 74
pulmonaria, Trag. Matth. Fuchf. Dod.
Lon. Tab. prima, Cast. Germ. Lungen-
kraut.

Adnascitur arboribus præsertim,
v.g. Quercui & aliis: tum & petris,
sed hic candidior est. Vide Lichen
Petraeus.

Vires, Refrig. & sic. moderatè (aliis
calescent.) Usus præcip. in affectibus pul-
monum scil. erosione, tussi, asthma, in
profluviis alvi, ac Vieri. Extrinsecus in
vulnerum sanguine compescendo. Vide &
Lichenem cum quo, ut figurata & viri-
bus ferè convenit.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refr. & sic. consolidant, con-
glutinant (al. calf.) Usus præcipuus in
affectibus pulmonum phthisi, expulsi-
one sanguinis, Extrinsecus in vulneribus.

CCLXX. Pyrethrum.

Πύρεθρον, Pyrethrum flore belli-
dis, C. B. 1. pyrethrum, Brunf. Trag.
Fuchf. Dod. 2. Matth. Cam. Tab. majus,
Lon. rerum; Cast. officin. Lob. Germ.

Berram / Zahnwurk / Speicheltwurk / Geiferwurk.

Crescit in Italia aliisque locis calidis ac orientalibus, ut & in Helvetia, apud nos non nisi in hortis colitur.

N. Pyrethrum Germanicum seu pseudopyrethrum. V. Ptarmica.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires, Calf. & sicc. ultra 3. atten. in ead. sudorem valide movet. Usus precip. sed rari in viscoso phlegmate corporis ac precipue pulmonum, quod attenuat atque per exspuitionem ac urinam expellit, ad Veneream stimulat, quartanam curat. Extrinsecus in Odontalgia frigida, in Baracho apoplegmatizans insigne est: juvat & in Hemigrania: Paralysin ac stupida membra sanat, rigores febris precavet (inunctum dorso ac plantis pedum.)

CCLXXI. Pyrola.

Pyrola rotundifolia major, C.B. I. Pyrola, Matth. Brunf. Dod. Lob. Cast. Tab. Limonium, Fuchf. Sylvestre, Trag. Limonium & Pyrola, Lon. German. Wintergrün / Waldmangolt.

Crescit in sylvis humidis. Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. & sicc. astring. consolidant. vulneraria sunt. Usu interno & externo celeberrima.

CCLXXII. Pyrus.

ἄπιϰος, ἄπιϰος, Birnbauum,

1. Pyra { Domestica. } 2. { Dulcia. }
 { Sylvestria. } { Acida. }
 { Acerba. }

Vires, Refrig. astring. duarente sunt. Cocta vero melioris nota censentur. & schola Salernitana habet:

Cruda gravant Stomachum, relevans pyra cocta gravatum.

Differre tamen viribus, prout sapore differunt non difficile est colligere, dulcia laxant, acida & acerba adstringunt, &c.

N. Aresakta cocta & comesta commendantur in fluxu alvi.

PRÆPAR.

Ex pyris vulgaribus fit, I. pyraceum vinum, German Birnwein / quod rusticis nostratibus loco vini inservit, paraturque ad modum quo Vinum.

2. Ex eodem pyraceo fit acetum rusticis nostratibus vulgatissimum.

3. Condita pyra muscatellina cum decocto proprio.

Q.

CCLXXIII. Quercus.

ἄϰυς, Quercus, C.B. 4. Quercus, Matth. Fuchf. Dod. Trag. Lon. Tab. vulgaris, Lob. Cord. Germ. Eichbaum.

OFFICIN. NAT.

Folia, Glandes, earumque Capula, Cortex, Viscum, Fungus.

Vires. Folia, Glandes, Cortex, Capulae glandium refrigerant, sicc. astring. Usu in fluxu alvi, uteri, seminis. Extrinsecus in Odontalgia, profusivo intermo, &c. Viscum.

Viscum, (quod pra reliquis visci generibus probatur.) calfac. moderatè, sed paulatim emollit, discut. Usus precip. ac specificè in Epilepsia. Extrinsicè maneat tubercula, parotides, ceterosque abscessus (cum Resina ac cera mixtum.)

Fungus quercinus, hemorrhagiam narium ac sanguinem vulnèrum, non minus ac betulinus cohibere dicitur.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex foliis quercuum novellar. Majo collectis.

2. Gluter, i. e. Extractum viscosum è visco (Bogellein) quod ingreditur nonnulla Emplastra.

CCLXXIV. *Quinquefolium.*

Πεντάφυλλον, *Quinquefolium majus repens flore luteo*, C. B. 1. *pentaphyllon minus*, *Brinsf. vulgare*, *Trag. Dioscor. Tab. luteum majus*, *Dod. 1.* & 2. *Lon. repens*, *Cam. Quinquefolium*, *Matth. Lob. Germ. Fünffingerkraut*, *Fünffblat.*

Crescit passim locis arenosis, campestribus. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda cum floribus.

Radix colligenda vere.

Vires. *Temperatum est caliditate &*

frigiditate, sic. 3. astring. vulneraria est. Usus precip. in affectibus à catarrhis oriundis, paralyti phibisi, arthritide, in uteri humiditate corrigenda, in sanguinis exspuione ac ruffi, in Ictero, in obstructione Epatis & Lienis, obvianda acrimoniam bilis adusta, sistit fluxus alvi, hemorrhoidum, hemorrhagiam narium. Prodest in calculo ac erosione Renum, in Hernia, in febris, Extrinsicè prodest in oculis inflammatis (succus instillatus) in oris putredine, laxitate dentium, abstergit ulcera etiam maligna.

N. 1. In febris tertianis exhibent folia trina, in quartana quaterna, &c.

N. 2. Sunt qui radicem pugno detentam ad hemorrhagiam narium sedandam commendant.

PRÆPAR.

∇ . stillat. Fit ex herba collecta Majo.

R.

CCLXXV. *Raphanus.*

Ραφανίς, *ραφανός*, Arab. *Fugell.* *Raphanus magnus*, *Lob. Rhaph. sativus*, *Fuchs. Cast. Rhaph. rotundus*, *Lon. Tab. orbiculatus*, *Tab. & Ger. Radicula sativa*, *Dod. Raphanus major orbicularis vel rotundus*, C. B. 1. *Retic.*

(Raphanus major orbicularis vel raph. rotundus domesticus, Hujus loci.

Raphanus } Raphanus Niger. Idem hic cum priori.
 Raphanus } Raphanus minor oblongus. Est esculentus & minus officinalis.
 Raphanus } Raphanus Rusticanus seu marinus. Vide in sequenti.
 Raphanus } Raphanus Aquaticus. Non est in usu.

N. Est & Raphanus sylvestris. Vide Armoracia.

Crescit in hortis, gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Semen, Radix, sed raro quia culinariae potissimum est.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. aper. absterg. atten. Usus precip. in calculo atterendo ac expellendo, urina ac mensibus ciendis, in obstructionibus Epatis ac Lienis, attenuat mucilaginem viscosam in ventriculo, confertque ad distributionem chyli, chymique. Extrinsicus apponitur plantis pedum in febribus, sicuti & Cervicis in capitis dolore febrium malignarum committit.

N. In usu interno notandum quod nauseam & ructus ciere soleat.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex radicibus.

CCLXXVI. Raphanus marinus seu Rusticanus.

Raphanus Rusticanus, C.B. 5. sylvestris Dioscor. Fuchs. Armoracia aut Raphan. major, Brunf. Raphan. major, Trag. marinus. Tab. vulgaris & rusticanus, Matth. Radicula magna, Dod. rustican. Lob. Cam. Germ. Mär. rettich.

Gaudet solo humido.

OFFICIN. NAT.

Radix. Effodienda Martio.

Vires. Calf. & sicc. ad gr. 3. incidit atten. eisdemque cum priori qualitates habet, sed fortiores: ciere vomitum, (si succum vel infuso in aceto cum melle re-

pide assumatur & aqua superbibatur) specificè scorbuticis prodest. Calculum pellit, menses ciere, Extrinsicus prodest in febribus (tertiana & quartana) succum cum ol. piperino dorso inunctus, pulsibusve cum ⊖ impostus, &c.

PRÆPAR.

▽ stillat. è radicibus.

CCLXXVII. Rapum & Rapa.

Ραγγόλη, Rüben / Arab. Seliom, Selgem, Selgrem. Rapum Dioscor. (longum, femina.

Est rotundum, mas.

Sylvestre, quod minus usitatum.

N. Nomen Rapi omnibus usuale est.

Vires. Calf. 2 sicc. 1. Seminis Usus precip. in antidotis, Venereci ciere, morbillos expellit, Dosi ʒ℥. Radix magis culinaria est, sed ventriculo flatulenta. Succus & Decoctum, tenuunt acrimoniam bilis ac asperitatem bronchiorum asperaque arteria, &c. Extrinsicus imponitur Perioni (colta) adhibeturque in gargaris. Vide & Napum.

CCLXXVIII. Rhodia Radix.

Podia piça, Radix Rosea, Trag. Matth. Dod. Cord. Cam. Fuchs. Lon. & Tab. German. Rosenwurz.

Crescit sponre in alpebus, solo gaudet umbroso.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Vires. Natura censetur temperata (Fuchs. calf. & sicc. 2.) cephalica est. Usus prac. in dolore capitis (cum ▽ ros. comusa.)

CCLXXIX. Rhodium Li-
gnum.

Aspalathus, Rodiser Holz.

Aspalathorum 4. quidem moder-
tis innotuerunt genera. 1. Cortice
cinereo, Ligno purpureo seu Diosco-
ridis. 2. Asp. colore buxi. 3. Aspalat.
albicans torulo citreo. 4. Aspal. ru-
bens. Verum officinis nostratibus
non nisi secundum & tertium sup-
perunt. Prius est Aspalati 1. genus,
Lob. Posterior dicitur Rhodium Li-
gnum, quibusdam Agallochum, o-
mnique Æthiopica, Cord. in D. Agal-
lochum forte, i. e. xyloaloe solida,
quibusdam Lignum Rhodium, Rho-
dium & aspalathum, aliis olea-
strum lignum, Cord. hist. Aspalathus
roseus seu 3. Lob.

Vires. Dioscoridi & Galeno calfac.
& sicca. & astringit, unde commendabile
ad ulcera oris, ad nomas genitalium &
frigidula ulcera, ad alvi fluxus. Verum
nimis verò an hæc nostrati conveniant,
tuovis licet experiri. Vix enim modernis
practicis in usu est, &c.

CCLXXX. Rhaponticum
vulgare.

Rhaponticum
seu Centauri-
um majus

folio in lacinias plu-
res diviso, C. B. 1.
folio non disse-
cto, C. B. 2.
Alpinum luteum,
C. B. 3.

Ex his usualius est primum, quod
insignitur Rhapontica, quæ hodie

centauria major. Trag. Cord. Centau-
rium majus, Lon. Lob. magnium. Mat-
thiol. Dod. Eust. Cent. majus seu Rha-
ponticum pharmaceuticum, Cord. in
D. Cam. Tab. Germ. groß tausent gülden
Kraut/Rhapontic.

Crescit in alpebus & vallibus pin-
guibus apricis, Apulix, Sabaudix.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Natura est temperata sicca,
astring. vulneraria est, saporis subdulcis
ac subacris. Usus in fluxibus alvi. Dy-
senteria: ciet menses, profluviumque è
contra sistit: prodest in hernia, sanguine
coagulato, exspuione sanguinis, in febril-
bus stomachicis: Epar aperit ac roborat,
summopere laudatur à nonnullis in ob-
structione venar. Mesaraicarum, & in
morbis hinc ortis.

CCLXXXI. Rhaponticum
verum.

Rheum, Rha. Dioscoridis, C. B. 3.
Ponticum Rha antiquorum, Lob.
Rhapont. verum officin. Germ. Rha-
pontic.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Asia adve-
hitur.

Eligenda quæ non cariola, rube-
scens, in ore lentorem referens.

Vires. Calfac. & sicca. 2. seu mixtura
temperata est, terrestris & ignea, saporis
subacris, Stomachica, splenica ac hepatic-
ca. Usus præcipui in doloribus arthriticis,
febribus, venenatorum animalium Icti-
bus, &c.

Radix

PRÆPAR.

Extract. f. l. c.

Vires. *Summum est Cardiacum.*
*Quercet. Phar. Rest.*CCLXXXII. *Rhus.*Rhus folio ulmi, C. B. 1. Rhus
Math. Tab. Rhus coriaria. Dod. Rhus
obsonior, Lob. Cam. Sumach Ara-
bum, Lon. Cast. Rhu. Rhoe, Rhus cu-
linarium, Germ. Ferberbaum / Schling-
*baum.*Gaudet solo petroso. Floret Julio.
Fructus fert autumno.

OFFICIN. NAT.

Semen, Folia.

Vires. *Refrig. 3. sicc. 2. astring. Usus*
precip. in fluxu alvi, uteri seu mensum:
hamorrhoides compescit, bilem obtundit.
Extrinsicus resistit putrefactioni ac Gan-
*grane in paronychio.*N. Gummi dentibus inditum odonti-
algiam sedat.

PRÆPAR.

Succus Sumach, i. e. Pulpa sine of-
feis seminibus.N. Alii *R. Decoct. Rhois ex ramuscu-*
lis & Tamarind. conquassatis macerant
ac coquunt ad consistentiam. Taberno-
*mont. in Herbario.*CCLXXXIII. *Ribes.*Grossularia multiplici acino seu nõ
Spinosa hortensis rubra seu ribes of-
ficinar. C. B. 5. Ribes hortense, *Trag.*
vulgaris domestica, Math. Cast. Ri-
bes, Fuchs. Lon. Tab. Uva Ursi, Ribesi-
um fructu rubro, Dod. Ribes Ara-
*bum, Lob. Germ. Johannis Beerlein.*Rubra, *Hujus bacca officinales,*

Nigra.

Alba. *Et hujus bacca in officinas infe-*
runtur, gratioresque sunt gustu ipsi
*rubris.*Coluntur in hortis, maturefcunt
circiter Festum S. Joannis.Vires. *Refrig. & sicc. 2. partium te-*
nuum: subastring. ventriculo conveni-
unt. Usu prac. in profuvius alvi, dysent.
choleram sedant, in febris biliosis pro-
*sum. putredini resistunt. sitim restinguunt.*N. Alba ut minus acida ita minus
frigida censenda sunt.

PRÆPAR.

1. *Conditabacca, cum decocto pro-*
*prio & sacch.*2. *Rob. de Ribis simpl. Est succus in-*
*spissatus ad mellis consistentiam.*3. *Rob. de Ribis. compos. Est syrupus*
*ex succo & saccharo.*CCLXXXIV. *Rosa.*Domestica *pórov. Rosen.*Sylvestris, *κνρόπποδ & κνρός Κατ &.*Vide *Cynosbátos.*Rosarum varia sunt genera. colo-
ribus ac foliorum multiplicitate dif-
ferentia. Sic est Rosa (Milesia) ru-
bra, rubra pallidior, saturatius rubes,
purpurea (hæc, colorem carnis refe-
rens Zebetina dicitur.) Verficolor,
alba, moscata seu Damascena, spinis
carens, subviridis, &c. In officinis au-
tem tria præcipue genera usualia
sunt. Rosæ scil. rubræ (quæ præstan-
tissimæ) pallidæ (quæ rubris succedunt)

dunt) & albę, quę infimę fortis. Omnibus tamen omnem laudem præcipiunt Rosę moscatę s. Damascenę.

Florent Majo & Junio. Coluntur abivis in hortis.

OFFICIN. NAT.

Flores (rubri ac pallidi asservantur exiccati.) Anthera.

Vires. Rosa ut variant generibus: ita & qualitatibus. Sunt enim qui non sine causa rosas partim calidas & acres, partim frigiditas volunt, caloremque residere in superficie à frigore scil. eo expulsam, qui in marcescentibus evanescat, in genere tamen omnes refriger. ac astring. spiritus vitales animalesque recreant, ac roborant. Pallidę seu incarnatę laxant.

Rubra ac albę astringunt (alba levius, rubra fortius.) Usus præcip. in fluxionibus, febribus, siti, appetitu prostrato, &c. Extrinsecus in vomitu, cephalalgia, vigiliis, dolore aurium, gingivar. sedis, rethi intestini (cum Vino coctę & impostę) in ulceribus & inflammationibus vis, faucium, oculorum.

Flosculi lutei capillamentis in medio florum adherescentes, (Anthera offic.) exiccati immiscentur dentifricis ad gingivarum astrictionem, fluxionumque exiccationem.

PRÆPAR.

1. Acetum, è flor. rubris.
2. ∇ stillat. è florib. pallidis (præferunt ad oculor. morbos.)
3. è florib. rubris.
4. albis.
5. Balsam. Ex ol. stillat. & cera depurata.

6. Conserva, 1. ros. rub. recens.
7. 2. antiqua.
8. 3. Ros. rub. & ta.

N. Præstat ex tempore & tam hanc conservam conficere, affusione scil. guttularum aliquot, quippe que adtempus asservatur, & amittit colorem & saporem mutat.

9. 4. Conserv. ros. pallid.
10. Elect. Rosatum. Mesua. V.D.
11. de suc. Rosar. solidū. } Aug.
12. liquidū } Aug.
13. Morfelli, i.e. saccharum rosat. Ex ∇. stillat. & sacch. añ.

N. Morfeli de spec. è succo rosar. sunt idem quod Elect. solidus.

14. 2. Rocula manuum Christi, officinis dictę.
15. Ol. stillat. ascend. cum spiritu.
16. Infusum 1. vulgare.
17. 2. omphacin.
18. 3. Compos. August.
19. Pilule Rosata, i.e. de aloë rosata.
20. Spec. Elect. de succ. rosar. Aug.
21. Aromatic. ros. Aug.
22. Diarrhod. Abb. Aug.
23. Rosat. novell. Aug.
24. Spiritus, è rosis rubris fermentatis.
25. Syrupi, 1. rosatus simplex, Ex infus. 3. ros. rub.)
26. 2. rosat. solutivus Muscharum, (è Damascen.) Aug.
27. 3. Laxativ. compos. seu elleboratus, Aug.
28. 4. sine elleboro. Aug.
29. 5. de rosis siccis.

Sess

306.

30. *Rosatum*. 6. *Rosatum regium seu Iulep* faciunt, maximopereque commendant ad phthisin a (quia calidissimo etiam tempore sudat) ad pestem, ad vulnera (in potu, &c.) ad Epilepsiam arcendam & precavendam. Extrinsicus promovere dicitur partum in puerperio (abdomini imposita) odontalgiam sedare (in ore detenta) affectum mitigare maniacum (collo appensa) curare quartanam (pulsibus 6. horis applicata ac dein hor. 6. aqua imposita: vicissim pulsibus applicata idque multoties (10. 12.ies.)
31. *Mel Rosatum Mesue*,
32. *simplex*.
33. *Citratum*.
34. *Laxativum*: fere
idem est cum Syr. simplici.
35. *Tinctura*. Fit ex ros. rub. sicc. ℥j. infusus in ∇ rosar. (vel fontanæ) reposit. ℔iij. additis spir. ☉ vel ☿ ℥ij facta digestionem F. Expressio & si opus sit filtratio.
36. *Trochis. Diarrhod. Aug.*
37. *Unguentum rosatum*,
CCLXXXV. *Ros solis*.

Rorella. Salvara, Sonnendawel

Sonshaw.

Est folio rotundo.
folio oblongo.

Ex his usualis quidem, veruntamen non nisi rarissime major, qui inscribitur Ros solis, Dod. Lon. Cast. Rorida sive Ros solis major, Lob. Rorella minor, 1. Tab.

Crescit locis apricis, campestribus & palustribus, inter muscum albicantem & subrubentem. Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba colligenda quando ☉ in ♀ (medio ♀is) ☾ crescente, die sereno ac calido: asservaturque sine lotionem. Item succus foliis instat sudoris adhærescens.

Vires: Dodonæi facit calid. & sicc. 4. unde internum ejus usum vetat: verum enim vero, sint qui e contra magni

a Forest. l. 16. 58.
N. Novi qui infusionem Rorella in aqua vita factam, pro cordiali usitate habet.

Succus dicitur humiditas, quæ instar sudoris diebus quoque calidissimis imò in majori copia, quam aliæ herbæ adhæret, atque concutiendo in patellam suppositam colligitur.

Vires. Consortat Cor, Epar ac ventriculum: capitis dolorem à causa calida sedat, pestem precaves ac curas. Extrinsicus adhibetur in affectibus oculorum, dolore, scil. inflammatione, &c.

PRÆPAR.

∇ stillat. ex tota herba.

CCLXXXVI. *Rosmarinus*.

As Cayonis, & Φαρμακων, Rosmarinus. Brunf. Trag. Fragos. Lon. Rosmarinum coronarium, Matth. Lob. Rosmarinus coronarius, Cam. Rosm. coronaria, Dod. Hortensis angustiore folio, C. B. I. Libanotis coronaria, Cord. in D. Germa. Rosmarin.

Crescit

Crescit in locis apricis. Floret Ma-
i Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores (specialiter Anthos
offic.) Semen.

Vires. Calf. & sicc. 2. lenta incidunt
aporis sunt mixti acris, amari: suba-
string. cephalica sunt è precipuis ut & u-
terina. Usus præcip. in affectibus Capitis ac
Nervorum, Apoplexia, Epilepsia, Para-
lysi, Ferugine, Caro, &c. Visum acuumt,
et orem anbelutus emendant. Epatis, Lie-
nias Vieri obstructiones resolvunt. Iste-
ricæ suori albo mulierum medentur,
atque confortant. Extrinsecus prosunt,
in catarrhis (suffitu) & exinde natis af-
fectibus. In utero corroborando, &c.

N. Flores asservari possunt per bien-
nium.

PRÆPAR.

1. ▽. E planta integra.
2. Ol. stillat. Una cum ▽ exstill.
3. Balsamus. Fit ex oleo l.c.
4. Conserva. Ex floribus Anthos.
5. Species Dianthos.

CCLXXXVII. Rubia.

Ἐρὺ ῥόδιον, Rubia tinctor. sativa.
C. B. 1. Rubia, Cord. in D. Dod. Lob.
Clus. Rub. sativa, Brunf. Matth. Fuchf.
Lon. Cast. Germ. Kohle/ Berberöhle/
Berberwurk.

Adfertur ad nos ex Silesia ubi co-
piosè feri colique solet. Gaudet solo
pingui floret semenque fert æstate.

OFFICIN. NAT.

Radix sola. collecta Majo ac Junio.

Vires. Calf. 2. sicc. 3. (al. refriger.) a-
perit, disc. resol. subastr. Vulneraria est.
Usus præcip. in obstruct. Epatis, Lienis &
in primis uteri. Proin in Ictero, Hydropo
Urina obstructa, sanguine coagulato. Ex-
trinsecus in obstructione mensium (in pes-
sis) &c.

N. Adhibetur & à Tinctoriis ad ca-
loris rubri preparationem.

CCLXXXVIII. Rubus.

Rubus offic. vulgaris. Hujus loci,
cinalis est. Videus. Loci sequentis.

Insignitur: Rubus vulgaris seu ru-
bus fructu nigro, C. B. 1. Bar®, græ-
cor. Sentis Latin. Rubus, Dioscor. &
Plinio. Rubus, Brunf. Matth. Fuchf.
Dod. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Rubus
grandis & secundus, Trag. R. arven-
sis, Tab. Germ. Brombeer/ Brombe.

Crescit inter dumeta. Florescit
initio æstatis, maturescit in fine ejus-
dem.

OFFICIN. NAT.

Folia, Fructus (Mora rubi, moraba-
ti, bati, Ράμνα,) Radix, sed raro.

Vires. Folia ac Fructus immaturus
refrig. sicc. astring. potenter. Fructus ve-
ro maturus caliditate est temperatus ac
substringens. Usus præcip. in quibuscun-
que profluvio, vomitu, fluxu alvi, uteri,
varium. Extrinsecus in aphthis, aliisque
oris affectibus abstergendis; in vulneri-
bus astringendis; capillos nigrat, scabi-
em curat.

Radix lithonriptica censetur, sed ra-
rius est.

PRÆPAR.

1. *Rob. Diamoron simpl.* Ex succo fructuum immaturor.

2. *Diamoron compos.* V. Disp.

3. *Diamoron Nicolai usitatum.*
Vid. Disp.

CCLXXXIX. *Rubus idæus.*

Rubus idæus { spinosus, *Hic usualis.*
                  { levis.
                  { fructu albo.

Inscribitur rubus idæus spinosus,
C. B. 3. *βάρβατος*, *idaïa*, rubus idæus,
Trag. Matth. Dod. Lob. Lon. Cast. Tab.
Rubus idæus exilibus spinis, *Cord. in*
D. Rub. id. vulgaris, Clus. German.
Hindbeer.

Crescit itidem inter dumeta. Floret initio ætatis, maturescit Augusto, &c.

OFFICIN. NAT.

Fructus.

Vires. Eisdem vires obviunt quas
precedentia mora, cordiales tamen pra-
is peculiariter censentur.

PRÆPAR.

1. ∇ ex baccis.
2. *Syrup.* Ex succo fructus & saccharo.
3. *Acetum.* Ex fructibus infusis.

CCXC. *Ruscus.*

Ῥύσκιον, *Ruscus, Trag. Matth.*
Cord. in D. Lob. Cast. Cam. Tab. Ruscum,
Dodon. Myrthacantha, Lob. (icon.)
aliis. Bruscus & Bruscum. German.
Mausdorn.

Crescit copiose in Italia, ut & qui-

busdam locis Germaniæ. Locis gaudet asperis. Primo vere turiones promittit, autumno semen.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. & sic. temperatè, saporis est austeri & subamari, incid. attenu. aperit. Usus præcip. in obstructione Epatis, Urina, (stranguria.) Mensum, &c.

N. Recensetur inter 5. radices aperientes.

CCXCI. *Ruta.*

Ῥήγανον, *Ruta hortensis, Kauteu/*
Weinraut.

Ruta est C. B.	{ Hortensis	{ 1. latifolia. }	{ <i>hujus</i> <i>loci.</i>
		{ 2. tenuifolia. }	
		{ 3. major. }	
		{ 4. minor. }	
		{ 5. flore magno albo. }	

Ornat officinas hortensis utraque è quibus vulgatio quidem est latifolia eaque major cœsique coloris: præstantior verò tenuifolia minor & nigricantior.

Latifolia inscribitur *Ruta, Brunf. Matth. Cast. Domestica, Trag. Hortensis, Fuchf. Lob. Cam. sativa, Cord. in D. graveolens hortensis, Dod. latifolia, Tab. Ruta hortensis latifolia. C. B. 1.*

N. Hæc diligenti cultura arborescere solet, cujus exemplum nobis præbuit bujalis Cynatis cruis è primarius Phil. Leutwein.

Angustifolia insignitur *Ruta hortensis,*

tensis altera, C. B. 2. Ruta hort. minor, Trag. Ruta fativa tenuifolia, Cord. in D. Ruta tenuifol. Tab.

Gaudet solo arido ac calido: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba ac Summitates cum semilibus.

Vires. Calf. & succ. 3. incid, atten. diger, discut, est alexipharmaca, cephalica ac nervina. Vfus pracip. in varus morbis, peste aliisque affectibus malignis praeparandis ac curandis, veneno arcendo, praecavendo, lascivia reprimenda, pleuride curanda, imbecillitate ventriculi corrigenda, colica discutienda, &c. Extrinsecus in ictibus serpentum, carbunculis, in febrium paroxysmis arcendis (in ant. dors.) Cephalalgia ex crapula, hemigrania, in febribus malignis (pro Epubeitate pulsuum cum $\ominus$ & $\oplus$) in dolore capitis febrium ardentium & malignarum (similiter pedum plantis adhibita.)

N. Nominus usus internus officit gradis.

PRÆPAR.

1. ∇ still. Ex planta cum cauliculis Majo collectis.
2. Oleum stillat. Cum ∇ .
3. Oleum infusum. Ex infusa herba oleo communi.
4. Sal. Ex herba incinerata.
5. Acerum. Ex infusione.
6. Balsamus. Ex ol. stillat.

CCXCII. Ruta muraria.

Ruta muraria, C. B. Dod, Ger. Capillus Qis, Brunf. Trag. Adiantum

candid. Cord. in D. & hist. Ad. album, Lon. Cam. Tab. Ad. nigrum, Casalp. Gesn. Saxifraga seu Empetron, Fuchs. Paronychia, Matth. Cast. Salvia vitæ, Lob. Germ. Maurrauten / Satttrauten / Venushaar.

Nascitur in parietibus ac muris juxta aquas, locis videl. irriguis & non apricis. Vivax est toto anno, æstate tamen amplius viret, flore & semine caret.

OFFICIN. NAT.

Folia seu herba cum caule.

Vires. Calid. & frigid. temperata est, siccatur, digerit, discutit, & eam & viscosam mucilaginem in pulmonibus, &c. incidit. Vfus pracip. in tussi, asthmate, pleurisi, ietero obstruct. splenis. Valet ad Renum & vesicæ dolores, urinam clementer cit, calculosque expellit. Peculiariter prestat eam perhibet Matth. ad Enterocelas puerorum (♁ 40. pulvis exhibitus, & sim.)

Extrinsecus capillos crescere facit, furfures ulceraque manantia capitis absterget, strumas & abscessus digerit.

N. 2. Vbi Adiantum verum & Trichomanes desunt, aut vetusta sunt, haec uti licet. Hec sumenda quoque ubi Medici recentiores Adiantum prescribunt à capillo ♀ diversum, C. B.

N. 2. Matthiolus hanc Paronychiam Dioscoridis esse disputat contra Dodonæum quid negat.

CCXCIII. Sabina.

Bejus, Savina, Sevenbaum / Siebenbaum, Ssee 3 Sabi

Sabina } Tamarisci. *Hec usualis.*
folio } Cupressi. 1. & 2.

Dicitur Sabina, *Brunf. Trag. Fuchf. Dod. Lob. vulgaris, Cam. Sabin. Myrtifolio, Cord. in D. Savina, Lon. Savina mas, Tab. Sabina folie Tamarisci Dioscorid. C. B. 1.*

Colitur in hortis: Viret perpetuo,

OFFICIN. NAT.

Folia,

Vires. *Calf. & sicc. 3. paruum tenuium, incid. ateu. discut. Usus precip. in mensibus fortiter ciendis, factu ejiciendo, urina pellenda, asthmate medendo. Extrinsicus in affectibus uterinis, ulceribus serpentibus arcendis, scabie precipue capitis infantum exiccanda ac curanda (cum cremore lactis,) in maculis faciei abstergendis.*

PRÆPAR.

∇. Ex foliis,

CCXCIV. Salix,

∇ stillat, è foliis,

CCXCV. Salvia,

Ἐλελίσφακον, Arab. Aliffacos, Salbey.

Est } Major, Dreisalbey. } sunt usuales, sed minor
Minor acuta, nobilis, Spitzsalbey, Kreuzsalbey, } præstantior est.
Edelsalbey.

Sylvestris. *Hac officinis ignota, alias convenit viribus cum Hormino.*

Major inscribitur, *Salvia latifolia, crispis, purpurascens, versicoloribus: sic vel totis vel partim albidis, Trag. Lon. Clus. Cam. Salvia major, Matth. Fuchf. Dod. Cast. Tab. Salvia, Cord. in D. major scabrior. Dioscor, candidis.*

Lob. C. B. 1.

Hæc variat in foliis & floribus: foliis est viridibus, iisque crispis & non bilis, *Brunf. angustifolia & minor, Trag.*

Ἴννα, Weiden/Weidenbaum.

Salix multorum est generum, que sine discrimine in usum medicum accersi poterunt.

Crescunt in locis udis: Florêt Maio & Aprili.

OFFICIN. NAT.

Folia, Juli & Cortex.

Vires. *Folia refriger. & sicc. substring. citra morsum. Usus precip. in libidine arcenda. (Decoctum potum.) Extrinsicus in lotionibus pedum pro vigilis ac astu febricitanti arcendo, in hæmorrhagia vulnerum navium, & sim. adstringenda. In aëre refrigerando (strata in pavimento.)*

Juli sistunt hæmorrhagiam quamcunque (impositi.)

Cortex similem facultatem habet. Insuper verrucas & clavos pedum corticum cinere (cum imposito) exarari tradit Dioscor.)

PRÆPAR.

Trag. Salv. minor, Matth. Fuchs. Cord.
D. Lob. Tab. pinnata Penæ Salvia
nata, Lon. angustifol. Clus. Salv. te-
tilifolia auriculat. Cam.

Variat foliis auritis vel pinnatis &
non auritis: foliis aliquando Laven-
tulae concoloribus, sed latioribus &
gravioris odoris: rarius luteolis: flore
viruleo, rarius albo.

Gaudet solo fecundato argilla,
et. Flores Julio ac Augusto. Trans-
plantatur Martio, cumque ruta in-
mixta, quâ Serpentes & Bufones
viciniam amantes arceantur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.

Vires. Calf. 1. succ. 2. subastring. absterg.
Uti præcip. est diureticus: mensis ob-
stussem remoratos ciet; nimios emen-
t. Prodest in paralyti, vertigine, tremo-
catarrhis. Extrinsecus aphthas oris
pergit (in gargaris.) &c.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. Oleum. stillat.
3. Sal. Ex herba incinerata.
4. Conserva. Ex floribus.

CCXCVI. Sambucus.

Ακτιν, Sabucus, Holderbaum/ Hol-
der.

Vulgaris. Hujus loci.

Humilis. Vide Ebulus.

Insignitur, Sambucus fructu in
bella nigro, C. B. I. Sambucus,
nif. Matth. Fuchs. Dod. Lon. Lob.
Sambucus vulgaris, Trag. Do-

mestica, Cast. Sambucus campestris
seu vulgaris, Cam.

Gaudet locis opacis, sepibus, po-
meriis & asperis vallibus. Floret Ma-
jo, Junio, Julio. Baccæ maturescunt
Augusto.

OFFICIN. NAT.

Flores, Baccæ, Liber, Spongia, Tu-
riones.

Vires. Sambucus integra calfacit &
siccatur, resolvit, hydropicos juvat.

Flores discernunt insuper, emolliunt,
resolvunt, sudoriferi ac anodynii sunt.
Uti præcip. intrinsecus in Erysipelate præ-
cavendo & abigendo. Extrinsecus in cõ-
lico dolore, in Erysipelate, combustis, &c.
(impositi.)

Baccæ sudorifera itidem sunt ac ale-
xipharmaca.

Liber (cortex interior) educit serosos
humores. Extrinsecus easdem vires ha-
bet, quas flores.

N. Eligendi cortices radicis.

Turiones adhibentur in acetariis, al-
vumque leniunt: idem facit & pulvis.

Spongia (Auricula Iudæ) oculorum
affectibus medetur (macerata in ▽ ap-
propriata & imposita.)

N. Sambucum, visci instar, in salice
nascentem, pro peculiari commendant
antiepileptico.

PRÆPAR.

I. E FLORIBVS.

1. ▽ stillat. Ex flor. l.a.
2. Spiritus. Fit rectificatione ▽ stil-
lat. vel ex floribus in dolio querno
fermentatis;

3. Vinum, ℞. flor. in umbra exiccatur. ℥ij. circiter infundantur multi mensuris 8.

4. Oleum infusum, In ol. cydon.

5. Oleum stillat. Cum ∇ extillat, sed raro prostat.

N. Potest idem elici hoc modo, ℞. Flor. q. v. macera cum Vino Malvatico vel Hispanico vitro bene occluso calore solis per tempus (septim, 6.) hinc exprime fortiter ac moderatè calfacito: sic supernabit oleum. Blochwitz.

II. E. BACCIS,

1. Rob. Sambuci, Est pulpa baccar. maturarum.

2. Tinctura ac Extractum, Fiunt ex Rob. Sambuci (Quercetanus ℞. baccas umbra exiccatas) beneficio ∇ (qui acidulus redditus sit cum liquore acido aut O-i aut A-is .)

N. Dicitur Tinctura antequam ∇ fuerit separatus, Extractum si idem ∇ abstractus sit.

Vires. Suffocationi uterina succurrit, Dos. tinctura, cochlear 8. Extracti ʒj.

3. Spiritus, Fit è succo ex baccis maturis expresso vel ex baccis ipsis saltem contulis & fermentatis, i. a.

N. Sum qui baccis exiccatis crasseque contulis farina hordeac. $\frac{1}{2}$, addunt affusaque ∇ fervente digerunt.

4. Oleum, Ex arillis baecar. post succi transcolationem in filtro relictis, videlicet hæ bene elotæ & in aere exiccatae, Vino albo irrigantur ac fortiter exprimuntur.

Vires. Est vomitivum egregium.

Dosis ʒj. vel ʒjß. in cerevisia tepida, &c.

N. Non est officinale.

His 5. addi potest *Tragea granorum*, *Altes*, *Quercetani*: ℞. succum baecar. maturar. expressar. q. v. adde farinam secalinam, fac pastam & exinde panes exiguos, in furno ad durtiæ biscotti coquendos. Hos pulverisa. pulverem cum eodem succo iterum impasta, atque ut prius in furno coque, idque tertio repetatur. Tandem pulverisa ac serva.

Vires. Specificum est arcanum adversus dysenteriam.

Dosis ʒj. cum Nucista ʒj.

N. Anatomiam Sambuci conscripsit *Martinus Blochwitzius*, M. D. in qua & preparationes & usus sambuci in plurimis affectibus curandis exhibet.

CCXCVII. Sanguisorba,

Pimpinella sanguisorba, *Sorbaria*, *Welsch* *Dibenell*.

Major.

Minor { *Hirsuta*. Hac sola officinis
cognita,
Lævis,

Dicitur *Pimpinella sanguisorba* minor *hirsuta*, C. B. 7. *Pimpinella*, *Lob. Italica*, *Trag. Lon.* minor *Pimp.* *sanguisorb.* *Dod.* minor, *Matth. Cast.* *Cam.* *Sanguisorb.* minor, *Fuchs.* *Cord.* *hist. Tab.*

Colitur nobis in hortis. Floret Majo & Junio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus. Radix.

Vires.

Vires. Refrig. moderatè, sicc, astring. vulneraria ac pulmonica est, saporis grati. Usus precip. in catarrh. affectibus pulmonum, phibisi, ex erosione, in morbis malignis, in profuviiis uteri, alvi, hamorrhoidum: præcavet abortum. Extrinsecus in hamorrhagia quacunq; utiliter adhibetur.

PRÆPAR.

1. ∇ Stillat. Ex integra planta cum radice ac floribus collecta Junio.
2. Sympus. Ex succo & saccharo.
3. Conserva ex floribus.

CCXCVIII. Sanicula.

Sanicula officinar. C. B. Sanicula. Frag. Brunf. Cam. Tab. Dod. Lon. Dia-

CCXCIX. Lignum Santalum.

Alb. Math. Lon. Cord. hist. Cast. Garz. Tab.
 Rubrum. Math. Lon. Cast. Garz. Tab.
 Citrinum. Cord. hist. Lon. Flavum, Tab. Pallidum, Matth. Garz.

PRÆPAR.

Ligna sunt exotica ex Indiis ad nos transportata.

Præstantissimum est, citrinum, præcedit album, infimas tenet rutrum, planè inodorum. Eligendum autem citrinum suaviter fragrans, magnam habens medullam, grave odofum. Hujus in defectu recipi potest album.

Vires. Refrig. 3. (al. 2.) sicc. 2. aperient. Epatica sunt ac cardiac. Usus precip. in hypochymia, palpitatione cordis, obstructione Epatis, &c. Extrinsecus in catarrhis, Cephalalgia, Vomitu, Epatis intemperie calida (in Epistemat. &c.)

N. Santalum rubrum magis refrigerat ac astringit quam reliqua.

penia, Brunf. Matth. Cast. San. mas. Fuchs. Sanic. & diapensia, Lob. Ger. German. Sannickel/ Sanickel.

Crescit in montibus ac vallibus: solo gaudet pingui ac opaco: colligitur Junio mense cum floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia rarò Radix.

Vires. Calf. & sicc. astring. saporis est amari, vulnerariaque una ex precipuis, utilis in consolidandis ulceribus, fistulis, rupturis, erosionibusque, iam interne quam externe adhibita.

PRÆPAR.

∇ . Ex herba florente.

1. Extractum Gummosum. Fit ut aliorum lignorum extracta cum ∇ .

N. Quercetanus parat cum ∇ aliqua Epatica. E.g. Agrimonie.

2. Spec. Diatriosantal. V. Disp.

3. Unguentum santalinum. V. D.

4. Cerotum seu Emplastrum santalinum. Vide Disp.

CCC. Santonicum.

Absynthiacum }
 Santonicum, }
 Wurmtaut est }
 C. B. }

Judaicum.

Alexandrinum. Hujus semen officinale solum.

Egyptiacum.

Gallicum.

Tttt Infi-

Insignitur Semen sanctum seu Sementina, *Matth.* & Semen Zedoariae, *trinfecus parmica est tumores ac prae-
Lob. Cast.* Absynthium Seriphium, *pue panos discutit.*

Alexandrinum. Semen Cinæ, *Cord.* Sementina, *Dod. Tab.* (cui & santonicum.) Santonicum & Semen sanctum, *Lon.* German. *Wurmsamen / Wurmsamen.*

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria Egypti.

N. Sunt qui & ex absynthio (santon.) Egyptio, semen Zina colligi volunt. Hoc videatur apud *Matth. Dod. Lob. Tab.*

Vires. *Calfac. & sic. saporis amari est. Usus in lumbricis cujuscunque generis enecandis, fugandis & expellendis.*

PRÆPAR.

1. Semen santonicum præparatum, i. e. in ☞ ♂ ♀ (4. 5.) maceratum atque exiccatum.

2. Confectio feminis Cina, *uberzogen Wurmsamen.*

CCCI. Saponaria.

Στρογγύλιον, Diosc. Fuchf. Lon. Saponaria, *Trag. Dod. Lob. Tab. Cam. Ger.* viola agrestis, *Trag.* Saponaria major levis, *C. B. I.* German. *Stiffenkraut / Speichelwurk.*

Crescit passim juxta rivulos & vias: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Folia sed raro & Radix.

Vires. *Calf. & sic. strenuè attenuat, aperit sudorifera est. Usus in asthmate, mero, mensibus ciendis, lue Venerea. Ex-*

CCCII. Sarsaparilla.

Salsa parilla, smilax aspera *Peruviana, C. B. 4. Tab. Ger.* Zarzaparilla, *Matth. Mon. Garz.* Zarzaparilla *Peruviana, Dod.* Zarza seu sarsaparilla, *Cast. sarsa parilla, Lon. Trag. Lob.*

Nomen accepit à similitudine quam cum smilace aspera (Hispanice Zarzaparilla) habet.

Triplex est ea. (Nicol. Monardone) affertur scil. 1. Ex Hispania nova, quæ candidior ad pallorem tendens & gracilior. 2. Ex Provincia Honduras, quæ cinerea nigrior & crassior, priorique melior est. 3. Ex Provincia Quitto, locis Urbis Guajaquil vicinis (unde Zarzaparilla, Guajacillana dicitur,) quæ ex cinereo nigricans, major & crassior adhuc est cæteris.

OFFICIN. NAT.

Radix lignosa, prælonga fibrosa, uniformis.

Eligenda quæ coloris aliquantum nigri recens, (non cariola,) gravis, flexilis nec frangibilis.

Vires. *Calfaciu moderatè sic. partium est tenuium sudoriferaque. Usus præcip. in lue venerea, quam specificè curat, in Catharris atque inde natis affectibus. E.g. Arthritide, &c.*

CCCIII. Sassafras.

Arbor est prægrandis nascens in Florida, folio ficulneo, cortice ex fulvo

alvo nigricante, aliquantulum acrisapore, sed aromatico, odore foeniculum redolente.

Dicitur pavame seu fassa fras, Mon. Frag.

OFFICIN. NAT.

Lignum & Cortex, qui præfertur ligno, maxime si ex radice fit, quippe radix reliquis partibus prævalet ad roque & ejus cortex.

Vires. Cortex calf. & sicc. ad gr. 3. Lignum calf. & sicc. 2. atten. aperit, diaph. sudores movet. Vfus præcip. in omni morbo, genere, præsertim obstructions tollendis, partibus internis roborandis, sterilitate emendanda & venerea lue curanda.

N. Instar Panaceæ in Catarrhis batur.

PRÆPAR.

1. Extrahit. Fit l. a. Vid. l. 2.
2. Ol. stillat. Vide l. 2.

CCCIV. Satureia.

ὄνυβος, ὄνυβος, Saturey / Germ. bentraut.

Satureia est C. B.	{	1. Hortensis seu cunila sativa. Hæc usualis.
		2. Montana.
		3. Spicata.
		4. Cretica.
		5. Thymifolio.

Insignitur Hyssopus agrestis, Brunf. Satureia. Trag. Lon. Dod. Lob. Tab. Cam. Sat. altera, Matth. sativa, Fuchf. Cord. sylvestris, 2. Cast.

Colitur in hortis. Floret integra fere æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Saporis ac odoris est acris ac calidi, unde & calida ac sicca censetur gr. iij. atten. aperit, disc. Vfus in affectibus ventriculi: cruditate, anorexia, &c. Pectoris: asthmate, uteri, mensibus obstructis: visum acuit. Extrinsecus discutit tumores, doloresque aurium sedat.

N. Pulices necare dicitur strata in Cubili.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba florente.
2. Oleum stillat. cum ▽ a.

CCCV. Satyrium seu Orchis.

Satyrium seu Orchis, Germ. Knabenkraut / Stendeltourk.

N. Dioscor. distinguit inter Orchides & Satyria, orchidesque vocat, quæ radicem bulbosam habent, eamque gemmam: Satyrium, quod unicum. Plinius vero utraque confundit.

Genera Orchidum seu Satyriorum passim quam plurima nascuntur, quæ etsi promiscue in usum accersi queant: attamen eligunt officinæ præ reliquis cynosorchim.

Crescunt in Campetribus, Sylvis ac Vineis: Florent Aprili & Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix cujus bulga distentior eligenda, rejecta flaccidiore.

Vires. Calf. & hum. saporis dulcis. Vfus præcip. (ex signatura laserva) ad virilem fortitudinem restaurandam.

Sic & uterum confortare creditur & ad conceptionem disponere.

P R A E P A R.

1. *Conditæ Radix.* ꝛ. Orbiculum distentioſiorem, purga bene ac coque: hinc exicca ac confice faccharo.

2. *Electuar. Diasatyron.* V. D.

3. *Exiractum seu sanguis:* Fit ex radice conquassata & cum pane atque vino digesta. Vide l. 2. & Quercet. in ph. R. c. 26.

CCCVI. *Saxifraga.*

Saxifraga, Lon. alba, Trag. Dod. Fuchf. (icon.) Cam. Tab. saxifraga, Brunf. major, Fuchf. saxifraga alba chelidonides, Lob. saxifr. alba tuberosa radice, Clus. hist. German. Steinbrech.

Crescit in locis asperis ac sabulosis: Floret Majo.

N. Sunt & alia saxifragarum genera, verum officinis vel alio nomine venerunt, vel inusitata sunt. Sic est saxifraga lutea.

1. *Melilotus rubra.* 2. *Filipendula saxifraga Pimpinella.* Vide suo Loco.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus, Radix quam Semen vocant.

Vires, Calfac. & stoc. evidentissime (3.) diuretica est, aperit. Vsu præcip. in sabulo ac calculo Renum ac Vesicæ atterendo, & expellendo, tum & in mucilagine eorundem attenuanda: in mensibus obstructis. Extrinsecus in balneis diureticis,

P R A E P A R.

∇. *Ex planta integra, Majo collecta.*

CCCVII. *Scabiosa.*

[Pratensis & arvensis, variarum specierum ex quibus usitata est C. B. l.

Scabiosa Montana Variarum specierum. C. B. est

Capitulo globoso. Variarum specierum.

[Stellata. Variar. spec.

Dicitur scabiosa pratensis hirsuta, C. B. Scabiosa, Lon. vulgaris, Fuchf. major. Cast. arvensis, Tab. (cui & major flore caruleo purpureo.) Scabiosa 1. genus. Trag. scab. segetum. Ger. German. Scabiosen / Apostemtraut / Grindkraut.

Crescit in arvis. Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Radix (colligenda vere.) Folia, Flores,

Vires. Calf. & stoc. usque ad 2. absterg. atten. discut. sudorifera alexipharmaca ac pulmonica est. Vsu præcip. in apostematibus (unde & nomen habet) pleuresi, angina, tussi, asthmate, peste, fistulosis seu manantibus ulceribus (mammarum, crurum, &c.) Extrinsecus in scabie, pruritu, impetigine ac præcipue in achoribus ac tineâ capitis (Erbgrind) in furfuribus ac lendibus capitis, in saggillatis, maculis faciei, dolore hamorrhoidum (in suffitu vaporoso.)

N. *Radix scabiosa majoris flore purpureo, specificè curare dicitur L. venere-*

em, adeo, ut salsa parilla vel parum vel
tubil cedere censeatur.

PRÆPAR.

1. ∇ Stillat. Ex integra planta cum
radice ac floribus.
2. Symplic. Ex succo & saccharo.
3. Conserva. Ex floribus.
4. Sal. Ex planta incinerata.

CCCVIII. Schœnanthum.

Σχοίνον, Σχοινανθον, Lon. Juncus
odoratus, Matth. Lob. Clu. Cast. Squi-
nanthum officin. fœnum Camelo-
stramen Camel. Camelshew /
Camelstrosch.

Affertur ex Arabia.

OFFICIN. NAT.

Culmi seu surculi (stramen) Flo-
res. Radix.

Vires. Calfac. subastr. tenuium est
virtutum, discutit. Usus præcip. in obstru-
tis mensibus, Epate, Liene, in Ventricu-
li inflatione, vomitu ac singultu, in urina
difficultate, Renum, Vesicæ ac Vteri dolo-
re. Extrinsecus corrigit fetorem oris, ro-
borat caput (lotione) discutit uvule tu-
morem, roborat ventriculum, &c.

CCCIX. Scolopendrium
verum.

Ἀσπληνιον, ἄσπληνιον, Arab. Sco-
lopendrion, Ceterach Officinis Sco-
lopendrium, Cord. vera, Trag. Lon. A-
splenum, & nion, Matth. Lob. Cast.
Cam. Dod. Cord. in D. German. Milz-
teaur.

Scolopendria vera. Hic describitur.
Vulgaris. Loci sequentis.

Crescit in rupium fissuris, locis-
que asperis sine floribus.

OFFICIN. NAT.

Folia collecta Septembri.

Vires. Calfac. & sic. saporis acerbi,
absterg. spleneticum est. Usus præcip. in
duritie Lienis, Ictero, febrî quartana:
uriam movet, calculum comminuit,
menses ciet, semen imminuere creditur
(illum nocte effossim.)

N. Dioscorides folia in $\ddagger$ fervefacta
ac per dies 40. pota, Lienem absumere
scribit.

PRÆPAR.

Syrupus de Scolopendria. Ex meris
splenicis fit. V. D.

CCCX. Scolopendria vul-
garis.

Φυλλίτις. Lingua cervina officin.
C. B. Scolopendrium, Brunf. scolop.
vulgare, Matth. Dod. Cord. Lob. Hemo-
nitis, Fuchf. phyllitis seu lingua cer-
vina, Tab. Germ. Hirschzung.

N. Scolopendria vulgaris vel lingua
cervina dici potest ad differentiam Ce-
terach.

Crescit in sylvis, locisque umbro-
sis ac opacis in puteis. Viret per to-
tum ferè annum.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. ac sic. substring. at-
ten. Splenica iidem ac Epatica sunt.
Usus præcip. in Liene tumido, fluxu alvi,
expuitione sanguinis. Extrinsecus mun-
dificant vulnera ac ulcera.

PRÆPAR.

∇. Ex foliis.

CCCXI. Scordium.

Σκόρδιον, Scordium, C. B. 1. Trag.
Matth. Dod. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab.
minus. Ger. German. Wasserbathenig/
Laeken Knoblauch.

{ Majus, quod usitatus est.
{ Minus.

Crescunt in locis humidis. Flo-
rent Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Calf. & sicc. 2. absterg. atten.
incid. purgedini resistit, alexipharmacum
ac sudoriferum est. Usus præcip. in peste,
pestilentialibusque morbis, febribus ma-

CCCXII. Scorzonera.

{ 1. Hispanica. Hac usualis.
{ Latifolia } 2. Germanica, 2. Tab. Boemica, Matth. Lob.
{ 3. Foliis nervosis, Germanica angustifol. Tab.
{ 4. Humilis nervosa, Pannonica, Tab.
{ Angustifolia.

Dicitur Scorzonera. Dod. Lon. Lob.
Cam. Hispanica, Matth. Cast. Tab. (cui
& Germanica 1.) Sc. latifolia si-
nuata, C. B. 1. aliàs Viperaria. Schlan-
genmord.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Calf. hum. 1. alexipharmaca
est. Usus præcip. in moribus serpentum,
peste, melancholia, epilepsia, vertigine. &c
Quin commendatur maxime ad ute-
ri suffocationem.

PRÆPAR.

1. ∇. è radice.

lignis (tàm præservando quàm curando)
in obstruct. Epatis ac Lienis, in Pulmoni-
bus purulentis ac mucilagine referis.
Extrinsicus mundificat vulnera ac ulce-
ra: Lenit dolores podagricos.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat.
2. Succus inspissatus.
3. Syr. de scordio simpl. Ex succo &
saccharo.
4. Compos. Hier. Mer-
curialis. Vide Disp.
5. Consero. ex fol.
6. Elect. Diascordium Fracastorii.
Vide Disp.
7. Sal. Ex cinere.

2. Extrallum,

3. Conditæ Radix.

CCCXIII. Scrophularia.

Scrophularia, Matth. Dod. Cast.
major, Brunf. Lon. Lob. Cam. Tab. Ger.
nodosa foetida. C. B. 1. Ocymastrum,
Trag. Galeopsis, Fuchf. Aliis Ficaria,
Ferraria, mille morbia, Castrangula,
Braunwurk / groß Heigwargenfraut /
Knodenfraut / Satowurk.

Crescit in locis um. brosis, juxta
sepes ac in cœmiteriis. Floret Juni
ac Julio.

N. Est & fœmina dicta qua non nisi

in locis palustribus nascitur, sed priori bonitate cedit.

OFFICIN. NAT.

Radix nodosa.

Vires. Calf. & sicc. digerit, incidit, saporis amari. Vfus precip. in strumis seu scrophulis, sicubus ani (unde & nomen accepit) in cancrois ac similibus serpentibus ulceribus, malignaque scabie. Extrinsecus in tumoribus renitentibus, malignisque molliendis. E. g. scrophulis, & similibus.

PRÆPAR.

▽ stillat. Ex herba cum radice.

CCCXIV. Scylla.

Squilla. Brunf. Scilla, Trag. Matth. Euchf. Cord. hist. Lon. Cam. major, Pancratium, Dod. Tab. rubentibus tunicis, Lob. Arab. Halpel. German. Meerzwibel.

Crescit copiose in Apulia, Sicilia, Portugallia.

OFFICIN. NAT.

Radix bulbosa, quæ eligatur recens succi pleni, collecta Julio.

Vires. Calfac. sicc. 2. saporis acris & amari, atten. incid. absterg. discut. putredini resistit. diuretica est. Vfus precip. in obstructione Epatis, Lienis, meatus biliarii, mensium, urina: in mucilagine pulmonum, tussi, &c. Extrinsecus in achoribus capitis (infus. in ol.) in pervione.

N. Veneficia ac incantationes arcere dicitur.

PRÆPAR.

1. Præparata radix. Involvitur maffæ panis atque cum eadem in Cliba-

no coquitur: hinc eximitur atque exiccatur. Vide Disp.

N. Præparatio hac instituitur ad obtundendam acrimoniam.

2. Syr. Oxymel. scylliticum simpl. Ex scyllitico & melle.

3. Oxymel compositum. Vide D.

4. Loch. de scylla. Loch. ad asthma. Ex succo ac melle.

5. Acetum scylliticum. Ex infusione radice in aere exiccata (S P 40.)

6. Fecula. & Scyllæ Cor incide minutim vel conquassa. digereque aliquod temporis spacium in MB. Hinc transcola & inspissa. Querc. Ph. R. cap. 24.

7. Extractum. Vide Quercet. Ph. Rest. c. 24. ubi & Saeccharum seu conservam Scyllæ parare docet.

CCCXV. Sebesten.

Sebesten, Trag. Prunus Sebesten. Matth. Sebestena, Myxæ, Myxaria, Tab. Alpina.

OFFICIN. NAT.

Μυζάρια, μυζα, myxæ, myxaria Sebesten Brustbeerlein. Sunt fructus arboris pruno similis, assimilati parvis prunis, referentes nucleum cortice triquetrolapideo inclusum.

Asportatur ex Syria ac Ægypto.

Vires. Sebesten inter caliditatem ac frigiditatem temperata sunt, humellant emolluunt, acrimoniam humorum obtundunt. Vfus precip. in catarrhis acris, urina acris, febribus biliosis, alvi obstructione: summatim ut figura ita & viribus pruna Damascena amulantur.

PRÆ-

PRÆPAR.

Electuar. de Sebesten. V.D.

Vires. *Purgat leniter, obtunditque acrimoniam humorum.*

Dosis à ʒB. ad ʒij.

CCCXVI. Secale.

Farrago, Rogga, Siligo, Briza, German. Roggen/Korn (nostratib.)

Est { Hybernum vel majus, C. B. 2.
Vernum vel minus, C. B. 3.

1. Dicitur. Rogga sive secale. Dod. Siligo. *Brunf. Lon. Veterum & Secale, Trag. Secale (Seclā) Matth. Fuchf. Lob. Tab. Ger. Secale & Farrago Plinii, Cast. Olyra, Cord. in D. Tiphā cerealis Portē, C. B.*

2. Appellatur. Rogga seu Secale æstivum. Dod. Siligo æstiva, *Trag.*

N. *Veterum siliginem à secali nostro esse differentem, vide sis apud Tabern. l. 1. s. 7. c. 3.*

Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

1. Farina. 2. Furfures.

Vires. *Secale calefactu moderate minus tamen quam triticum magis vero præ hordeo, Vfus ejus potissimus culinaris est, adhibetur tamen non raro farina extrinsecus ad tumores & dolores discutendos, adeoque imponitur Erysipelati, podagricis doloribus & sim.*

Furfures absterguunt, emolliunt, discutunt, (calidi impositi in sacco.)

PRÆPAR.

1. Panis. Adhibetur in doloribus capitis & aliarum partium (impositus) in ventriculi imbecillitate, in

cordis palpitatione, in foetu roborando (coctus & Vno aliove liquore convenienti imbutus, vel in micis redactus & cum aliis impositus) in tumoribus maturandis (masticatus cum butyro & impositus) in dentitriciis (crusta tosta & trita.)

2. *∇ Still. è pane.* Fit è micis panis vi MB.

N. *Commendatur in Diarrrhaa & Dysenteria.*

3. *∇ Siliginis officinarum.* Fit è gramine MB.

4. *Emplastr. de Crusta panis.* Vid. Disp.

CCCXVII. Sedum.

{ majus arborescens,

{ Majus { inusitatum,

{ vulgare, hoc usuale,

{ Minus Hæmatoides, &c.

Sedum { Officinis incognitum,

{ Minimum. Vide vermicularis.

Insignitur sempervivum majus, *Brunf. Matth. Ger. Lob. Sedum majus, Fuchf. Cord. in D. Tab. Sempervivum 1. Lon. semperv. majus 2. seu Jovis barba, Dod. Aizon majus, Cam. Sedum majus vulgare, Clus. German. Hauswurz / Donnerbart / Waurpsefer.*

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. *Refrig. 3. astring. incrassat. Vfus præcip. intrinsecus in febribus biliosis, sedat scilicet stim, compescit ardorem. Extrinsecus in Angina, &c.*

N. Vul.

N. *Vulgare est plebi nostrati, expressum succum cum saccharo in febris morbisque calidis propinare.*

PRÆPAR.

1. ▽. Ex foliis stillat.
2. Succus ex foliis expressus.

N. *Adhiberi solet recens in febris malignis & biliosis.*

CCCXVIII. Senecio.

Senecium *ἡνζῆγων* herba pappi.
Germ. *Kreuzwurz* Grindkraut.

1.	2.	Senecio minor	} <i>indifferenter</i>
		vulgaris	
		Senecio minor	
		montana	

1. Appellatur Senecio, *Matth. Fuchf. Cord. in D. Lon. Lob. minor, Cast. vulgaris & 1. Trag. Tab. Erigerum minus, Dod. Verbena femina, Brunf.*

2. Senecio 2. *Tab. Erigerum, Germ. majus, Dod.*

Nascitur passim in hortis, in agris secus vias, &c. majus sylvosis gaudet & arenosis. Vere florere incipit, floresque per totam ætatem producit. Hæc hyberno quoque tempore viret.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & caule.

Vires. Mixtas vires habet, refrigerat ac simul modice discutit, consolidat. Usus præcip. in cholera, Ictero, intemperie calida hepatis, lumbricis, vomitu & expuitione sanguinis. Ischiatico dolore, fluore muliebri. Extrinsecus in mammis inflammatis, scabie (capitis) struma, dolore ventriculi. Urina remorata, arthritide, vulneribus.

PRÆPAR.

▽. *still.* Senecionis fit è fol. flor. ac caule, tota ætate.

CCCXIX. Serpyllum.

Ἐρπυλλῶν, Dioscor. Serpyllum, *Brunf. Trag. Fuchf. Lon. Lob. vulgare* Dod. Ger. Serpyllum sylvest. *Matth. Cord. in D. sylvestre alterum, Cast. Serpyllum minus fl. albo & fl. purpur. Tab. serp. vulgare repens, Clus. hist. serp. vulgare minus, C.B. 6. German. Quendel / Künlein / Hümerköl / wild Poley.*

N. *Sunt species plures, sed hæc officinis usitatior.*

Crescit locis sabulosis, apricis. Flores Majo mense protrudit, integraque ætate fovet.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Calf. & sic. princ. 3. saporis acris, acri, aperit. Cephalica est, Uterina ac stomachica. Usus præcip. in mensibus ac urina cienda (balneo) in expuitione sanguinis, spasmis, &c. Extrinsecus arcet vigilias, cephalalgias, vertiginem. Cret mensis (balneo.)

PRÆPAR.

▽ *stillat.* Ex planta cum floribus Junio collecta.

Serpentarium Lignum, vide Colubrinum Lignum.

CCCXX. Sesamum.

Σῆσάμιον Veterum, C.B. Sesamum, *Alpin. Matth. Lob. Dod. Cast. Tab. verum, Cord. in D. Cam. Germ. & cindotter / Flachsdotter.* Vuuu N,

N. Est & Sesamum, Myagrum dictum, ac officinis inusitatum.

OFFICIN. NAT.

Semen quod affertur ex Alexandria, Creta & Sicilia.

Vires. Calfac. modicè humect. emollit, paregoricum, viscosum pingue, adeoque & Emplasticum est: nervorum duritiem illius discutit, coli doloribus medetur.

PRÆPAR.

Ol. Expressum: Hoc eligatur candidum, syncerum: adulteratur enim oleo Nucum & Papaveris, qui dolus tamen odore & sapore facillè dignoscitur.

N. Olim solum ex Alexandria Aegypti Venetias atque inde ad nos comportabatur. Hodie & apud nos ex sesamo paratur.

Vires. Moderatè calf. itidem emollit, maturat, pulmonicum est. Usus præcip. in tussi ac asperitate pulmonum (includum) in pleuritide: impinguat, semen genitale auget. Extrinsecus in duritie nervorum, aurium doloribus, in ulceribus serpentibus ac malignis.

N. Quia nauseam excitare affolet raro internum usum subit.

CCCXXI. Sefeli Officinarum.

Λιγυστικόν, Diosc. λιγυστικόν, Gal. Ligusticum quod sefeli officinar, C. B. 1. Siler montanum, Trag. Lob. Dod. Clus. hist. Ligusticum. Matth. Cast. verum, Tab. Sefeli Massilioticum, Cord. in D. Sefeli Italicum, Cast.

Crescit copiosè in Liguria Italiae. OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Calfac. sic. menses & urinas ciet, status discutit.

CCCXXII. Sefeli Massilioticum.

Σέσσηλα, σεσσηλῖς, Hippoc. σέλι, σίλι, Sifelios indeclinabiliter, Germ. Sefel/Seselfraut/Marsilischer Sefel/Rosfimmell/Zirmit/Silermontan.

Est {ferulæ folio } promiscue usua-
{foeniculi folio } lia.

1. Dicitur Sefeli Massiliense, Matth. Lon. Cast. Tab. nuperorum, Lob. Sef. Mafs. ferulæ aut Dauçi Cretici facie, Lob. Siler montanum, Ger. C. B. 3.

2. Sefeli Massil. foeniculi folio, quod Diosc. censetur, C. B. 9. Lob. Sef. Massil. Dod. Diosc. Clus. hist. nonnullorum, Cam. Foeniculum petræum, Tab.

Crescit sponte in Gallia ac Italia, apud nos non nisi in hortis colitur; solo gaudet sabuloso.

OFFICIN. NAT.

Radix atque Semen, quod verum in modernis officinis prostat, secus ac antea, ubi semen brançæ ursinæ, monente Tabernemontano, ejus loco venum ivit.

Vires. Calf. & sic. ad gr. usque 3. incid. aperit, discut. Usus præcip. in morbis capitis, Epilepsia (cni tota sua substantia resistit,) in imbecillitate visus, spasmus, &c. in Pulmonum ac pectoris affectibus, tussi.

catarrhis, in Epatis obstructione, Hydrops, ventriculi cruditate ac inflatione; in calculo Renum ac Vesicae; in mensibus obstructis. Specifica antidotus est cicuta. Extrinsecus in spasmo, contracturis; in lacte mammarum coagulato, in uteri immunitate, ac obstructione.

CCCXXIII. Sefeli Creticum.

Τορδύλιον, Dioscor. Sefeli Creticum minus, C. B. 4. Cam. Sefeli Creticum, Lob. Dod. Cast. Tab. Ger. Pimpinella Romana, vulgo Arab. Atturtilon. Cretischer Sefeli, Sandischer Sefel. Crescit sponte in Provincia Gallicae, apud nos non nisi in hortis.

OFFICIN. NAT.

Semen. Vires. Calf. & sicc. 2. est nephriticum, uterinum, pulmonicum. Vfus precip. in stranguria, & urina remorata: dolores discuti, menses ciet, catarrhorum expeflorationem promovet.

CCCXXIV. Sideritis.

Σιδριτίς, Sideritis 1. Fuchf. Cord. in D. vulgaris, Cam. in Matth. 2. Clus. hist. 4. Lon. Sid. Heraclea, Cord. hist. Tab. Sideritis seu ferruminatrix, Lob. Sid. vulgaris hirsuta erecta, C. B. 4. Arab. Tetrahit. Sidrichis, German. Bliesdraut.

N. Matthiolum Marrubiastrum pro Sideritide Dioscoridis habet, cuius contrahitur Tabern.

Crescit locis apricis montanis salubrosus: Floret Majo,

OFFICIN. NAT.

Herba sed raro. Vires. Absterg. astring. vulneraria est intus & extra adhiberi apta. Vfus precip. in hernis.

N. Adhibetur itidem in morbis incantatione introductis.

CCCXXV. Siliqua.

Κεράνα. Siliqua edulis, C. B. 1. Siliqua, Matth. Cord. in D. Lon. Cast. Cam. Ceratonia, Dod. Cerata vel Siliqua, Lob. Tab. Ger. Clus. hist. Sil. dulcis Carnub & Carnub vocata, Alpin. Germ. Johannisbrodt.

Crescunt in Regno Neapolitano; tum in Insula Creta & Syria.

OFFICIN. NAT.

Fruetus (scil. siliquæ, cujus succus melligineus in usum solum venit.

Vires. Siccat & astringit. Vfus precip. in ardore stomachi, tussi, &c. alias concoctus est difficilis.

CCCXXVI. Sinapi.

Σίνυμι, νήμι. Arab. Cardel, Senff.

Sinapi C. B.	[	Hortense	rapifolio: Hujus semen purpureum & usuale potissimum.
		apii folio: Hujus semen rubescens, & minus usuale.	
		Sylvestre, &c.	

1. Dicitur Sinapi, Cast. Matth. Sinapi hortense, Cord. in D. Lon. sativum prius, Dod. Sin. sat. Eruca aut rapi folio, Lob. Tab. seu album, Cam. C. B. 1.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. *Cal.* & *sec.* 4. incidit atten. attrah. rubificat. *Ufus* *pracip.* in appetitu excitando chylicatione promovenda: in affectibus hypochondriacis ac quariana ex mucilagine tartarea, item in quotidiana (ante paroxysmum *Dos.* ʒj. exhibita) in calculo: caput purgat. *Extrinfecus* in sinapismo, in arcendo caro, (nariibus inditum vel in sinapismo adhibitum) tumores maturos aperit, sternutationem movet.

PRÆPAR.

Oleum. Ex semine expressum.

Vires. Nervorum affectibus frigidis confert.

CCCXXVI. Sifarum.

Σίσαρον, Sifar. Sifer, *Brunf. Matth. Cord. in D. Lon. Cam.* fativum, *Fuchf. sifarum, Trag.* (& *Rapunculus hortensis,*) *Dod. Lob. Tab. Ger.* Sifarum Germanorum, *C. B. 1. Germ. Gierlein/ Görtlin/ Klingelküblein/ Zuckervurz.*

Colitur in hortis: solo gaudet pingui.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. *Cal.* 2. saporis subamari. subastring. ventriculo convenit, appetitum excitat, diuretica ac lithonriptica est, bene nutrit, facile concoquitur, specifica antidotus censetur & virus.

N. Est usus potius culinarius quam officinalis.

CCCXXVII. Solantum.

Στολύον. Solatrum, *Machischarten/ Säwfraut.*

Solani varia occurrunt genera, quorum alia baccifera sunt, alia pomifera. Verum Officinis quod usitatus Solani Titulo, est solanum officinarum, *C. B. 1. Solatrum, Brunf. vulgare, Trag. Solanum, Lon. hortense, Matth. Fuchf. Dod. Lob. Cam. Ger. fativum, Tab. Solanum nigrum, Cord. in D.*

Crescit juxta sepes ac vias: floret ætate integra.

OFFICIN. NAT.

Herba. Bacca.

Vires. *Refrig.* 2. reliquis temperate sunt, adstring. repellunt. *Ufus* *pracip.* externe in Erysipel. in dolore capitis, in astu febrili mitigando (capiti ac pedibus applicata) in parotidibus.

PRÆPAR.

∇stillat. Ex herba cum floribus.

N. Sunt qui ante Biennium exhibere vetant.

CCCXXVIII. Sorbus.

ῥοῦ, ῥοῦ, Sorbus, *Sperberbaum.*

Sorbus Sativa. *Hæc officinalis.*

C. B. 1. Sylvestris.

Insignitur sorbus, *Brunf. Trag. Dod. Cord. in D. Lon. Tab. Ger.* Sorb. Domestica, *Matth. Lob. Cast.* Sorbum ovatum, *Fuchf. Sorbus legitima, Clus. hist. esculenta. Cam.*

Crescit in hortis: maturos fert fructus autumnæ.

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Fructus, (Sorbium, Spenerling/óov.
Vires, Refrig. & sicca, adstring. Usus
præcip. in fluxionibus alvi, uteri, &c. Ex-
trinsicus adstringit vulnera (fructus pul-
verisatus.)

N. Sorba colliguntur potissimums im-
matura, exiccanturque tum in aëre, tum
in Clubano: siccata pulverisantur pro usu
Medico, pauci enim sunt nutrimenti.

PRÆPAR.

Condit. Fructus cum melle.

CCCXXIX. Spica.

Spica mas.

Spica foemina. Lavandula.

Non discrepant nisi magnitudi-
 ne, quæ tam flor. quàm foliorum in
 Spica major est, in Lavandula mi-
 nor: odor itidem Spicæ gravior est,
 Lavandulæ gravior, ideoque promi-
 scue usurpari possunt.

Mas insignitur Lavandula latifo-
lia, C. B. 1. Spica nardus Germanica
Trag. Nardus Italica, Matth. Lob. Ger-
manica, Lon. Lavandula, Dod. major.
Cord. Pseudonardus, Matth. Cast. mas,
Fuchf. at in ico: foemina, Lavandula
latioribus foliis 1. Cam. 2. longiore
folio, Clus. Lavendel.

Foemina dicitur Lavandula angu-
stifolia, C. B. 1. Lavandula, Trag.
Matth. vulgaris, Cord. in D. minor,
Cord. hist. Pseudonardus foemina,
Matth. Fuchf. (at in icon, mas.) La-
vandula, Lob. Spica nardi, Cam. bre-
viore folio & Spica, Clus. Spicanard.
Colitur utraque in hortis, nobis-

que vulgatio est Spica foemina: Flo-
 ret Junio ac Julio.

OFFICIN. NAT.

Flores utriusque.

Vires, Calf. & sicca, 3. (prevalet ta-
men Spica) saporis subacris ac subamari,
partium tenuium, cephalica est ac nervi-
na. Usus præcip. in catarrhis, paralyti-
spasmo, vertigine, lethargo, tremore ar-
tuum. In urina, mensibus ac sætu pellen-
do (unde & parturientibus exhiberi so-
let) in torminibus ventris flatulentis, Ex-
trinsicus in luxuriis, capitis ac artuum,
in Masticatoriis (pro catarrho exiccando
ac revellendo ad palatum ne ad pulmo-
nes defluat.)

N. Odore suo fugat pediculos.

PRÆPAR.

1. *Conserv. flor. Lavandulæ.*
2. *Confect. Flores.*
3. *∇. stillat. Ex floribus irrigatis*
scil. vel vino vel aqua.
4. *Ol. spica stillat. cum ∇ ascendit.*

N. Asportatur ad nos sæ copiose ex
Provincia Gallia regione, ubi copiose cre-
scit. uteri motus ac dolores compefcit um-
bilico illitum.

CCCXXX. Spica Celtica.

Nardum Celticum, Matth. Cord.
hist. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. Nardum
Celticum Dioscor. C. B. 4. Nardus
alpina seu Celtica, Clus. aliis, Roma-
na. Galatica, Saliunca, Germ. Celts-
cher Darden.

Crescit in Liguria: in Carinthia,
Styria, in alpihus Tyrolis, &c.

OFFICIN. NAT.

Radicula cum adnatis, colligenda Julio & Augusto.

Eligenda recens, jucundi odoris, radiculis numerosis, cohærens non fragilis, & plena.

Vires. *Calf. & sicc. viriumque earrundem est cum spica Indica, sed imbecilliorum, majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo corroborando, flatibus discutiendis. Extrinsecus additur malagmatis, unguentisque calfacientibus.*

CCCXXXI. Spica Indica.

Nardus. Cord. in D. Lob. Nardus Indica, Matth. Cord. hist. Lon. Cast. Ger. Nardus seu Spica Indica; Spica nardi officina. C. B. 1. Arab. Stumel. Indisch Spicanarden.

Radix est officinalis ex India Alexandriam, atque inde Venetias & in Germaniam transportata. Dicitur autem spica quod spicæ similitudinem habeat.

N. Est & *Nardus spuria Narbonensis, ut & Nardus montana, valeriana non ab similibus, Verum officinis nostratibus peregrina.*

Eligenda recens, levis, longam comam habens, spicam verò brevem, colore flava, aliquantulum redolens Cyperum, sapore amaro ac linguam siccante, quæ diu in sua odoris gratia permanet.

N. *Mude facta dolose vendi solet, quæ fraudem deprehenditur, quod Spica sit can-*

didâ, squalida, nulloque pulvere obsita, siliis vel lana instar crinita.

Vires. *Calf. 1. sicc. 2. atten. astring. nephritica & stomachica est. Usus præcipue in urina ac mensibus ciendis, in ventriculi rosione, inflatione, in Hæmo, &c. Extrinsecus in lixivis Cephalicis, balneis uterinis, &c.*

PRÆPAR.

1. *Oleum Nardinum simplex.* Fit ex coctione in ol. communi, Vino ac Aqua.

2. *Oleum Nardinum compos.* Fit ut simplex additis nonnullis aromatibus.

CCCXXXII. Spinachia.

Spinachia, (Spinacia,) Brunfels. Fuchs. Dod. Tab. Lon. Cast. Matth. Lob. Ger. mas. Cam. vulgaris, Trag. Lappathum hortense seu spinachia semine spinoso, C. B. 2. German. Winerschil Spinat.

Colitur in hortis: Floret ut plurimum Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia seu Herba. Potissimum culinaria est.

Vires. *Refrig. & hum. 1. utilis cibus in omnibus morbis, laxat alvum, lenit asperitatem pulmonum. Extrinsecus refrigerat ventriculum ac Epox (imposita.)*

N. *Continuus usus melancholicum generat sanguinem.*

CCCXXXIII. Staphisagria.

Staphisagria, Trag. Matth. Fuchs. Dod. Lob. Cast. Cam. Herba pedicularis, Cord. in D. Arab. Alheras, Leusis

Et aut/

ant/Speichelkraut/Disimünz/Waß-
ad Rattenpfeffer.

Crescit in Apulia, Calabria, Dal-
matia, Istria.

N. Crescit & apud nos species que-
dam, verum minus illa usitata est.

OFFICIN. NAT.

Semen triquetrum ac asperum.
Vires. Internus usus purgatorius est,
et rarus. Extrinsecus ejus usus est apo-
plegmatisans in masticatoriis, gargarif.
dentificis (cum H) ac abstergentibus,
ulceribus ac papulis, &c. Adhibetur &
apud hircios.

CCCXXXIV. Stæchas.

Στάχας, Stæchas, Trag. Matth.
Lob. Lon. Cast. (Stichas,) Fuchf. Dod. St.
Arabica, Cord. in hist. Cam. St. brevio-
ribus ligulis. Clus. hist. St. purpurea,
C. B. 1. Arab. Astochodas, Könnischer/
Welscher/ frembder Rümmeel oder Thy-
mian/Stæchaskraut.

Crescit copiose in Insulis Gallie,
et Stæchades dicuntur, optima
tamen censetur Arabica (unde ad
compositiones recipere monent A-
rabicam.) Huic succedit Cretica.

OFFICIN. NAT.

Flores seu potius spicę compressę
inter florum ac seminum proven-
tam collectę.

Eligendę spicę recentes odoratę,
et subamarę, si haberi possunt Ara-
bicę.

Vires. Calf. 2. & sicc. 2. absterg. ut-
ren. aperit. Usus precip. in affectibus ca-
pitis & nervorum, scil. in vertigine, Apo-

plexia, Paralyfi, Lethargo: In morbis pe-
toris idem prestat quod Hyssopus: insu-
per urinam & menses ciet, venenis resis-
tit, affectibus hypochondriacis succur-
rit. Extrinsecus in lotionibus capitis, sus-
sitiu, &c.

PRÆPAR.

1. Syr. de Stæchade simplex. V. D.
2. Syr. de Stæchad. compos. V. D.
3. Syr. de Stæchad. Fernelii. V. D.

CCCXXXV. Stæchas Ci-
trina.

Ἐλίγγουον, Elichrysum seu Stæ-
chas citrina angustifolia, C. B. 4.
Stæch. citrina, Matth. Gesf. Dod. Cast.
Tab. Amaranthus luteus, Fuchf. Lon.
Coma aurea, Lob. aliis Tinearum
(quod tineas abigat.) Germ. Rhein-
blumen/Wottenkraut.

Crescit locis aridis & sabulosis, &
convallibus frequens juxta Rhenum.
Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Flores.

Vires. Calf. & sicc. incid. aperiunt
diuretics ac vulnerariis sunt. Usus præc.
in obstructione Urine, Epatis, Lienis, men-
sum: coagulatum sanguinem resolvunt,
catarrhos exsiccant, menses nimis fluen-
tes siccando sistunt, lumbricos fugant:
commendantur & imprimis ad exsiccan-
das defluxiones acres Pulmonum, &c.
Extrinsecus faciunt ad emolliendam ute-
ri duritiem, (in balneo) lentes abigunt
(in luxorio capitis) defluxiones siccant &
discutiunt (suffitiu,) &c.

N. Sunt qui amuleti loco de collo suspendunt, lumbricosque ventris eo fugari volunt. D.D. Arnol. Weichard, in Theſauro pharmaceutico.

CCCXXXVI. Succisa.

Succisa, Matth. Fuchf. Dod. Cast. glabra, C. B. 1. Jacæa nigra, Brunf. Morſus Diaboli, Trag. Lob. Lon. Tab. Gerin. Abbiſſi / Teuffels Abbiſſi.

Crescit paſſim in campeſtribus, pratis & juxta arva: Floret Julio, Auguſto, Septemb.

OFFICIN. NAT.

Radix, Flores: nonnunquam & Folia.

Vires, Calf. & ſicc. 2. amara, alexipharmaca ac vulneraria eſt, ut Scabiſa, cum qua & reliquis facultatibus convenit. Inprimis celebratur in Epilepſia, Peſte, Uteri dolore, ſanguine coagulato, abſceſſibus oculiſ, lue venerea, ejusque ulceribus, in vulneribus recentibus, &c. Extrinſecus in angina, tumoribus tonſillar. diuturnioribus, qui ad ſuppurationem egre perveniunt (gargarif.) in ſingillatioribus, bubonibus, &c.)

PRÆPAR.

▽ ſtillat. Ex integra planta (cum rad. & flor.) collecta in fine Julii.

CCCXXXVII. Symphytum.

[Officin. Hujus loci.

Symphy- tum	}	Majus tuberoſa	} Minus uſualia.
		radice	
		Minus tuberoſa	
		radice	
		Minus borragi- nis ſpecie	

Maculoſum, vide Pulmo-
naria.

Petræum, minus uſuale.

Inſignitur conſolida major, Brun-
felf. Trag. Cam. Ger. ſymphytum, Lon-
majus, Matth. Cord. hſt. Cam. Caſt. Tab.
magnum, Fuchf. Dod. alterum, Cord.
in D. Symphytum Alum & Alus. Lo-
bel. Conſolida vulgo, Solidago, Ger-
man. Wallwurz / Schwarzwurz /
Schmeerwurz / Weinwell.

Crescit in pratis, & hortis, gaudet
loco humido: floret Majo & Junio,
floresque fert purpureos vel albos:
illud marem vocant, hoc fœminam,
que hoc tractu vulgatiores creſcit.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia, Flores.

Vires, Caliditate temperatum eſt, ſicc.
2. vulnerarium eſt & præcipuis celeberrimum mucilaginofum, in craſſans, acrimo-
niamque humorum obtundens, imò &
incidens adeoque partium mixtarum.
Uſus præcip. in fluxionibus quibuscunque
inprimis alvi, in Eroſione Pulmonum ac
phthiſi, in herniis, ruptis venis, fractis of-
ſibus, &c. Extrinſecus vulnerum ſanguini-
nem ſiſtit, fracturas offium ac vulnera
conſolidat.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum radice.
2. Conſerv. Ex floribus.
3. Conſerva Radix. V. Renodæum.
4. Syrup. de Symphyto. V. Diſp.
5. Extract. Symphyti. ꝛ. mucilagi-
nem radice coctæ inſpillatam. Ex-
trahe cum ▽ ac abſtrahe.

6. *Extractum sanguineum. Sanguis.*
Rad. recent. symph. maj. & min.
 conquassa in formam pultis. Hinc
 adde panis $\frac{1}{4}$. (scil. secalini vel triti-
 cci.) M: ac irriga cum Vino genero-
 so, inde Phiolæ vitreæ oclusæ cera
 Hispanica, digere aliquandiu in fi-
 mo vel V . Hinc exprime, digere, fe-
 resque subsidentes separa, reliquum
 inspissa. Vide Quercet. Ph. R. c. 26.

Vires. *Præstat ad hernias & ulcera*
omnia.

Dosis ℞. ad dies plusculos.

7. *Oleum stillat.* Ex radice sicca per
 Retortam elicitur.

N. *Oleum hoc ut per paucum elicitur,*
na viribus pretiosum est in hernis cu-
randis intus & extra adhibitum.

T.

CCCXXXVIII. *Tamariscus.*

Tamariscus } 1. Germanica. *Hæc u-*
 C. B. est } *suavis.*
 } 2. Gallica.
 } 3. Ægyptia.

Dicitur Tamariscus, *Brunf. Lon.*
scæmina, Cord. hist. Myrica, Trag. Clus.
Sylvestris seu Tamaryx, Matth. Cast.
Dod. Tab. Tamaryx sylvest. scæmina,
Fuchf. Tam. humilis, Cord. in D. Myr.
Sylv. altera, Clus. hist. Myr. altera in
Germania, Cam. Tam. fruticosa folio
crassiore, C. B. al. Murica, Arab.
Tarsa, Tamariscenholz.

Frutex est arborefcens similis Sa-
 binæ in tantam excrefcens magnitu-
 dinem ut doliola inde fiant mensur.
 I, capientia, quæ hic vulgaris sunt.

Nascitur juxta Rhenum & Danu-
 bium, tum quoque secus paludes, so-
 lo gaudet saxoso.

OFFICIN. NAT.

Lignum, Radix, Cortex, (qui maxi-
 mè utualis est inprimis radici de tra-
 ctus.)

Vires. *Cortex calfac. & sic. 2.* (li-
 gnum ad frigiditat. inclinat) *atten. aper.*
absterg. substring. diureticus est ac sple-
nicus. Usus præcip. in obstructione ac tu-
more Lienis (quem absumere scribit
Diosc.) in morbis ab aira bile ac sero ori-
undis, ut scabie, pruritu, in lèteronigro,
profluvio albo mulierum, &c. Extrinse-
cus inprimis in tinea capitis, & obstr.
mensium (infectu.)

PRÆPAR.

1. *Extract.* è corticibus fit l. a. cum
 V vel ∇ . v. g. flor. genistæ. scolo-
 pendriæ, & sim. Quercet. Ph. R.

2. *Sal.* Ex incinerato ligno. l. a.

CCCXXXIX. *Tanacetum.*

Tanace- } 1. vulgare lute-
 tum C. B. } *um. Hoc usuale.*
 } 2. foliis crispis.
 } 3. minus, album.
 } 4. alpinum.
 } Inodorum } minore.
 } flore } majore.

Dicitur Tanacetum, *Matricaria*
 2. *Species & parthenium, Brunf. Ta-*
nacetum vulgare, Trag. Tanacetum,
Matth. Lon. Dod. Artemisia tenuifol-
lia, Fuchf. Ambrosia quibusdam, Cord.
in D. Tanacetum millefolii foliis,
Lon. Athanasia seu Tanacetum, Cast.

Artemisia Diosc. Tab. Græcè ἀρtemi-
στία λεπτοφυλλος, Athanasia, Tanasia,
Germ. Reinfarn/ Wurmtraut.

Nascitur locis arenosis incultis:
Floret Junio & Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, Semen.

Vires. Calfac. & sicc. incid. discent.
vulnerarium, uerminum & nephriticum
est. Usus præcip. in lumbricis, torminibus
ventris, calculo impuritateque Renum ac
Vesicæ mensibus obstructis, flatibus hydro-
pe, &c. Extrinsecus iisdem in affectibus
adhiberi potest, lavando, cataplassan-
do, &c.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex tota planta flo-
rente.

2. Oleum stillat. quod raro prostat.

CCCXL. Taraxacum.

Dens Leonis, Brunf. Matth. Dod.
Lob. (& corona, caput Monachi,)
Tab. Ger. Hieracium majus. Trag. par-
vum, Cord. in D. Hedipnos major,
Fuchf. Tataraxacon minus, Lon. Dens
Leonis latiori folio, C. B. 1. German.
Pfaffenblat/ Münchskopff.

Habetur & major & media que
vulgatior est folio acutiore, aliquan-
do obtuso.

Creseit in herbosis locis: Floret
Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix, Folia.

Vires. Refrig. & sicc. 2. saporis ama-
ri, absterg. aperit, Epaticum est, cum En-
divia conveniens, quæ tamen potestius

operatur. Usus præcip. in febr. putrid, in-
veteratis, &c. Extrinsecus maculas abi-
git oculorum (lac ex disruptio caule, ter
quotidie oculis indutum,) vulnera ac ul-
cera abstergit, &c.

N. Radix amuletice curare dicitur
affectus oculorum peculiari tamen modo,
ut volunt collecta. Nimirum, sunt qui in-
frorsum per fossam subtus factam evelli-
cant. Sunt qui quoquo modo fossam in no-
vem secant frustra, novemque diebus de
collo suspendunt. Alii integram radicem
adhibent. Idem Amuletum & tertia-
nam fugare dicitur.

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex planta cum radice
foliis ac floribus collecta initio Maji.

CCCXLI. Thlaspi.

Barrensenff. Genera varia sunt,
eaque promiscue usualia. Præferun-
tur tamen arvensia.

Nomen Thlaspi Botanicis fere o-
mnibus vulgare est.

Nascitur in locis incultis saxosis,
apricis, parietibus ac tectis. Floret
Majo, maturescit Junio.

OFFICIN. NAT.

Semen & Herba.

Vires. Calf. & sicc. 4. abstergit. Usus
præcip. in internis abscessibus rumpendis,
mensibus ciendis, Ischiacis affectibus cu-
randis. Extrinsecus abstergit ulcera qua-
cunque manantia, insuperque piarmic-
um est, sed minus vulgare.

N. Gravidis quia fatum necat, infen-
sum censetur.

CCCXLII. *Teucrium.*

Teucrium, Fuchf. Cord. in D. Lon. Lob. Cast. Teucrium, 1. Tab. & C.B. 2. Matth. chamædrydys 2. seu assurgens. Dod. Teucrium vulgare fruticans seu 1. Claf. hist. Teucr. latifolium, Ger. Germ. groß Wathengel.

Crescit locis herbosis asperis, aridis apricis: Floret Aprili, Majo.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus, vel & herba inaequam flores eruperint collecta.

Vires. Calf. & sicc. 2. Saporis amari tribus omnino conveniens cum chamædry.

CCCXLIII. *Thymus.*

Thymus } 1. Vulgaris, folio tenuiore. Hac usualis.
C.B. } 2. Vulgaris folio latiore.
} 3. Capitatus.
} 4. Inodorus.

Dicitur Thymus, Brunfels. Trag. Matth. Fuchf. Cord. hist. Lon. Thymus durior, Cam. nostras, Cord. in D. Serpillum hortense, Dod. alias Thymum. Arab. Hasee. Germ. Römischer/Welscher Quendel/Thymian.

Crescit nostratibus in hortis: Floret Julio.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia & Semen.

Vires. Calf. & sicc. 3. Saporis subacris. atten. incidit, discutit. Usus praecip. in affectibus Tartareis. 1. Pulmonum, ut asthma, tussi. 2. Artuum, ut podagra & omnia viscera reserat, appetitum exci-

tat. Extrinsecus in tumoribus frigidis, suffocationibus, inflationibus ventris, doloribus arthriticis.

PRÆPAR.

1. ▽. Ex herba cum floribus.
2. Spiritus.
3. Oleum stillat.

CCCXLIV. *Thymiama.*

Thymiama (officinis corruptè Thymiana vel Thuris cortex, vel Thus Judæorum quod Judæi in suffumigiis frequenter eo utantur) corticosum quid est ex India allatum Videatur Styrax rubra, Bellon. Nascapthum, Cord. hist. Storax rubra officinarum, C.B. 3.

Vires. Constrictionibus vulva ex suffitu prodest. Odoris jucundi gratia & suffimentis immiscetur, Vide Thuris cortex, Class. 2.

N. Sunt & qui Ammoniacum electum, Thymiama appellant.

CCCXLV. *Tilia.*

Tilia, Ein- } Mas & sterilis. Hac nobis
denbaum } inusitata.
} Foemina, flores ac semen proferens. Hac usualis.

Dicitur Tilia foemina, Brunfels. Matth. Fuchf. Lob. Tab. Tilia, Lon. Dod. sativa, Trag. Phyllirea, Cast. Tilia foemina fol. majori, C. B. 3.

N. Est & folio minori Tilia sylvestris, Trago, qua priori per omnia similis nisi quod sit minor & nigrior.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Cortex, Semen, Lignum.

Vires. Flores calf. & sicc. partium

tenuiū, discuti cephalici sunt. Vſus præcip. in Epilepfia, Apoplexia, Vertigine. Folia ac Cortex ſiccant, repellunt, urinam ac menſes cient. Extrinſecus ambuſtis ſubveniunt (mucilago ſcil. extracta ac munda.) Semen fluxionibus quibuscunque medetur etiam hemorrhagia narium, (narium ſcil. inditum.) Lignum in titiones & aſperſione redactum, ſanguinem coagulatum fortiter reſolvit. Extrinſecus adhibentur folia in aphthis ac tumoribus pedum diſcutiendis: corticis mucilago in ambuſtis ac vulneribus magni eſt ſolaminis.

PRÆPAR.

1. ▽ ſtillat. Ex floribus.
2. Conſerv. Ex floribus.

CCCXLVI. Tormentilla.

Tormentilla } 1. Sylveſtris. Hæc uſua-
C. B. } lis.
                  } 2. Alpina } {major.
                  }   } folio feri-
                  }   } ceo.

Appellatur Tormentilla, Brunf. Math. Dod. Cord. Lon. Lob. Caſt. Tab. (cui conſolida rubra,) Ger. Heptaphyllum. Fuchſ. German. Tormentill/ Heilwurk/ Feiwurk/ Blatwurk/ roht Gunzel/ roht Heilwurk/ Ruhrwurk.

N. Sunt qui *νεοβόρον* Dioſcor. eſſe velint.

Creſcit paſſim in herbofis ac arenofis locis: Florere incipit Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Siccat 3. ſine inſigni calidita-

te, aſtringit vulneraria, diaphoretica ac alexipharmaca eſt. Uſus præcip. in peſte, morbisque cateris malignis, inprimis cum fluxu alvi conjuncti ſint, in catarribus exiccandis, in lue venerea, in veneno hauſto, in vulneribus. Summatim non eſt vegetabile quod in fluxionibus quibuscunque (alvi, uteri) uſuatiuſ ſit quam hæc tormentilla radix. Extrinſecus uſdem adhibetur in affectibus in vomitu, vulneribus, & ſim.

PRÆPAR.

▽ ſtillat. Ex herba tota cum floribus collectis Majo.

CCCXLVII. Trichomanes.

Τριχόμανες, ſeu Polytrichum officinarum. C. B. Trich. Trag. Math. Fuchſ. Dod. Cord. hiſt. Lob. Caſt. Cam. Trichom. mas, Tab. Ger. Adiantum rubrum, Lon. Polytrichum vulgo Cæſalp. alias capillaris Filicula. Germ. Widertodr.

N. C. B. Ex Tabern. diverſa genera reſert, verum promiſcue ſingula in uſum accerſi poſſunt.

Provenit locis humidis juxta aquas in vetuſtis parietibus ac muris. Vireſcit perpetuo, ſterileque eſt.

OFFICIN. NAT.

Flores ſeu herba integra.

Vires. Adianto (capillo *Qis* ut & *Ruta muraria*) facultatibus omnibus reſpondet, ideoque eo recurrendum. Peculiari-ter tamen monet Tabern. quod ▽ ſtillat. inprimis proſicua ſit iis, quibus lecur putrefcere incipit.

CCCXLVIII.

CCCXLVIII. *Trifolium.*

Trifolii quam plurima passim occurrunt genera, nimirum plantæ quæcunque foliis ternis germinantes hoc sibi nomen jure nato vendicant. Ex omnibus tamen non nisi species paucas Officinis inservire comperimus: hæ sunt

Trifol. { Acetosum. Vide Acetosella.
Aureum. Vide Epatica nobilis.
Odoratum. Vide Lotus & melilotus.

CCCXLIX. *Triticum.*

Triticum nobis usitatus est duplex hybernium & æstivum i. dicitur hybernium aristis carens, C. B. I. Matth. Triticum, Brunf. Cord. h. Dod. Tab. Trit. i. genus, Trag. Fuchf. Lon. Hiligo spica muticâ, Lob. Trit. spica mutica, Ger. Tupòs, Robus, Arab. Hentha. Henca, Hantha, German. Weizel Winterweizel.

2. Appellatur Triticum æstivum, trimestre Setanium, Galeno. Germ. Sommerweizel.

Est & Triticum terrestre, Cord. h. Zea amilea, vel Zoopyrum amyloseum, C. B. 3. Trit. 2. Trag. Trit. amyloseum, Tab.

OFFICIN. NAT.

Semen ejusque Farina & Furfures. Vires. Moderatè calfac. emollit, macerat, discutit, internus ejus usus cibarius, multum enim ac bonum nutrimentum suppeditat, incrassat & obstruit. Ex-

trinsecus adhibetur (farina in tumoribus molliendis, leniendis, &c. in oculorum inflammationibus ac fluxionibus (cataplasmatibus forma imposta) in Erysipelate podagricisque doloribus leniendis (sicca farina imposta.)

Furfures abstergunt squamulas capitis, leniunt dolores, (in cataplas. vel sacculis.)

Triticum trimestre inservit amylo conficiendo.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex pane in MB.

Vires. Sistit fluxus alvi in infantibus, &c.

2. Oleum Triticum. Parari potest destillando per descensum, ex tritico contuso.

N. Alii extendunt triticum contusum super laminam ignitam, vel torrent in sartagine ac exprimunt.

CCCL. *Tussilago.*

Tussilago { Vulgaris. Hæc usualis.
rotundifolia
glabra,
Alpina, rotundifolia canescens.
folio oblongo.

Dicitur Βύζιον, Diosc. Cord. hist. Ungula Caballina, Brunf. Trag. Tussilago, (Bechium,) Matth. Fuchf. Cord. in D. Lon. Dod. Lob. Cast. vulgaris, Cam. aliis Farfara, Farfarella. Germ. Hufflattich/Brantlattich/Rosshub.

Nascitur in amœnis ac riguis locis crepidinesque fluminum amat: Floret Martio.

N. Dicitur & filius ante patrem, quia
Februario & Martio foliis nondum egres-
sis, repente floret, floresque fugacissimos
ultra biduum ferè cum caule non perstau-
res profert.

OFFICIN. NAT.

Folia, Radix.

Vires. Radices & Folia virentia
temperatis proxima sunt. (al. refr.) sic-
cata verò modicè acris & calida eva-
dunt. Planta est thoracica. Usus præcip.
intervenit in tussi (unde & nomen habet)
orthopnea, vomitisque pectoris, quibus sin-
gulis & fumus ejus ore hians attractus
mederi creditur. Extrinsecus profunt ul-
ceribus calidis & inflammationibus (fo-
lia recentia imposita.)

PRÆPAR.

1. Syrup. de farfara, è succo folio-
rum.
2. Conserva, è flor.
3. ▽ Stillat. è foliis,

V.

CCCLI. Valeriana,

Valerianæ Hortensis.

usuales { Sylvestris } Major,
sunt { Minor.

Hortensis insignitur, Phu magnum,
Fuchf. Matth. Lon. majus, Matth. Cord.
hist. verum, Cord. in D. Ponticum,
Tab. Valeriana vera, nardus agrestis,
Trag. Valer. major, Lob. Cam. Valer.
hortensis, Dod. Ger. C.B. 1. (cui & Phu
folio olusatris Dioscoridis) Carpesi-
um, Cast. Terdina Paracelsi. groß Wal-
drian / groß Garten Waldrian.

Sylvestris major, C.B. 4. Dicitur

Phu similitudine Elaphobosci Dio-
scoridi. Valeriana, Brunf. vulgaris,
Trag. Cord. in D. Sylvestris, Lob. Dod.
Cam. Clus. hist. major, Tab. Phu par-
vum, Matth. Cast. Phu Dioscoridis,
Brunf. vulgare. Fuchf. Tab. Phu Ger-
manicum, Fuchf. groß wild Waldrian.

Minor appellatur Valeriana palu-
stris (Sylvestris) minor, C.B. Valeria-
na exigua vel 4. Trag. Valer. minor,
sylvestr. Lob. minima, Dod. sylvestr.
seu palustris minor, Cam. Phu minus,
Lon. Tab. minimum, Matth. Cast. Cam.
(Epit.) klein Waldrian,

Phu verum colitur nobis in hor-
tis, in Ponto & Creta sponte prove-
nit, nasciturque in pratis aliisque
locis humidis: minus, in campestri-
bus udis: Florent Majo, Junio ac
Julio.

Optima censetur hortensis, cui
succedit minor ac demum major.

OFFICIN. NAT.

Radix præcipue cum & Herba Phu
veri.

Vires, Calf. & succ. 2. atten. aperium
alexipharmaca sudorifera ac diuretica
sunt. Usus præcip. in imbecillitate visus,
peste, asthmate, pleuritide, obstruct. Epa-
tis, Lienis, Ureterum, Hernia, Ictero,
& sim. Extrinsecus confortant visum,
maculas oculorum abstergunt cephalal-
giam sedant, mensescient, sudorem pro-
movent (in balneis) exiccant catarrhos
(suffitus) bubonum ac anthracum mali-
gnitatem corrigunt, globulos sagittæve
infixas extrahunt, ulcera inveterata
mundificant,

N.

N. Sunt qui radicem pro amuleto fe-
bris quotidiana. habent eamque de collo
suspendunt.

PRÆPAR.

CCCLII. *Verbascum.*

☉ *λόμ*, Candelaria, Candela regis, Lanaria, *Wullkraut / Kerynkraut /
Brennkraut / Himmelbrand / Unholdentergen / Königstergen.*

latifolium luteum, C. B. 1.

angustifolium pallidum, 2.

flore luteo magno, 3.

flore albo, 4.

lychnitis flore albo parvo.

Verbascum {
C. B. {
Albū {
mas {
fœmina {
Nigrū {
Salvi folium. Hoe singulare & rarum speciebus 4.

Ex his usualiora sunt: *Verbasc.*
latifolium luteum cujus Vicari-
um est, *Verbasc.* fœmina flore luteo.
Prius insignitur *Verbascum*, *Math.*
ard. in D. *Verbascum mas*, *Lob. Cast.*
Tab. *Verbasc.* candidum *mas*, *Lon.*
Verbasc. latius, *Dod.* *Tapsus barba-*
ris, *Ger.*

Posterius, *Verbascum* seu cande-
regia, *Trag.* *Verbasc.* nigrum. *Fuchf.*
Tab. *Verbasc.* maximum album fœ-
mina flore subpallido. *Lob.* *Verbasc.*
Tab. *Verbasc.* lichnite minus.

Crescunt in locis arenosis: Flo-
rant Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores, Radix, sed raro:
Vires. *Calif.* moderate ac sic. emoll.
Gen. dolores lenit. *Usus præcip.* in mor-
pelloris tussi. expuitione sanguinolent-
torminibus ventris.

1. ▽. Ex integra planta (radice
caule ac foliis) in fine Maji.

2. *Extract.* Itidem ex integra plati-
ta vel radice sola paratur.

N. *Radix hamorrhoidum fluxum &
dolorem sistere dicitur (dieb. 9. vel 10.
continuis assumpta.)*

*Extrinsicus sunt flores præcipue esti-
mationis, in sopiendis doloribus quibus-
cunque & imprimis in affectibus ac tumo-
ribus ani (hamorrhoidibus:) in capillis lu-
teo colore tingendis.*

PRÆPAR.

1. ▽ *stillat.* Ex floribus.
2. *Oleum.* Ex infusione iterata flor.
in ol. oliv.

N. *Matthiolus oleum parat ex flo-
ribus solis, quibus vitrum repletum bene-
que obruratum exponit soli, qua ratione
flores aliquatenus liquecunt.*

CCCLIII. *Verbena.*

*Peristereum, Verbenaca, Verbe-
na.* *Arab.* *Beneran, Albea, &c.* *Et-
sentkraut / Eisenrich / Eisenhart / Dau-
benkraut.*

Verbe-

- Verbena {
 1. Communis. *Hec usualis.*
 2. Tenuifolia Verbenaca
 supina, *Tab.*
 3. Fœmina. *V. Erysimon.*

Dicitur Verbena, *Lon. recta, Trag. mascula, Brunf. communis & sacra recta, Lob. Verbenaca, Matth. Cast. supina (& fœmina,) Fuchf. Cord. in D. recta, Dod. Tab. fœmina, Cam. vulgaris, Clusihst. al. Columbaris.* Verbenaca communis ceruleo flore, *C. B. 1.*

Crescit passim juxta muros & vias: Floret Julio ac Augusto,

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia.

Vires. *Calfac. & sic. saporis amari, astring. Cephalica ac vulneraria est. U- sus precip. in dolore alisque affectibus capitis (a frigidis humoribus) in affectibus oculorum, pectoris, in tussi inveterata, in obstruct. Epatis ac Lienis, Ictero, torminibus ventris, dysenteria, imprimis atterit ac expellit calculum, libidinem coercet, febrim tertianam fugat, arthritidem mitigat, vulnera sanat, partum faciliat. Extrinsecus, in cephalalgia, odontalgia, alopecia, melancholia, in oculorum lippitudine, imbecillitate, rubore, in Angina, in raucedine (collo circumplasmata) in tumore glandularum, in faucibus (gargaris.) in dolore Lienis (cum axung. porci) ac podagrico mitigando, in vulneribus astringendis ac putridis abstergendis in proci dentia ani, in mariscis, &c.*

N. 1. Sunt qui febrim tertianam ac quartanam peculiari modo eâ curant.

Nimirum in tertiana recipiunt geniculum tertium (à terra) idque sursum decerptum propinant: in quartana quantum.

N. 2. Amaleitice strumam verbena curari, sunt qui statuunt. Modum Marcellus Empyricus edocet: Radicem transversim in partes duas jubet dividere, inferiorem suspendere de collo, superiorem in fumo. Sic arescente parte superiore strumam arescere ait. N. Quod si utraque pars postmodum in fluentem conjiciatur, malum recrudescere idem asserit.

N. 3. In dolore capitis sedando quantum valeat si de collo suspendatur, videre licet apud Forest, lib. 9. observ. 52.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex herba cum floribus estate collectis.

2. Est & Unguentum de Verbena, aliàs Unguentum Jovis dictum. Vide August.

CCCLIV. Vermicularis.

Sedum minimum, *Tab. 3. Fuchf. Sedum minus 3. & Vermicularis, Trag. Lob. 3. Matth. Cast. Sempervivum minimū, Illecebra f. Sempervivum, 3. Dod. Lon. айгов 3. Diosc. айз, acre, Cord. hist. Portulaca 3. Brunfels. Vermicularis sive Illecebra. Ger. German. Mawrpfeffer / Klein Hauswurz.*

Crescit in muris, locisque arenosis. Floret maximè estate integra.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus.

Vires. *Calf. & sic. validè, saporis acerr.*

arr. bilem per vomitum insigniter edu-
 unde usus pracip. in febris. Extrin-
 tus in laxitate dentium (quorum signa-
 ram refert) ac putredine gingivarum
 turbutica (gargarism.) rubificat, Vesi-
 catoria est, strumas discutit.

CCCLV. Veronica.

Ehrenpreis/Grundheil.

- 1. erecta.
- 2. supina & vulga-
 rissima. Hac usualis.
- latifolia.
- Spicata angustifolia.
- minor.
- Fœmina seu pratensis ser-
 pyllifolia.

Insignitur Tenacium, Trag. Veron-
 ica, Tab. Veronica mas, Fuchf. Lou.
 Veronica mas serpens, Dad. Veroni-
 ca vera & major, Lob. (cui & major,
 septentrionalium.) Cam. Ger. Veron-
 ica vulgaris supina, Clus. hist.

Crescit in Dumetis. Floret Junio.
 oribusque est subcœruleis, rariùs
 candidis.

Eligenda quæ circa quercuum ra-
 cces nascitur.

OFFICIN. NAT.

Folia, Flores.
 Vires. Calfac. & sic. saporis amari
 & astringentis, incidit, vulneraria insi-
 gnis ac sudorifera est. Usus pracip. in
 tione ac obstructione Lienis, hinc &
 proximis in colica, in scabie, pruritu, pe-
 re, vulneribus, &c. Extrinsicus famo-
 sa est in vulneribus abstergendis,

astringendis, in duritie Lienis, in colica
 (clysmat.)

1. Conserv. ex summit.
2. ∇ stillat, Ex herba cum incipit
 florere.
3. Syr. Ex succo & saccharo.
4. Sal. Ex cinere.

CCCLVI. Victoralis.

Mas longa. Hac usualis.
 Fœmina, est species gladioli, C. B. 3.
 Appellatur. Allium montanum,
 latifolium maculatum C. B. 9. (inter
 allia.) Allium alpinum, Tab. (cui &
 Victoralis mas.) Allium anguinum,
 Matth. Cam. Porta, Serpentinum, Cast.
 Ophioscorodon. Lob. Victoralis lon-
 ga, Clus. (cui & major.) Germ. Siego-
 wurg.

Crescit in alpibus: Floret eum a-
 liis speciebus allii.

OFFICIN. NAT.

Radix crinita.
 Vires. Calf. & sic. perinde ac allium
 agreste cui & in facultatibus aliis per
 omnia similis existit.

N. Plebinostrati, Indaisque amule-
 tum est familiarissimum, quo à spectris
 aëreque infello se tutos fore persuasi sunt.

CCCLVII. Vinca.

Κλημάτις daφνοειδής, Singrūn/
 Ingrūn.

- Clematis Da- { 1. Minor. Hac usualis.
- phnoides, { 2. Major.
- C. B. { 3. Flore pleno.

Nominatur Vinca pervinca, Brunf.
 Lob. Tab. pervinca, Trag. clematis,
 Yyyy Matth.

Matth. Cord. in D. Clem. Daphnoides, Dod. Fuchf. Lob. Cam. Tab. Clus. b.

Solo gaudet fecundo: Floret Aprili. Majo, viret semper. Flores cereulei sunt, quandoque candidi rarius rubentes vel subpurpurascens.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Refrig. sic. & astringit (Dodonæo calfacit i. sic. amplius.) Vulneraria insignis est. Usus præcip. in fluxionibus alvi, dysenteria, hamorrhoidibus, Exspuitione sanguinis, vulneribus, seroso liquore manantibus, Extrinsecus in prostru-vio mensum, narum, in laxitate & dolore dentium: lac extinctum revocat.

N. Adhibetur quoque ad prostigandos morbos incantatione introductos (in lotionibus, &c.)

PRÆPAR.

∇ stillat. Ex Radice foliis ac floribus principio veris collectis.

CCCLVIII. Vincetoxicum.

ασκληπιας, Dioscor. Hirundinaria, Schwalbenwurz.

Asclepias C. B.	}	1. albo flore & Gerard.	} minus u- sualis.
		Hæc usualis.	
		2. nigro flore	
		3. Cretica	
		4. Virginea	

Insignitur Hirundinaria, Brunfels. Trag. Lon. Vincetoxicum, Matth. Dod. Cast. Asclepias, Fuchf. Cord. hist. Lob. Tab. Cam.

Crescit in sylvis, locisque petro-

sis atque arenosis: Floret Julio ac Augusto.

OFFICIN. NAT.

Radix raro Semen.

Vires. Calfacit atque sic. moderate atten. alexipharmaca ac sudorifera est insignis. Usus præcipui in peste, aliisque venenosis affectibus, in obstructionibus mensium in palpitatione cordis, ac lipothymia, in Hydrope. Semen commendatur ad calculum. Extrinsecus usus tam florum quam radicum ac seminis est in ulceribus sordidis ac malignis purificandis, adictus insector. venenator, in ulceribus mammarum, &c.

Dosis rad. ʒj.

PRÆPAR.

1. ∇. Ex integra planta.
2. Extract. cum S. V.

CCCLIX. Viola purpurea.

Ex variis violarum classibus, quæ apud Botanicos occurrunt, tres officinis potissimum considerandæ veniunt. Viola purpurea Martia, de qua hic. Viola lutea, de qua in Cheiri ac Viola tricolor, de qua in Jacea.

E violis purpureis martii inferuntur in officinas odorata, neglectis in odoris.

Insignitur Viola, Lon. Viola sativa, Brunf. Viola Martia odorata nigra seu purpurea, Trag. Viola purpurea, Fuchf. Matth. Cast. Viola nigra, Dod. Cord. in D. Ger. Clus. hist. Viola martia purpurea, Tab. Viola præcox, Lob. Viola

Viola martia purpurea flore simplici
odoro, C.B. i. aliis violaria. German.
Blötenkraut / Weiskraut / braune Blöten /
Weiß Blöten.

Eligatur odora.

Solo gaudet umbroso ac aspero,
iuxta vias, sepes & muros, &c. Flo-
ret circiter finem Martii ac initium
Aprilis.

OFFICIN. NAT.

Flores, Folia, Semen.

Vires. *Violaria* (præcipue flos) refrigerans.
N. 2. (flores exiccati refrigerant im-
mollitus siccantque) emollit, laxat, cor-
datis est ac pectoralis, expectorationem
promouet. Usus præcipui ac creberrimi
in febre præcipue atra mitiganda, in seruo-
re februum compescendo, doloreque capi-
tulis inde nato, in tussi, asperitate gutturis,
in arthris acribus, pleuritide, &c.

N. 1. Flores alvum leniter subducunt.
Extrinsicis adhibetur herba crebro in
cataplasmatibus, clysteribus, &
c. Seminis usus rarus est, isque in ob-
structione Renum, ubi emulsiōni potissi-
mam inseruit, de qua nota, quod plerum-
que vomitum ac secessum moueat.

N. Flores locum sibi vendicant inter
heres illos cordiales famulos.

PRÆPAR.

1. *Syrupus violar. solutivus.* Ex mul-
tip. infusione florū recentium in ∇ .
Vires. Ex viribus supra enumeratis,
maximè lenit alvum.

Dosis $\mathfrak{z}\text{ij}$, ad $\mathfrak{z}\text{ij}$.

2. *Syrupus ex succo violar.* (*Syrupus
violar. simpliciter dictum.*)

3. *Syrupus violarum compositus Me-
sus.* Ex decoct. flor. $\mathfrak{z}\text{ij}$. sem. Cidon.
Malvæ jujub. sebest. añ. N. xx, in ∇
cucurb. lb. vj.

4. *Syrupus violatus regius.* i.e. Julep,
violar. ex ∇ . flor. & sacchar.

5. *Conseru.* Ex floribus selectis à
parte herbacea (alabastris.

6. *Acetum.* Ex infusione florum.

7. *Oleum.* Ex floribus infusis in o-
leo omphacino.

8. ∇ stillat. Ex floribus.

9. E tota herba.

10. *Tinctura.* R. flores macera in
propria ∇ leviter exprime & cola.

N. Addi hic potest spir. Θ i ut in Tin-
ctura Rosar. au Glüctradt: verum ve-
reor, ne color inde mutetur, quod tamen
viribus nihil derogat.

N. 2. Eleganter quoque violarum Tin-
ctura conficitur, si flores phlegmate Θ i.
(N. pluries, 8. vel 9. super Θ cobobato)
irrorantur, digeruntur ac exprimun-
tur.

11. *Extractum.* Ex succo lentissi-
mo igne inspissato.

R. Flor. violar. lb. lb. inde cucur-
bitæ etiam sine conquassatione, af-
fusaq; Δ x lbj. pone in MB tepidum,
ut coloretur: exprime ac procede ut
moris: nimirum expressum succum
novis floribus affunde, macera, expri-
me, inspissa.

Dosis $\mathfrak{z}\text{j}$. Sala.

N. 1. Gemmas integras non rejectis
alabastris (foliis exterioribus) adhibere
licet. 2. Esi color ultra semestre spacium

non durat, nihil tamen inde viribus de-
cedit. 3. Si ex floribus exiccatis idem con-
ficere volueris, ad eundem illum modum
id prastare poteris, praterquam quod ma-
ior aqua copia requiratur.

12. Trochisci. Vide Disp.

CCCLX. *Vitis.*

Ἄμπελος οἰνοφόρος, *Vitis Vini-
fera.* Arab. Harin. Weinstock / Weins-
teb.

Loca amat aprica: Floret Junio.

OFFICIN. NAT.

Folia, quibus adjungi poterit *Suc-
cus* (lacryma) ex amputatis palmiti-
bus extillans, sic & *Vinum*, *Omphaci-
um*, *Tartarus*, *Vva*, *Acini* uvarum, *Vva*
passa, *Vinacea*, quippe hæc omnia abs-
que operatione officinali suppetunt.

Vires. Folia (*pamtim*) capreolique
refrigerant, astringunt valide. *Vvis* pra-
cip. in *dysenteria*, vomitu, pica, expuitio-
ne sanguinis aliusque hamorrhagiis sisten-
dis. (*succus expressus assumitur.*) *Extrin-
secus* refrigerant ac leniunt capitis dolo-
res ac astum, conciliant somnum in lotio-
nibus pedum ut & ipsi capiti adhibita.)

Succus ex amputatis palmitibus ex-
tillans. (*Aqua Vitis*, *Lachryma Vitis*.)
Intrinsicus vim habere creditur atte-
rendi & expellendi calculum: oculorum
caligini medetur ac rubedini, (oculis in-
stillata) impetigines sanat, si locus affectus
nitro antea fricatus, calavetur.

N. De *Vino Omphacio*, aceto ac *Tar-
taro* vide suis locis infra.

Uvæ immaturæ, (*Agrestæ*.) *Resfri-
gerant* & *siccant*, astringunt, *Proinpoten-*

rit esse usus earum in febribus ardenti-
bus, excitant scil. appetitum, fluxum ven-
tris sedant, ac sanguinem indigestum pro-
creant. *Vide etiam omphacium.*

Uvæ maturæ calfac. & *hum.* 1. re-
center deglutita generant inflationes &
cruditates ventriculi, diarrheam, & sim.
magis tamen id faciunt albescentes, mi-
nus rufescentes. *Exiccata uvæ* ventricu-
lo commodiores sunt, appetitumque exci-
tant, alvum laxant.

Vvæ passa, sunt *uvæ maturæ* vi ca-
loris exiccata, sive calore solis exic-
catio illa peracta sit, unde passula
dulseiores resultant: sive calore cli-
bani unde dulcoacidæ. Prostant uva-
rum passularum potissimum genera-
tria, *Passulæ* scil. maxime, seu *Dama-
scenæ Zibebæ dictæ*. 2. *Passulæ* majores
Germanicæ Rosinlein / è quibus
sunt, quas *uvæ Massilioticas* vocant
Germ. blau Rosinen. 3. *Passulæ* mi-
nores seu *corinthiæ*.

Vires. *Omnes calide* sunt seu tempe-
rata, leniunt, alvum laxant, acrimoni-
am hebetant, ventriculo, pulmonibus ac
Epati grata sunt, *tussim* mitigant. *Zibebæ*
dictæ exemptis acinis, (*gigartis*) in
fontan. vel stillat. convenienti infusa, po-
tum agrotis exhibent sat gratum sitique
convenientem. *Acini* vim habent *astri-
ctoriam* conveniuntque in vomitu, alvi-
que fluxu, sive intrinsicus sive extrinse-
cus adhibeantur (*torrentur* scil. ac te-
runtur.)

Vinacea, i.e. *siliqua cum acinis* in ex-
pressionem musti residua, *magnarum virtutum*
perhibentur.

verbentur in arthriticis doloribus se-
dandis Si membrum affectum Vinaceis
per se calefcentibus imponatur.

PRÆPAR.

1. Cinis sarmentor.
- Vires. Adhibetur ad cauteria, & fur-
fures capitis extergendos.
2. Loch passulatum. Vid. l. 2.
3. Mel passulatum. Vid. l. 2.
4. Condit. passule laxativa. V. Aug.

CCCLXI. Virga aurea.

Virga au- rea C. B.	}	1. V. A. major seu Doria.
		2. V. A. latifolia serrata. Hujus loci.
		3. V. A. angustifolia ser- rata. Hac & sarraceni- ca dicitur.
		4. V. A. angustifol. minus serrata. Hac Serrata surrogari apta est.

Secunda dicitur Virga aurea. Cam.
Egit. Ger. V. A. ferratis foliis, Tab. V.
A. altera serrato folio, Lob. V. A. mar-
gine crenato. Dod. V. A. minor laci-
niatis foliis, Cam. German. gulden
Bundkraut / ein ander Heydnisch
Bundkraut.

Quarta dicitur V. A. Matth. Dod.
Lon. Cast. Villanovani, Lob. V. A. toliis
non ferratis. Cam. Egit. V. A. major,
angustifolia, Cam. Symphytum pe-
trecum 3. Tab.

Crescit angustifolia ut plurimum
in sylvis: latifolia in collibus agro-
rumque marginibus & vineis: Floret
Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Folia & Flores.

Vires. Utraque calf. & sic. 2. astrin-
git, vulneraria est celeberrima, intrinse-
cus & extrinsecus adhibita, nec non &
lithonriptica diureticaque non è postre-
mis. Confert videm diarrhæa & dysente-
ria, sanguinis exspuitioni medetur, mucu-
laginem Renum & Vreterum efficaciter
abstergit, putredinem gingivarum, den-
tiumque vacillationem curat.

PRÆPAR.

∇. stillat. Ex herba cum flor. Ju-
lio & Aug. collecta.

CCCLXII. Virga aurea, aliàs con-
solida Sarracenicæ.

Solidago Sarracenicæ, Trag. Fuchf.
Dod. Lon. Lob. Consolida aurea, Tab.
Herba Doria, Ger. icon. Virga aurea
angustifolia serrata, C. B. 3. Heydnisch
Bundkraut.

Crescit in locis montanis, sed ma-
gis udis & depressis.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Astringit, amara est siccaturque
evidentissime, vulneraria est insignis usû
interno & externo adhiberi apta, mede-
tur & fistulis, ulcera maligna mundifi-
cat ac sanat.

Viscum, vide in Quercu.

CCCLXIII. Ulmaria.

Barba Caprina 1. Lon. BarbiCa-
pra, Lob. Barbula Caprina 1. Trag. Me-
desufium, Cord. hist. Regina prati,
Dod. Ger. Ulmaria, Clus. Tab. Barba ca-

præ floribus compactis. C. B. 2. Germ.
Gießblat.

Crescit locis udis juxta flumina,
& sim. floret Junio. Julio.

OFFICIN. NAT.

Folia cum floribus & nonnun-
quam radix.

Vires. Refrig. sicc. at astringit, sudori-
fera & alexipharmaca est, proin conve-
nit in fluxibus omnis generis, in diarrhaea,
dysenteria, fluxu menstruo nec non in ex-
pultione sanguinis, resistit pesti. Extrinse-
cus sunt qui radicem recentem contusam
vulneribus imponunt tum ad sistendum
sanguinem, tum ad consolidanda vulnera.

PRÆPAR.

1. ∇ stillat. Ex foliis cum floribus.
2. Extract. Quod admodum Quer-
cetano probatur in peste. Ph. Rest.
cap. 26.

CCCLXIV. Urtica.

Avalóφη Urtica, C. B.	{	[Maxima]	} Ha u- suales.
		Urens	
		[Minor Romana]	
			Fatuus est Cannabis syl- vestris. Mortua, vide infra.

Maxima dicitur Urtica major,
Brunf. Fuchf. Lon. Tab. Urtica vulgaris
Urens, 1. Trag. Urtic. 2. Matth. Cast.
Urtica, Cord. in D. Urt. urens, Ger. Urt.
urens altera, Dod. Urt. sylvest. asperi-
rior, Lob. Urt. communis seu major
& foemina, Lob. Urtica urens ma-
xima, C. B. 1. German. grosse heisse
Brennnessel.

Minor insignitur Urtica minor,
Brunf. Fuchf. Cord. hist. Lon. Tab. Ger. Ur-
tic. 3. Trag. Matth. Cast. Urtica urens
minima, Dod. Urtica minor acrior,
Lob. Urtica minor acrior, Lob. Urt.
urens minor, C. B. 3. heiter Nessel.

Romana dicitur: Urtica legitima,
Clus. hist. Urt. Rom. Trag. Fuchf. Matth.
Romana vel mascula, Lob. Cam. Tab.
Ger. Urt. 1. Matth. Cast. Urtica urens,
1. Dod. German. Römische Weishe
Nessel.

1. & 2. Crescunt passim locis a-
renosis juxta sepes secus muros, &c.
prior potissimum sylvas amat. 3.
colitur in hortis. Omnes vigent æ-
state.

OFFICIN. NAT.

Urticæ maximæ Radix. Semen, (Ju-
lio & Augusto colligendum,) Folia
Minor. Herba, Romana, Semen.

Vires. Urtica omnis calf. moderatè
& sicc. 2. partium tenuium est, aperit, res-
cidit, absterg. emollit, diuretica est, & li-
thotriptica, peculiariterque cicuta ad-
versatur in & Hyosciamo. Radix (ur-
tica maximæ) commendatur maximope-
rè ad lictum. Herba usus in gangrena
(decocta & propinata.) Eadem in olerè
sumpta solvit album, abstergit Renes, cal-
culos expellit, expectorationem morbillor-
umque eruptionem promovet. Semen
(Romana.) Usus crebri: Et in Pulmonum
affectibus, asthma, et si consumaci, pleu-
ritide, peripneumonia, Extrinsecus repri-
mit urtica uvam inflammam (in gar-
garis.) sedat hamorrhagiam narium (ur-
sica

ita minor scilicet contusa vel & succiu ejus
compressus naribus inditus } gangranam
mundificat.

N. 1. Noverant & Chirurghi urentis
urtica fricata sanguinem allicere adeoque
trophia subvenire.

N. 2. Prurigini ab urtica introducta
medetur oleum olivarum.

CCCLXV. Urtica mortua seu
Galiopsis.

Varia genera & urtica mortuae
sim observantur, colore, odore si-
milia, & sim. differentia. Datur foeti-
da & non foetida: maculata & non
maculata: flore purpureo, albo, lu-
co. Primas autem praeter ceteris dant
foetide ac praecipue maculatae, quam
genuinam suspicantur Galiopsin
Dioscoridis, ex lacteo scilicet ductu, qui
folia media in longum interfecat.
Huic surrogari tamen non nequit &
foetida non maculata.

Maculata insignitur Lamium alba
linea notatum, C. B. 5. Urtica lactea,
Matth. Galiopsis Dioscoridis, Cam-
ilzadella vulgo seu Lienaria (quod
veni conveniat.)

Non maculata est, quae inscribitur
Lamium purpureum foetidum folio
subrotundo seu Galeopsis Dioscori-
dis, C. B. 1. Urtica labeo mas, Brunf.
Lamium, Trag. (vel urtica 8: 9. 10.)
Fuchs, Galeopsis, Cord. hist. Lon. 2. Tab.
purpurea, Cast. Urtica iners altera,
Dod. non mordax, Lob.

Crescunt juxta sepes, parietes,

vias, in rudibus, &c. magna ex par-
te tota aestate florent.

OFFICIN. NAT.

Herba cum floribus.

Vires. Calfac. & siccant, praecipue conti-
mendatur Galeopsis fl. purpureo ad dy-
senteriam (decoctum propinatum) flores
albi ad fluxum album specificè celebra-
tur. Extrinsecus medetur urtica pano-
&c.

PREPAR.

Conserva. Ex floribus albis.

Z.

CCCLXVI. Zedoaria.

	{ 1. rotunda } Ha promiscue
Zedoaria	{ 2. rotunda } usuales.
Zittwer	{ 3. tuberosa }
C. B.	{ nigricans } inusitata.
	{ 4. Geiduar }

1. Insignitur Zedoaria, Lon. Matth.
Lob. Zed. radice longa. Clus. in Coroll.
Zedoaria & veterum Arnabi, 2. spe-
cies radice longa. Cord. hist. C. B. Za-
dura, Zaduar, Zudar, &c. Fuchs. in
comp. medic.

2. Dicitur Zerumbet Serapionis,
Lob. Zurumbethum, Cord. hist. Zerum-
beth & Zedoaria rotunda. Fuchs.
comp.

N. 1. Datas has Zedoarias non differ-
re inter se, nisi sola forma, adeoque ejus-
dem radice partes esse, videre licet apud
Lobelium in advers. & observ.

N. 2. Tabernemontanus & Matthio-
lus Zedoariam Avicenne nihil aliud esse,
quam Antoran modernorum, probare
nitun-

nituntur, Dodonæus Zedoariam officinarum pro Zerumbeth Avicenna & Serapionis, habet.

Advehitur è Sinarum regione & ab extremis Indiæ finibus.

OFFICIN. NAT.

Radix sola.

Eligitur odorata, albida, amara, ponderosa, non cariola.

Vires. Calfac. & sic. 2. incid. status discutit, amarissimi est saporis ac alexipharmaca. Vfus præcip. in doloribus colicis atque ventriculi: animalium venenatorum moribus opulatur, lienteriam sistit, vomitiones reprimi, menses ciet, suffocationi uteri efficaciter succurrit, alvi tinea quascunque enecat, antidotis permiscetur.

PRÆPAR.

1. Condit. Zedoaria. Conditur ut Zinziber.

2. Confect. Zedoaria. Fit l. comm.

3. Extract. Fit cum ∇ .

N. Substitutus poterit decoctum inspissatum.

4. Oleum stillat. Cum ∇ ascendit.

5. ∇ stillat.

6. Balsamus. Ex oleo & corpore olei nucistæ.

CCCLXVII. Zinziber, Zingiber.

Zingiber, Lob. Monard. Zingiber & ejus filiqua, Matth. Zinziber, Lon. Gingiber, Garz. ab H. Arab. Zingi-

bel seu Lengibel, German. Zimber, Ingber.

N. Reperiuntur apud Aromaticos radices alba & rubentes: ha rubrica, illa sapore creta infecta, quo à teredinibus quibus candidiores & molliores magis obnoxia, præserventur.

Advehitur copiosum ex Calecut India Emporio, atque ex Trogloditica Arabica.

Vires. Calfac. potenter, sed non primo statim occursu, adeoque partium est crassiorum, earumque non terrestrium sed aquearum, & consequenter humidantium aperit incidi attenuat. Confert ventriculo, thoraci, aliisque visceribus, appetitum prostratum excitat, putredini ac malignitati humorum resistit.

PRÆPAR.

1. Zingiber in India seu China conditum. Convehitur ad nos ex India, conditum scil. recenter saccharo, vel quodam mellis genere, quod quibusdam è siliquis exprimunt.

2. Conditum nostrate. Fit lege commun. Vide l. 2.

3. Confectio Zingiberis. Macera radices aliquandiu in ∇ vel lixivio, postea scinde in tenues & oblongas particulas, exiccaque: hinc confice l. c.

4. Zingiber laxativum. V. August.

5. Spec. Diazingiber. Vide Disp.

6. $\circ\circ$ stillat. Fit lege commun. Vid. l. 2.

*De Alterantibus secundariis, quæ sunt Succis, Olea, Lachryma,
Resina, Gummi Resina, Gummata.*

CCCLXVIII. Acetum.

Acetum est liquor aciditate ter-
restriori ac fixiori (Olicam vocant)
imprægnata.

Delectus: Acetorum maxima di-
versitas est variantque naturâ, viri-
bus ac præstantiâ, pro varietate re-
rum ex quibus confecta ea sunt. Sunt
nam aceta ex Vino, Cerevisia, ex suc-
cro fructuum (pomaceis, pyraceis) ex
Melle, &c.

Usitatiora autem sunt vinacea,
quæ recipienda quoties aceti simpli-
ter sit mentio.

Hæc itidem variantia occurrunt.
(Etenim ut vinum differt præstantia,
ita & aceta exinde confecta.) Eligan-
tur igitur quæ ex meliori ac genero-
siori vino, utpote omnium vegeta-
bilium principe & maximè omnium
atriolato, confecta sunt.

N. Ad menstrua metallis solvendis
æstimanda, eligenda sunt imprimis aceta
hydromelitum vinosorum, utpote qua
cum manna cœlesti (melle) naturam ani-
malem præter vegetabilem ex floribus
induerunt, atque ita alia menstrua sol-
vendi potentia superant. Et hæc sunt
aceta illa Philosophis usitata, unde & phi-
losophica dici solent, de quibus amplius in
menstruorum descriptione, l. 2. c. 57. Vide
etiam Quercet. in Tetrad.

N. De reliquis acetis cerevisiarum
succ. pomaceorum aut pyraceorum im-
maturorum viliorumve vinorum, note-
tur quod rerum metallicarum solutioni-
bus minus sufficiant.

Vires. Substantia Acetum est mixta,
frigida ac calida (superat tamen frigidita-
tas caliditatem) in reliquis siccatur: parti-
um est tenuium atque penetr. astring. pu-
tredini resistit, sudorem ciet.

N. Acetum accedit proximè ad natu-
ram O-i primasque tenet præ cæteris cor-
rectivis, quorum opera gummi calfacien-
tia succive venenati corriguntur. Per se
quoque singulare est remedium adversus
ictus serpentum, etiam venenatissimo-
rum, quales sunt aspidæ. Quercet. in
Pharm. rest. c. 24.

PREPAR.

I. ACETA DESTILLATA.

I. Acetum destillatum commune.

R. † fortissimum, destilletur ex
cucurbita vitrea in B.M. vel cineri-
bus lenis. calore: primo ascendit
phlegma inspidum (fermè quarta
pars liquoris) quod phlegma ubi ex-
tillaverit, (acido odore & sapore id
deprehenderis) muta recipiens, col-
ligeque ☩ (Spir. †.) seorsim, conti-
nuando destillationem, donec spiri-
tus omnes ascenderint.

N. I. Si ad extracta usumque med. cos

Zzzz ☩

☼ destinetur, cauto opus est ne nimium urgendo επιπυρε & μει concilietur: sin vero ad metallicos labores, urgendum erit donec rubri spiritus attollantur nihilque amplius spirituum exeat: id feliciter fiet in arena.

N. 2. Alii rectificant aliquoties cohobando, tandemque partem aliquam phlegmatis lento NB calore abstrahunt. Sen. instit.

Vires. Phlegmatis usus esse potest in Extractionibus quibusdam, E. g. viridis aris pro conficiendo Θ Q is & aliarum Tincturarum.

2. Acetum ex fecibus.

℞. feces † , (die Mutter vom Wein effig) destilla per vesicam cum refrigeratorio ac prodibit ☼ igneum.

Vires. Solvit metalla, &c. Kesler. 4. c. 65.

3. Acetum Radicatum, seu alkalisatum.

℞. Fecum, ex ☼ destillatione relictarum ℔ iij. vel iiij. calcina ad siccitatem, dein affunde ☼ idque iterum abstrahere in arena, toties cohobando, donec omnis Θ cum ☼ ascenderit. Sennert. Instit.

Aliter. ℞. † volatilis (vide infra) p. j. ☼ p. iiij. confunde & destilla per arenam in Retorta, dando in fine ignem satis fortem. Destillatum destilla iterum supra Θ fixum cohobatis toties repetitis, donec omne cum ☼ ascenderit. Begun. l. 2. c. 5.

℞. † i mens. i. affunde supra ♀ calcin. ℔ . β . Θ ℥ iij. destilla, cohoba-

que aliquoties, tandemque supra recentem ♀ calcin. & Θ funde destillationemque reitera. Vide Kesler. 4. cap. 78.

4. Acetum mellitum.

℞. Mell. ℔ iij. † ad emin. 4. digitor. destilla ex arena. Exit aqua acerbissima, quam rectifica.

Vires. Solvit Coralla, Margaritas & reliquos lapides pretiosos.

5. Acetum Terebinthinatum.

Fit ex aceto & Terebinthina per Θ simul destillatis. hinc oleo & spiritu ab ▽ separatis. Hartmann.

II. CRYSTALLI EX ACETO.

℞. † ad mellis consistentiam inspissatum, reponere ad crystallandum s. artem. Crystallus purificando (E. g. in phlegmate † abstracto,) & crystallando. Libavius.

CCCLXIX. Gummi Ammoniacum,

Ἀμμωνιακόν , ἀμμωνιακόν , vel ἀμμωνιακόν Dioscoridi Hammoniacum, Ammoniacum, Thymiana Gutta ammoniaca, Cord. hist. Ferula lacryma, Galeno. Ammoniaci lacryma, Matth. vulgo Armoniacum. Arab. Altathur, Raxach, Aassach, &c. Ger. Gummi Armoniac.

Gummi est stillans ex ferula quadam, quam ad differentiam aliarum Ammoniaciferam vocant, alii Metopion. Dicitur autem Hammoniacum ab Hammonis oraculo juxta cuius delubrum colligitur.

Eligen-

Eligendum est sincerum, instar
Thuris in grumos condensatum, o-
lore Castoreum utcumque emulans,
apore amarum, digitis tractatum
mollescens, bene coloratum (exte-
rius flavum interius candidum.) Et
hoc *Θερίσμα*, (thrauston Plinio, i.e.
fragmentum) appellatur: sicut id
quod terræ calculorumve particeps
est, *Φύγμα*, (Phyma Plinio, i.e.
mixtura) dicitur.

Vires. *Calfac.* 2. *sicc.* 1. emollit, atte-
nat, resolvit, digerit maturat, attrahit
siccide, ut quoque spinas carni infixas eli-
cat, alvum movet, splenicum est. *Uusus*
recipiens est in doloribus arthriticis, in
resolvenda mucilagine *¶* ea viscosa, cras-
sac contumaci Pulmonum, Mesenterii
et hinc in obstructionibus contumaciis
Lienis, Epatis, Uteri, in calculo. Extrin-
secus in scirrhis, panis, tophis, junctura-
rum, in scrophulis aliisque tumoribus du-
rissimis resolvendis, &c.

Dosis a ℥j. ad ℥j.

PREPAR.

1. *G. Ammon. depuratum.* ℞. Gum-
mi, q. v. solve, cola ac exprime, hinc
in spissa.

N. Solvitur in quocunque liquore a-
queo *†* Vino, succo, &c. *Uusus* tamen
per *†* depuratur.

2. *Ol. stillat.* Fit per *℞* vesicam vel
Retortam. *Vide supra.*

Vires. *Omnibus confert affectibus*
quibus *Gummi Ammoniacum.*

3. *Pilula de Ammoniac.* Vide l. 2.

4. *Extractum Resinosum seu Resina.*
Ut l. 2. docuimus.

N. *Convenit viribus cum ipso G. Am-
moniac.*

5. *Extractum viscosum.* Fit ut l. 2.
docuimus.

Vires. *Lenit asperitatem aspera arte-
ria, incrassat acres ac tenues catarrhos,
unde & utiliter linclibus commiscetur.*

CCCLXX. Gummi seu Re- sina Animæ.

G. Animæ
1. fulvescens & pelluci-
dum.
2. nigricans & taurino
glutini vel colopho-
niæ simile.
3. pallidum & retorri-
dum.

1. Anime est Resina pellucida ex
albo citrinescens, in nova Hispanio-
la seu America ex arboribus quibus-
dam proceris incisis extillans, Thu-
ri similima, quo tamen majora gra-
na refert. Et hæc nobis usualis est.

N. *Veteribus incognita statuitur. A-
matus tamen pro cancamo veterum ha-
bet, cui consentit Garzias.*

Eligenda est albida seu flavescens,
granulata oleosa, si frangatur Citri-
na, fragrantissima ac gratissimi sa-
poris, carboni imposita facile lique-
scens.

2. Myrrhæ quodammodo assimi-
latur.

Hanc esse Minæam Galeni vel
Zzzz . 2 Ammi-

Ammineam Dioscoridis & Serapionis idem vult Amatus. adeoque Animum Lusitanis dici. *Vide Myrrha.*

3. Est ea species, quam ex India Orientali afferunt. granis minoribus granulata. Hæc ut colore ac pelluciditate priori cedit: ita & viribus minor est.

Vires. *Calfac.* 2. *hum.* 1. *atten. resolv.* *astring.* *discuti.* *cephalica est.* *Usus præcipuus est externus in capitis ac nervorum affectibus frigidis, dolorificis, catarrhosis, flatulentis, in affectibus articulorum, paralyti, contractura, luxationibus, contusionibus, &c.*

N. Solvitur ut alia Resina in oleo, tum quoque in Ψ rectificatissimo.

PRÆPAR.

Ol. still. Fit ut ex aliis Resinis, per Retortam ex arena. *Vide l. 2.*

N. Colligi possunt sigillatim oleum tenuius ac crassius. Sala in Hydrolog.

CCCLXXI. Gummi Arabicum.

Gummi simpliciter, Gummi Thebaicum, Gum. Babylon. Gum. Sarcen. Gum. Acanthin. ex arbuscula quadam manat, quam Dioscorides Acaciam vocat. Estque Gummi natura prorsus aquæ.

Eligendum vitri modo pellucidum, syncerum, in vermiculorum speciem contractum, candidum vel ad flavedinem inclinans. Reprobandum sordidum, resinofum adulteratum. Adulteratur enim admixtione

gummi cerasor. prunor. & sim. vel ex resinarum quarundam, id quod cognoscitur solutione in ∇ , quod syncerum liquidissime ac limpidissime solvitur. adulteratum non item.

Vires. *Calf.* & *hum.* 1. *in spissat.* *porocutis obstruit,* *acrimoniam medicamentorum obtundit,* *asperitati aspera arteria ac tussi confert,* *ocularibus medicamentis & arteriacis commodissime adhibetur.*

PRÆPAR.

1. Pulvis.

N. Ut bene pulveretur, calsiant mortarium ac pila.

2. Depuratum. Solvitur in ∇ colatur ac inspissatur.

CCCLXXII. Asa fetida.

Ὅμοσ μηδινός, Συριακός, (olim κρυβαυκός.) Laser medicum, foetidum, Arab. Alcit, vulgo Asa foetida. Germ. Teuffelsdröck. Succus est sive Lachryma Laseris sive Sylphii in Media, Lybia ac Syria crescentis, (non Laserpitii Dioscoridis, cujus succus modernis incognitus est.) Et ex illius radice ac caulibus incisis colligitur.

Eligenda est sincera alii odorem ferè æmulans, viscida: reprobanda adulterata. Adulteratur enim permixtione farinae, furturis, sagapeni.

Vires. *Calf.* 3. *incidit,* &c. *Usus internus præcipuus, in suffocatione uteri, peripneumonia ac vulneribus, aliis raro adhibetur. Extrinsecus in tumido Liene,*

Uteri

veri suffocatione, paneritis (cum alio vili-
bus, suscepto.)

Dosis à ℥℥. ad ℥j.

N. 1. Solvitur super prunis coquendo
in aceto aut vino.

N. 2. Si quis Epilepsia obnoxius senserit
suffumum ex Asa fetida ac cornu caprino,
paroxysmo actuum corripitur.

PRÆPAR.

1. Pilula de Asa fetida. ℞. Asæ fœ-
tid. q. v. humecta vel solve cum ꝯ
ac redige in massam.

2. Pilula fetide. Vide Disp.

B.

CCCLXXIII. Balsamum
verum.

Balsamum Syriacum, Ægyptia-
tum, Balsamelæum, Oprobalsamum,
Bals. de Mecha, est liquor Balsame-
us, flavus instar Terebinthine, odo-
ris fragrantissimi saporis subamari &
terris, sudans ex balsami tum frutici-
tus, quoad corticem vulneratis, tum
ramulculis amputatis.

N. 1. Si guttula aqua tepide immitta-
tur, per totam superficiem sese extendit,
rursus aqua refrigerata sese contra-
hit, lacti instillatum idipsum coagulat, in
vestem laneam effusum non linguat ma-
gnam, secus ac alia.

N. 2. Tanta estimationis est, ut Prin-
cipis Arabia felicitis, cui etiam Mecha
tribuet, singulis annis inter alia munera
tribuat quatuorve ejus libras Turcarum Im-
peratorum honorarii loco transmittat, Cæsar
idem Præfecto unam, Quin & Ducibus

bus peregrinis idem ceu maximum hono-
rarium presentat.

Vires. Inter olea quævis & balsama
omnium est laudatissimum præstantissi-
mum ac toto orbe maxime celebratum,
utpote quod vires habeat abigendis mor-
bis tam internis quam externis, nulli me-
dicamento secundus. Confort febricitanti-
bus asthmaticis, jecoris obstructions sol-
vit, menses movet, stomachi dolores se-
dat, phthisicos juvat, appetitum excitat.
Vide prolixius Balsamum de Tolu. &
Clusium in Monard. ut & Petrum Bello-
nium in observationibus suis. Alpinum
de plantis Ægypti ut & in Dialogo de
Balsamo peculiariter conscripto.

CCCLXXIV. Balsamum de Tolu
seu Tolutanum.

Balsamum de Tolu est liquor Bal-
sameus, coloris rubei ad aureum ten-
dentis mediæ inter liquidum & den-
sum consistentiæ, valdè glutinosus,
& ubicunque reponatur firmiter in-
hærens, saporis dulcis & grati, non
nauseabundi (secus ac reliqua balsa-
ma) odoris excellentissimi Limonio-
rumque fragrantiam vel Jasmini
quodammodo referentis, præsertim
si paucillum in vola manus fuerit
fricatum.

Advehitur ex Continentis qua-
dam Provincia, inter Carthaginem
& nomen Dei sita, Tolu ab Indis ap-
pellata: ubi colligitur ex arboribus
Pino pumilæ similibus, iisque tum
domesticis tum sylvestribus, quæ vul-

nerato cortice præstantissimum hunc liquorem fundunt.

Vires. Antecellere videtur facultatibus ei, quod è nova Hispania adducitur (Peruviani nomine) efficaxque est ad omnia, ad que Balsamum illud Aegyptiacum. Calfac. & sicc. atten. resolvit vulnerarium est, pectus expurgat, &c. Usus præcip. in asthmae phthisi, in ventriculi cruditate & dolore. Extrinsecus doloribus à causa frigida, quibuscunque & imprimis capitis arthriticis & nephritico; in defluxionibus ad oculos cohibendis, in paralyti, in ventriculi imbecillitate, dolore, inflatione (inunctum cum oleo nardino) in Hydropi (illud cum Unguenti aperitivo,) in Læni imbecillitate, in tumoribus quibuscunque ac œdematibus, in contractura: parotides insuper seu scrophulus cæcus curat. Inprimis autem celebratur in vulneribus consolidan-

dis, defendendis, præsertim si ossa quoque sint contracta. (quippe fragmenta expellit) in vulneribus articularum, sectionibus nervorum, puncturis, contusionibus, &c.

Dosis gr. iij. iiij. &c. Nicol. Mon. N. Balsamum hoc illud esse arbitror, quod nostratibus Balsamum de Honduras dicitur.

CCCLXXV. Balsamum Indicum.

Balsamum Indicum novum, Matthiol. Balsami genus novum, Fragos. Bals. Peruvianum, Indianisch Balsam. Est liquor fragrans arboris cujusdam Indicæ Balsami dictæ (Indis xylo) coloris ex tum albo tum nigro rubentis odoris suavissimi, saporis acriusculi & aliquantulum amari. Affertur ex America seu nova Hispania Indiæ Occidentalis. Monard.

Limpidum subalbidum: Ex cortice arboris fauciato stillans: opobalsamum vocant, nostratibus officinis dicitur Balsam. Indicum verum.

Der weisse Indianische Balsam

Est Crassius. Ex segmentis trunci ramisque cum ∇ coctis supernatans: dicunt Xylobalsamum: nostratibus appellatur Balsamum Indicum, seu Balsamum Indicum vulgare, nigrum.

Prius præstat limpidius, posterius oligatur purpureum, suaveolens (ut vel optimo Syraci calamitæ nihil cedat) cujus guttula, carboni instillata suavem suffitum præbeat. Reji- ciatur nigrum, crassum, odoris gravis.

Vires. Calf. & sicc. 2. discut. emol. substring. Usus præcip. in asthmae, phthisi, nephritico dolore, mensibus ob-

structis, ventriculi debilitate ac dolore, Epate obstructo, utero squalido atque inde ad concipiendum inepto, suffocatione ex utero, &c. Extrinsecus lenit dolores ex humoribus frigidis ortos, discutit humores aqueos, roborat caput ac nervosas partes contractionesque sanat, ventriculi flatu discutit, cruditates tollit, lienem durum emollit, nephriticum dolo-

mitigat, urinam remorata[m] promo-
 uent, arthriticis doloribus summe confert:
 Chirurgia, proficuum est vulneribus
 recentibus (tum consolidando tum noxia
 discutendo:) inveteratisque nec non &
 nervorum: prodest contusionibus: febris
 intermittentibus confert, spumam autem paroxys-
 mam inungendo atque cum Vino guttu-
 ris aliquot exhibendo, idque iteratis vi-
 cibus.

Dosis gr. 4. 5. 6.

N. Tanta censetur efficacia, ut sint
 Orobalsamo seu Balsamo Syriaco
 inuenire non verentur. Nicol. Mo-
 rard.

PRÆPAR.

Spiritus ac ol. still. Fit per arenam
 Retortæ 1. Δ. Sic extillat post ro-
 tationem ∇ oleum clarum instar sac-
 chari candi coagulabile (Spiritus.)
 2. post flavescere incipit igne fortio-
 ri, (oleum:) 3. in retorta manet ma-
 teria instar colophonix.

CCCLXXVI. Bdellium.

Βδέλλιον, Bolehon, Malathram,
 Maldacon seu Madelon, Lachryma
 arboris cujusdam spinosæ nascen-
 tis in Arabia, India, Media. Videatur
 Matth. Cord. hist. Casalp. Frag.

Probatum gustu amarum, translu-
 cidum cum frangitur, pingue cum
 fricatur, odoratum, subamarum, fa-
 cile mollescens, syncerum (Parthi-
 cum nominant.) Reprobatur, sordi-
 dum, nigrum in offas conyolutum,
 quod Adrobalon nuncupatur.

N. Sunt qui Anime legitimam Bdellii
 esse putent.

Vires. Calf. & sic. (N. aliis calfac.
 3. sic. 2. aliis calf. 2. hum. 1.) digerit di-
 scutit, sudorem movet. Usus præcip. in-
 tern. in tussi ac pulmonum apostemate,
 calculo atterendo, urina citanda, mensibus
 immodice fluentibus, ut & in fluore uteri-
 no sistendo, fætu expellendo. Extrinsecus
 discutit hernias, mollit durities ac ner-
 vorum nodos, adeoque creberrimi usus
 est in Emplastris sticticis.

N. Contusum solvitur affuso vino aut
 aqua calida.

PRÆPAR.

Pilula de Bdellio, Ex Bdellio & Mi-
 robalanis.

N. Sistunt fluxum hemorrhoidum ac
 mensium.

CCCLXXVII. Benzoin.

Benivi. Garz. Benivinum, Belzoi-
 num, Benzoinum, Matth. vulgo Afa-
 dulcis, Cord. hist. wolriechend Asand.
 Resina est citrinescens vel flava ceu
 variis ex frustulis diversorum colo-
 rum in massam redacta, bene odora-
 ta, facilis liquatu ac fractu. Stillat ex
 arboribus certis, magnitudinis pro-
 cere, quoad corticem lauciatis.

{ Amygdaloides, quod maculas can-
 didas refert instar amygdalar.
 delibratar. colligitur in Sion &
 Samatia.

{ N. Hanc Myrrham Trogloditicam
 Dioscoridis, Amatus censet.

{ Nigrum odorem suavissimum spi-
 rans.

rans, Exudat ex novellis arboribus, Dicitur Benivi de Bonias, q. de floribus.

Nigrius parum fragrans, quod vilius.

N. Commisceri solent, ut unà commodius vendantur.

Optimum censetur pellucidum, globulis candidis refertum, Thuris æmulum, suavissimè spirans, nec heterogeneis inquinatum.

Vires. Calf. & sicc. 2. incid. atten. pulmonicum est. Usus præcip. intrinsecus in affectibus pulmonum, catarrhosis, tussi, asthmate. Extrinsecus in cerebro per sternutationem expurgando, in odonti-gia, (masticando) in tuberculis ac rubore faciei abstergendo: ob suavem insuper halitum creberrimè suffumigiis commiscetur.

N. 1. Si suffitus ex solo Benzoino paratur, tussis excitatur.

N. 2. Solvitur in oleaginoso ac spiritu vini rectificatissimo, ut & in ovi albumine aëri humido ad liqueendum exposito.

PRÆPAR.

1. Magisterium. ℞. Benzoin. solve in ℥ rectificatissimo. (NB. nisi ℥ fuerit omnis phlegmatis expers. nihil effeceris) solutioni affunde ∇ & præcipitabitur lactescens Benzoin: lava ∇ rosar. ac exicca.

N. 1. Unius hora spacio solutio hæc absolvi potest, calore MB saltè adhibito.

N. 2. Poteris itidem ℥ abstrahere sine affusione ∇ a.

N. 3. Magisterium hoc non est nisi de purissimo Benzoin.

N. 4. Solutio quam Tincturam nonnulli vocant, manus abstergit candidasque reddit.

2. Flores. ℞. Benzoin trit. q. v. in olla vitreatæ desuper ponendo pyramidem ex charta duplici formatam, admoveque paulatim ignem lenem carbonum vel cinerum: sic sublimabuntur flores chartæque adhærescent, quos sæpius exime ne rutsum decendant.

Dosis à gr. iij. ad ℥℥.

N. Sumi qui flores in ℥ rectificatissimo solvunt, solutionemque pro Tinctura venditant.

3. Liquor. Fit in albumine ovi cocti ut supra. Abstergit maculas, stigmataque è lue venerea contracta.

4. Oleum. ℞. Benzoin pulv. ℔j. spir. Vini ℔iij. (vel iij.) digere ∅ (4. 5. 6.) dein adde sabulum purum vel scoriarum ∅ ℥iij. destilla per Retortam ex arena vel cinere igne gradativo: hinc separa oleum à Spiritu. Panth. hygiast. Decodat.

N. Spir. Vini leniter abstracto, ascendit materia gummea, candida, solida, quam vocant Mannam Benzoin. Hæc albificat cuprum.

Alii.

℞. Benzoi pulv. ℔ij. affundunt ℥ ros. in olla benè clausa committuntque igni ut fluant (odore id cognoscet.) Hinc affundunt novum ℥ flue-reque sinunt continuo agitando, tandem inspissari paulatim permittunt, immiscendo pro libitu flores Rosimar,

ar. Lavend. Ros. Spic. Ind. ut &
cit. in sine superfundunt ∇
stif. ac destillant ex arena vel ci-
tre. *Med. destill.*

Alius modus optimus.

Benzoïn pulv. q. v. misce cum
bulo ac imple Retortam ad medie-
tatem: destilla gradatim ex arena &
cancisceris liquorem ac oleum cras-
sum instar butyri. $\mathcal{R}$. hujus (à liquo-
separati) p. j. ∇ pluv. p. xij. destil-
lin cinere per $\mathcal{X}$ & extillabit ole-
clarum & flavum ad fundum
inde secedens. Postquam pars me-
 ∇ extillavit, extinguatur Δ , ef-
ndaturque materia in cucurbita
icta. in lebetem æneum, calfiatque
rimè super Δ , affuso subinde ∇ $\mathcal{E}$
lidæ quadruplo: hinc filtratur per
annum. reponaturque filtratura ad
ystallifandum. Crystallos collectas
cca lento Δ calore.

N. 1. *Oleum illud rectificari poterit
mel ac iterum ex $\mathcal{X}$ cum ∇ $\mathcal{F}$ ato,
evadit odore saporeque gratius.*

N. 2. *Thj. Benz. præbet ol. ($\mathcal{Z}$ j.)
ball. seu florum ($\mathcal{Z}$ j.)*

Modum hunc cum aliis non pau-
acceptum refero viro solertissi-
o Johan. Casp. Sparre, Pharmaco-
o hujus Reip. Seniori, Affini meo
tendo.

N. *Sunt qui Benzinum solvunt in ol.
el. cerasor. expr. solutioneque admittunt
ambrym. muscum & Zibetam &
primunt ad perfumandum, ut ajunt, chi-
necus.*

C.

CCCLXXVIII. *Camphora.*

Κάμφορα, Camphora sive Caphu-
ra, *Matth. Cast. Arab.* Capur & Cafur
Lachryma est resinosa proceræ cu-
jusdam ac peregrinæ arboris. (non
bituminis genus.) Germ. *Kampffer.*

Differentia dua 1. Caphura de Bur-
neo. (Insulæ Oriental.) quæ raro ad-
fertur & omnium nobilissima. 2. Ex
Sina in Europam adfertur, in panes
orbiculares coacta, *Garz. Acof. Fra-
gof.* (cui hæc Chinae dicitur Chini-
chis, à China unde advehi solet.) Sic
alia rudis est ignem non experta: alia
elaborata, quæ solis aut ignis calore
cocta atque purgata, album colorem
contraxit, *Matth.*

Seligenda est alba pellucida instar
Crytalli, syncera (non maculata) o-
dora, digitis friabilis quæ accensa vix
extinguibilis.

Distinguitur à supposititia, quod
hæc calido pani triticeo (uti ex cliba-
no extrahitur) dissecto imposta tor-
reatur, vera autem liquecat.

N. *In tritura, mortarium ac pistillum
oleo aliquo e. g. amygdal. &c. est inun-
gendum.*

*Vires. Resistit putredini ac venenis,
unde frequens ejus usus in peste maligna-
que morbis, febribus, &c. Veneris quoque
stimulum arcere conceptumque impedi-
re creditum est, verum si experientia ac
observatio Scaligeriana fidem meretur
contra veritatem, (nisi usu continuato id
experiri quis velu) suffocationi uterina*

Aaaaa

sub-

subvenit (scil. ∇ meliss. in qua Camphora extincta fuerit propinata.) Usus externus crebrior est, usque potissimum in Epithematis s. Frontalibus refrigerantibus & paregoricis, quibus ut commisceatur, solvi solet in ∇ vel conterri cum nucleis s. semine aliquo oleaginoso, e.g. pinis, sem. citrull. & sim.

De qualitatibus primis diversitas haud levis. Majores ad gradum usque 3. frigidam statunt. Recentiores e contra calidam: utriusque non sine ratione. His inservit 1. inflammabilitas, utpote que aëreis non aqueis ac terrestribus propria. 2. Odor aromaticus ac sapor acris. 3. facilis evanescencia qua vel sponte aërem seu chaos suum repetit. Illis, vis venerem ac libidinem cor. rescendi, inflammationesque extinguendi. Verum triumphare videntur recentiores. Etenim quantum ad prius, postio quod venerem arceat, non tamen propterea necessario frigiditatem concludi posse argumento sunt: Ruta, Vitex, & sim. Nec firmior ratio posterior, utpote ab operatione que per accidens fit, desumpta. Quippe inflammatio aut mitigatio eo in casu non a qualitate frigida introducitur, sed a subtili penetrativa, exhalationibus calidis exitum referante, atque per sudorem insensilemque transpirationem discutiente.

PRÆPAR.

1. Oleum Camphoræ. ℞. Camphor. ℥iv. Terræ argillacæ vel boli armen. M. ij. (alii ℞. Camph. part) Argill. ℞. iij.) Misce diligenter, & ex Massa

mixta forma globulos, quos in sole vel umbra exiccatos, destilla in arena ex Cucurbita vel Retorta vitrea (in excipulum, quod contineat, si libet; aliquid aquæ pluv. destillatæ.) Sic prodit primum quiddam album, mox aqua perspicua, tandem igne fortiori, oleum fragrantissimum. Ol. hoc cum ∇ bis rectificatum, aureum colorem acquirit.

N. 1. Eodem modo destillari potest cum terracomuni.

N. 2. Album illud sublimatum liquecet in Alembico & destinet in Excipulum.

N. 3. Non opus est formare globulos, sufficit enim materiam solum miscuisse.

Vires. Vires ex superioribus collige. Optimum insuper remedium est in gangrenis. Hoc oleum assusum super Talcum subtilis pulverisat. (melius calcinatum) bi-duana in MB maceratione albescit, virginibusque ad nitorem facies egregie inservit. Senn. in instit. Hartm. in pract. Tentz. Sala.

2. Ol. Camph. Paulo aliter.

℞. Camph. p. 1. Boli p. 2. Pulverisata misce & destilla ex Retorta vitrea loricata, l. ∇ arena, & prodibit Camphora instar butyri. Hujus ℞. part. 1. ♀ optime calcinati p. ij. ∇ ad eminent. digit. 3. Dest. per MB donec Camphora incipiat ascendere, quo dato signo, subtrahere Δ m, & effunde ∇ qui extullavit, in vitrum angusti orificii, affundeque ∇ fontanae quantitatem, sic lactescet ∇ , oleum-

oleumque Camphoræ supernabit, quod separa. Materie in Cucurbita siliatæ affunde denuo Ψ & destilla, paraque ut antea, idque toties reitmando, donec nihil Camphoræ ulterius ascendere conspiciatur, sic habes oleum Camphoræ, quantitate quidem paucum ($\frac{1}{2}$) viribus verò efficacissimum.

N. Ψ rectificari poterit ad usus alios.

Ex communicatione Joh. Casp. par. Pharmac. hujus Reip. primarij.

Aliter.

Solve Camphoram in sp. Θ i An-epileptico Hartmanni, (vel & in Ψ) & Camphora elevabitur in forma $\circ$ i ad superficiem. Hoc seorsim collige, atque cum terra sigillata & pauco $\ddagger$ forma globulos. Destilla per Θ m & prodibit ω seu $\circ$ valde fugax. *Hartm. in pract.*

Aliter.

$\Re$. Camphor. el. ζ ij. Θ , ζ ij. Sal. ζ ij. ζ ij. terantur subtilis, cum lacte in formam pulvis. Hanc macera in Ψ 3. dein affunde vini Malvat. ζ ij. destilla per Ψ humilem recipienti firmiter annexum, idque l. Δ , prodibit aquosa & oleosa substantia, quam utramque rectificare poteris.

2. Liquor.

$\Re$. Camphoræ q. v. inde urinali, ac impone desuper aliud urinale invertum, juncturis bene clausis, sublima ex cinere, toties urinaria illa invertendo, donec Camphora in $\circ$ obeat, *Kesler. 4. c. 66.*

N. Sunt qui in Ψ camphoram dissolutam pro oleo vendunt, cujus eundem usum internum nemini suadeo. Extrinsecus autem adhiberi solet in dolore dentium. Hoc $\circ$ tempore rursus in camphoram coalescet. Med. destill.

Nonnulli in peste hoc deprecant.

$\Re$. Camph. el. ζ iij. Sal. absinth. ζ iij. Ol. amygdal. ζ iij. M. diligenter & macera per diem unum ac alterum, vase cl. Hinc destilla per Θ m. iterum Sal. absinth. ζ iij. admisce. $\circ$ rursus affunde per Θ 3. digere atque hinc denuo per Θ m destilla.

Dosis gut. iij. v. vj.

Alit.

$\Re$. Camph. p. i. Spir. Terebinth. p. ij. Santque bis cohobando.

3. Essentia Camphora alexiteria.

$\Re$. Camphoræ q. s. solve, cum $\circ$ amygd. dulc. scil. digerendo, colaturam cum Ψ aliquamdiu circulatam destilla denuo, ut abstrahatur Ψ , residuo adde tincturam croci ad aureum colorem usque inducendum.

Vires. Mirabilis est ad præcavendam & curandam pestem, item in suffocatione Matricis & Febris.

Dosis gut. i. ac altera. Teutzel.

N. 1. Spiritus ille abstractus haud minori cum successu in usum accersiri poterit.

N. 2. Quercetanus elicit ex camphora essentiam cum ∇ vitæ vitæ ararsata, *Phar. rest. c. 26.*

Aaaaa 2

CCCLXXIX.

CCCLXXIX. *Cancamum.*

Κάγκανον, Dioscoridi est Arabieꝝ arboris lacryma, Myrrha quodammodo similis, virosi gustus: ad suffimenta usurpant.

Quoad vires eidem splenetica, emmenagoga & ophthalmica habetur.

N. De hoc Dioscoridis *Cancamum* diverse hoc tempore Opiniones, *Laccam* dicunt alii, alii *Resinam Anime* faciunt, alii *Benevintum*, nonnulli prorsus incognitum putant. Videatur Matth. Garz. Clusius in Garz. Amatus in D. & simil.

CCCLXXX. *Caranna.*

Caragna, *Carana* est Resina duriuscula, tenax, sine multa agglutinatione, *Tacamahaca* similis, nisi quod sit paulo odoratior, splendidior, liquidior & densior. Affertur ex Carthagine Indiae Occidentalis seu nove Hispanie Provincia, ubi ex vulnerata arbore elicitur, atque illinc foliis latis ac nervosis instar arundinaceorum foliorum involuta ad nos pervenit.

Vires. *Calfac.* & *sicc.* 3. viribusque pollet usdem, quibus *Tacamahaca*, qua tamen operando cuior & efficacior est, praecipue in tumoribus omnisque generis doloribus maxime juncturarum, tumores inveteratos dissolvit, defluxiones frigiditas aut mixtas sistit, nervorum ac cerebri dolores sedat, vulnera recentia praesertim nervorum & juncturarum sola sanat, defluxiones in oculos & alias par-

tes reprimit, (pone aures vel temporibus imposita.) *Manard.*

Solvitur in Oleo.

Præparatur inde Emplastr. antipodagricum insigne.

℞. Carannæ ʒj. ceræ flav. ʒβ. cum Ol. verbasco. F. Emplastr.

CCCLXXXI. *Colophonia.*

Colophonia Officinarum, C. B. *Pix græca*, *Matth. Cord.* est substantia naturæ oleaginosæ, flavescens, arida ac friabilis, residua ex resinis abietina strobilinaque coctione dum purgabantur, inspissatis ac frigore induratis.

Eligenda est pellucida, odorata, quæ Thuris fumum accensa æmulatur.

N. 1. Dicitur *Colophonia* quod ex *colophone* olim advehebatur.

N. 2. Friabilem illam flavamque substantiam in Resinarum singularum destillatione residuam, *colophonia* nomen imponunt. Alii Resinam frictam appellant.

Vires. Siquidem *Colophonia* portio est Resinarum, & Resinarum vires retinet, sed minus penetrabiles, calfacit itaque & siccatur, mollit, glutinat, ususque ejus quia pinguis solvitur commodissimus est in Emplastris.

CCCLXXXII. *Resina**Copal.*

Pancopal. *Copal.* Resina est duriuscula, admodum candida, vel ex albo flavescens, pellucida bene odorata, in massam redacta. Asportatur

India Occidentali, sive nova Hispania, ubi ex vulnerata arbore guttatim stillat. *Monard. Clus. in Mon. fragos. Casalp.*

Vires. *Calfac. 2. hum. 1. emollit, resolvit. Usu præcipue in affectibus cephalicis.*

PRÆPAR.

Oleum tenue & crassius. Eodem modo elici potest utrumque quo ex Resina Anime.

Cepit ab annis aliquot ex eadem India Occidentali, liquor quidem inferri de Copal yra appellatione, quod an ex Resina descripta sit, in dubio relinquitur in Monard. commendari id ait ad vulnera recentia curanda, nostratibus ignotum est.

CCCLXXXIII. Elemi.

Gummi Elemi, Elemnii, Helenii. Resina est, sive lachryma pellucida albicans, cum flavis particulis intermixta, in massam redacta, suavem accensa halans suffitum. Asportatur ex Ethiopia ubi stillat ex arbore quam oleam nonnulli volunt (quod negat Matth.) alii Cedrum.

N. *Dioscoridi flavum est ac scammonio ut cunque simile, mordaxque; nostrate non item, quare an verum habeamus, dubium. Damnatur Ammoniaco vel Gummi Arabico simile, colore nigricans.*

Vires. *Calf. temperatè, emollit, digerit, resolvit, maturat, dolorem sedat, capitis ac nervorum affectibus eorundemque vulneribus, ac imprimis calvaria vulnerata specificè confert, comusioni-*

bus articularum prodest, menses ac urinam ciet.

Solvitur in oleaginosi ut reliqua resina.

PRÆPAR.

1. *Oleum stillat. Elemi.* Fit ex Retorta per $\therefore$ vel vesicam ut ol. Anime. *Vide supra.*

Vires. *Specificum præ aliis (ut & ipsa Resina) censetur in affectibus neuriticis, paralyti, contractura.*

F.

CCCLXXXIV. Fuligo.

Fuligo est pars rerum combustibilium levior à partibus crassioribus sub specie fumi elevata, inque substantiam crassam nigricantem, vi frigoris compacta. Germ. *Rost.*

Delectum. Fuligo eligatur splendens instar succini nigri, quæque fumarum parietibus proximè adhareat (quò fornaci propior eò melior) imò nec absreforet, delectum quoque instituire, ratione materiæ combustæ, quæ quanto Medicæ intentioni convenientior tantò quoque fuligo præstantior censenda est.

Vires. *Acris est, extergit, varique usus per se, nec adhiberi eam memini, nisi quod intelligam, in suffocatione matricis à mulierculis plebeis cum successu esse propinatam. Quin & cum aliis mixta capis imponitur ad arcendam febrim.*

PRÆPAR.

1. *Spiritus, 2. Oleum, & 3. Sal.*

1. Fulig. cl. q. v. imple ad collum usque Retortam vitream lutatam & destil-

destilla ignis aperti gradibus successivè adhibitis. in Receptacul. capacis. ut prodeant cum phlegmate spiritus albicantes, ac oleum flavum, ultimoque rubeum. Spiritum cum oleo aliquandiu digere. postea affunde medietatem Ψ & destilla sepius: prodit cum Ψ Spir. fuliginis & simul ol. rectificatis. Caput mortuum incinera & extrahe sal more solito cum Φ .

Vires, Spiritus ac Oleum confortativa sunt insignia, mirabiliter agnovisantes exhibita refocillant.

Dosis Spiritus gr. vi. ad $\mathcal{B}$.

Olei gr. ij. iij. in Vino vel alio vehiculo convenienti.

Vires Salis. Prestantissimum curativum est in cancro exulcerato, si in cella solutum cancrofis ulceribus semel ac iterum mungatur venenositas instar vaporis visibiliter extrahitur. Tandem oleum (crassius) leni aspergine sepius illum crustam instar cuticulae suprainducit, qua sponte, spacio 5. vel 6. dierum decidens, ulcus consolidatum esse indicat. Hartm. in Pract.

G.

CCCLXXXV. Galbanum.

Γάλβανον, χαλβανον, Galbanum, (Math. Cord. hist. Cas.) est gummi seu succus ferulæ Syriacæ, (quam Metopium vocant, quo nomine aliis gummi idem venit,) intense flavum vel albidum inflammabile; odore Opopanacem referens, colore Tacamahacam.

Optimum censetur cartilagineum (alii granulatum volunt, sed rarissime, ob mollescentem naturam in granis invenitur,) flavum, syncerum, pingue non lignosum, quod in se retineat nonnihil ex suis seminibus & ipsis ferulæ sarmentis, gravis & ingrati odoris, nec nimis humidum, nec nimis aridum, cum accenditur flammam nutriens.

Vires, Calfac. sicc. 2. complete, emolli, res. vit. extrabu.

Ufus præcipue mirificus in mensibus ac partu pellendis, in tussi inveterata ac Asthmate; Adversatur toxicis.

Extrinsicus prodest in partu ac mensibus, suffocatione uteri, vertigine, in furunculis ac lentiginibus.

PREPAR.

1. Galbanum depuratum: solve in liquore, exprime ac inspissa.

N. 1. Solvitur ut alia gummata ferulacea in quolibet liquore aqueo $\mathcal{A}$ o, succo, vino.

N. 2. Galenus suspendit in linteo super Ψ atque purum extillare facit.

N. 3. Dioscorides dimittit in ∇ m ferventem impuritatesque supernatantes rejicit.

2. Oleum stillat. fit l. a. per $\odot$ m ex $\mathcal{A}$ o, addito sabulo, vel silicibus conculsis.

N. Sunt qui Galbanum cum $\mathcal{A}$ o in formam mellis miscent atque destillant. At exit primo liquor, dein $\odot$ o, adeoque opus protrahitur cura necessitatem.

Vires. Maximarum est virium in passio-

affione hysterica, intrinsecus exhibitum
vel extrinsecus umbilico illitum. Matur-
na bubones & anthraces.

3. Galbanetum, i. e. Balsamum Gal-
banetum, seu spiritus Terebinth, Galba-
netus.

℞. Galban. trit. ℥. ℞ Spirit. Tere-
binth. ℥. i. Digere & aliquot, dein
destilla ex cucurbita humili, vel

Vires. Summarum virium censetur
contractura ex colica, extrinsecus il-
litum.

N. Est & aliud Galbanetum Theo-
pasti dictum.

℞. Galb. ℥. ℞. Gum. Hederae ℥. iij.
Preta seorsim, misce ac destilla per
peram in ☉, Qato adde Terebinth.

℞. Ol. laur. ac spic. añ. ℥. j. destilla
per am.

Vires. Cephalicum est ac neuriticum
affigens, contracturas ac morbos similes
curans. Med. destill. part. i.

4. Cerotum de Galbano, s. Ceratum
Mauriciale, vide August.

Gummi Hederae.

Vide Hedera, class. i.

H.

CCCLXXXVI. Hypocistis.

Hypocistis, germen seu plantula
est, è radice cisti fruticosi dum flore-
scit, seu viscum ex quercu, prosili-
ens: Dicitur & Limodorum, aliis Ro-
bethron. Ex hac itaque plantula,
cum floribus succulenta sit, exprimi-
tur succus, qui in sole exiccatus Gly-
cyrrhizæ succo non absimilis eva-

dit, atque ad nos, sed raro, asporta-
tur. Diciturque Hypocisthis vel suc-
cus Hypocistidis. Videatur Matth.
Dod. Cord. in D. Lon. Cast. Clus. hist. Lob.
Tab. Ger.

Vires. Refrig. (3.) siccatur, potenti-
ssime astringit, condensat. Usus præcip. in
quibuscunque fluxionibus sistendis, Di-
arrh. Lieuter. Dysent. profusio uteri,
vomitu, &c. Ut & in excretionem San-
guinis ex lapsu casuque orta. Extrinsecus
roborat viscera humidiora, ventriculorum,
epar, &c.

N. Quia rara est, ejus loco succus A-
caciae recipi potest, quippe quæ analogas
vires habet quamvis imbecilliores.

PRÆPAR.

Hypoc. depurata.

℞. Solve in ∇, aut succo appro-
priato, cola & inspissa.

L.

CCCLXXXVII. Lacca.

De Lacca diversæ Opiniones. 1.
Fit Lacce ejusdam mentio apud A-
rabes, quam Cancanum Dioscoridis
esse volunt, inodorum plane nobis
incognitum. 2. Lacca est vulgaris seu
officinar. quam Garzias ab horto fie-
ri scribit ex succo arboris cujusdam
proceræ familiaris in Pegu, Bengala
seu Balagwate & Martaba, Mala-
var Provinciis scil. Indiæ Or. Nimi-
rum à formicis alatis succum exugi-
ant, inque Laccam, (non secus ac
mel ab apibus) redigi, ramisque ar-
borum induci, unde postmodum
cum.

cum ramis ad nos transportatur. Alii sponte exudare volunt, atque circa ramos concrefcere. Est autem refina ficca. Myrrhæ rubræ fimilis, masticata falivam rubro colore tingens, accenfa vel tufa, fuave olens. Dicitur Lacca Sumetri à loco natali fcil. Infula Sumetra, ficut ea quæ in glebis fine furculis affertur, Lacca comberti vocatur.

N. Est & genus lacca factitia terreftis, pilularibus familiare, quibus ad conficiendos inde colores infervit. Laccam vocant globulatam feu rotulatam, quippe globorum plerunque datur formulis, coloris minit, &c. Duplicis id generis eft, alterumque vulgarem Laccam infectoriam appellant: alterum Florentinam, quæ carior & coloris faturatius rubri.

Vires. Calfac. (aliis temperate, aliis 2.) atten. aperit, fanguinem purificat, fudorem ciet, diuretica eft. Ufus præcip. in obftruct. Lienis, Vefica fellis Epatis ac pulmonum, & hinc in hydrope, Ictero, Afthmate, apoftemate pulmonum: in expellendis variolis, morbillis atque peftilent. contagio, in ciendis menfibus, &c.

PRÆPAR.

1. Lacca lota feu præparata. Tota lacca lavetur in Decocto Ariftoloch. & Scœnanthos, quoad clarescat: hinc collige quod refederit.

2. Trochifci de Lacca, V. D.

CCCLXXXVIII, Ladanum.

Labdanum, Laudanum eft liquor ex Cifti (Ledon appellati) foliis exu-

dans feu eft maffa non abfimilis maffæ pilularum, (in pilulas vel fola manu formabilis:) friabilis, colore opacacina cinerea, inflammabilis, accenfaque gratum faporem halans, in fuffibus ufitatiffima.

Ciftus illa familiaris eft in Cypro, Lybia, Arabia. Videatur Ἀνδοῦ, Ledum, Matth. epift. Caff. Tab. Lada & Ladon, Cord. in D. & hift. Laudanum, Lon. Ciftus Ledon latifolium, Lob. Ciftus Ledum Matthioli, Ger. Ciftus ladanifera, C. B. 1.

De origine Ladani fcribit Diofcorides, quod hirci, frondes Cifti depafcentes, fuccum illum barba colligant, unde poftca peftine decerpatur.

Laudatur odoratum, fubviride, leve, facile mollefcens, pingue, refinofum, arenularum aliarumque fordium expers, quale in Cypro gignitur quod plerunque ceu ex gyris coagmentatum, afportatur. Arabicum vilius habetur, afferturque in maffa uniformi.

Vires. Calf. ficc. emollit, digerit, maturat, attenuat, aperit, orificia venarum referat, infpiffat. Ufus præcip. in capite humido ac catarrhofo, in dyfenteria, &c. Extrinfecus ejus ufus eft in Emplaftris emollientibus anodynis, tuffim fedantibus, in Alopecia (coque in vino & lava) in odontalgia, in cardialgia, doloreque ventrisuli. (cum modico Bdelli faciunt pilulas dandas No. 1. & 2. hora 1. ante paftrum,

hum. Crato.) in suffocatione uteri (inror-
um adhibitum:) cicatrices curat.

PRÆPAR.

1. Oleum stillat. Vide Medull. de-
stillat. lib. 1.

2. Pilula de Ladano. V. l. 2.

N. 1. Salsam purificare docet in ∇ id
volendo atque colaturam inspissando. *Ve-*
rum me hercle minus commode. Etsi
non coctione nonnihil in aqua solvatur,
atamen non nisi portiuncula minima est,
relinquitur pars major intacta, que non
minus quam illa commoda est.

N. 2. Etsi inflammabile ludanum sit,
tamen pinguibus solvi potest.

CCCLXXXIX. Liquidambra.

Liquidambar, Liquidambra, (q.
liquida ambra, ob odoris suavita-
tem, Resina est oleaginosa suavissi-
mi ac fortissimi odoris, effluens ex
arbore quadam procera ac venusta.
Ococcol sive Ocololt Indis dicta. Est
que partim siccior, partim liquidior.
Liquidior pars vel seorsim collecta,
vel expressione, à sicciore separata.
Sigillatim venditur, dicta eodem no-
mine Liquidambar, seu oleum liqui-
dambar, oleumve de Ambra. Viden-
tur Monard, Casalp. Lugdunensis in hist.
Mexic.

N. 1. Effluxio hac incisione corticis
promovetur.

N. 2. Arbor Ococcol familiaris est in
India Occidentali, seu nova Hispania, un-
de paucos ante annos in Europam trans-
ferri cepit.

Vires, Calf. 2. (oleum 3.) hum. 1. re-

solvis obstructions expedit, emollit, ma-
turat. Usus præcip. in utero obstructo ac
indurato, tumoribus duris, &c. in suffiti-
bus, & sim.

N. Adhibetur mechanicè in persfu-
mandis (ut ajunt) coriis ac chirothecis.

PRÆPAR.

1. Oleum, (ut dictum) vel seorsim
collectum vel expressione à sicciore
parte Resinæ separatum.

2. Coctione ex ramis elicium. Co-
quunt enim Indi ramulos in ∇ su-
pernatantemque pinguedinem no-
mine olei colligunt. Et hoc esse o-
leum illud officinarum nostratum,
color arguit, rubro-purpureus, quip-
pe nativa albicantiora esse solent.

N. Resina nostratibus in usu non est.

CCCXC. Lycium.

Λύκιον. Lycium Dioscoridi est suc-
cus extractus (coctione scil. & in-
spissatione) ex ramis ac caudice ar-
boris ejusdem nominis. Hanc de-
scribit titulo Lycii, *Math. Tab. Ger.*
L. alpini, Lugd. Pyxiacanthæ, Dod.
Lou. Verum cum modernis incogni-
tum sit, factum est, ut diversæ inde
subortæ sint opiniones, *Lob.* substi-
tuit suum ex Lycio Narbonnensi ex-
tractum, *Garz.* suum Cate dictum,
habet & suum proprium *Rauwolfius*
in Itinerario. *Officina* suum Lycium
communiter ex Peryclimeni baccis
gravissimo errore conficiunt; alii ex
Ligustri fructu: alii ex prunis sylve-
stribus. Præstaret tamen, monente id
Bbbbb etiam

etiam C. B. in Matib. succedaneum
ex Oxyacantha aut Rhamno, aut
Rhois succo compilare.

M.

CCCXCI. Mastiche.

Mastiche est Gummi-Resina ex
albo citrina, pellucida, granulata, be-
ne odorata, ex lentisco arbore exu-
dans.

N. De Lentisco. Vide clas. 1.

Delectus.

Optima censetur quæ in Insula
Chio provenit, odorata, candida, in-
star ceræ albæ, splendens, adulta, re-
torrida, friabilis, syncera, stridens.
Reprobatur nigra bituminis similis,
viridis, livida, impura. Adulteratur
Thure & Resina pini, sed odore fraus
statim deprehenditur.

N. Quanto vetustior, tanto intensius
sitrina est.

Vires. Calf. & sec. 2. subastr. emollit
ventriculum roborat. Usus præcip. in vo-
mitu, nausea ac fluxu alvi compescendo.
Obtundit ac corrigit purgantium acri-
moniam, reprimit exhalationes ventri-
culi, que caput alias ferre solent, (gra-
na aliquot post pastum deglutita,) robo-
rat caput nervosumque genus. expuitioni
sanguinis ac tussi medetur, emendat oris
halitum, puitum è cerebro elicit (ma-
sticando.) Extrinsecus Usus ejus creber-
rimus est in dentifriciis, emplastris ac ca-
taplasmatibus stomachicis.

N. Coquitur ℥℞, in ∇ ℔. iij. vel iij.
daturque pro potu ordinario in Diar-
rhæa.

PRÆPAR.

1. Oleum stillat. j. flavum. 2. Oleum
rubrum seu Balsamum.

℞. Mastich. q. v. salis parum, (℥.)
filic. contus. ana, destilla per ∞m,
primo extillat liquor albus cum ∞o
flavo, tandem Δe fortiori, ∞o ru-
brum, rectifica per ∞m parvam: fla-
vum ∞o serva seorsim. rubrum deinde
& Balsamum nigricantem itidem
seorsim.

Alixer.

℞. Mastich. ℔. ij. Boli pulv. M. ij.
℥ q. s. impasta, digereque ∞ (14.)
dein destilla per ∞m Δe nudo, &
prodibit ∞o leve supernatans tum
quoque grave & ad fundum sece-
dens, utrumque rectifica cum holo
ac sale.

2. Oleum per deliqu.

Fit in albumine ovi, cocti aeri hu-
mido exposito.

3. Oleum Mastichinum.

Fit coctione mastich. in Ol. Rosat.
omphac. Vide Disp.

4. Spiritus Mastichis.

Est liquor albus, (qui in coctione
olei prodit.) rectificatus.

5. ℥ Mastichatus.

℞. Mastich. el. ℔. i. ∇ rectif. ℔℔.
digere ∞ (14.) postea affunde ∇
anat. & destilla in MB, 1° prodit
dein ∇, quæ nullius usus, ∞m in
MB rectifica & serva.

N. Quod remansit vari potest per
∞m, ut profundat ∞o.

Vires, Maxime prodest in ventricu-
li im-

imbecillitate ac cruditate, in colico dolore, &c.

6. Aqua Mastichina F. F.

℞. Mastich. ℞. β. Caryophyl. ꝑ℞. Macis ꝑ℞. vini albi generosi. ℞. iij. destilla per XX.

7. Pulula Mastichina. Vide Disp.

CCCXCII. Myrrha.

Συρίωρα, Dioscor. Bola Indis, Myrrha, Matthiol. Cord. in D. Garz. Frag. Cas. Lob. Est resina gummea (concretus gummi-resinosus succus) cujusdam arboris exoticæ, quæ cortice vulnerato. Myrrham profundit, partim in substratas tegetes destillantem, partim circa caudicem concretescentem. Plurima affertur ex Arabia, tum etiam ex Regione Alexim quæ Ethiopia est.

Delectus.

Laudatur friabilis, levis, undique concolor, minutis glebis, amara acris, odorata, & quæ contracta, venas unguium modo candidas & leves ostendit. Omnibus autem antefertur, quæ à loco unde convehitur, Troglodytica nuncupatur, colore pallescens, seu subviridis splendens ac mordax. Inutilis est ponderosa & coloris picei s. nigra, (hæc myrrha animinea. Amati.)

N. Statem nihil aliud esse quam myrrham liquidam, testatur Dioscorides. Ejus autem colligendi diversos deprehendimus modos. 1. Sponte ex arbore non vulnerata exudat. 2. Exprimitur ex

myrrha ut oleum Liquidambar ex Resina ejusdem nominis.

Vires. Myrrha calf. & sicc. 2. (ali. 3. aperu, subastr. atten. maturat, discutit, putredini resistit. Usus præcip. in uteri obstructione, fœtu expellendo, in pulmonum & intestinorum mucilagine, ac innata rancedine, tussi & angina, pleuritide, colica, lumbricis: compefcit diarrhaam ac dysenteriam, febrium rigorem præcipue quartane arcet. Extrinsecus prædest in igne sacro, gangrana, tumoribus, vulneribus inveteratis ac recentibus, in primis capitis, unde in Emplastris sticticis, ut vocant, usus ejus creberrimus esse solet. Masticata ac subinde deglutita halitus fœtorem emendat, coryzam quo curat, &c.

Dosis à ℞ ad ꝑ℞.

PRÆPAR.

1. Myrrha Depurata.

Depuratur more solito: Myrrhæ subtilis. tritæ affunde expressum succum decoctum vel infusum (intentioni tuæ appropriatum,) vel vinum ad eminen. digit 2. digere in MB. ut solvatur, dein calide exprime & inspissa lente. Vide Querc. Pharm. Rest. c. 15.

2. Myrrha Extracta.

Extrahitur cum ℥ rectificatis. s. a. abstrahitur ℥, inspissaturque extractum ulterius in vitro, vel vitreato vase ad consistentiam olei,

3. Oleum Myrrha.

Destilla per ℞m ex ꝑ℞.

N. 1. Sunt qui myrrham cum serra-

Bbbbb 2

195

tura abietina macerant, ac postmodum per vesicam oleum eliciunt. Verum id aliqua ex parte abietinum est.

N. 2. Alii liquori myrrhae $\forall$ assundunt, digerunt, ac per $\forall$ $\forall$ ant. Med. destill.

N. 3. Alii digerunt myrrham pulverisatam, cum $\forall$ aque hinc $\forall$ ant.

4. Liquor Myrrha.

Impone myrrham pulveris albumini ovi cocti adhuc calido, ac repone in cellam ad liquefendum, vel mixtam cum eodem albumine repone supra tabulam vitream, ut liquefeat, & destillet in vitrum suppositum.

Vires. Abstergit maculas cutis, stigmataque ex lue venerea contracta.

O.

CCCXCIII. Omphacium.

Agresta, Agrest. Gall. du Verjus. Est succus ex uvis immaturis expressus colatus, inque doliis repositus, & vase clauso asservatus.

N. 1. Prestat usus adhibere dies aliquot (4.5) soli expositus.

N. 2. Tempore Dioscoridis inspissabatur calore Solis ad consistentiam Rob.

N. 3. Oleum acidulum ex olivis immaturis expressum, ob saporis affinitatem, itidem Oleum Omphacinum appellari solet, de quo vide supra Olea, class. 1.

Vires. Inservit tam Esculentis, quam Medicamentis. Refrig. 2. sic. 1. substantia est crassioris, saporis acido-acerbi.

Usus praecipui ad hypochondria ardentia, stomachi ardorem, (crisico impostum) imo calidis morbis omnibus feliciori pavimento est, quam acetum, quod praeter refrigerandi vim & caliditate acri pollet, secus ac omphacium.

PRÆPAR.

Syrupus de Agresta, vide Disp.

CCCXCIV. Opium.

Sunt, qui Opium ac Meconium nomina confundentes, pro uno eodemque, utrumque habent, sed male.

Opium enim lachryma est, quæ stillavit ex capitibus papaveris dum maturecebant, leviter incis.

Meconium è contra succus est ex iisdem expressus, videatur Matthioli Cord. Garz. Frag. Bellon. Cord. in hist.

	Opium triplex est	{	1. Album, affertur ex Cairo forte est Thebaicum.
			2. Nigrum & durum, ex Aden.
			3. Flavescens magis & mollius, ex Cambaja & Decan.

Colligitur Plinio & Avicennæ ex pap. nigro, at Turcæ ex albo (docente Bellonio, l. 3. obs. c. 15.) leviter incisio eliciunt, quotidianoque usu ad ʒʒ. vel ʒj. nomine Maslac assumunt, ad conciliandam scilicet animositatem. Verum quia hoc opium caremus (flavescens enim id esse leoninorum pilorum modo, ait Bellonius) de opio agemus nobis usitato, quod vel adulteratum, vel meconium potius quam opium.

PRÆ-

Præstantissimum habetur nobis
 usitatum opium Cambaisanū, quod
 ponderosum, densum inflammabile
 & ardens (non atra tamen flamma)
 odore soporiferum (instar papave-
 ris,) ac graveolens, sapore amarum
 & acre, colore ad aloen accedens,
 cum frangitur, splendore quodam
 nitens facile solutu, adulteratum si
 diluatur, liquorem croceo colore
 tingit.

N. 1. Dignoscitur ab adulterato, quod
 hoc solutur, liquorem croceo colore tin-
 git, ob Glaucium admissum.

N. 2. Opium seu Meconium nostrate,
 secundum Quercetatum, ex papav. no-
 strati Extractum. Vide supra in papav.

Vires Opii. Vim possidet spiritus com-
 motos, inquietos, seditiososque compescen-
 di facultati que animali peculiari qua-
 dam proprietate torporem inducendi.
 Unde somnus sensibilitatis imminutio,
 &c. media sane maximi solaminis, in vi-
 gilis, doloribusque intensis. Verum enim
 vero nec & suis incommodis opium ca-
 rat, nimirum, præterquam quod excre-
 tiones urinae & fecum supprimat, & ma-
 lignitatem exercere opium est. Hac vi-
 delicet livorem artuum frigidosque su-
 dores, respirationem parvam, ac diffici-
 lens, mentis alienationem, &c. inducit.
 Scribonius.

N. De caliditate & frigiditate maxi-
 me controversatur. Plurimi tamen cum
 recentioribus calidum id probant, indu-
 cti amarore, inflammabilitate, acredine,
 ut exulcerandi, &c. Alii cum majoribus

frigidum id demonstrant, virtuti scil. in-
 sistentes narcotica, quam obtinet. Di-
 spucatio, me hercle, cura necessitante.
 Etenim statuatur calidum, reputetur fri-
 gidum, quid inde? nec enim in copia ad-
 hibetur tanta, ut metuenda inde inferre
 possit incommoda. Verumtamen calidum
 potius dicendum esse quam frigidum, po-
 tiores evincunt rationes: nec obstat vis
 narcotica, utpote qua non à frigiditate,
 sed occulta qualitate procedit. Similem
 enim rationem observare licet in nonnul-
 lis correptis peste febribusve malignis
 & ardentibus. In quibus sane quicumque
 narcosin ad frigiditatem referre voluerit,
 igni frigiditatem attribueret.

PRÆPAR.

Extractum Opii Quercetani.

℞. Opii tenacis (non emarcidi)
 q. v. scinde in bracteolas tenues &
 exiguas ac in patina vitreata mode-
 rato calore (arenæ) exicca (cavendo
 fumum) donec in pulverem digitis
 comminui possit & foetorem amit-
 tat. Sic & foetidum discussum, in quo
 omnis vis narcotica.

℞. Opium hoc & suo narcotico
 exutum, extrahe s. a. Tincturam cum
 ✕ fortissimo, (vel succo Limonio-
 rum) abstrahere dein menstruum in
 MB ad melliginem seu extracti for-
 mam. Harum. in Croll.

N. Feces que post Tincturam extra-
 ctam remanent, inservire possunt anody-
 nis externis inde concinnandis, e. g. in
 Podagra, &c.

Aliud Quercetani Extractum Opii & Hyosciami, quod placet appellare, Extractum Opii succati.

℞. Succii seu Extracti Hyosciami ℥x. (vide Hyosciam.) opii prepar. i. c. ad ignem exiccati, ut dictum ℥v. vel vj. Digerantur lento calore cinerum. Sic attrahit opium tantum succi, quantum sufficit, quod residuum erit ab attractione, seorsim separabitur per inclinationem & exhalationem. Ex eo autem quod coagulatum est extrahere Tincturam cum succo Limoniorum s. a. donec animadvertaris succum non amplius colorari. Tinctos liquores decantatos digere denuo, ut crassiores feces subsident, quas secerne.

N. Laudanum opiatum majus Quercetani ingreditur.

Extractum Opii Angeli de Sala.

℞. Opii in frustula concisi ℥. s. humectetur aceto ros. ℥ij. vel ℥iij. atque exponatur igni in sartagine ferrea, continuo agitando ut liquefcat, vaporque opii creus ac noxius unum in auram abeat, opiumque refrigeratum friari ac pulverisari queat.

N. Ignis caute administrandus ne evaporata contrahat.

Hinc ℞. opium illud pulverisatum & ros. ℥iij. sicut in calore arenae (saltem aliquot horis) ut solvatur, dein cola per colum linteum, cum expressione ac coagula. Hinc

solvetur denuo in Q. E. Sambuci rectificatissima: clarifica cum album. ovi ac inspissa ad consistentiam pilulis aptam.

N. Sal & ros. operationem opii (cum quo jungitur) non modo mistiorem reddidit, sed & vim ejus diaphoreticam confortat, ut vel sudor haud sine levamine subsequatur.

Extractum Opii Crollianum.

℞. Opii (purgati prius in liquore hissopi vel aqua mata.) q. v. extrahere s. a. cum ℥ decanta & abstrahere.

N. Crolliana haec extractio non sine ratione reprehensionem incurrit, quia 1. illud, in quo vis narcotica latitat humanae naturae inimica, per ℥ tenuius subtilius adeoque ferocius redditum Laudani compositionem deteriores facit. 2. Spiritus vini sua natura nihil prater ℥ extrahit, sale intacto, quod potissimum tamen requirimus. Praestat itaque cum aceto extrahere quam cum ℥. Hartm. in Croll. Brend.

Laudanum opiatum.

Laudanum opiatum, nihil aliud est quam Extractum Opii admixtione alexipharmacorum, cordialiumve, & sim. correctum. Dicitur autem Laudanum, quasi laudatum medicamentum, ob insignes operationes, quas vel in gravissimis morbis praestat, quales sunt 1. dolores sedare. 2. somnum inducere. 3. omnes fluxiones sistere. 4. ardorem mitigare. 5. Naturam confortare, Inquietos Spiritus in Phrenitide, Arthritide, Epilepsia,

lepra. & sim. compescere. Varię por-
ro laudani hujus descriptiones, cir-
cumferuntur, quarum tamen præci-
pue sunt.

1. *Laudanum Opiatum.*

℞. Extr. Opii (Quercet. vel Salę)
liquidi adhuc instar mellis ℥j. Magi-
ster. vel sal. corallor. perlar. añ ʒß. Ex-
tract. croci (cum V facti) ʒij. M. o-
mnia diligenter & serva. In fine ad-
di possunt aliquot guttulę ol. caryo-
phyllorum.

N. *Alu spir. & admiscet.*

Hoc Laudanum est pene inculpa-
bile & secure sine omni alicujus pe-
grinę affectionis metu potest ad-
ministrari.

Dosis à gr. ij. ad iiij. Hart. in Croll.

2. *Laudanum Opiatum Querc.*

℞. Extr. seu Essent. Opii. ʒij.

Extr. Croc. (cum aqu. Limon-
fact.) ʒj.

His confusis adde.

Pulv. Hyacinthor.

Corallor. añ. ʒiß.

Terrę sigill. ver. ʒj.

Bezoard. ver. (s. Extracti Be-
zoardici. V. l. 2. c. 57.

Unicornu.

Ambr. gryl. añ. ʒij.

M. exacte continuo agitando ad Δ
entum, donec ex materia frigefacta
pilulę formari possint.

Vires. *Insignes ac suspiciendos perci-
pes hujus anodynę effectus, quod te spe-
ria nunquam frustrabit. Nam confert
contra molestiam & cerebri nullam pertur-*

*bationem, adversus omnis generis dolo-
res, à quacunque causa subortos, contra
omnes hæmorrhagias, in quacunque cor-
poris parte fuerint, contra omnes deflu-
xiones & fluores ventris, dysentericos,
hepaticos, lientericos, & sim. & ad indu-
cendam gratam tranquillitatem in febri-
bus ardentibus, in quibus ipsis rationis
sensus læditur, & in phrenesim ager ple-
runque delabitur.*

*Dosis pilula una magnitudine gra-
ni piperis. Querc. in Pharm. Res. c. 25.*

3. *Aliud, Laudanum Opiatum Querce-
rani, quod liber appellare.*

Laudanum Opiatum majus Querc.

℞. Extract. Bezoard. Quercet. (non-
dum inspissat.) *dosis ut l. 2. c. 57.*

Extr. Croci ex croc. ʒiiij. cum V
dat. ex succo limon. vel po-
mor. redolent. acuata cum
u ⊕, vel o ⊕.

Extr. Myrrhæ ac mumię, (ut se-
quitur.

Extr. Opii succati (quale & quan-
tum supra paratum,) sc. ʒvj.

Misce & lento V de redigantur ad
consistentiam mellis.

Dem adde:

Succin. Citrin. preparat. (i. e. de-
super quod V opt. aliquoties
(4.) deflagrarit.) ʒiiij.

Sal. Perlarum.

Corallorum, añ. ʒij.

Terrę sigill. opt. ʒiß.

Pulv. Bezoard. ver.

Ols. de C. C.

Unicorn. ver. añ. ʒj.

Ambr.

Ambr. gryf. ʒβ.

Misc. opt. in sinè addendo

o Anif.

Fœnic. añ. g. xij. vel xv.

serua pro usu.

Dosis, est magnitudo piperis,

Extractum Myrrha ac Mu-
mie fit:

ʒ. Utriusque añ ʒβ. dissolve in hy-
dromelite vinoso ad Δm, traji-
ceque calide per chartam, quia
viscosa.

4. Aliud Laudanum Opiatum, Anody-
num specificum Paracelsi.

ʒ. Opii Thebaic. ʒj.

Succ. aurant. acid.

Cydon. añ ʒvj. (alii addunt

& ▽ spermat. Ranar.
tantundem.

Cinamom.

Caryophyll.

Croci or. añ ʒβ.

F. digestio leni calore Solis vel for-
naxis per ☒m, dein exprimantur &
imponantur iterum:

Moschi ʒβ.

Ambra ʒiiij.

Magist. Coral.

Perlar. añ. ʒβ.

Misce, digereque iterum per ☒m.
postea adde

Quint. Essent. auri. ʒβ.

Misce exacte.

N. Hartmannus omitta Q.E. auri re-
manentiam incinerare, atque Sal inde
extractum priori mixtura admiscere
juber.

Vires. Anodynum specificum est Pa-
racelsi ad auferendum quoscunque dolo-
res internos & externos, Harm. in Croll.
Sala in Opiolog.

5. Aliud.

Nepenthes aureum Angeli Sala.

ʒ. Extr. Opii (Salę) ʒβ.

Croci (ut in Laudan. opiat.
major.) ʒij.

Lap. Bezoar. seu Tinctur. auri.

ʒij.

Resin. ligni aloes.

Ambr. gryf. opt. añ. ʒj.

Misce & incorporentur simul in va-
se vitreo, eoque bene clauso seruen-
tur. Sala in Opiologia.

6. Laudanum Opiatum Crollii.

ʒ. Opii Thebaic. ʒiiij. purgetur in ▽
hyssop. dein extrahatur cum ▽.

ʒ. Succ. Hyoscyam. debito tempore
collecti, & in ☉ inspissat. ʒib.

F. Extractio cum ▽.

ʒ. Spec. Diambra.

Diamosch añ. ʒij.β.

F. Extract.

Hisce Extractis per ☒les 2. digestis
admisce.

Mumia transmar. ʒβ.

Sal. Perlar.

Corall. añ. ʒiiij.

Liquor. succin. per alcohol vini
extract.

Ols. de Cordē Cervi,

Lap. Bezoard,

Unicor. animal, vel mineral. añ. ʒj.

Moschi.

Ambra, añ. ʒj.

in defectu genuini auri potabilis ter commisceri, ita facile compositioni miscentur.

N. 7. Compositio lenissimo calore per mensem fermentari poterit.

Dosis à gr. ij. ad iij.

Laudanum Opiatum Clar.

Sennerti.

℞. Opii purific. ℥j. F. Extr. cum V.

℞. Spec. Diamb. ℥ij. F. Extr. itidem cum V.

Hinc affundatur Extracto Opii, (ad syr. consistent. inspissato,) Tincturæ Diambre pars dimidia & succ. extr. rec. purific. ʒvj. stent in digestionē 20. sæpius agitentur, ubi V maxima pars exhalaverit.

Adde

Extr. Castor.

Solut. Corall.

Perlar. añ. ʒk.

Essent. Croci ʒj.

Affund. Tincturæ Diambre reliquum, lentoque V exhalet.

Sub finem adde:

o Citri.

Cinamom.

Caryophyll. añ g. iij.

F. Massa instar Extracti.

Dimidia parti adde

Moschi.

Ambre añ gr. vj.

Reliquum reservetur pro fœminis.

N. Plures insuper Laudanorum descriptiones passim reperiantur, ut in Alchymia Libavii. l. 2. c. 1. in Opiolog. Clar. Dn. D. Winckleri, & sim. quo curiosum Lectorem remittimus.

Ccccc

CCCXCV.

o Anisi.
Carui.
Arantior.
Citrior.
Nucist.
Caryophyll.
Cinamom.
Succin. añ. gr. xij.

F. Massa pilularis.

N. 1. Radices & Cortices Hyoscyami vives recentes, (abjecto interno trunco lignoso,) colligantur ☉ & ☾ existenti vel in V, vel in ☽. ante plenilunium. Alii colligunt, si fieri possit, in ipsa hora, quando ☾ in dictis signis renovatur. Expressus succus depuratus inspissatur ad consist. mellis, dein extrahitur cum V inspissatur que l. Δ.

N. 2. Succus Hyoscyami & Opium antequam reliquis misceantur, prius rejiciant sua ʒa, & venena noxia, (que tum instar superficiem petunt.)

N. 3. Pro mulieribus propter suffocationem matricis omitantur Moschus & Ambra, vel corrigantur adjectione granorum aliquot Castorei addosin unam.

N. 4. Ex remanentia incinerata Sal extractum mixtura misceatur.

N. 5. Extractions ille digerantur per menses 2. dein abstrahatur V, addantur que pulveres.

N. 6. Oleis, quia difficulter extracto miscentur, prius invicem mixtis, aliquot guttæ V affundi solent, & diligen-

CCCXCV. Opopanax.

Ὀποπανάξ, Dioscor. Opopanax. Gummeus est succus ex panacis heraclei fauciata radice effluens ac concrefcens.

Dicitur Opopanax & Opopanacum. Cord. hist. Caf. Planta autem insignitur, πένανξ ἡγευδαίων, Dioscor. Panaces Heracleum, Matth. Caf. Panax Heracleum, Lob. Dod. Ger. Pan. Herculeum, Caf. primum, Tab. Panax Sphondylii folio, C.B. 3.

Vires. Calf. 3. sicc. 2. emollit, digerit, status discutit, purgat pituitam, crassam & lentam, a partibus remotis, cerebro, nervis, sensoris, juncturis, Thorace, (de quo Class. 4.) uvula delapsa opitulatur, (suffitu in os immisso.)

N. Signa bonitatis, color extus flavus, intus, albus, aut subflavus, sapor valde amarus, odor gravis, consistens pinguis, facile in aqua solubilis, levis, tenera, friabilis, galbani instar lactescens, dum resolvitur ad lacteum liquorem propius accedens. Improbatur Opopanax niger ac mollis.

P.

CCCXCVI. Pissasphaltos.

Πισσασφαλτός Nativum Erdwach's.
Πισσασφαλτός Factitium.

Nativum describitur à Dioscoride quod nascatur in Apollonia Epirotar. Item quod ex Cerauniis montibus devolvatur & impetu fluminis raptum rursus estu in littus expua-

litur, ibique concrefcatur. Hac ratione nihil aliud esse videtur quam ἀσφαλτός, de qua l 3.

Factitium, est compositum quid, seu mixtura ex pice ac bitumine (unde & nomen accepit,) videturque id esse quod nostrates ἀσφαλτόν vocitant seu bitumen Judaicum.

N. Sunt qui Pissasphaltos mumiam arabum dicunt, de quo lib 5. in homine.

Vires. Calf. 3. & sicc. 2. dolori capitis aliisque ejus morbis à frigiditate obortis medetur.

CCCXCVII. Pix.

Πίσαξ. Pix, Pech. Est pars Resinosa ex accensis todis, i.e. arboribus resinosis per senectutem nimia pinguedine q. strangulatis, colliquata.

Modus fiendi rusticis committitur, qui in nonnullis locis ubi arbores resinose abundant, inde victum luerantur: fitque ad modum quo destillatio per descensum fieri solet. Rogus scil. tedarum resinosarum contegitur undique termitibus & terra ne qua exhalatio fieri queat: hinc subdunt ignem per foramen relicum, quo fit ut resinosa pars colliquata in canales affabre subditos effluat, initio liquidior, hinc crassior ultimo crassissima. Affertur autem copiose ex Finlandia ubi rogos ejusmodi plures non citra oblectationem vice una & eadem conspexi, abietem enim ac Pinum copiose illa alit,

Dicitur Pix liquida, Pisseleon.
Dioscor.

N. *Arbores resinose sunt imprimis Picea, Abies, Larix, Terebinthus, Cedrus.*

Pix illa ubi denuò coctione purgatur seu si mavis dephlegmatur, rassetur magis ac magis, dicitur Pix sicca, Palimpissa, Pix navalis quod navibus picandis adhibeatur, non quod à navibus maritimis strafa sit, quippe hæc appellatur Zostilla.)

Vires. *Ut resinam sapit, ita & resinam Vires obtinet, idque eo magis quolentior pix fuerit, sicca enim exsiccat resinam: facultatis itaque pix liquida est effacientis, discutientis, mollientis, digestis, anodyna, &c.*

PRÆPAR.

Ol. stillat. Fit l.c. per Ret. per se vel addito sabulo.

Vires. *Maxime prodest ad vulnera squis. Poter.*

R.

CCCXCVIII. *Resina Terebinthi s. Terebinthina Cypria.*

Terebinthina in officinis Resina est liquidiuscula, referens balsamum sive oleum crassiusculum, colore ex albo flavescens, sapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. Estque duplicis generis, Resina scil. Terebinthi & Resina Laricis. Resina Terebinthi *πικρὴν ἰσχυρὰν*. Resina Terebinthina (Avicennæ gluten Albotin) est ea quam Officinæ Terebin-

thina Cypriam Venetam; Paracelsus Lorchet appellant. Terebinthina Resina. *Matth. Ter. vera. C.B. 1.*

Optima censetur clara, pellucida alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis acris & odorata. Præfertur item quæ ex Chio Insula affertur, post hanc Lybica tum Pontica; tandem Cypria, Syriaca, Judaica, Arabica. Terebinthus arbor est mediocris magnitudinis, in plurimis regionibus sponte familiaris v. g. in Hispania, Syria, Sicilia, &c.

N. *Terebinthinam veram officinis esse ignotam autumat Clusius, officinalemque esse resinam abiegnam è novellis abietibus collectam.* Vide sis clafs. 1. in abiete.

Vires. *Facultates Terebinthina ex lib. 2. sub titulo de Resinis huc referre licet. Excellit enim Terebinthina, præ reliquis Resinis, unde & facultatibus aliis præpollet. Confert intrinsecus præcipue in tussi aliisque pulmonum affectibus (cum melle,) in urina ac alvo cienda: convenit Epacti, Liem, Renibus, Vesica, expectorationi purulenta ac phthisi incipienti succurrit, calculum pellit, arthriticos affectus juvat, uterum à saburra liberat. Extrinsecus usitator est terebinthina laricea, quæ hujus vicaria in defectu esse potest, viribus usdem pollens, sed imbecillioribus.*

N. 1. *Lavari solet in aqua appropriata & hinc exhiberi.*

N. 2. *Exhiberi potest 1. per se, placentius quas oblatas vocant. involuta. 2.*

In aquo liquore, adjecto tantillo Vuelli
ovi, sic lacteum scil. exhibet liquorem. 3.
Inspissata aliquantulum & in pilulas re-
ducta. Verum ob evanescentiam spiritus
præstant modopriores, vel si placet, for-
mentur modo sequenti.

Pilule de Terebinthina cum Rhab.

℞. Terebinth. Cypr. ʒj. coq. in ▽
chamæpyt. dum albescat, hinc adde
Rhab. opt. pulv. ʒvj.

Iv. arthetic.

Succin. alb. añ. ʒij.

Glycyrrhiz. ʒj.

M. & F. Massa.

Vires. Faciunt ad removendam ma-
teriam calculi.

Dos ʒB. ad ʒj. &c. Cl. Greg. Horst.
part. I. lib. observ.

N. Crato eandem habet, sed paulo se-
nus. conf. 143.

CCCXCIX. Resina Laricis, s. Te-
rebinthina vulgaris.

Resina Laricis est, quam Terebin-
thinam vulgarem seu Terebinthi-
nam simpliciter ita dictam, vocant.
Hæc quanto Terebinthinæ priori si-
milior, tanto quoque præstantior
æstimatur, adeoque optima, quæ pu-
rissima, odoratissima, aliquantum
translucida & quæ ab intincto di-
gito contumaciter & æqualiter dif-
fluit.

Vires. Calfac. emollit, abstergit, U-
sus præcipuus intrinsecus in pulmonibus
expurgandis, in gonorrhæa sistenda (cum
▽ plantag. ac succino,) urinam ac al-

vum ciet. Extrinsecus Chirurgis usita-
rissima est, fereque in Emplastris omnibus
adhibetur, movet enim pus, maturat,
scabiei cutis medetur.

PRÆPAR.

Ex Terebinthina sola vulgari fie-
ri solent, ad quem modum tamen &
reliqua tractari poterunt.

Suntque 1. Spiritus Te-
rebinthina. } Horum præ-
2. Oleum Tere- } parationes,
binthina. } Vide l. 2.
3. Balsamus Te- } de oleis.
rebinthina. }

N. Oleum ac balsamus raro seorsim,
crebro conjunctim extant.

4. Colophonia.

Vires. Spiritus calfacit, siccit, & te-
nuat, urinam ciet, tartaream mucilagi-
nem resolvit. Hinc confert in tussi, aliis-
que Pulmonum affectibus tartareis, in
Lienis & uteri obstructione, in calculo Re-
num & Vesica, in stranguria gonorrhæa
virulenta, ulceribus penis ex luc ♀.

Dosis à gr. iij. ad vj. & ultra.

N. Urine odorem Violaceum conci-
liat.

Balsamus calfacit, attenuat, mun-
dificat, consolidat. Hinc adhibetur
feliciter membris frigore rigidis, tu-
moribus scirrhis, vulneribus inve-
teratis ac putridis, gangræne, fissuris
pedum à frigore oriundis (pernioni-
bus) quas efficaciter curare creditur.

N. Conrad. Kunrath commendat sum-
mè spiritum Terebinth. mellitum, cujus
guttulas 4. 5. 6. in liquore convenienti
quoti-

quotidie exhibet ad calculum Renum & Vesicæ atterendum. Parat ex mellis puri part. ij. & Terebinth. p. j. mixtis exacte & per Ret. destillatis.

S.

CCCC. Saccharum.

Σάκχαρ, σάκχαρον, μέλι κηλίμιν, αλς Ἰνδικῶν, Sacchar, Saccharum, Zuccharum, Zacchar, Zaccharum, Succharum, mel Harundinaceum, mel Cannæ, Arabib. Zazar, Judur, Sutter. German Zucker. Vid. Mat. med.

Succus est plantæ cujusdam arundinaceæ, non solum in India, sed in multis Asiæ & Africa locis, quin imo & in Europæ quibusdam Regionibus vernacule.

Exhibet autem Saccharum, partim incisione Trunci, unde Saccharum instar Lachrymæ extillat, partim elixatione potillimum medullæ ac radicis, donec s. saccharum in fundo instar salis concreverit.

Planta illa saccharifera inscribitur Arundo saccharifera, C. B. 2. scil. inter arundines indicas, Arundo saccharata, Dalech. in D. A. saccharina Indica, Lob. Ar. & Calamus Saccharinus, Lob.

N. Sunt qui saccharum Veteribus incognitum fuisse statuunt, at minus vere. Mentionem e. sacchari faciunt sub nomine mellis in cannis concreti, mellis arundinacei, Gal. 8. Meth. & 7. simpl. Dioscor. l. 2. c. 75. Hinc Paulus Aegi-

neta, l. 7. c. 3. Salem Indicum vocare videtur, quod interdum superueniente Soli calore induretur & concretum Salis effigiem referat. His 3. adstipulatur Plinius l. 14. c. 18. Sic & Avicenna Fen. l. Can. 4. tetr. 2. c. 23. salem scil. appellat, qui ex India advectus, colore sal, dulcedine mel representet.

Denominationes sacchari sumuntur tum à locis, unde plerunque asportatur, tum ab elaboratione, qua depuratur, Officinisque communicatur.

A loco natali dicitur 1. Saccharum Madariense, vel Mederienne, à Medera Insula. 2. Saccharum Canariense, Canarium, à Canariis Insulis. 3. S. Thomafinum seu Thomæum, ab Insula S. Thomæ. 4. Sacchar. Malthanum, Melisum, sive Melitheum, Cibale, à Maltha, seu Melitha Insula. Sic dicitur & 5. Valentinum à loco refinationis, qua Valentia Hispaniæ celebris est.

N. Madera, Canaria S. Thomæ Insula, sunt Insula in Atlantico mari sitæ, Africaque vicina.

Ratione elaborationis, saccharum, vel est non finum, vel refinitum, seu finum, vel Candifatum, vulgo saccharum Candi. Non finum quod sola coctione in ∇ depuratum est. Adfertur ad nos partim in Pyramidales metas fufum, partim in formam pulveris ac grumorum crassiorum redactum. Non finum in pulvere Materialistis Cassonada vel Casto-

nada vocari solet, forsan, à Cistis, vel rubrum: album fit ex Canariensibus quibus inclusum ad nos advehitur, rubrum ex Tomasio.

Cista enim Germanis inferioribus Rast appellatur. Aliis saccharum miscellaneum, quod ex diversis saccharis commisceatur. Estque hoc saccharum tum minus excoctum, tum quoque minus purgatum, unde & minus candidum, quippe quo magis depuratur eo magis albescit. Hinc diversi coloris exhibetur, album, gryseum, pallido-citrinum, citrinum purpureo-nigricans, &c.

Non finum in metis, est pulveratum illud saccharum, ulteriori coctione in ∇ excoctum, despumatione (citra refinationem) clarificatum, in formulas pyramidales usitata effusum, qua ratione à sordibus feculentis per foraminula formularum illarum destillantibus sequestratur.

Refinatum seu finum est, quod lixivio (ex calce viva cum ∇ facto) solutum, excoctum, despumatum, & postmodum inspissatum, inque formulas effusum est, inferiori parte perforatas, ut feculentus glutinosus succus defluat.

Saccharum candisatum, vulgo saccharum candi s. candum, saccharum candium, saccharum crystallinum, saccharum lucidum, Germ. Zucker, Candit. Est saccharum depuratum, candisando in crystallinam formam s. a. redactum, ad modum quo salia crystallisari diximus, Estque album

Delectus 1. Ex loco natali optimum habetur Medericense, hinc Canariense, tertium locum sibi Melisium vendicat, ultimum Tomasium. *2.* Ex colore, purius aestimatur album, hinc gryseum & denique rubrum.

N. De Saccharo refinato utrum non refinato praestet, dubium movetur. Negativam habet Tabernomontanus, Herbar. l. 1. c. 41. Affirmativam iucetur Angelus Sala in sua Saccharologia, l. 1. c. 4. Verum mallem ex Scoporem decidere, quo refinatum, quia aliquantulum acrius est, praestat in attenuatione, incisione, absterfione; non refinatum in lenitione, levigatione, adeoque in pulmonum vitio, &c.

PREPAR.

1. Saccharum Penidum. Hoc fit. $\mathfrak{R}$. Saccharum q. v. dissolve & clarifica per alb. ovi. Hinc cola ac inspissa lente donec bullæ magnæ apparuerint. Hinc retrahere ab Δ ut bullæ residueant, effundeque in tabulam oleo amygd. illitam atque ubi nonnihil induruerit, de unco suspende, manibus celeribus (amylo conspersis) distrahe in formam debitam ac reponere.

2. Saccharum Rosatum. Fit ex sacchar. in succ. ros. solut.

3. Saccharum Violatum. Fit eodem modo.

4. Aqua seu spiritus acidulus. $\mathfrak{R}$. Sacchari (lb. ij.) destilla ex cucurbita vitrea

na sit alta & ampla (quippe facile
a altum attollitur.) Δ arenę per
gradus (NB. vel Retortam adhibe-
re poteris) sic extillat aqua acidula,
cum oleo supernatante: Rectifica
si placet, oleumque a spiritu se-
para.

Vires. Spiritum hunc in dissoluatione
quidam, aliorumque crustaceorum ad-
hibere licet, & est instar spiritus Gua-
ia.

5. Oleum. Ex prioribus patet.

6. Sal. Ex relicto capite mortuo,
serius incinerato elixivatur.

7. Liqueur seu syrupus. $\mathcal{R}$. sacchar.
ad. q. v. affunde ∇ ad eminen. di-
ct. j. accendatur, efflagretque ad
consistentiam syrupi.

Vires. Prodest in tussi, aliisque affecti-
bus pulmonum, incisione lavigatione opus
habentibus.

N. Liqueur hic apud vulgum usitatissi-
mus est, magnęque asthmatis.

CCCCI. Sagapenum.

$\Sigma\alpha\gamma\alpha\pi\acute{\eta}\nu\omega\nu$, Diosc. Sagapenum, Sa-
pponium. Offic. Serapinum, Matth.
ord. hist. Caf. Strapinsafft Est lachry-
ma seu Gummi arboris cujusdam fe-
llicę, ejusdem cum succo nomi-
natis, ex qua sauciata educitur.

Nascitur in Media Regione, unde
Alexandriam ac hinc Venetias at-
que in alia Europę loca transpor-
tatur.

Optimum censetur syncerum
translucidum, foris colore fulvo vel

ruffo intus albedo, gustu acre. odore
gravi, porrumque amulans.

Vires. Calf. 3. sec. 2. attenuat, ape-
rit, substantia est tenuis: tanta extra-
hendi vi pollere dicitur, ut quoque spicu-
la ex carne eliciat: purgat lentos & cras-
sos imo & serosos humores, ex ventricu-
lo, intestinis, utero, renibus, cerebro, ner-
vis, juncturis, pectore. Hinc prodest in
hydropo, tussi inveterata, asthmate, ce-
phalalgia, spasmo, epilepsia, paralyti, tre-
more artuum, in obstructione & tumore
splenis, febribus intermit. dolore colico,
mensis ciet, (sed scotum enecat) urinam
mover. Extrinsecus convenit in pleurisi,
aliisque tumoribus ac doloribus, mitiga-
tione ac resolutione opus habentibus. Fu-
mus excitat Epilepticos, hordeola Cilio-
rum sanat.

Dosis a $\mathcal{z}\mathcal{b}$. ad $\mathcal{z}\mathcal{j}$.

N. 1. Ventriculo ac Epati quia non
adeo familiare est, corrigitur tertia parte
Mastiches, Cinamom. Zinziber. &c.

PRÆPAR.

1. Sagapenum depuratum. Fit ut de-
puratum ammoniacum.

2. Pilule de Sagapeno. Vide Dispens.
August. & Cordi.

3. de Sagapeno Camilli. Vide
lis apud Quercet.

4. fœtide Vide Disp. Aug. &c.

5. Oleum stillat. Fieri poterit ut ol.
Gum. Ammoniac. per $\mathcal{X}$ in $\mathcal{C}$.

Sandaracha, vide Juniperus.

CCCCII. Sanguis Draconis.

Aqua degrovtiv, Dioscor. Sanguis
Draco-

Draconis est Lachryma arboris cu-
jusdam, instar sanguinis exiccati,
concreta. Solvitur quidem in ∇ ,
quam lacteam quasi reddit, sed sine
mixtione, quippe refrigerata ∇ , sub-
sistet iterum, parietibusque vasis ad-
hærescit, videatur Cord. hist. Matth.
Clus. Acosta, C. B. 7. (inter gummi Dra-
conblut.)

Advehitur ex novi Orbis Insula,
cui nomen Portus sanctus, ubi par-
tim sponte, partim vulnere caudici
illato, profluit, arboris illius fructus
cerasis similes sunt, detractaque pel-
le dracunculum exactissimè repræ-
sentant, unde & nomen lachrymæ
s. succo huic impositum est.

N. Sunt qui Dioscoridis cinnabarinum
esse velint.

Vires. Refrigerat (aliis caliditate &
frigiditate temperatus est,) exiccat stre-
nuè, astringit, repellit. Usus ejus est præ-
cipuus intrinsicus in exucandis catar-
rhis, (impositus capiti) in hæmorrhagia
sistenda, vulneribus glutinandis, denti-
bus laxis stabilendis.

N. Umbilico impositus quoque dysen-
tericè prodesse dicitur.

PRÆPAR.

Nulla inde profant, depurari ta-
men potest si in aqua decoquatur, à
fecibus decanetur, & denuo inspis-
setur.

CCCCIII. Sarcocolla.

Σαρκοκόλλα, est lachryma gummea
in granulis, manne seu pollini Thu-
ris similis, colore subrufa, (vel flava)

sapore amara, dulcedinemque (Gly-
zyrrhizæ æmulam,) post se relin-
quente, profluit ex arbore quadam
exotica, spinosa ac podosa ejusdem
cum lachryma nominis, quæ tùm
sponte tùm sauciata lachrymam il-
lam profundit. Videatur Matth. Cord.
in D. & hist. Cæs.

Eligenda recens, coloris ad palle-
rem vergentis (vetusta, enim rube-
scit,) saporis amari, substantiæ po-
rosæ, viscosæ, glutinosæ, & quasi spu-
mosæ, facilisque in ∇ solutionis, &c.

Vires. Calfac. 2. sicc. 1. astringit, con-
solidat, glutinat, coquit, maturat. Usus
præcipuus in vulneribus extergendis con-
solidandis, cicatrice obducendis, unde &
nomen adepta est, &c. Mirifice prodest
& in oculorum fluxionibus, albugine nu-
beculis, (maceratur in lacte asini: no vel
humano σ (5) postea cum ∇ Rosar.
mixta, ciliis imponitur, addito, si libet,
tantillo sacchari,) in hæmorrhagia navi-
um, (anacollematis immiscetur.)

N. Sunt qui propinant purgandi gra-
tia, crassosque & viscosos humores, ex
partibus dissitis, e. gr. ab articulis, pulmo-
nibus illa retrahi scripserunt.

Dosis $\mathfrak{z}$ j. corrigenda est, ut saga-
penum.

PRÆPAR.

Pilula de Sarcocolla compos. Vide Di-
spens. August.

CCCCIV. Succolata.

Succolata est massa in placentis
sat crassas formata, rubra saturatè,
friabilis, sine odore, non absimilis
sanguini

Sanguini Draconis, præterquam sit coloris lucidioris.

Dicitur Chucalate, Chocolate. *Linscottus part. 9 l. 4. c. 22. Ind. Occid. Cacao. Benzoin part. 5. l. 2. c. 16. & 17. Ind. Occ. Clus. exot. l. 2. c. 28.*

Fructus ex quibus Chocolate conficitur, dicitur Cacao, *Clus. Tab. Amygdalis similis fructus Guatimalensis l. Avellana Mexiocana, C. B. 6. Cacao, Berto, Mercatori in Hispaniola.*

Fructus hic arboreus siliquis inclusus, amygdalarum speciem refert. Colore fuscus. Adfertur copiosus ex Guatimala adhibeturque loco modico, pauperibusque elemosyna datur. Parant ex hoc tum potum Indis vulgarem, tum massam hanc chocoletam dictam (& potus hoc nomine venit) quæ sit ex dictis granis contusis & cum aromatibus mixtis.

N. Primus honor debetur ei quæ in America paratur, posterior, quæ in Hispania ex granis advectis conficitur, vetustate paulatim vilescit.

Vires. Conserve dicitur ventriculo frigidato, pectori, adeoque tussi purulentoque opprimis servatur verigini. Quæ & commendatur summè ad roborandum vitæ balsamum, veneremque prorutandam.

Usus est ut mane cum saccharo in vino vel cerevisia calida diluta absorbeatur.

Dosis ʒij. ad ʒʒ. & ultra.

N. Fructus huius participem me fecit *Ab. Petrus Bluerialisia huius Reip. celeberrimus.*

CCCCV. *Styrax seu Storax calamita.*

Στύραξ, Styrax, duplicis generis in Officinis prostat, siccus ac liquidus.

Siccus Officinis Storax calamita, (à Cannarum calamis sic dicta, in quibus olim ex Pamphilia apportabatur,) est arboris cujusdam gummeus, resinofususque succus concretus, aridus, odoris suavissimi. videatur *Matth. Cord. hist.*

Crescit arbor illa Storaciflua, in Syria, Silicia, Pamphilia.

Præfertur Styrax pinguis, lentus, fragmentis albicantibus rufescens, vel flavus odore perseveranti, qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. Improbatur furfurosus, niger cano situ obductus, inodorus.

Vires. Calfacit, exsiccat, emollit, concoquit. Cephalicus imprimis est & nervinus: medetur tussi, catarrhis, raucedini, gravedini, vulvæ præclusæ duritiæ, laboranti, extra & intra datus convenit: immiscetur cardiacis & lenificantibus, alvum leniter mollit, si cum Terebinthina in forma catapoti assumatur.

Extrinsecus suffitu capiti adhibetur.

PREPAR.

1. Oleum stillat. sic si Styrax cum ∇ Rosarum digeratur, postmodum in ∇ Ere ex $\times$ getur, primum Δ e leni, dein, quando $\circ\circ$ stillare incipit, fortiori.

Vires. *Isdem confert, quibus Styrax*
Dddd sed

sed majori efficacia: gutta auribus instillata sibilum discutit.

2. Oleum coctum. Vide Aug.

N Occurrunt descriptiones medicamentorum in quibus & Syrax calamita & rubra distinctim prescribuntur, ut sunt Diacastoreum Nicolai, Trochisci Alipre moscate. In his igitur quid per Syracem calamitam & rubra distinctam intellectum velit Nicolaus diversa sunt opinionones: Sunt qui Thymiana per Syracem rubeam innui volunt, ut Fuchs. in compositi. Medic. & Bauhinus in Pinac. Alii Syracem optimam, quae in grana confluit, ut Augustani & Cordus. Alii Syracem vetustate rubefactam interpretantur. Verum enim vero cum in prescriptionibus optima quaeque eligenda sint, adeoque & Syrax in granis recipiendus, ubi calamita styracis sit mentio, per rubram aliud quid intelligere utique oportet.

CCCCVI. Syrax liquidus.

Est Liqueor pinguis, instar Balsami crassus, grave olens.

N De Syrace liquido, magna inter Auctores dissensio. Aliis vide. ut et nihil aliud est, quam stacte, i. e. myrrhe colamen. [a] Aliis factitium quid ex syrace calamita in oleo ac vino soluta admistaque resina laricea, excocta. [b] quae decoctio ubi refruxerit syrax liquidus ad fundum secedere dicitur, ad superficiem mutens oleosam substantiam liquidorem, (alii expressu idem moluntur.) Serapioni syrax liquidus, est oleum ex nucleis arboris styracis sine expressum; ac cortex, fructus, ex quo oleum expressum est, sy-

rax sicca eidem dicitur. Avicenna Syracem humidam sit per decoctionem corticis, estque colore nigro. Fex remanens eidem syrax sicca dicitur, lib. 6. c. 32. Dioscorides oleum styracinum appellat, quod aut componi in Syria ex Syrace. De hoc aut quod calfaciat vehementer & emolliat, verum caput dolore afficiat adgravesque & soporem adferat. Quae facultates in syrace liquido deprehenduntur.

a] Math. in Dioscor. lib. 1. c. 62. Bauhin. Pinac. lib. 12. sect. 6.

b] Fuchs. de comp. med. l. 1. c. 11.

T.

CCCCVII. Tacamahaca.

Resina est, ex iis, quae ex nova Hispania non ita pridem transferri ceperunt. Colligitur ex vulnerata arbore instar populi procera, admodum odorata, cujus fructus ruber est. Paeoniae semen amulans Resina autem colore accedit ad Galbanum, unguibus est albis, uti ammoniacum odorem ac saporem gravem refert, cutique tenaciter adhaerescit. Vid. Frag. Monard. & Indiae Occid. part. 9. l. 4. c. 29.

Vires. Calfac. in princip. 3. sic. 2. valide astrictiois particeps, digerit resolvit, maturat, tumores emollit, dolores ac flatus discutit: uterina imprimis est, nervina ac cephalica. Usus praecipue externus est. Prunis injecta naribusque admota, mulieres uteri suffocatione laborantes ilico liberat. Umbilico Emplastri modo imposta uterum suo loco retinet (usu familiarissimo.) Ventrículum robo-

ra, defluxiones quascunque à capite de-
scendentes reprimat, (luteo excepta, & post
ea alteram saltem vel utriusque ap-
plicata, suffiuvve attracta.) Temporibus
interdita (cerati modo) defluxiones in
oculos aut alias facies partes revellit, do-
lorem dentium sedat, (dentibus etiam
corruptis induta:) abdomini Emplastrum in-
ter imponitur: a uteri fluxum cohibet: ma-
gis est efficacia in doloribus articularum
(coxendicis) juncturarum ac nervorum
vulneribus imponitur eadem curat, nimi-
um statim suppurare facit & spasmodum
cohibet, Monardes.

N. 1. Adeo celebris est apud Indos, ut
ad qualemcunque dolorem adhibeatur,
ut aliud remedium norint, modo non
essent inflammationes admodum calide.

N. 2. Inveteratos cruris dolores Ta-
mamabacà Emplastri loco imponitur cura-
tis vidi.

PRÆPAR.

Empl. Stomachicum. Vide lib. 2.

CCCCVIII. De Tartaro.

Tartarus in Medicina pathologi-
ca est res naturæ lapidescentis, i. e. in
lapides coagulati apta, vel jam de-
mum coagulata: potillimum tamen
viscosam ac lentam mucilaginem
denotat, quæ pondum in duritiem
lapidis conversa est. Hinc deducitur
quoque ad officinam, denotatque
sal terrestre ex vegetabilibus certis
vel per se vel artificio separatum.

N. De Tartari origine non possum
quam animi sensu communicem: Rerum
principia primitus indigesta sunt, ac ve-

luti, in choatica sua dispositione simplicia:
hinc subinde cum maturitate in partes
secernuntur crassiores & subtiliores. Cras-
siores ad elementalem vergunt statum,
scil. aqueo terrenum: Subtiliores & po-
tiores exaltantur subinde seu (uti dici-
tur,) spiritualisuntur, i. e. in statum spiri-
tus evehuntur. Hæ ergo ubi ad statum de-
ducta fuerint summum, quem natura in-
tendit, exhibent spiritualem partem, sin-
minus eadem sint digesta, vel cum tempo-
re retrogressa ad statum crudorem: ex-
hibent Tartarum, constantem scil. ex par-
tibus potioribus aqua, terra & salis, adeo-
que Tartarus pollet viribus insignibus spi-
ritus vires amulantibus.

PRÆPAR.

Præparationes quæ sunt 1. Depura-
tio. 2. Destillatio. 3. Salificatio.

I. DEPURATIO.

Depuratio vel fit à sordibus exter-
nis, vel parte magis arenosa ac minus
solubili: illa lotionem peragitur, hæc
solutionem ac coagulationem.

Lotio seu ablutio: unde ꝑ lotus.

ꝑ ꝑ tritici ac cribrati, q. v. affunde
▽ fontanam, calidam (vel lixivium
forte, e. g. ex cineribus elavellat.)
agitaque optime, hinc sine residere
ac refrigerescere, postea decanta a-
quam una cum impuritatibus, idque
repete aliquoties donec ꝑm sic in-
star arene.

N. Si lixivium adhibueris, edulcora-
re ꝑm oportet.

Solutio & coagulatio unde

1 ꝑm depuratus Acidum ꝑi, Cremor
& Crystalli ꝑ. Dddd 2 ꝑ.

℞. ꝑi optime loti, q. v. affunde
 ▽a ferventis bonam quantitatem,
 agita spatula lignea, & solvetur par-
 ticula ꝑi, cola per manicam Hip-
 pocrat. dum adhuc calet (alias coa-
 gularur rursus quod solutum erat):
 restitanti ꝑo affunde aliam ▽m fer-
 ventem, agita & cola. idque reitera
 tantisper donec nil nisi arena irre-
 solubilis restiter. ▽s has ꝑo impre-
 gnatas repone ut refrigescant, & vi-
 dedis ꝑm purum, partim supernata-
 re instar cuticulę, partim instar cry-
 stallorum vel ad fundum residere vel
 parietibus ac bacillis immixtis adhe-
 rere (utrumque cuticulam scil. &
 crystallos collige, exicca atque serva.

N. 1. Si nimia ▽a quantitas coagu-
 lationem impediens, evaporare aliquan-
 tum sine.

N. 2. Sunt qui cuticulam supernatan-
 tem seorsim colligunt (nomine cremoris
 ꝑi.) & crystallos itidem seorsim (titulo
 crystalloꝝ ꝑi.) verum cum utrumque
 ejusdem sit nature & efficacie, distinctio-
 nem hanc parvi momenti autumo.

N. 3. Feliciter adhaerescunt crystallo
 vasi ligneo.

N. 4. Si depuratum hoc ꝑm haud sa-
 tis candidum sit, solve iterum in ▽ fer-
 vente, filtra & repone ut ante, ad coagu-
 landum.

Vires. Usus hujus ꝑi depurati est,
 crassos tartareosque humores precipue
 autem in prima ventris regione stabu-
 lantes incidere ac attenuare: commodę
 itaque adhibetur in obstructione Epatis,

Lienis, Mesenterii, Renum, in affectu
 Hypochondriaco, &c. Hinc quoque sibi
 primas vendicat inter Digestiva univer-
 salia, cujus rei gratia & catavelicus pre-
 mitti plerunque solet. Quin mo ad laxan-
 dam alvum commodissimum medica-
 mentum est, si saltem grano uno ac al-
 tero Diagridi ve. Gummi de Gamandra
 acutur.

Dosis à ʒʒ. ad ʒj. vel ʒij.

2. Crystalli ꝑi chalybeati, Acidum ꝑi
 chalybeatum Salæ.

℞. Acidi ꝑi ʒiiij Magister. chalyb.
 i. e. crystall. ♂ per spir. ♂. (Vide
 in ♂) ʒij.

Crystallos ♂ solve in aq. fumar.
 ʒij. solutionem incorpora cum aci-
 do ꝑi in mortario lapideo. Exicca
 iterum ac pulverisa: aromatizetur
 aliquot guttis ol. Cinamomi.

Vires. Utilissimum medicamentum
 est in morbis chronicis, ut sunt obstructio
 Lienis, quariana, icterus uterque, cache-
 xia virginum, hypochondriaca passio.

Dosis à ʒj. ad ʒij.

II. DESTILLATIO unde

1. Spiritus ac oleum.

℞. ꝑi albi crudi loti (vel quod me-
 lius depurati,) q. v. destilla ex Re-
 tort. vitrea in arena (vel ligne nudo)
 Δe gradatim adhibito: primò ex il-
 lat phlegma, dein spiritus in forma
 nebule & tertio oleum pingue. Se-
 para oleum à spiritu, vel beneficio
 chartæ ac filtrationis, vel tritorii
 gossypiive auxilio,

N. Sime

N. Sunt qui spiritum ☿ terna vice supra colchotar rectificant.

Rectificatio spiritus ☿i. Destilla ex MB tertia vel quarta vice semper vasa destillationi inservientia optime lixivio forti eluendo.

Rectificatio ol. ☿i. Affunde quantitatem magnam ▽ (vel ☿ ac destil per MB separa oleum ab ▽ ut moris, idque rectifica ▽ in scil. fragrantem aliquam addendo ac denuo destillando.

N. Ex residuo capite mortuo extrahi potest sal. Vide suo loco.

Vires. Spiritus vim habet, incidendi, attenuandi resolvendi. Hinc referat obstructions viscerum, purgatque per sudorem ac urinam ideoque utiliter adhibetur in Hydropo, Tympanitide, Arthritide, Paralyfi, Scorbuto, lue venerea, impetiginibus, scabiē, contractura artuum (ex materia statulenta & humoralis fluida non ☿ea coagulata & fixa.

Dosis a ℥j. ad ℥j.

Oleum intrinsecus adhibitum prodesse creditur adversus dolorem colicum, suffocationem uterinam, &c.

Dosis gr. iij. iij.

Extrinsecus, admisceri potest unguentis contra scabiē communem vel luis venereæ, &c. Vide Crollum, Sennert, in Institut. Salam. in Tartaropog. a.

2. Spiritus ☿i compositus.

℞. ☿ purum, destilla ut moris. prodeatque phlegma spiritus ac oleum. Ex capite mortuo extrahe ☉ quod

solutionibus ac coagulationibus purificatum conjunge cum phlegmate spiritu ac oleo: Hinc digere in MB vase clauso, donec ☉ totus solutus sit, cum hoc liquore impasta argillam siccam, formaque globulos & destilla ex Retorta, igne nudo (ut destillatur spiritus ☉j.) prodibit cum spiritu & oleo Sal totus spiritualiter in posterum a spiritu ☿i non separabilis: Oleum fœtens separa a spiritu, ut moris.

Vires. Penetrantior & efficacior est priori.

3. Spiritus ☿i ☉-latus seu spiritus ☿i aperitivus compositus.

℞. Spir. ☿i (simplicis) ℥j. V. ℥iij. Misce & affunde colchotari: digere in MB (℥. 8.) ac destilla per Retort. adhibitis ignis gradibus omnibus. Totum deinceps quod prodit funde super caput mortuum nigrum ☿i, ex quo nimirum spiritus ille simplex est prolektus. Digere ℥. 24. Tincturam decanta, residuum calcina ad albedinem, atque ex eodem extrahe Sal cum Tinctura illa decantata, in calido S. (hor. 24.) relinquendo: ▽ in hanc per filtrum purifica.

Vires. Exhibetur magno cum successu ad contumaces obstructions viscerum, ad fœdos colores, febres diurnas, Hydropem.

Dosis a ℥j. ad ℥j. in aquis appropriatis.

III. SALIFICATIO unde

1. Sal ☿i.

Dddd 3

Sal

Sal ☉ elixiviatum ex ☉ ad albedinem calcinato, (i. e. combusto,) non secus ac ex aliis cineribus Sal extrahi solet.

N. 1. Ex capite mortuo in destillatione spiritus residuo, utidem Sal elixiviatum potest, ad dictum modum.

N. 2. Communiter calcinatur ☉ in fornace sigulina.

2. Ol. ☉ p. d.

Pone ☉ calcinatum in cella ad liquefcendum, vel dissolve ☉ calcinatum in ∇ communi, filtra & coagula.

Vires. Optimum est remedium in serpigini- bus, ulceribus, tinea, scabie, &c.

N. Est porro hujus olei elegans usus in Extractis vegetabilium purgantium conficiendis. Ejus enim gutta aliquot cum menstruo mixtum extractonem facili- tati tum catharsin ipsam promovent.

3. Magisterium ☉ seu ☉ al- cobolisatum.

Impregna ☉ cum Sale volati- li Vini, v. g. ☉ Salis ☉ purissimi, q. v. affunde ∇ ad eminent. digit. 1. digere ac destilla lenissimo calore, iterumque ∇ affunde, idque repe- tories, donec Sal ☉ totam spirituo- sam Vini substantiam seu omne sal volatile Vini imbiberit, quod ubi factum, sublima habebisque sal vi- ni sublimatione ab omni phlegma- te & aquositate separatum. Sennert. in instu.

4. Magisterium ☉ pur- gans.

☉ ☉ , q. v. impræгна aceto optimo, donec ☉ nihil amplius aci- ditatis retinere velit (vide correctio- nem flor ☉ ij Crollianam l. 3.) dein affunde ∇ eumque abstrahe aliquo- ties cohobando: tandem repone ☉ ad liquefcendum & habebis oleum rubrum.

Vires. Purgat per inferiora, utile in omnibus morbis deploratis.

Dosis ☉ q. v. ad ☉ .

N. Sal illud ☉ ☉ sufficienter impræ- gnatum si in ∇ destill. (e. g. Rorraginis) solutum atque s. a. crystallisatum sit, con- veniens medicamentum evadit in mor- bis ☉ vris.

5. Tinctura seu ☉ ☉ .

☉ Sal ☉ optime purificatum cal- cina ad carulitatem: dein affunde ∇ extrahe rubedinem s. a. decanta abstrahe ad consistentiam olei. Sic habes Tincturam ☉ , quam si placet exaltare, digere aliquamdiu cum ∇ recenti ad emin. dig. 1. affuso.

N. Sunt qui ex ☉ cum ☉ an calci- nato, Tincturam hanc extrahunt, sed prævalet modus prior.

Vires. Urinam largiter ciet, confert- que in Melancholia hypochondriaca. Scor- buto, Hydropo aliusque Mesenterii ac Lie- nis morbis & observationibus.

Dosis gutt. aliquot 4. 5. 6. 7. 8.

6. ☉ ☉ latus.

☉ Ol. ☉ purissimi per deliq. ☉ affunde guttatim Spir. ☉ ☉ vel q. s. donec strepitus cesset idque in vi- tro capaci: sic fiet coagulum sedaca ebul-

ebullitione evaporare sine humiditate lento calore ad siccitatem.

Vires. Digestivum est præstantissimum, quoniam in corpore humano efficacissime resistens. Hinc utilissime exhibetur in obstructionibus viscerum, venarum mesaraicarum, in omnibus febris, præcipue in quartana, in obstructionibus mensium.

Dosis à ℥ss. ad ℥j. in convenienti liquore, convenientissime autem propter saporis emendationem offertur in Hydro-melite.

N. Eodem modo fieri quoque poterunt salia vegetabilium & lata. Sic sal (e.g. absinthii) depuratum solve in ∇ absinthii infusa spirituum & li. procedequæ, ut cum ♀ & lato.

7. Tart. & latus crystallifatus.

℞ Crem. Tart. ℥ij. spir. & ℥ij. digerendo solvantur. Hinc affunde ∇ calid. ut penitus solutio fiat, abstrahæ aliquantulum & reponæ ad crystallifandum.

8. Sal ♀ volatilisatum.

℞ ♂ purificat, q. v. affunde ∇ rectificatils. Quæ ex ∴ per ℞ cohobando aliquoties (3) & adherescet ♂ lateribus ℞ bic.

N. Si per MB Saporis non sublimabitur, sed exhibebit Menstruum coralium solvendis idoneum.

Vires. Insigne est lithonripticum.

Dosis g. v. vj. & c.

9. Liquor ♀ spleneticus.

℞. ♀ ℥j. ♂ ℥ss. Misc. exacte,

imponæque lamina ferrea ignita ut calcinetur: Hinc pulverisa ac affunde aqua ferventis ℥ij. digere in loco calido ♂ ∅ (6) quotidie agitando postea colentur. Tandem adde ♀ ℥j. digerantur ♂ ∅ (8) filtrenturque pro usu.

Vires. Insigne est deopplativum Lienis aliarumque variæarum obstructionum, mesenterium maxime infestantium, adeoque utile in hypochondriaca scorbuticaque affectione ac mensium obstructione.

Dosis cochl. s. ad r. cum aliis appropriatis vehiculis.

Terebinthina.

Vide Resina.

CCCCIX. Thus.

Alcay ∅, Dioscor. λιβανων, Olibanum. Arab. Lovan. Conder. German. Weyrauch. Resina est duriuscula, pellucida, profluens ex arbore Arabica Lovan Arabibus dicta. Vide Thus, Matth. Cord. hist. Cas. Lovan. & Conder Garz. C.B. 7. (inter gummi.

Genera Thuris traduntur duo, masculinam scil. quod proprie Olibanum dicitur, seu Melax, (Arab. Melafon.) & femininum.

Masculum ex albo flavescit, suapte natura rotundum est, guttarum formam referens, candidum intus & pingue.

Femininum, resinofum magis est ac molle, cito ardens, flavum.

Præfer-

Præfertur masculum, ut quod ex arboribus montanis colligitur.

Vires. Calfac. 2. ficc. 1. subastringit. Usus præcipui intrinsecus ad varios capitis & pectoris affectus, ut & ad alvi, uterique profluvia, aduissim. (degluitur vesperi frustatim,) vomitum, sanguinis exscreationem, diarrheam, dysenteriam mitigandam. Extrinsecus inseruit suffitibus pro capite roborando, catarrhos discutit, cava ulcera carne replet, & ad cicatricem perducit, cruenta vulnera cephalica imprimis glutinat, peruisiones (cum succo adipe aut anserino) sanat, ulcera cacœthica, tum sedis, tum reliquarum partium demulcet, (tritum cum lacte in linimentum:) oculorum rubedini ac lippitudini medetur, (scil. ∇ Rosarum multiplici extinctione Thuris imprægnata, lactique muliebris postmodum commixta, pro collyrio liquido) verrucas incipientes & impetigines abigit, (cum pice & aceto impositum).

Cortex Thuris in Officinis corticosum illud vocatur, quod Thymia supra appellavimus. Cortex hic præfertur crassus, pinguis, odoratus recens, lævis minime scaber. Vide supra.

Manna Thuris sunt micæ, fragmenta, (pollen ac farina) Thuris quæ ex collisione, dum in saccis vehitur colliguntur.

PRÆPAR.

1. Liqueor. Fit in albumine ovi cocti, summeque prodest ad maculas abstergendas, cavitatesque cicatri-

cum explanandas.

2. El. Diabolbanum. Vide Disp.

CCCCX. Tragacantha.

Tragacanthum, Tragacantha, corrupte Tragaganthum, vel Dragagantum Tragant. Est gummi fruticis ejusdem nominis pellucidum, album, subdulce, leve ac syncerum, in granis plerumque fragmentisve contentis.

N. ∇ calida solvitur, mucilaginemque exhibet alius Medicamentorum formulis, e. g. trochiscis formandis convenientem.

Dicitur Spina hirci. Arab. Chitina. Germ. Boeksdorn.

Exudat hoc gummi radice incisa, vel ut alii volunt sponte sua.

Præstat pellucens, gracilis, levis, sincera & subdulcis.

Vires. Refrig. 2. (alio temperata est,) hum. 1. (alio siccatur,) lenis, cuius spiracula obstruit, acrimoniam mitigat, incrascat. Usus præcip. aduissim inveteratam, ad fauces exasperatas retusas voces, cæterasque destillationes, (cum melle inde fit linctus subditurve lingua ut liqueat,) contra renum dolorem & vesicæ rosiones, (in passo vel brodio,) in dysenteria. Extrinsecus ad dysenteriam (in clysteribus,) ad rubedinem & acres destillationes oculorum (soluta in ∇ rosar. vel lacte,) ad palpebrarum scabritiem.

Dosis ʒj.

N. Tragacantha que vetustior, eo calidior,

PRÆPAR.

Spec. Diatragacanth. calida } Vide Di-
Diatragacanth. frigida } spens.

CCCCXI. Tubera Cervina.

Fungus Cervinus, Cervi boletus,
Math. Cam. Lon. Tab. Cordum D. C. B. 2.

Germ. Hirschbrunst / Hirschschwamm.

Crescit in sylvis ut vulgo creditur
ex libidine Cervorum, quippe non-
nunquam formâ genitalis cervini
aperitur. Verum testibus Lonicero
Cordo nec iis denegatur locis, ad
que nec cervi nec Damæ unquam
pervenerint. Inhiant autem iis Cervi
odorem fortem, quo delectan-
tur.

Vires. Rari usus est, nec adhibetur,
quod nonnulli ad libidinis stimulum,
etis que incrementum id commendent,
Lonicerus contradicit, qui contra na-
tura frigida & humida statuit, adeoque
stimulum inepta. Extrinsecus com-
mendatur ad uterinas ascensiones com-
pescendas.

N. His subjungi poterit & Fungus Chi-
urgorum, videlicet Fungus orbicularis,
natus, pulverulentus. Crepitus Lupi.
Germ. Bubenst / Wolffst / Postst.
videatur Lonic. Tab. Cast. Dod. Mat-
thiol. Cam.

Hujus vires sunt adstringere, sic-
care, adeoque pulvis ejus ad interri-
pines & abrafa non inutiliter adhi-
betur. Chirurghi frustum imponunt
electæ venæ ad sistendum sanguinem
vulnusque solidandum.

CCCCXII. De Vino.

Anatomia Vini.

Vinum est succus vitis, fermenta-
tione exaltatus.

Dicitur Paracelsô, Sanguis Terræ,
Querc. Omnium vegetabilium Prin-
ceps & maxime vitriolatum.

Eligatur generosum, beneque ma-
turum.

PRÆPARATA VINI SUNT

varia, pro diversis scil. parti-
bus variantia.

Nimirum

Vini partes sunt:

1. Essentia subtilissima, incorru-
ptibilis, vulgo ∇ vite, ∇ ardens, ∇ ,
 ∇ Cœleste, ∇ Bezoardicum vegeta-
bile, menstruum cœleste, ∇ cœlica
Lullii cœlum, clavis philosopho-
rum, corpus æthereum ex Δ & ∇
constans, Balsamus volatilis liquoris
catholici. 2. Magna copia ∇ . inspi-
dæ corruptibilis. 3. Hanc sequitur
 ∇ , quidam fumidus, qui nihil aliud
est, quam $\ominus$ vini volatile crassius in
forma fumi ascendens. 4. Huic mox
subjungitur $\circ$ quoddam vere pin-
gue & unctuosum combustile. 5. Ex
 $\ominus$ extrahitur $\ominus$ quoddam corrosi-
vum. 6. Post extractionem $\ominus$ is re-
linquitur ∇ limosa inutilis. Sala in
Anatomia Sij .

Hinc 1. ∇ f. ∇ vite. Q. E.
Vini,

2. Vinum generosum, getur per
vesicam, donec pars optima ∇ arit,
(quod gustu facile cognoscitur,) de-

Ecce stilla.

stillatum rectificetur aliquoties per B.M. abstrahaturque saltem pars dimidia tertia aut quarta, ut nihil humiditatis relinquat combustibilis.

N. 1. Rectificatio feliciter peragitur. 1. Si in rectificatione orificium cucurbitæ charta subtili triplici vel quadruplici, vel panno spissiori tegatur, quippe hac ratione penetrat solum pars spirituosior, a quo siora in cucurbitam relabente. 2. Si rectificatio ex cucurbita colli longi, vel per phiolam serpentinam ut perficiatur.

N. 2. Nonnulli obstruunt cucurbita vel phiole orificium, spongia oleo imbuta, qua ratione solum $\curvearrowright$ transit, ∇ in spongia remanente. Senn. Inst. Libav. in Alchym.

N. 3. Eodem modo paratur & ∇ ex fecibus vini, ut & ex siliquis uvarum ex quibus vinum fuit expressum. Kesl. 1. c. 70.

2. Alio ∇ subtiliss.

R. Vini generosi q. v. digere (14) $\odot$ in fumo, vel alio lenissimo calore, postea per phiolam destilla, destillatumque aliquoties per eandem phiolam rectifica, donec ad summam subtilitatem per venerit.

R. Hujus $\curvearrowright$ lb. ij. misce cum recentis vini lb. vj. destilla iterum per $\odot$, ac prolice saltem lb. ij. affunde iterum recentis vini lb. vj. ac destilla denuo, ut dictum, idque repetere septies vel pluries ad lb. ij. colligendas.

N. Hic $\curvearrowright$ adeo subtilis ac fugax est, ut guttatim quando ne ∇ quidem attingere possit, quin in aerem evanescat. Tentzel. Gluckrath. in Beguin. 1. 3. c. 2.

Vires. ∇ calidus est & siccus, penetrantissimus, incorruptibilis, resistit putredini, resocillat apoplecticos, comate oppressos, &c. Extrinsecus resolvit tumores, frigidos ac scirrhosos, arcei coagulationem sanguinis in contusionibus, cruentemque resolvit ac discutit.

N. Sunt qui ∇ circulatum ac toties destillatum ut in oleo agnosam abeat consistentiam, Circulatum Paracelsi autumant, sed male. Alii ∇ cum proprio sale, intercedentibus tamē digestionibus aliquoties destillant, ut sal tandem cum ∇ per Alembicum transferatur, vocantque Circulatum Majus. Libav. tr. de Igne Naturæ,

3. Spiritus Vini alcalisatus.

R. Vini generosi Hispanici vel Hungarici, q. v. elice spiritum ac phlegma: separa eadem ab invicem: ex fecibus calcinatis cum phlegmate extrahe $\ominus$ idque per crystallisationem purifica, in spiritu solve $\ominus$ & habes ∇ alcalisatum.

4. Spiritus Vini acnatus Tart. seu spir. Vini Tartarisatus.

R. ∇ lb. ij. Tart. alb. crudi puriss. grossè contusi ζ j. destilla in balneo pleno scobe ligni ferrati, madefacta lenissimo ∇ ut ad quartum ferè pulsum guttula cadat: quando phlegma stillare inceperit, cessa, vel si phlegma quoque prodierit rectifica.

N. 1. Si subtilior adhuc expectatur, denuo ad hujus lb. ij. addatur Tartari ζ j. destilleturque ut ante. Sennert. in Instit. Tentzel. in Execg.

N. 2.

N. 2. Ad cognoscendum utrum spiritus prodeant nec ne, observentur striae, quippe quò spissioribus stris Xbicus reterius fuerit, eo uberior semper spirituum evaporatio & è contra.

N. 3. Oleum, quod lenta hac destillatione peracta, guttis quibusdam innatare videbitur (quamvis vina in hoc valde inter se discrepent) vera vini essentia affirmatur. Tenzel.

5. Almus Ψ Tartarificatus sive Ψ Tartaralcalificatus.

Hic spiritus si super eundem Tartarum per Retortam cum cohobis rectificatur & in fine (phlegmate intermedio abjecto) fortiori igne urgetur, spiritus vini Tartarificatus accipitur. Severt. Instit.

6. Spiritus Vini Tartarificatus seu ∇ philosophica.

xx. Tartarum in precedenti spiritus Tartarificati preparatione post cohobiam relictum (vel & Tartarum remanentem) calcina ad viriditatem (caerulitatem,) dein affunde spiritum illum Vini Tartarificatum, destilla & tandem propelle igne fortiori. Tenzel.

Vel: Ex $\ominus$ Tartari ad caerulitatem calcinato extrahe essentiam digendo cum Ψ , (Ψ habeat aliquid phlegmatis cujus beneficio sal arri-
t) destilla gradatim, ad ignem fortissimum subinde progrediendo.

Vires. Spiritus hic longe præstantissimus est ad Tincturas & Extracta omnium organium in genere elicienda, ad con-

servandas metallorum & vegetabilium, animaliumque facultates.

In *degeneria* arcanum est ad plurimos affectus, imprimis tartareos. & ubi sal fixum ex deficiente conditionis *πνευματώσ* abundat, ut in Scorbuto, Tartareo Hypochondrio, Asthmate, Cachexia Epatis aut reliquorum viscerum obstructionibus, conciliat insuper somnum cum essentia croci propinatus.

N. 1. Spiritus vini hoc modo rite preparatus est Ros Iovis amphibus vegetabilis ad parandum illud Biolychnium Burggravii. Eiusdem beneficio fit & perpetuum mobile & *αἰῶν* criterium. Hartm. in pract. Tenzel. in Exeg. Qui plura de Ψ facultatibus voluerit, consulat Lemnium, Evonymum, Gesnerum, Libavium, Medull. de still.

N. 2. Hic Ψ tartarificatus in spagyrica cochlea Hermet. Cl. circulatus, è mere spiritu evadit Balsamus, è fragrante fragrantior, è crystallino carbuncularis, haud secus ac cor sanguinem Epatis, continente pulsum circulo, in auream vite Balsamicam vividamque spirituum vitalium naturam exaltat.

Vires & Dosis. Hujus essentia gutta 3. vel 4. calidum nativum in Eclampsin evocant. Cum Croci essentia somnum conciliant restorationemque membrorum conantur.

7. Spiritus Vini microcosmicus, s. e. cum sale urinae volatili aequatus.

℞. Spiritus Vini subtilis. ac spir. urinae ad summam puritatem deducti (vide in urina) añ. mixti ponantur in locum frigidissimum: sic coagulabuntur in salem albiſſimum. Digeratur hic per lentum calorem Ψ in Phiola H. Cl. spatio 20. vel 30. $\mathcal{O}$ & convertetur in liquorem, qui si lubet per $\mathcal{M}$ semel ac iterum rectificetur. *Begun. l. 3. c. 2. Harim. in pract. & in Croll. Senn. in instu.*

Vires. Menstruum est $\odot$ potabilis preparationi. inserviens: poteri quoque in vinctu adhiberi ad referandas obstructions viscerum ut & extrinsecus ad dolorem compeſcendum.

8. Spiritus Vini $\odot$ latys.

℞. Spiritus vini opt. & spir. $\odot$ i rectificati añ. ζ iiij. M. & destilla per $\mathcal{X}$ in cinere primo lento igne, dein fortiori ut simul alembicum tranſeant: reitera destillationem vice tertia: postmodum circula per mensem simul, habebisque spiritum odore & sapore sat gratum.

2. Magisterium Vini. Lapis vini vegetabilis.

℞. Vini generosi Hispanic. vel Ungaric. q. v. putrescat 40. $\mathcal{O}$ in fimo equino. Hinc destilla in $\mathcal{M}$, & prodibit spiritus ac tandem oleum: hæc separa invicem, spiritumque dephlegma. Oleum denuo in fimo equino $\mathcal{O}$ 40. putrescat ac destilletur. Ex remanentibus fecibus beneficio phlegmatis extrahatur sal volatilius sine calcinatione. Utrum-

que conjunctim s. a. purifica. Postea imprægnata sal spiritu suo ac digere: hinc adde & oleum. digereque donec coloris tandem rubei pulverem nanciscaris.

Vires. Grana (vel gutte aliquot si majoris liquidus) integram mensuram aquæ, vinosis qualitatibus perfundunt.

10. Menstruum Basili Valentini, Aqua temperata, Temperatum Extractivum.

℞. Spiritus Vini subtilis. q. v. eumque cum spir. $\odot$ digere ac terna destillatione per alembicum, uni. Sic dulcescit acrimoniamque amittit. Vide spir. $\odot$ dulcem.

Vires. Solut $\odot$ non radicaliter, sed tincturam ejus extrahendo. Vide de $\odot$. Basil. in repetit. magni lapidis veterum. Senn. instit.

N. 1. Alii ℞. Ψ optimum eumque cohibant multoties (12.) supra $\odot$ ut essentiam $\odot$ secum evehat. Huic Ψ essentia $\odot$ impregnato affundunt tantundem spir. $\odot$ i rectific. digerunt que.

N. 2. Tentzelius ℞. Ψ rectific. q. s. superfundit Sali Tartari philosophico ad emin. 3. digit. digerit q. in Phiola longiss. colli aliquamdiu l. calore: postmodum destillat.

11. Sal Tart. philosophorum.

℞. Sal ex Cineribus Samentor. Extractum. reverberetur Δ aperto (hor. circiter 3.) donec albescat. Dein solve in ∇ & separa feces filtrando & coagulando. Sic habes Sal Tartariphilosophorum, Tentzel. in Exeges. de $\odot$ potabili.

De Purgantibus primariis.

CCCCXII. Agaricum.

Agaricus s. Agaricum fungus est albicans trunco laricis adnatus. Vid. Brunf. Matth. Dod. Cord. in D. Lob. Cast. Tab. Ger. Cam. Lon. Porta. Bellon. German. Lechenschwamm.

Estque Diosc. Mas, hic reprobatur.

& Plin. Foemina, hac praefertur.

Mas rotundus est, & undique sibi similis (Plinio) crispior amariorque. Foemina rectas intus habet pectinum modo venas & q. divisuras (Plinio). Foemina solutior est, initio dultis, mox in amaritudinem transit.

Eligatur itaque Agaricus albus, levis, valde rarus, velociter friabilis sapore primum dulcis, mox amarus & stypticus. Reprobatur lignosus, longus, durus ac gravis.

N. 1. Pars exterior praestat interiori.

N. 2. Multis in annos durabilis est, sine virium jaetura.

N. 3. Adnascitur eidem Fungus Abietis, Piceae sylv. Teda & Larici, sed solum Larignus intra corpus sumitur.

Vires. Pituitam educit tenuem aquosam, serosam & viscosam totius corporis & imprimis excrementa mesenterii tum capitis ac pulmonum. Urinam ciet ac menses, calf. 1. sicc. 2.

N. 1. Quia ventriculo nauseabundus est, corrigitur stomachicis, e. g. Zinzib. garyophyll. Spica Celtica, &c.

N. 2. Quia tarde operari solet, additur

stimulus ex sale gemma, crystallis ☿ & similib.

Dosis à ʒj. ad ʒij. In infusione à ʒij. ad ʒv.

PRÆPAR.

1. Extractum Agarici.

℞. Agarici, q. v. Extrahere cum ☿, &c. August.

N. Sala adhibet Agaric. Trochiscatum extrahitque cum ☿.

Alii aquam adhibuisse malunt, ac præ aliis aquam Anisi vel Cinamomi in qua Agaricum macerant (hor. 24. exprimunt ac inspissant. Verum enimvero quia Agaricus nonnihil resinosi quoque in se continet, praestat ☿ adhibere.

Dosis à ʒj. ad ʒʒ. vel ʒij.

2. Agaricus Trochiscatus.

℞. Agaric. limat. cum vino in quo maceratum Zinzib. additoque tantillo Tragacanth, vel Gummi Arab. F. Trochisci.

3. Trochisci de Agarico.

℞. Agar. lim. ʒiij. ☿, ʒʒ. Zinzib. ʒiij. cum Oxymell. q. s. F. Trochif. V. Disp.

4. Pilula de Agarico, V. D.

Dosis à ʒʒ. ad ʒʒʒ.

5. Pilula Hiera cum Agarico.

V. Disp.

Dosis à ʒj. ad ʒij.

CCCCXIII. Asarum.

ἄσarov, Dioscorid. Asarum, Brunf.

Ecce 3

Trag.

Trag. Matth. Fuchf. Dod. Cord. in D. & hist. Lon. Cast. Tab. Ger. Cam. C. B. 1. Alarum baccaris seu baccatus, Lob. alus, vulgago. Haselwurg.

Solo gaudet montano opaco Viniâque corylorum. Viret perpetuo, nova folia tamen una cum flosculis vere promit.

OFFICIN. NAT.

Radix colligitur vere: & folia.

Vires. Crassam pituitam, bilemque utramque per vomitum ac nonnunquam per secessum violenter expurgat. Calf. & sicc. 3. diureticum est, ac emmenagogum insigne, Epar, Lienem, vesicamque fellis aperit. Hinc utile in arthritide, hydrope, febribus præcipue tertiana & quartana, in ictero, &c.

Dosis Rad. à ʒʒ. ad ʒj. in substantia, à ʒj. ad ʒij. in infuso.

Folia exhibentur. N. 6. 7. 8. 9. infusa, cocta & expressa.

PRÆPAR.

1. Extratum alcalisatum, quod venit nomine coaguli Afari. R. Rad. ac folia Afari, extrahe cum V ac filtra. Hinc adde sal ex incineratis fecibus elixiviatum, & ad ignem fusione calcinatum, solutione ac inspissatione purificatum, abstraheque Vini spiritum ad consistentiam mellis. Vide Sennert. in Instit. Harniman, in Pratt.

Dosis ʒj. ad ʒij.

2. Diasarum Fernelii. Vid. lib. 2. cap. 5 1.

Dosis à ʒj. ad ʒʒ.

B

CCCCXIV. Bryonia.

Ἄμπελ & λευκή, Dioscor. Bryonia. Trag. Lon. Tab. Cam. alba, Dod. Ger. Vitis alba, Matth. Fuchf. Cord. in D. Lob. Cast. C. B. 1. German Zaunrübe / Schmeerwurg / Stuckwurg / Scheiswurg.

Est baccis rubris & nigris, utraque usualis, præferitur tamen prior.

Crescit in dumetis: Floret Majo.

OFFICIN. NAT.

Radix collecta verno tempore.

Vires. Purgat valide serosos & pituitosos humores. Splenetica. Uterina & Iecoraria est, utpote quorum obstructions aperit. Calfac. & sicc. 2. Hydropticorum aquas per vomitum ac secessum educit, menses ciet, foetum ejicit, suffocationes uteri arceat, asthmata liberat, podagricis convenit (intus & extus.)

Dosis in substantia ad ʒj. in Infuso ad ʒʒ. vel ultra.

PRÆPAR.

1. Fecula Bryonia. Vid. l. 2.

Vires. Uterina est, menses ciet, sed non citra nauseam.

Dosis ad ʒj.

2. Unguentum Agrippæ. V. D.

C

CCCCXV. Carthamus,

Κνίκ & λευκός, Dioscoridis. Κνίκος, Plinius, Arab. Karten. Cnicus, Matth. Dod. Lob. Cast. vulgaris, Clus. hist. fativus. Cord. in D. & hist. Lob. Cnicus urbana & fativa, Theophr. & Plinius. Carthamus,

thamus, Brunf. Trag. Fuchs, Lon. flo-
re croceo. Cam. Cnicus fativus seu
Carthamum officinar, C. B. 1. alius,
Crocus sylvestris, Cnecus, German.
wild Saffran.

N. Floribus est croceis variis albidis,
illorum admistione adulterant Crocum.

Colitur in hortis Italiæ. Galliæ.
Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen.

Vires. Semen pituitam viscosam ac
aquam vomitu ac deiectione purgat: con-
tinet maxime pectori: Calf. & sicc. i. Sto-
macho adversatur, ideoque corrigitur sto-
machicis, anis. galang. Zinzib. &c.

Dosis in substantia à ʒj. ad ʒij ʒ.
(sed raro ita exhibetur ob viscosita-
tem) in infuso à ʒiij ad vj. vel ultra.

PRÆPAR.

1. Extract. Diacartham. f. Cnicophar-
macum. Vide D. A.

Dosis à ʒʒ. ad ʒiij.

2. Syrupus de Carthamo. V. D.

Dosis ab ʒj. ad ʒij.

3. Electuar. Diacartham. Dos. ʒj.

4. Species Diacartham. Dos. ʒj.

CCCCXVI. Cassia.

Cassia, (Casia) fistula, Arab. & Al-
bi. Cassia nigra, Alvario, Dod, Cord.
D. Cast. Fragos. Tab. Ger. Cass. laxa-
tiva, Lon. Cass. solutiva, Bell. Monard.
Garz. Siliqua aut Cassia purgatrix
Arabum, Lob. Cass. Ægyptia s. pur-
gans, Cam. alius. Canna fistula. Siliqua
radica. Cass. solutiva seu Ægyptia,

siliqua, Math. Cass. F. Alexandrina
C. B. 1.

N. Advehi cepit & ex Brasilia, Cassia
purgatrix. cuius ʒj. plus purgat quam ʒij.
Cassia illius Ægyptiacæ.

Cassia Arbor proceræ est, instar
juglandis ferens siliquas seu cannas
longas, rotundas, exterius lignosas,
intus seminibus ac medulla præ-
gnantes.

OFFICIN. NAT.

Siliqua s. Cannæ medullam inclu-
dentes. Hæ eligendæ ponderosæ, re-
centes, plenæ. quæque minime com-
motis intus seminibus resonent,
splendentes, foris etiam ac in pulpa
pingues.

Vires medullæ: Alvum lenit, cte-
menterque sine torminibus feces educit,
caliditate ac frigiditate temperata (Fer-
nel, cal. j.) cetera humidior, unde nec hu-
mido ventriculo nec hypochondriacis ac
flatulentis nisi stomachicis & carminati-
vis. (E. g. Cinam. Mastich. sem. anis.)
correcta convenit. Potio ejus grata est
pleuriticis.

PRÆPAR.

1. Cassia flos s. pulpa Cassia. Cassia ex-
tracta. Fit trajectione medullæ exem-
ptæ per cribrum.

N. Vapor aquæ cribro subditur, ut me-
dulla in cribro agitata eo facilius transi-
eat: debet autem fieri extractio actutum
quando usus postulaverit, acesse quippe
pulpa cum tempore.

Dosis. Infantibus ad ʒjʒ. adultis ad
ʒjʒ. in clysteribus ad ʒij.

2. Cass.

2. *Cassia extracta seu Cassia extracta communis sive pro clysterio.* Fit pulpam cum decocto herbar. mollientium & melle ad consistentiam Electuarii coquendo. Vide Disp.

3. *Elect. Diacassia cum Manna.* Electuarium est & paratum ex pulp. Cassia. p. vj. Tamarind. j. Mannæ ij. Sacchar. Cand. j. Penid. j. Sacchar. Violar. iij. quæ suscipiuntur decocto prunor. & syrupo violar. V.D.

Dosis ab ʒj. ad ʒij.

4. *Cassia Extracta sine foliis sena.* Electuarium est ex pulpa Cass. lb. ij. Tamar. ʒj. sacchar. lb. ij. susceptis decocto express. polypod. sem. cartha. herbar. pectoral. Vid: Disp.

5. *Cassia Extracta cum foliis sena.* Fit ex prioris Electuarii p. xij. pulv. sen. p. j. Vide Disp.

6. *Extractum Cassia.* Vide Quercer. in Diæt. & Ph. Rest.

Dosis ad ʒjß.

CCCCXVII. Cataputia minor.

Aethiops, Dioscor. Lathyris, Brunf. Math. Fuchf. Dod. Cord. in D. Lob. Lon. Cam. Cast. Ger. Tab. Lathyris s. Cataputia minor. 2. Trag. Cataputia minor, Lob. Tab. Lathyris minor. C.B. 1. Granum regium minus, Mesues. Germ. Springkörner.

Ratione ætatis, latiora vel angustiora folia habet. hinc apud Tab. Lathyris duplex. latifolia scil. & angustifolia, quæ promiscue usuales.

N. Recensetur inter genera Tithymalorum, utpote tota candido & lacteo succo turgens.

Colitur in hortis: Floret Julio, Fert semina Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen (s. grana) rarissime Folia.

Vires. Purgat cum violentia per vomitum ac secessum, humores inprimis ferrosos & biliosos, hinc phlegmaticos, calf. & sicc. 3. Dosis à baccis vj. ad xij. Folia No. iij. vel v. sed est rari usus. Extrinsecus vesicatorium exhibet & psilobrium, præcipue succus ejus lacteus.

CCCCXVIII. Colocynthis.

Colocynthis C. B. est

{	rotunda	}	major.
	oblonga.		min. hac usualis
	pyriformis.	}	
	uomiformis.		

Dicitur *Κολοκυνθίς, Dioscor. Colocynthis fructu rotundo minor, C.B. 2. Fermina, Tab. Coloc. fungosa & levis, Cord. hist. alius cucurbita sylvestris, fructu rotundo minor, vulgo Colocynthis Sicyonia. Arab. Chandel, Handel & Handhal. Videatur & Colocynthis, Math. Cord. in Dios. Lon. Lob. Dod. Cast. Cam. Ger. Vera, Trag. prima s. mas, Tab. Germ. Coloquintib.*

OFFICIN. NAT.

Fructus seu poma ac præcipue medulla ejus arida, affertur autem ex Ægypto.

Vires. Pituitam crassam ac glutinosam ex profundioribus & remotioribus partibus expurgat; ut ex cerebro, nervis juncti-

uncturis, pulmonibus, unde cum commo-
do exhibetur Vertiginosis, Heremicran-
iis, Epilepticis, Apoplecticis, Scabie, Lue-
que Venerea afflictis. Calida est & sicca, 3.
verum ob vehementiam ac amarorem,
& quia ventriculo ac intestinis noxia est,
rarissime in substantia & non nisi robu-
stis, imo decenter correcta exhibetur. Cor-
rigentia illa sunt cuminum, tragacantha,
mastiche, bdellium & similia cardiaca,
hepatica, stomachica.

Dosis in substantia à gr. vij. ad ℥j. in
lysteribus in petia ad ʒb.

PRÆPAR.

1. Trochisci albandal. V. Disp.
2. Infusum Trochisc. alband. ℥. vi.
aureus Rulandi (nonnullis.)
- ℞. Trochisc. Alband. ʒi. ℥ Mal-
rat. ʒx. vel ʒxij. Digere aliquandiu
filtra & serua ad usum.

Vires. Purgat per alvum absque pe-
nulo omnes humores viscosos, bilem u-
tramque ac serum, si tertio quoque die
mane propinetur.

Dosis à ʒij. ad ʒj. vel ʒjβ. vel si pla-
uerit inspissare ad consistentiam extra-
cti detur à ʒi. ad ʒj.

3. Extract. Colocynth.

℞. Colocynth. pulpe (rejeatis fe-
minibus) pulverisatæ, extrahe dige-
rendo, vase clauso cum ℥, aliquot
septimanis (3) quo temporis spacio
totam acrimoniam amittet,) filtra
& si dulcius desideras, iterum dige-
re, & dulcescet, Medicamentum e-
radens optimum, ad pituitam & ali-
os humores crassos à remotioribus

partibus attrahendos, idque sine no-
xa. Corrigitur oleo Mastich. Nucist.
Cinam. VVeckerus ex Querc.

N. Salu. ℞. pulpe coloc. sine se-
mine q. pl. eamque subinde irroran-
do ∇ plantag. incidit, dein extrahit
cum ∇ plantag part. ij. ℥ p. i. fil-
trat, defecat & inspissat ad consi-
stentiam mellis.

Menstruum ex ∇ plantag. & ∇
commiscet, ne quid ex parte refino-
sa ac viscosa quibus Colocynthidem
constare ait intactum maneat.

Dosis à gr. iij. ad x. cum corrigenti-
bus.

N. Præstat Extractum hoc cum aliis
purgantibus miscere, ut illis stimulo sit,
quam solum idem exhibere.

CCCCXIX. Ebulus.

De Ebulo actum est supra. class. i.
Hic loci ergo solum Ebuli partes
purgationi inservientes, perstringi-
mus. Hæ sunt Cortex & Acini s. semi-
nula baccarum.

Vires. Ebuli cortices & seminula vim
habent educendi ∇m, conferunt igitur
in Hydrope, Arthruide cæterisque mor-
bis à sero natis.

Semen Ebuli solutorium acquiri-
tur hoc modo:

℞. Baccar. Ebuli quantitatem ma-
gnam, exprime succum, (quem in
Extractum redigere poteris ad nor-
mam datam l. 2.) acinulosque resti-
tantes à filiquis separa, aliquoties
lavando, semperque quod superna-
tat rejiciendo, donec solos acinulos

Fffff

eos-

eosque puros nactus fueris. Hos sicca ac serua pro usu.

N. *Dosis* à ʒj. ad ʒij. vel fiat emulsiō in dosi majori. *Sala.*

N. *Ex hoc semine exprimitur* ☉, quod ventri inunctum alvum laxare dicitur.

CCCCXX. *Elleborus niger.*

Utimur non omnibus Ellebori nigri speciebus, sed (monente *Matthio.*) Helleboro nigro, flore roseo, C. B. 4. cui tamen (teste C. *Bauhino* in *Theatro.*) alii substituunt Helleborum nigram hortensem flore viridi. Alii ejus loco cum successu utuntur Elleboro nigro tenuifolio, Buphthalmi flore, teste *Bauhino* in *Matth.* Germ. *Schwarz Ditschpurz.*

Prior insignitur Elleborum nigrum, *Matth.* (cui & Helleb purpureo flore,) *Cast. Cam.* Helleborus niger, *Lob. 2. Dod.* verus, *Ger.* Veratrum nigrum, *Dod.* Legitimum, *Clus. hist.* Styriacum, *Tab. C. B. 4.*

Posterior nominatur Helleborus niger, *Brinsf.* alter, *Matth. 3. Dod.* nostras, *Cord. hist.* Helleb. niger adulterinus domesticus, *Trag.* hortensis, *Fuchs.* Helleborastrum, *Lob. Ger.* Veratrum nigrum, *Cord. in D. Clus. pan. & hist. Tab. C. B. 2.*

Tertius dicitur Elleborus niger verus, *Trag. Lon.* Pseudo Elleborum, *Matth. Buphthalmum. Dod. Clus. Cam.* Helleborine tenuifolia, *Cord. hist.* Elleborastrum nigrum, *Cam.* Helleb. niger ferulaceus *Theoph. Lob., Elleb.*

alterum, *Cast.* Hellebor. Hippocratis, *Tab. C. B. 9.*

Prior creseit copiose in Austria. Floret Januar.

OFFICIN. NAT.

Radix ac præcipue Cortex.

N. *Colligendi tempus* referunt ☾ in felici aspectu cum ♃ aut ♀ existente sub ortum ☉ ☾ crescente ac peragrante signum Capricorni, Leonis aut Sagittarii, *Heurnius.*

Vires. Purgat potenter humores melancholicos, uile per consequens medicamentum est, omnibus affectibus inde Originem trahentibus, quales, *Mania, Insania, Hypochondriaca passio, Elephantiasis, Herpes, Cancer, Quartana, Vertigo, Epilepsia, Apoplexia, Scabies.* Sed caute & non nisi robustis ob violentiam quam exercere aptus natus est, cum exhibere conducit. In decocto tamen minus periculi. *Corrigitur mastiche, cinam. ans. fanicul. & sim.*

Dosis à ʒj. ad ʒij. in infusione dant nonnulli à ʒj. ad ʒʒ.

PRÆPAR.

I. *Præparatio Ellebori officinarum.*
Maceretur (rejecta medulla lignea) per ☽ 3. in Vino citonior (alii in Malvatico) postea exiccetur. *August.*

Quercerano sufficit 24. hor. in ☼ ros. macerasse. *Ph Rest. c. 26.*

N. Alii radicem ita præparatam ulterius pomo cidonio insigunt, idque passa panis obvolutum in clibano coquunt, postmodum radicem exempliam exiccant.

2. *Preparatio Recentiorum.*

℞. Rad. Elleb. nigr. pulverif. q. v. irrorata phlegmate Φ -i & ad lenem calorem continuo lignea spatula agita, iterumque irrorata & agita, donec foetor omnis exhalarit, radicesque gratum odorem & colorem nigricantem acquisiverint.

Dosis ℞ ad ℥j. cum corrigentibus. *Hartmann. in Croll. Sennert. Instit. Tentzel.*

N. *Alii irrigant aliquoties (3.) succo rosar. & in umbra exsiccati sinuat, dantque ad gran. x. vel xij. imò ad ℥j.*

3. *Extractum Ellebori nigri.*

℞. Cortic. rad. & fibrar. q. v. & que in Vino albo generoso leni calore hor. 3. in fine Δ m augendo ut bulliant. Dein exprime, & coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis à gr. x. ad xv. vel xx. cum ol. mastich. & sim.

N. *Alii loco vini solâ aquâ pluviâli utuntur, ut August. Alii aqua anisi, de qua oleum separatum, ut Heurnius in Meth. pract. vide & Wecker. vel Aq. major. aut Meliss. cum ol. $\frac{1}{2}$ per d. Hartman. in pract. Alii $\forall$ ut Beg. l. 2. c. 9.*

4. *Extractum Ellebori nigri Quercetani.*

℞. Rad & fibrar. (cum $\dagger$ rosar. præparat) q. v. extrahe digerendo cum succ. Limonior. part. 1. & succ. pomor. redolent. part. ij. (succ. prius sint bene depurati & clarificati.) exprime. Fecibus affunde novum succ. Rosar. pallidar. clarificatum, ac de-

nuo digerendo, extrahe colando & exprimendo. Utamque Tincturam conjunctam digere in NB & defeca. Defecatam Tincturam l. ∇ coagula ad formam extracti.

Dosis ad ℥j. cum stimulo aliquo vim ellebori vomitoriam obtundente e.g. Extract. diagrid. & sim. *Querc. in Pharm. rest. c. 26.*

5. *Aliud Quercet.*

℞. Extr. elleb. nigr. (cum ∇ Anisi factum) affunde $\forall$ digerendo, extrahe, filtra, coagula. *VVecker. ex Quercet.*

N. *Si viridem habueris Elleborum, extractum quoque parare poteris cum ∇ ejus ∇ ata, ad modum in Esula extracto delineatum.*

6. *Extractum Ellebori nigri.*

Sal.

℞. Cort. ellebori nigri, ℞ ss. ∇ borrag. ℞ iij. $\forall$ ζ iij. digerendo extrahe vase cl. decanta, ex fecib. combustis extrahe Sal, idque Tincturæ admisce, digere per ζ 1. ac coagula.

Dosis ad ℥ss. & ℥j.

7. *Syrupus Elleboratus: In hoc continentur*

Cort. Elleb.	3.	} partes.
Rhabarb.	8.	
Fol. Senæ.	16.	
Polypod.	16.	

8. *Oxymel Elleboratum: In quo*

Helleb. alb.	3.	} partes.
Helleb. nig.	3.	
Esulæ	2.	
Agaric.	2.	
Turbit.	8.	

CCCCXXI. *Elleborus albus.*

Helleborus albus flore subviridis

Fffff 2 C.B.1.

C.B.1. Elleborus alb. Brunfels. Trag. Fuchs. Cord. hist. Lon. Cam. Clus. hist. Hel-leborum album, Matth. Lob. Cast. Ve-ratrum album, Cord. in Diosc. mas & foemina, Tab. Germ. weis Nieswurk.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Ob violentiam purgationis, quam per superiora & inferiora exercet usum purgandi internum soli fere Ellebo-ro nigro linquit. Ingitur tamen cen-basis vomitorium Conradinum. Exirinfecus sternutationes movet, scabies, impetigines & serpigines mundificat & sanat, Lethargicos excitat, (naribus indita) menses proruat (subdita.)

CCCCXXII. Epithymum.

Ἐπιθύμιον. Dioscor. Epithymum, Matth. Lob. Cast. Tab. Cassutha minor, Dod. C.B.1. Germ. Zymseid.

OFFICIN. NAT.

Integra Planta.

Vires. Purgat blande melancholicos & serosos humores, calf. & sic. 3. Usus pracip. in scabie, ulcerib. affectib. melan-cholicis, in hypochondriorum & lienis passionib. & obstructionib.

PRÆPAR.

Syrupus de Epithymo. V.D.

CCCCXXIII. Esula.

Esula herba est Linarię confor-mis, nisi quod hæc lacteo succo ca-reat, quo illa gravida est, juxta ver-sum.

Esula lactescit, sine lacte Linaria crescit.

Diversa sunt ejus genera. iisdem

qualitatibus prædita. Ex his eligere monent pincam, i. e. quę foliis pini-um æmulatur.

Dicitur Esula vulgaris major, 5. Trag. Esula minor Officinar. Lob. Esu-la minor, Dod. Tithymalus cupressi-nus, 2. Tab. Tithymalus foliis pini for-te Dioscoridis Pityusa, C.B.1. Germ. Wolffsmilch.

OFFICIN. NAT.

Cortex præcipue radice, hinc & fo-lia, quibus addi potest & succus, sed rarissimi usus est.

Vires. Pituitam validissime præcipue per inferiora purgat, unde & Rusticorum Rhabarbarum Esula audit. Est autem acris ignea & erodens, adeo ut impudentium mendicorum fraudi inserviat, qui ejus succo cutem sibi met exulcerant scab-ritiei specie.

Corrigitur ejus feritas Bdellio, Tragacantho, mucilagine Psyllii. Quinimo mitescit præparatione, i. e. triduana in acerrimo ros. infusio-ne ac exiccatione. Vide August.

N. Quercetanus contentus est infu-sione 24. hor. in Pharm. Restit. Alii sin-gulis diebus novum acetum affundunt. Nonnulli perficiunt eandem maceratio-nem in decocto myrobalanor. cum modi-co cinamomi vel spica.

PRÆPAR.

I. Extractum Esule minoris Sale.

℞. Cortic. radice (in principio veris quando prodire incipit col-lect.) q. v. coque cum Vino albo ge-neroso in diplomate: Exprime ac in-spissa:

spissa: Inspissatum liquorem solve re coagula ad consistentiam Extracti, in ∇ plantaginis, macerataque in MB 3. vel 4 decanta, filtra, vel si opus clarifica cum albumine ovi, & coagula.

Dosis à gr. xij. ad xx. vel plura.

2. *Aliud Extractum Esulae, quod Rulandinum existimatur.*

$\mathcal{R}$. Rad. Esul. min. ut in officinis veneunt, q. v. coque lento Δ cum ∇ simpl. semper despumando, dum spumat, ∇ inde cola & serva, aliamque superfunde & coque collectam ∇ leniter coagula ad spissitudinem mellis, postea affunde ∇ ad eminent. digit. j. & vase clauso in loco calido, aliquandiu asserva. Tandem abstrahe leniter ∇ . Et relinquetur Extractum.

Vires. Feliciter ∇ intercutem pellit, &c.

Dosis à ʒj. ad ʒj. Hartm. in Croll, Senert. in instit. Tenzel.

Weckerus describit & Extract. Esulae ex foliis siccis cum ∇ factum, idque per vomitum ac alvum expurgans.

3. *Extractum Esulae Quercetani.*

Exprime succum ex radice & foliis, fecibus remanentibus affunde Serum lactis (vel ∇ lactis Satam) ligere & aliquot, dein exprime. Expressiones utrasque confusas digere in MB ut defecentur, nec quicquam amplius crassamenti deponant. Liqorem defecatum lento MB calo-

re coagula ad consistentiam Extracti.

Dosis ad ʒʒ. in forma pilular. vel in liquore dissoluta.

4. *Alter ejusdem Quercetani.*

$\mathcal{R}$ Esulae viridis contul. q. v. destilla in VB (n. ¹ tamen comburatur) fecibus affunde destillatam illam ∇ m. digere, ut extrahatur Tinctura. Tincturam decantatam separa ab aqua sua in MB abstractam aquam reafunde fecibus prioribus ex quibus parasti extractum idque toties repetendo, donec non amplius tingatur: Ultimò exprime, expressionem prioribus Extractis adde.

N. 1. Si ex fecibus utriusque preparationis (præcedentis atque hujus) combustis Sal cum sua propria aqua extraxeris, idque Extracto proprio addideris ejus purgandi vim & efficaciam validiorem reddes.

N. 2. Adhunc modum Extracta preparabis ex Thymelaea, Mezereo & reliquis omnibus Tithymali speciebus, & ex ipso quoque Elleboro nigro, si in loco eo habitaveris ubi recens colligi potest.

CCCCXXIV. *Frangula.*

Alnus nigra, baccifera, C. B. 1. frangula, Maith. Dod. Alnus nigra, Lob. Cam. Alnus baccifera, T. b. Arbor foetida, Lon. Trag. Avornus Crescenio, Germ. Gaulbaum

OFFICIN. NAT.

Cortex interior.

Vires. Purgat humores noxios omnes, tam per vomitum quam per feces, id-

ffff 3 que

que sat violenter. Eapropter corrigi solet
Cinam. Zinzibere sem. anis. fœnic. & si-
mil. Extrinsecus coquitur cum butyro, ad
scabiem & similes morbos.

Dosis ad ʒij.

N. Rusticis familiare exhibet pur-
gans.

CCCCXXV. Gratiola.

Gratiola, Matth. Dob. Lob. Cast. Cam.
Tab. Ger. Limesium s. centauroi-
des, Cord. hist. Gratiola centauroi-
des, C. B. alius Gratia Dei. Germ. wild
Aurin.

N. Veteribus ignota videtur, quam-
vis aliqui papaver spumeum Dioscor. alii
Eupatorium Mesus. alii Been album esse
velint. Centaurida alii faciunt nec male,
cum Centaurii minoris species esse vi-
deatur, & inter spurias Centaurii mino-
ris appellationes quoque Helleborine ex-
ret, quæ ob vires cum Gratiola eadem esse
videtur.

Crescit in Campestribus & pratis.

CCCCXXVI. Hermodactylus.

Hermoda- ctylus est vel	{	Iris tuberosa. Hermodactylus verus, Matth. & Tab.
		Colchicum } perniciosum. Inusitatum.
		Satyrium } non venenatum, Hoc usuale & hujus loci.
		Cyclamen } Hæc Officinis ignota sunt.

Dicitur Colchicum radice ficca-
ta alba, C. B. 2. Colchicum album,
Cord. hist. Hermodactylus legitimus,
Dod. Hermodactyli non venenati
Offic. Lob. Hermodact. Off. Cam. Lon.
H. d. albus. Serapioni. H. dact. Orien-
talis, Cefalpino.

OFFICIN. NAT.

Folia.

Vires. Efficax remedium est in hu-
moribus aquosis, lentis, biliosisque specifi-
cè evacuandis, quos vel ex remotissimis
partibus trahit, atque tum per secessum,
tum per vomitum expurgat. Hinc ma-
gnus ejus usus esse poterit in Hydrops,
lithero flavo, &c. Et quia amaritudine in-
super dotata est insigu, fugat lumbricos
eorumque saburram expurgat.

Corrigitur Cinamom. sem. anis.
Glyzyrrh. & c.

Dosis foliorum pulverifatorum,
ʒj. vel in infuso ad ʒij.

N. Matth. exhibet folior. No. x.

PRÆPAR.

Extractum seu succus inspissatus
Gratiolæ.

℞. Fol. Gratiolæ, (Majo vel Au-
tum collect.) exprime succ. clarifica
& inspissa.

Dosis à ʒj. ad ʒʒ.

N. Matthiolus & Tabernomontanus
Hermodactylum in Officinis usitatum esse
volunt, radicem Iridis illius tuberosa, à
quibus dissentiunt Dod. Lob. & alii.

OFFICIN. NAT.

Radix, quæ ad nos ex Syria affertur,
Reperitur Hermodactyli Radix
alba.

alba, ruffa & nigra, sed eligenda quæ foris & intus verè alba gravis compacta, quæ leni contusione in pulverem farinæ triticæ similem facile redigitur, sapore suaviae dulci.

Vires. *Pituitam crassam, lentam, aliosque humores viscidos peculiariter à juncturis efficaciter trahit, ob id articulorum affectibus, chinagra, podagra, &c. conducit.*

Dosis à ℥i℥. ad ʒi℥. in infusione à ʒij ad ʒ℥.

PREPAR.

Pilule de Hermodaelylo. Vide apud Augustanos.

Dosis à ʒj. ad ʒiiij.

I.

CCCCXXVII. *Jalapa.*

Jalapa radix est, exterius nigricans interius ruffescens, radici Mechoacæ similis.

N. *Incongnita fuit majoribus & non nisi paucos ante annos ex India ad nos transportari cepit.*

Dicitur Gialappa, Chelopa, Celopa, Jalapium, vel Gelapo. (à Massiliensibus,) aliis Mechoacanna nigra, quod Mechoacannæ assimilatur, C. B. Bryonia; Mechoacanna nigricans, No. 7.

Vires. *Expurgat valide humores nocuos omnes, imprimis autem serosos idque cura molestiam.*

Dosis à ʒ℥. ad ʒ℥. in infusione à ʒi℥. ad ʒij.

PREPAR.

I. *Extractum Jalapæ.*

Extrahe cum V. s. a. decanta & abstrahe ad consistentiam.

Dosis à ʒ℥. ad ʒj.

2. *Magisterium.*

Extrahe cum V optimo, hinc affunde aquam & præcipitatur.

Dosis ad gran. xvij.

CCCCXXVIII. *Mechoacanna.*

Mechoacan, *Mon. Dod. Lon. Frag. 1. & 2. Tab. Ger.* Mechoaca peruviana, *Lob. Ger.* Rhabarbarum indicum, *Cast.* Bryonia; Mechoacanna alba, *C. B. 6.* alus Rhabarb. album; *weiß Rhabarb.*

OFFICIN. NAT.

Radix ex Provincia novæ Hispaniæ Mechoacan nomine ad nos allata.

Duplex habetur ratione loci: Prima ex Mechoaca Insula affertur, altera vero ex continente circa Nicaragua nata, quæ priore longe præstantior est. Eligatur recens intus albicans, extus cortice cinereo vestita minus cariosa.

Vires. *Pituitosos aquosos serososque humores ex toto corpore ac imprimis ex capite, ac nervoso genere, pectoreque blande ac sine molestia educit. Utilissimum itaque Remedium est in Catarrhis, ac inde ortis affectibus, in Hydrope, in omnibus arthritidis speciebus Lue Venerea, & similibus. Quia tamen calida & sicca est, & in calidis constitutionibus ejus usus ne sit continuus.*

Dosis Infantibus ʒj. præter propter Adultis à ʒj. ad ʒij. in infusione ad ʒ℥.

N. *Conducit maxime infantibus in crudi-*

cruditate ventriculi ac pectoris viscosa
mucilage expurganda.

P R A E P A R.

1. Extractum Mechoacanna.

Extractum ut alia extracta parari
potest cum Ψ . vel secundum Quer-
cetan. (in Pharm. rest. c. 26.) cum ∇
aliqua Epatica, e. g. Endivię, succo
Limoniorum vel Citriorum acidula
reddita. Alii parant cum $\ddagger$. Hartman.
in pract. verum minus recte. quippe
vis purgatrix hac ratione obtundi-
tur.

Dosis ad $\mathfrak{zj}$.

N. Nihil lucri in hoc Extracto pra-
pulvere habes, praterquam quod dissolvi
in liquoribus possit.

2. Extractum Mechoacanna com-
positum.

$\mathfrak{R}$ Rad. Mechoac. el. non cariosa.
 $\mathfrak{z}iij$.

Turpeth. gumos & alb. $\mathfrak{zj}$.

Zinziberis albi. $\mathfrak{z}ij$.

Polypod. querni. $\mathfrak{z}ss$.

Incisis grosso modo, extrahe dige-
rendo cum Ψ opt. & ∇ Beton. (quae
ab Aloe est abstracta, si adsit) an $\mathfrak{ss}$.
exprime fortissime, fecibus relictis
aliam affunde ∇ m Betonicę macera
iterum ac exprime, expressis liquo-
ribus adde.

Manne puriss. $\mathfrak{z}ij$.

Scammon. mund. $\mathfrak{zj}$.

Agitando misceantur, adde

$\mathfrak{R}$ O -i, g. v.

O Cinam. g. iij.

Redige ad consistentiam extracti.

Vires. Panchymagogen est, omnes hu-
mores noxios simul educens, praecipue au-
tem serofos.

Dosis $\mathfrak{zj}$. plus minus. Hartm. in Croll.

CCCCXXIX. Mezereum Lau-
reola s. Daphnoides.

Frutex est Mezereum Officina-
rum, cujus baccę Officin. Cocci gni-
dii, s. grana cnidia vocantur.

Dicitur Chamelęa s. Mezereon,
Trag. Germanicum, Lob. Chamelęa
Germanica. Dod. Daphnoides. Fuchf.
Cam. (Epit.) flore purpureo. Tab. Lau-
reola major, Cast. Thimelęa, Cord. in
D. Daphnis alterum, Lon. Laureola
folio deciduo flore purpureo Offi-
cin. Laureola foemina, C.B. 2. Germ.
Kellershals.

N. Sunt qui Chamadaphnen Dioscori-
dis faciunt. At alii Dioscoridi ignotam
fuisse volunt.

OFFICIN. NAT.

Cortex, Folia & Grana.

Vires. Mezerei vis est ignea, acerrima,
exulcerans, mordens, febres accen-
dens, cordis principumque partium vires
exolvens, validissime bilem, biliosasque
serofitates purgans. Corrigitur macerando
hor. 24. in aceto (ut elleborus ac Esu-
la) succo mali punici aut Lydonii, portula-
cę, mucilage sem. psyllis.

N. Alii corrigitur infundendo in Vino,
& iterum exiccando. Alii triduanam
macerationem in $\ddagger$ requirunt, singulis
diebus novum $\ddagger$ affundendo & tandem
 ∇ bene elucendo.

Dosis,

Dosis, Fol. ac Cortic. Mezerei optime preparatorum & correctorum (sine correctione exulare debent) est gr. viij. ad xv. Grana à gr. vj. ad xv.

N. 1. *Rejiciantur fibre dum teritur.*
 N. 2. *Ob malignitatem rarissime in usum venit.*

PRÆPAR.

Pilula de Mezereo. Vide sis apud Augustan.

N. Est & Mezereum Chamelæa Tricoccos, C. B. 1. Chamelæa foliis fragnis & tenuibus, Mesueo. Cham. stit. vel alba, Serapioni. Chamelæa, Matth. Dod. Cord. in D. Bellon. Lon. Clus. Tricoccos, Lob. Cast. Mezereon Arabum, Lob. Tricoccos, Tab. Chamelæa vera, Cam. Germ. Seidelbast. Verum officinis nostratibus non adeo vulgare, quamvis sint qui pro Mezereo officinarum habeant.

CCCCXXX. Myrobalani.

Myrobalani fructus sunt ex numero prunorum exoticorum, veteribus Græcis incogniti, ab Arabibus primum inventi.

Suntque Myrobalani	} omnes sunt usuales.	{ Chebuli }
		{ Citrini }
		{ Bellyrici }
		{ Indi }
		{ Emblici }

Myr. *Chebuli* dicuntur Quebolia & Quebuli, Arab. Mirobal. Cepula, Mes. Clus. Chepula, Actuario, Matth. Garz. Lob. Chebuli, Cord. hist. Lon. Cast. chebula, Tab. Ger. Myrobal, maximi oblongi, angulosi, C. B. 1.

Citrini dicuntur Azafar, Arab. Myrob. lutei. Actuar. flavæ, Garz. Lob. flavæ, Matth. & lutea, Clus. in Cord. Myrob. citrea mas. citrini, Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Ger. flavæ citrinæ luteæ, Tab. Myrobal. citrin. Bellon. Myrob. teretes citrini, C. B. 2.

Bellyrici: Belleregi, Bellilegi, Belllegu, Arab. Myrob. bellyricæ, Matth. Cord. hist. Clus. in Cord. Garz. Lob. Tab. Ger. Bellirici, Lon. Cast. Myrob. rotundæ bellyricæ, C. B. 3.

Indi: Asuar. Arab. Myrob. nigra, Actuar. Mes. nigri, Lob. M. Inda & Damalonia & nigra, Clus. in corol. Indi, cæ, Lob. Tab. Ger. s. nigra, Garz. Indi, Cord. hist. Cast. Myrob. nigra octangulares, C. B. 4.

Emblici: Embelgi, Emblegi, Ambelgi, Arab. Myrob. de Seni, Serapioni. Senitica, Avicenna, Myr. Empelica, Matth. Empelitica s. Emblica, Clus. in cor. Emblici, Cord. hist. Lob. Lon. Cast. Emblicæ, Lob. Tab. Ger. C. B. 5.

Eligendi sunt carnosiores, crassiores, ponderosiores.

Vires. Myrobalani citrini seu flavi bili flavæ educenda apti nati sunt. Indi s. nigra, bili atra, chebuli, pituita ac posseabili, Emblici ac Bellyrici, iidem pituita.

Dosis à ʒvj. ad ʒjss.

OFFICIN. NAT.

1. *Pilula de 5. generibus Myrobal.*

2. *Extractum Myrobalan.*

3. *Genus Myrob. quodcumque volueris exemptis nucleis, tere partem*

Gggg

tem

rem carnosam subtilis. Macera dies aliquot cum ∇ dein exprime & inspilla. *Sala.*

N. Alii adhibent succum pomorum redolentium, indeque conficiunt Extractum Myrobalanorum pomatum.

CCCCXXXI. *Polypodium*,
 { vulgare. *H. usuale.*
Polypodium { minus. *Dod. 2. Matth.*
 { I. Tab. & c.

Dicitur $\pi\lambda\upsilon\pi\delta\iota\omicron\nu$, *Diosc.* *Polypodium*, *Brunf. Trag. Matth. Fuchf. Cord. hist. Lon. Lob. Cast. Cam. Tab. Ger. majus, Dod. C. B. 1. Germ. Engelsüss.*

Reperitur in Fago, Corylo, in antiquis & cædis saltibus, in rudibus saxosis, præfertur tamen omnibus quod in Quercu nascitur.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Educit bilem adustam & pituitam lentam. Hinc utilissimum in obstructionibus Mesenterii, Epatis ac Lienis, & inde natis passionibus hypochondriacis, scorbuticis. Raro autem solum datur, sed aliis purgantibus fere admisceitur.

CCCCXXXII. *Psyllium*.

{ *Dioscorid. s. Indicum crenatis foliis.*
 { *ψύλλιον* { supinum, 2. *Matth.*
Psyllium { *Cast. Tab. & c.*
 { *C. B.* { *Majus* { erectum, hoc usuale solum.
 { *Minus.*

Dicitur *Psyllium*, *Trag. Matth. Euchf. Cord. in D. & hist. Dod. Lob. Cast.*

Ger. 1. Tab. Germ. Psyllienkraut.

Crescit sponte in Italia locisque nonnullis Germaniæ, solo gaudens aspero, nobis non nisi in hortis colitur. Floret Julio & Augusto.

OFFICIN. NAT.

Semen collectum Octobri.

Vires. Evacuat bilem flavam, mucilag. neque sua acrimoniam humorum obtundere aptum est. Hinc convenit maxime in Dysenteria & Corrosione intestinorum.

Dosis à ʒiij. ad ʒvj. scil. ex his ∇ convenienti extrahitur mucilago propinanda sed raro.

N. Semen psyllii hoc peculiare præceteris purgantibus habet, quod qualitate refrigerandi sit prædita, secus ac Mesue statuit. Verum enimvero nec tamen extra reprehensionem positum est, quam incurrit ratione virulentia sua.

PRÆPAR.

Electuarium de Psyllio.

Dosis ad ʒj.

R.

CCCCXXXIII. *Rhabarbarum*.

$\rho\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \rho\eta\omicron\nu$, *Dioscor. Arab. Raved & Rhabarbarum*, Romanis *Raponticum Rhabarbarum*, Officin. *C. B. 1. Rhabarbarum*, *Garz. Acast. Fragos. Lob. 3. Tab. 2. Ger. Rhab. Americanum*, *Monard. Rhabarbarum s. Indicum*, *Cord. Rheum s. Rha, Dod.*

Nullibi nisi in China provenit, unde in Turciam, hinc Venetias defertur.

fertur. & quidem vel navibus, quod citius corrumpitur, vel itinere terrestri quod durabilius.

OFFICIN. NAT.

Radix.

Vires. Purgat benigne bilem flavam vitamque viscosam ac tartaream in ventriculo, primaque regione stabulantem. Epatis specificè confert, adeo ut cor spatis dicatur, curat Ictericum, & quia vim quoque astringentiam obtinet in omnibus morbis dissolutis, Dysenteria, Diarria ea præ aliis commendatur.

Corrigitur $\frac{1}{2}$. Cinam. Schænanthos, Santal. citrin.

N. Partem purgantem & astringentem obtinere creditur, quarum prior facilior eximitur, posterior difficilior. Hinc pro diversa intentione, diversimodè quoque tractatur. Nonnulli levi tostione vim purgantem minus & astringentem augeri se imaginantur, quod alii improbant, nec immerito, etenim cum vis purgans fortior sit quam ut levi tostione in auram evanescat, tostio illa vix satisfacet. Prælat itaque si astringentiam vim auctam volumus, rejecta prima decoctione, denuo decoquere, ac fortissima expressione exprimere.

N. 2. Radix Rhabarbari Monachorum, (alias Lapatibi domestici hortensis vocatur,) eandem purgandi facultatè cum vero Rhabarbaro habere creditur, modo in duplo usurpetur. Hinc sunt qui pro Rhabarbaro illud habent, sed male. Rhabarbarum quippe verum & à Rhabarbaro Monachorum, & à vero Rhabarbaro diversum,

nonnunquã ad nos transportatur. Weck.

Dosis Rhabarbari veri ad $\mathfrak{z}$ ij. in infuso ad $\mathfrak{z}$ ß.

N. 3. Rhabarbarum ex omnibus cataractici est usitatissimum, sine ullo periculi metu omni ætate atque ideo etiam pueris & pregnantibus conveniens.

PRÆPAR.

1. Rhabarbarum conditum.

Cujus dosi paulò major est cruda.

2. Syrupus de Cichorio cum Rhabarbaro, (in quo solum Rhabarbarum.) V. D.

3. Syrupus de Rhabarbaro solutus, in quo part. æqu. Rhab. & fol. Senæ.

Rhabarb. 5.

Cartham. 4.

4. Syrupus Diasereos, Agaric. tro-

in quo partes chisc. 2.

Fol. Sen. 1.

5. Trochisci de Rhabarbaro. V. D.

6. Pilula de Rhabarbaro. V. D.

7. Extractum Rhabarbari.

8. Rhabarb. cl. q. v. extrahe l. a. digerendo cum ∇ dest. Epatica (Endiv. Cichor. Agrimon.) affusis aliquot guttulis ol. $\mathfrak{f}$ per d. decanta ac exprime, coagulaque ad formam Extracti.

Alii addunt quoque corrigentia, eaque simul extrahunt. Sic Quercet. 8. Rhabarb. $\mathfrak{lb}$ ß. addit Cinam. $\mathfrak{z}$ ß. Santal. 3j. Extrahitque cum ∇ Endiv. succo Limonior. vel Citriorum acidula reddita, Pharm. Resl. c. 26. Fit quoque Extractum per $\mathfrak{V}$ Vide Weckerum.

Dosis $\mathfrak{z}$ j. ad $\mathfrak{z}$ ß. 3j. Acini tamen

Ggggg 2 potest

potest Diagrid. præparat. Gummi gutt. Elater. &c.

N. *Melius est extractum simpliciter sine corrigentibus conficere, cui si opus sit pro intentione Medici oleum aliquod conveniens. E.g. Macis, anisi, & sim. admisceri potest.*

CCCCXXXIV. Ricinus.

Vulgaris, Hujus loci.
Ricinus } Americanus. De hoc infra.

Dicitur *Rizis*, Diosc. Plin. Ricinus, *Trag. Matth. Fuchf. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Tab.* vulgaris. *Cam. C.B. 1.* Cataputia major, *Fragosf.* Granum regium majus, *Mesueo, alii*, Palma Christi. Arab. Alkaroa & Kerva. German. Wunderbaum.

Colitur in hortis tum ob raritatem tum ob talpas, quæ ejus præsentiam fugere dicuntur.

OFFICIN. NAT.

Semen seu Nuclei cortice suo triquatro echinato exuti.

Vires. *Potenter bilem & pituitam*
ἀνω γὰρ καίτω pellit, *caff. & succ. 3.*

Dosis. Nuclei N. xij plus minus.

N. *Rarissimi videm usus est.*

PRÆPAR.

Oleum ex semine expressum quod dicitur oleum de Kerva. V.D.

N. Oleum hoc dicunt oleum ficus infernalis.

CCCCXXXV. Ricinus Americanus.

Est & genus Ricini, quod ante annos aliquot ex America adferri ce-

pit, vulgari paulo majus, cujus operimentum seu siliqua, quæ semina continet, tuberculis asperis non est obsita ut in vulgari, sed leve & cinere rei coloris: ipsum granum sive semen vulgari simile, nigrum tamen & non maculosum, nucleumque continet solidum.

Nominatur Ricinus Americanus, *Lob. Tab. Clus. in Monard.* Ricinus Americanus, *C. B. 2.* aliis curcas. *Vulgo* Grana tiglia. Ubi tamen notandum Granadillam Monardo grana esse ab his diversa & granati seminibus similia.

Vires. *Valenter superne ac inferne purgat.*

Dosis nucleus unus excorticatus, vel solum dimidium nuclei.

Sambucus, vide supra classe prima.

S.

CCCCXXXVI. Senna.

Alexandrina s. foliis acutis.
Senna } *Hec præstantissima.*
C.B. } Italica s. foliis obtusis. *Hæc priori substituitur.*

Prior inscribitur Senna Alexandrina, *Trag. Cam. Orientalis, Bellon. Lob. Tab. Ger. aliis* Ægyptia. Syriaca.

Altera dicitur Senna, *Hermolao, Sena, Matth. Fuchf. Dod. Cord. hist. Lon. Lob. Cast.* Italica, *Trag. Tab. Ger. Cam.* altera media dicta, *Bellon. aliis nostras.*

N. *Veteribus Græcis ind. Eta videtur, primumque à Serapione descripta.*

OFFI-

OFFICIN. NAT.

Folia tùm quoque folliculi, sed raro.

N. Folia præscr. buntur ut plurimum s. s. i. e. sine stipitibus à quibus eligendo sebzendoque separantur.

Vires. Senna inter purgantia usitatissima est, adustos ac serosos humores & hinc flavam bilem pituitamque ex Capite, Epate. Liene continuoque usu à juvenis sine noxa sat benigne educens. Excitat tamen nonnunquam tormina, id quod ex abundantia pituita vitrea seu mucilaginis acris evenire nonnulli volunt. Verùm rectius sentire videntur, qui ad crudiori ac magis terrestri sene particula forti expressione prolecta, adscribunt. Quia autem calida ac sicca (1) corrigitur flor. viol. Borræg. Prun. & quò minus ventriculo obesse possit, additur Linam. Galang. Zinzib. &c.

Exhiberi potest omni ætati & vel ipsis prægnantibus.

Dosis in subst. à ʒj. ad ʒij. in infus. à ʒiij. ad ʒj.

N. Adhibetur & extrinsecus ad melancholiam capitis arcendam (in lotionibus capitis.)

PRÆPAR.

1. Pulvis sene Montag. V. D.
  2. Syrupus folior. sene. V. D.
  3. Syrupus de pomis Reg. Sabor. V. D.
  4. Electuar. Diabelzemer s. Sennatum Renod.
  5. Passula laxativa. V. D.
  6. Extractum.
- ʒ. Fol. Senæ Alexand. ʒj. affunde

▽ simplic. ferventem (acuatam si libet aliquot guttis ol. ꝑ per d.) ʒviiij. Extrahe, exprimeque leniter, clarifica, inspissa ad consistentiam justam.

N. 1. Alii extrahunt macerando cum ▽ stillat. pomor. redol. Beguin. Quercet. Alii cum ▽ Lupuli. Scolopend. Borræg. Fumar. addita portione alia Caryophyll. Zinzib. sem. fœnic. Augustan.

Dosis à ʒib. ad ʒj & ultra.

N. Extraktionem ex iisdem foliis secundo ne repetas; gravia nimirum tormina excitare assolet.

CCCCXXXVII. Soldanella.

Κεράμην Ἰταλίας, Dioscoridi. Soldanella. Dod. Lon. Lob. Tab. Marina. Ger. Brassica marina. Math. Cord. Lon. Cast. Cam. Soldan. maritima minor, C. B. 2. Germ. Meerwinden.

Crescit in locis maritimis Italiæ, Gallia, inferioris Germaniæ. Floret æstate.

OFFICIN. NAT.

Herba seu Folia ad nos ex Gallia allata.

Vires. Calf. & sicca. 3. Aquam valide educit, adeoque confert in hydrope, scorbuto, &c. Corrigitur cum stomachicis Zinzib. Mac. Cinam. sem. ans &c.

Dosis in substant. à ʒb. ad ʒj.

PRÆPAR.

Succus inspissatus.

CCCCXXXVIII. Spina infectoria.

Rhamnus Catarcticus, C. B. 6. Rhamnus

minus solutivus, *Dod. Ger. Rhamni*
alia species, Trag. spina infectoria,
Matth. Bellon. Lob. Cast. Clus. hist. Tab.
Cervi spina. Cord. hist. spina alba, Lon.
Germ. Wegdorn/Creusbeer.

Crescit juxta sepes in sylvis aliis-
 que locis incultis, amans scrobes &
 rivulos, familiarisq; est tractui circa
 Rhenum. Floret Majo, fructus fert
 Autumno,

OFFICIN. NAT.

Bacca collecta in fine Septembris
aut initio Octobris.

Vires. Purgant bilem, pituitam ac
maxime serosos humores, unde usus pra-
cip. in Cachexia, Hydrope, Arthritide.

Dosis bacca. à N. xv. ad xx. vel ari-
 dae baccaeruntur, daturque pulvis
 à ʒj. ad ʒiʒ. in decoctione coquantur
 bacca N. 40. vel 60.

PRÆPAR.

1. *Succus ex baccis expressus.*
2. *Syrupus de spina infectoria s. Syru-*
pus domesticus. Syr. de Spina Cervina.
 Fit ex succo ac melle additis corri-
 gentibus.

Dosis ʒj. ʒiʒ. V. D.

N. *Ex baccis immaturis sit luteus co-*
lor, ex maturis, Viridis (Saffigruin.)

CCCCXXXIX, Staphi-
sagria.

Staphis agria descripta est supra.
 Hujus loci semen est quod purgat
 per vomitum, sed rarissimi usus
 est.

Dosis gr. 12. vel 15.

T.

CCCCXL. Turpethum.

Turpethum C. B.	}	1. Arabum s. Turbit, of- ficinarum.
		2. Indicū Turbit. Garz. Acoft. Trag. Dod.
		3. Garganieum s. pseu- do Turpetū, Matth.

1. Dicitur Turbitch Mesuzai, *Matth.*
 Turbitum s. turbit Arabum, *Cord. h.*
 r. Alexandrinum, *Lob. Ger. Cast. Thap-*
siæ radix, Fuchf. Turpetum, Tab.

N. *Hoc esse quod in officinis usitatum*
est, authores sunt, Clus. in Garz. Matth.
 & alii quam plurimi.

2. Dicitur Turpetum repens foliis
 Altheæ, C. B.

N. *Hoc esse verum officinarum Tur-*
bith defendit Garzias & ex hoc Do-
doneus, &c.

3. Nihil aliud est, (teste Matthio-
 lo,) quam radix vel Thapsiæ vel pi-
 tyusa ex Gargano Apulie monte
 allate, vel (teste Clusio in Garziam.)
 Scammoneæ Radix loco veri Tur-
 bith venundata.

OFFICIN. NAT.

Cortex seu Radix à medulla ligno-
sa sequestrata.

Vires. Calf. 3. crassos viscososque hu-
mores sive pituitam, fortiter & a remo-
tioribus partibus, juncturisque elicit: un-
de & diuturnis morbis maxime condu-
cit. Inprimis proficinus ejus usus est in Ar-
thritide, ventriculo pituita abundante,
Asthmate, Luc venerea, Hydrope, Ele-
phantiasi, scabie, &c.

Quia

Quia ventriculo nauſeam & vomitum procreare per ſe ſolet, corrigetur Zinzibere, Maſtiche, Pipere, Cinam. Fœnicul.

Dofis à ℥ij ad ℥iiij. in Infuſione à ℥ij. ad ℥iiij.

N. Infantibus ac gravidis dare caveto.

PRÆPAR.

1. Species *Diatribub C. Rhab.* V. D.
2. Pulvis *Stockſaldi*, dictus. V. D.
3. *Pilule de Turbub ſtomachica Meſuai.* V. D.
4. *Acetum de Turbub.* Varii generis.

Vires. Commendatur in peſte, ſitque ex *Turbub*, *ruta*, *myrrha*, *aloe* aliſque *puſcedinem arcentibus* in *Infuſis*.

5. *Extractum.*

N. Quia Turberthum reſinoſum eſt, ſeu ut ajuur gummoſum, convenit cum Extractum ejus conſicere.

Dofis hujus *Extract.* à gr. vj ad x. & plura.

CCCCXLI. *Tamarindi.*

Tamarindus Serapion. *Tamarindi*, *Matth.* *Bellon.* *Garz.* *Acoſt.* *Fragoſ.* *Lob.* *Alpin.* *Tamarindi*, *daſtyli Indici.* *Meſuai.* *Thamarindus*, i. e. *Acacia Indica*, *Cord. hiſt.* *Thamarindi*, *Cam. Epit.* *Palmæ ſylveſt.* *fructus oxyphænica*, *Lon. Caſt.* *Siliqua Arabica*, que *Tama-*

rindus, C. B. 3.

OFFICIN. NAT.

Daſtyli acidi (ſic dicti ab Arabico *Tamar* quod *daſtylus* eſt: dicuntur & *ὄζυφοίνικα* *palmulæ acida*, non quod fructus *palmæ arboris* ſint. *Arbor enim Tamarindifera inſtar Fraſini procera eſt.*)

Eligendi recentis, nigro-rufefcentes, teneri, multis villis intertexti, pingues, acidi ſ. vinoſi.

Vires. *Refriger.* & *ſicc.* 2. *humorum acrimoniam & fervorem reprimunt, bilem ac aduſtos humores blande ducunt, ſui ſuccurrunt.*

Dofis à ℥ij. ad ℥iiij. in *Decocto.* Alii à ℥℥ ad ℥j.

N. Parum nutrimenti ſubminiſtrant.

PRÆPAR.

Pulpa Tamarindor. V. D.

Dofis ab ℥j ad ℥ij.

Sunt qui paulo aliter hanc *pulpam* *depuratam* conſiciunt. *Extractam* *Effentiamve Tamarindor.* vocant. & *Tamarind. q. v.* coque in ſ. q. *aquæ.* *Exprime clarifica* cum *albumine ovi* ac *inſpiſſa.*

Dofis à ℥℥ ad ℥j. & *ultra.*

N. Fit & ꝑ ex Tamarindis l. s. ſed minime purgat. Sala.

Electuarium Diaphanicum. V. D.

CLASSIS IV.

De *Purgantibus ſecundariis.*

A.

CCCCXLII. *Aloë.*

Aloë eſt ſuccus ſapore amariffi-

mus, qui ex *Arabia* ac *Ægypto* ad nos *pellibus involutus*, *deportatur.* *Genera ejus* *moderno tempore officinis*

cinis in usu sunt 4. quę tamen non nisi puritate & impuritate discrepant. Nam *Aloës crassamentum* s. pars impurior arenosa, fordibus conspurcata & idcirco nigricans, dicitur *Aloë caballina*: pars paulo purior, colorem hepatis referens, *Hepatica*: adhuc purior, *succotrina* vocatur, quasi succo citrina; quod pulvis ejus citrini coloris sit, vel succotrina ab Insula Socotra ubi copiose crescit: pars purissima si adeo depurata ut transparent sit, *lucida* dicitur, quod scilicet radiis solaribus objecta pellucida instar vitri appareat.

Optima lucida est atque sine ulteriori preparatione in usum medicum accersi apta. Lucidæ succedit Succotrina & Hepatica.

N. *Caballina*, *Caballis* seu *Equis* exhiberi debet non hominibus.

Censetur Aloe bona quę pura, eximie amata, subflava, difficilis soluta ac fractu. Hinc. quanto Aloe purior, amarior. flavior tanto quoque melior est: nigra enim & fractu contumax, reprobanda, ceu adulterata.

Aloe. C. B. { 1. vulgaris. *Hujus loci*,
est { 2. folio in oblongum aculeum abeunte.

I. Dicitur Aloe, *Trag. Matth. Fuchs. Dod. Cord. Lon. Lob. Cast. Garz. Clus. hist. communis, Cam.* Ex hac exprimitur succus, qui inspissatus Aloen hujus loci exhibet.

2. Est sempervivum illud folio mucronato quod de tabulatis cęna-

culorum suspensum diutine virefcit, præsertim si luto radix circumligetur & subinde irrigetur. Dicitur Aloe Americana.

Vires. *Vim præter purgantem obtinet & exiccantem (gr. 3.) calefacientemque (gr. 2.) prorit at hæmorrhoides & menses, roborat ventriculum, enecat & expellit lumbricos, ardet putredinem, astringit, consolidat, exterget adeoque venteraria est insignis.*

PRÆPAR.

I. *Aloë depurata, sive lota.*

℞. Aloes q. v. pulveris, solve in ∇, quod arenosum subsidet, abjice: pinguisimum econtra & quod leve est, recipe.

N. 1. Sunt qui ∇ *Endiv. vel Cichor. Acetosæ* adhibent. Alii ut augeatur vis purgatrix decoctum purgans loco ∇ substituant.

N. 2. Aloe constat parte resinosa & aquæ: illa purgationi inutilis est, hæc idonea. Eapropter. si aloen purgantem expectis, neglecta resinosa, aquam collige, in ∇ solubilem, eamque à fecibus sequestratam.

Balsamus sive Extractum Aloës.

℞. Aloes succotrin. q. v. extrahe rubedinem, s. a. cum ∇ rectif. decanta, filtra. coagulaque ad consistentiam aloë debitam. *Pharmacop. August.*

Vires. *Ex superioribus collige,*

Dosis à ℥j. ad ʒss.

N. *Aliam quoque extractionem scilicet cum ☉, & ∇ rosar. Vide si libet in Phar-*

Pharmacop. Augustan. sub Extracto
Holagogo Andernaci.

Aloë violata.

℞. Aloes puriss. grossè contusè ℥b.
i. infusionis violarum, (ex triplici
infusione, vide Syrup. violar.) ℥b. iij.
clarifica. digere. ut solvatur aloë, co-
la ac coagula leni calore ad consi-
stentiam pilularem.

Dosis à ʒb. ad ʒb. Sala de Essentis.

Aloë violata ꝑca.

℞. Aloes violatę ℥b. j. Crystall. ꝑ.
B. misce.

*M. Sala vocat Aloëdarium ꝑro vio-
latis.*

Dosis à ʒb. ad ʒj.

Aloë Rosata.

Fit eodem modo (quo Violata)
cum succo Rosar. & ex eadem cum
vino F. pilulæ. Vide Pharm. August.

*Aloë rosata Hieronymi ab Aqua
pendente.*

℞. Aloes purę pulveris. q. v. im-
pasta cum succ. Rosar. Damasc. seu
provincialium: exicca leni calore æ-
tivi solis; iterumque impasta; idque
oties. donec Aloë sedecim succi par-
tes imbiberit, reservetur dein in mas-
sa pilulari pro usu.

Dosis ad ʒj.

Eadem aliter.

℞. Aloes puriss. ℥b. j. succ. Rosar.
Damasc. ℥b. coagulentur ad ignem,
aque repetatur bis vel ter, sic habe-
bitur Aloë rosata optima.

*N. Corrigitur quoque cum spir. ʒi.
vide Scammoneo dictum.*

E.

CCCCXLIII. *Elaterium.*

Ἐλατήριον. Elaterium succus est
amarus ex fructu cucumeris asinini
expressus ac inspissatus.

*N. Omnium succor. his maxime du-
rabilis est, adeo ut ultra centum annos
efficax manere credatur.*

Cucumis asininus describitur Cu-
cumis agrestis. *Brunf. Cord. in D. Cu-
cumis sylvestris, Trag. Matth. Fuchf.
Dod. Lon. Cast. Cucumer Elaterii syl-
vestr. Lob. Cuc. asininus, Tab. Ger.
Elaterium quod leve & candidum
& igne instar pinguedinis accendi-
tur, Bellon.*

Eligatur Elaterium vetustum,
summe amarum.

*N. Elaterium à bimatu ad decennium
colore candido, utile Dioscoridi; Egine-
ta: quod anno antiquius non est, & quod
virescit: Theophrasto optimum quod ve-
tustissimum.*

*Vires. Purgans est violentum humo-
ris serosi: movet menses, foetumque in-
terimit, unde rarus ejus usus, præcipue
cum nec malignitate careat.*

PREPAR.

1. Elaterium depuratum.

2. Elat. correctum.

*N. Depurari potest, si in ∇. solvatur
ac filtratur, quod fasili fieri potest nego-
cio, siquidem ut plurimum liquidum
exier.*

Corrigitur cum spir. ʒi & oleis,
ut de Scammoneo dictum.

Hhhhh

CCCCXLIV.

CCCCXLIV. Euphorbium.

Ευφώρβιον, Euphorbium succus est concretus acerrimus ex sauciata Lybica Ferula ejusdē nominis extractus.

N. 1. Modum extrahendi docet Dioscorid. Videatur Matth. Dodon. Lob. Lon. Tab. Ger.

N. 2. Dodoneus Euphorbium, (unde succus ille extrahitur,) plantam esse perhibet. Dioscorides arborem; contradictione haud difficili conciliari. Sunt enim planta qua temporis progressu vel diligentii cultura arborefcunt, cuius rei exemplum & in hac civitate praeiit arborefcens Ruta frutex.

Genera Euphorbii sunt duo:

1. Sarcocollae modo pellucidum flavum. pisi magnitudine in guttas aequales densatum, modice cavernosum. 2. In utriculis quibus excipitur in massam densatur candicantem, aut vitri colore.

Dosis à gr. v. ad x.

N. Adulteratur admixtis Sarcocolla aut Gummi atque liquore Tithymalli.

Eligendum est purum translucens candidum aut flavum & acre, quod levi linguae contactu os accensum diu detinet. Annotinum nimirum per aetatem perfectionem suscipere creditur, acrimonia cum tempore mitiore reddita. Recens improbandū ceu virium violentia suspectum.

Vires. Insignem quidem vim obtinet serum ac aquas ex toto corpore purgandi. Verum enimvero non sine violentia ac molestia, quam praeter substantia proprie-

tatem malignam, & vi inflammandi (caulidum e. est gr. 4.) exerit.

PRÆPAR.

Cor: etum Euphorbium.

Correctio Euphorbii consistit partim in partium acrium volatiliū abolitione, partim in residuarum malignarum ac calidarum mitigatione quod fit.

1. R. Euphorb. purificati ab omnibus fecibus q. v. redige in exigua frustula ac inde pomo Citrio vel Limonio excavato, massaque panis obvoluto, coque in elibano: Euphorbium dein sic preparatum, (quod albiſſimum) vase vitreo serva. *Quere, Ph. R.*

N. Augustana Pharmacopœa inita Euphorbium cum Ol. Amygdal. dul. q. s. instar collyrii terere ac massam dein pomo imponere jubet.

2. Correctio Euphorbii.

Solve Euphorbium in $\text{℥}i$ rosato cola & inspilla. abluetq; $\text{℥}i$ Rosarum.

3. Correctio præstantior.

R. Euphorbii (præstat quod prima correctione correctum) q. v. affunde succam Limon. vel Granat. acid. depuratum, ad eminent. digit. 3. vel 4. solve digerendo in $\text{℞}i$, filtra calide ac coagula. *Quere, Ph. R.*

4. Correctio præstantissima.

Solve Euphorbium cum phlegmate $\text{℥}i$ totali & integro suo spiritu imprægnato, vel cum aquis citonior. pomorumvé curti-pendulorum, oleo $\text{℞}i$ per C, vel spiritu $\text{℥}i$ acuat, decan.

decanta vel filtra & coagula. *Querc. dist. l.*

5. *Extractum Euphorbii.*

℞. Euphorb. opt. depurat. (ut supra cum H , rosar.) extrahe cum V decanta, coagula & denuo circula cum novo alcoole (O D 10.) dein separato menstruo coagula Δ lento, addendo aliquod correctorium pro libitu: fiat mixtura.

Vires. *Paralyfi, Arthritidi, Spasmo, Hydropique conducit, pituitam nervis impaſſam expurgando ducit.*

6. *Ol. Euphorb. stillat.*7. *Ol. Euphorb. commune.*

℞. Euphorb. z β . Ol. Cheirin. z ν . vini generos. z ν . coq. ad consumptionem vini.

Præparata alia communiora quæ Euphorbium ceu basis ingreditur sunt *Hiera Logadi,*

Pilula de Euphorbio, &c.

G.

CCCCXLV. *Ghitta**Jemu.*

Gutta Gamandra, Gummi gotta, Gutta gemau, Cartagauma vel gemu, Gummi Peruanum s. de Peru, de Jemu, de Gemandra; alius succus Gambici vel Crambici.

Est succus concretus aut inspissatus (potius quam Gummi.) Cujus autem plantæ succus sit, nondum certò constat. Sunt enim qui ad Esulam, ad cataputiam majorem, ad flores Ricini Indici originem ejus referant, coloremque aliunde. (E. g. ex Curcu-

ma) conciliatum volunt, alii Euphorbii succum censent; aliis ex scammonio & Tithymallo compositus est: nonnulli compositum ex Chelidonia majoris suceo. Scammonia & Croco suspicantur: alii ex succo corticis mediani Frangulæ. Nos præcipue de Ulsu solliciti, eligere suademus, purum flavique coloris.

Adfertur ex Sinarum regione. primumque adferri cepit ante annos 40. Videatur *Clus. lib. 4. exot. cap. 8. succ. 11.*

N. *Videtur esse Gummi contra podagram Monardi.*

Vires. *Expurgat per superiora & inferiora, præcipue humores serosos & aquosos tum quoque omnem sibirram vitiosorum humorum ex toto corpore educit. Hinc usus ejus magnus est in hydrope, Febri, scabie, pruritu & similibus.*

Dosis à gr. v. ad xiiij.

PRÆPAR.

Et si crudum quidem, non citra commodum adhiberi queat, attamen cum nauseabundam possideat qualitatem, operæ precium duxerunt, hanc obtundere. Unde

1. *Ghitta Jemu correctum per spir.*

℞i aut z Mindereri.

℞. Ghitta Jemu q. v. dissolve cum spir. O : abstrahatur dein spir. O residuumque exiccetur, lentè, ne scil. nigrescat. sed colorem suum retineat.

N. 1. *Edulcorare si volueris ∇ aliquoties abluè.*

Hhhhh 2

N. 2.

N. 2. *Procedit feliciter correctio ad modum quem habes de Scammonio: vel Gummi Gutta terna vice cum spir. ☉ aut ☿ imbibe, tero & exicca.*

Dosis à gr. xv. ad xx.

2. *Extractum s. Magisterium.*

℞. Gitta Gemu pulv. ℥ij. ℥ opt. ℥ viij. fiat solutio, digerendo in MB. ℥ aliquot (2. 3. 4.) decanta & filtra calide, præcipita affundendo ▽ ros. (vel aliam aliquam,) abstrahere ▽ & coagula lente.

N. *Melius procedet processus.*

℞. Ghitta Gem. ℥ij. ℥ opt. ℥ v. o. o. ℥ i. ℥ j. digere, & solvetur in MB brevi tempore.

N. 2. *Sunt qui ℞. ▽. Santalini tinctura imprægnatum.*

Integrum doctumque Tractatum de Gitta Jemou conscripsit Clariss. Dn. D. Joan-Petrus Lottichius. Murgurgi Medic. Professor publ. amicus meus singularis, ad quem Lectorem remitto.

M.

CCCCXLVI. *Manna.*

Δροσόμηλι & ἀρόμηλι, Galeno. Mel ex aere cui cœlestis natura, Plinio. Men Siracost & Terniabin. Arab. Thereniabin & Trugibin, Terengibil, Serapioni & Avicenne. Manna purgatoria, Matth. Drosomeli, Cord. hist.

Est ros sive liquor suavis, qui ex aere sublucanis temporibus decidens arborum ramis & frondibus, hinc herbis lapidibus & solo inter-

dum invenitur inhærere, brevi tempore coalescens, grumofus instar gummi apparet.

Manna { Liquida Tereniabin, strictè itaque { *Bellon. l. 2. obs. c. 65.*

tum { Du- { Granata } Ha Off. est { rior } Mastichina } *scinales.*

Pro diversitate regionum est Manna Orientalis. s. Syriaca, Persica, Calabrica, Goritiana, Tridentina, Briançonnensis.

N. *Meminit & Garzias Manna granata instar seminis Coriandri, quæ nobis penitus incognita, nisi intellectum velit graminis semen, Manna nomine vulgè ventens, de quo supra Class. I.*

Ex his et si Syriaca laudem omnibus præcipiat: attamen nostratibus in Officinis primas damus Calabriensi & præcipue granatæ, i. e. quæ granulis minoribus constat, vulgus Mannam foliorum vocat, quod scilicet de arboribus colligatur. Hac inferior est mastichina, i. e. quæ granis majoribus & mastichis guttis prope æqualibus est. Dicunt mannâ corporis quod de ramis colligatur vel impetu ventorum in terram delabatur.

Eligenda candida, recens anno non vetustior: ruffa enim & fusca inveterata est. Adulteratur saccharo penidio, herbarum foliis circumvoluto: & Sennæ folia granis suis amplectitur factitia est, C. B. Vel fit quoque Manna factitia ex amylo Manna Scammonea semine aliquo & radice lacticina. *Christ, Acof, c. 8.*

Vires:

Vires. Temperata est ad caliditatem inclinans, guttur, asperam arteriam, thoracemque lenies, alvum blande movens, bilem serososque humores educens.

Dosis infantibus à ʒij. ad ʒß. adultis ab ʒiß. ad ʒiij. & ʒiij.

N. Quia facile bilem, in febribus nisi frigida admista fuerint non adeo conveniens censetur.

PRÆPAR.

1. *Electuar. Diacassia cum Manna.*
Vide Disp.

2. *Elect. Lenitivum de Manna.* Vide Disp.

3. *Manna Tartarizata s. Tabula de Manna.*

Fiunt ex manna soluta & purgata, quæ more communi in tabulas effunditur, addita ad Mannæ ʒj. Cremor. ʒj.

4. *Spiritus Manna.*

ʒ. Mannæ el. q. v. de stilla Δ lento ex Cucurbita. & habebis spiritum inspidum.

Vires. Sudorificum insigne est in febribus tum pestilentialibus, tum communibus sudorem propellens admodum fatidum.

Dosis ad cochlear. j.

Solvit itidem ꝑ unde Tinctura ꝑis flava. Cl. Dn. D. Helvic. Dietericus, Medicus Electoris Brandeb. Princip. Dan. & Holfat. amicus meus integerrimus.

5. *Agua Manna.*

ʒ. Mannæ Calabrinæ p. j. ʒ p. ij. Inde in Vesicam bubulam, eamque

optimè ligatam impone aquæ calidæ, ut solvantur: solutionem destilla per Ꝟ & prodibit aqua insipida.

Vires. Laxat alvum, sudorem promovet. Spectatus, Dn. D. Iohan. Oswaldus, Macenas mihi dilectus.

CCCCXLVII. *Opopanax.*

Opopanacum quid sit & quodnam optimum, vide supra, hic loci illius purgandi facultatem describemus, quæ educit phlegma crassum & viscosum, non solum è mesenterio s. regione prima, sed & idem allicit à partibus remotis & juncturis, adeoque mundificat cerebrum, nervos, pectus: tussis antiquæ confert: potum cum aceto hora una ante accessionem febrilem, arcet rigorem, maxime si idem opopanax cum succo apii ac oleo anethino spinæ illinatur.

Dosis à ʒß. ad ʒj.

Corrigitur spica & mastiche.

PRÆPAR.

1. *Opopanax depuratum;* Fit solvendo (in Ꝟ) colando & inspissando.

2. *Extractum.* Fit ut Euphorbii

Dosis à ʒß. ad ʒj.

3. *Pilula de Opopanaco comp. V. D.*

Dosis ʒj.

4. *Oleum stillat. (ex Ꝟ per cinerem.)*

CCCCXLVIII. *Scammonium.*

Scammonium, Scammoneum, Scammonia, Scammonea, Est succus ex radice Scammonæ, plantæ lacteo succo plenæ, extractus & inspissatus.

Hhhhh 3

Ex

Extrahitur autem vel radicem adhuc
crescentem, incidendo (vid. Diosc.)
vel eandem (dubio procul cum foliis
& caule.) prelo submittendo.

Scammonia Syriaca; hæc hujus loci.
planta est Monspeliaca, Valentina.

Dicitur *σκამμωνία*, Diosc. Theophr.
Scammonia, Math. Lon. Cast. Scam-
monea, Cord. in D. Antiochena, Cam.
Scammonium, Cord. hist. Dod. Syri-
cum, Lob. Syriaca, C. B. I.

Optimum est quod ex Antiochia
affertur, dein Armenium, Europæ-
um omnino pravum est. Probatum
quod nitidum, splendidum, (instar
gummi) rarum, cito liquefcens, fri-
abile, colore cum frangitur, fulvo,
non valde ponderosum, tactu lingue
lactescens, nec vehementer eam ca-
lesfaciens, (nimirum hoc Tithymalli
admixti argumentum est.) Quod ab
his notis recedit, tantò pejus existit,
quantò longius recesserit. Impro-
bantur glebæ ingentes, nigræ, gra-
ves, nimirum aut adulteratæ hæ-
sunt, aut succus ex tota planta ex-
pressus.

Dosis à gr. v. ad x. vel xij.

Vires. Expurgat valde humores bilio-
sos, acres, serosos, adeoque creberrimi
usui est, non modo per se, sed & cum aliis
permixtum.

N. Cum magna sit acrimonia, inten-
sæque caliditatis & siccitatis, insensa ma-
lignitatis, mordacis flatulentia, excessi-
va attractionis, adeoque aptum natum
quod intestina erodat, viscera, cor, epas,

&c. conturbet, ventriculum statibus mor-
dacibus laceffat, vi sua calfactoria ac
exiccatoria (quas 3. gr. obtinet) inflam-
met & consequenter febres producat, vi
attractoris hypercatharses introducat,
correctione opus habet, hanc alii aliter
instituunt. Hinc

PRÆPAR.

I. Scammonium correctum per Cydo-
nium, i. e. Diagridium.

II. Scammonium tritum, coque
in malo Cydonio excavato pasta cir-
cumdato, exemptum dein diagrydi-
um serva pro usu.

N. 1. Hæc elaboratio est Gal. I. i. c. i.
de aliment. facult. ubi interna mali co-
tonu acerabula semini destinata excavat,
eaque Scammonio replet ac coquit.

N. 2. Antiquum imbecillum est, ideo-
que flatulentum, binum est optimum.

N. 3. Dicitur Diagridium, Diagry-
dium, Diacrydium.

2. Scammonium defecatum per suc-
cum Citonior.

Solve scammonium (vel diagri-
dium) in succo calido Citonior. Ro-
farumve pallidarum aut Damascenarum
s. a. decanta à fecibus ac coa-
gula.

N. 1. Quercetanus veram Scammonii
preparationem fieri cum succo Limonis-
rum ait, cum quo procedi ut dictum. Vi-
de Pharmacop. c. 13. Alii cum succo
Curi.

N. 2. Collis imbibit Diagridium
puriss. succo clarificato Ros. pallidar. vel
silvestrium, forte Damascenar. seu Pro-
vincis-

vincialium) addit spir. Si guttam unam vel alteram atque exicat calore solis vel retro fornacem, idque repetit multoties (20. vel 30.)

Dosis à gr. vj. ad xij.

N. 3. Brendelius dissolvit Scammonium in ∇ destillata aënis frigida. Sic subsidet picea quadam substantia, à qua decantat liquorem supra natantem: idque repetit novam scil. ∇ affundendo, quoties ∇ albicantem colorem contraxerit. Congulat dein decantat atque ∇ slem calore ad siccitatem.

Dosis ad gr. xij. &c. Brendel, in Chym.

3. Extractum per spiritum Vini, Magisterium s. Resina Scammonii.

℞. Scammonii purissimi grossè triti $\mathfrak{z}$ ij. $\mathfrak{V}$ opt. $\mathfrak{z}$ xij. (vel ad eminent. dig 4.) Digerantur in MB hora una ac altera, sepius agitando, ut solvantur: dein filtra calidè per chartam, filtraturè affunde ∇ frigidam Rosar. (vel aliam aliquam ∇ m) & laesceat liquor. Abstracto $\mathfrak{V}$ reponere reliquum & residet Resina quam (à supernatante lacteo liquore decantationis beneficio separatam) ter quaterve ∇ rosacea lava.

N. 1. Si Scammonium purum fuerit, vix pars tertia decedit. Sala de Vegetab Kesl. t. c. 90. Tenzel. in Exeg.

Dosis à $\mathfrak{z}$ ss. ad gr. xv.

Fit quoque Extractum Scammonii per $\mathfrak{z}$ cuius, Dof. gr. 8. vel 12. Hartmann, in Croll.

4. Extractum Diagridii aromatizatum FF.

℞. Cinam.

Zinzib.

Caryophyl.

Macis.

Nucist.

Cardam.

Cal. arom.

Anis.

Cortic. Arant. an. $\mathfrak{z}$ ss.

F. Extractum cum $\mathfrak{V}$ libi.

2. ℞. Diagrid. $\mathfrak{z}$ ij. Extrahe itidem cum $\mathfrak{V}$ sa.

Utrumque Extractum conjunctim digere, $\mathfrak{V}$ abstrahe ad consistentiam Extracti.

Dosis gr. xv. ad $\mathfrak{z}$ j.

5. Elixer Scammonii Crollianum s. Pilula Scammonij.

Ex Scammonio crebris imbibitionibus succi Rosar. (ut supra) imprægnato, extrahe Tincturam s. a. digerendo cum $\mathfrak{V}$ opt. (in quo sem, anis, fœnic. cinam. & spica nardi macerata,) decanta & abstrahe $\mathfrak{V}$ ad consistentiam duriusculam, vel quod melius præcipita cum ∇ Rosar. & lava.

℞. Hujus Extracti $\mathfrak{z}$ j.

Succi Citonior depurati $\mathfrak{z}$ iiij.

Ros. rubr. depurat. $\mathfrak{z}$ j.

M. & coagula ad consistentiam pilul.

Dosis à gr. 10. ad 20.

6. Alia correctio Hartmanni Scammonium $\mathfrak{z}$ -latum,

℞. Scammon. minutis. triti q. v. ambibe cum pauxillo spir. ℞i vel ol. ℞is p. c. adjiciendo guttas aliquot. Ol. anis. vel fœnic. contere diligenter ut fiat massa instar picis, viscida, quam serua.

Vires. Purgat leniter sine omni molestia.

Dosis à gr. xv. ad xxv. Hartmann, in Croll.

N. 1. Eodem modo mitigatur & uehementia omnium succor. purgantium, Aloes, Elaterii, Gummi de Peru. Hartm. in Croll.

N. 2. Quercetanus in Pharmac. Restit. c. 15. Chymici, inquit, qui elegantes illas & singulares ℞i proprietates occulte in eo delitescerent eruere norunt, haut verebuntur Scammoneam, Myrrham & ipsa etiam Gummi preparare & dissolvere cum phlegmate ℞i, toto suo spiritu impregnato. In hoc solo enim spiritu latet vera illorum simplicium preparatio, quae cum exuperante calefaciendi qualitate insignita sunt & hac via exquisitè & perfecte corriguntur.

7. Scammonium ℞ratum.

℞. Scamm. minutis. triti. q. v. (E. gr. ℞j. vel ℞ij.) Extendatur supra chartam bibulam, detineaturque supra carbones vivos ℞re super injecto fumantes, donec Scammonium, (quod continuo movendum) liquefcere incipiat vel albescat. Scammonium hac ratione optimè correctum exhiberi potest à gr. vj. ad xij.

8. Scammonium Rosatum.

℞. Scammon. vel Diagrid. q. v. Extrahe cum spiritu Citonior. s. a. decantata, filtra & inspissa ad consistentiam mellis. Dein adde ad Scammon. ℞j. succi Ros. Rub. recenter expressi. ℞ij. coagulentur simul ad siccitatem.

N. Si spiritum Citoniorum, infusione Santalisunctum, loco Menstrui extrationi huic adhibueris, non modo Scammonium colore elegantius, sed & Epas minus noxium acquires. Et hoc modo paratum Scammonium rosatum extat in officina nostra Saltz wedeliana, jucunda sua rubedine visum oblectans.

9. Infusum Scammonii seu spiritus purgans.

℞. Scammon. el. p. iij. Succi Cydon. p. ij. mixta pone in locum calidum quotidie movendo, donec induretur. Tunc affunde ℞ Malvatici, q. l. stentque aliquamdiu in digestionem. Et fit spiritus purgans seu solutivus.

Vires. Purgat sine ullo fastidio ac molestia.

Dosis, variat pro Scammonii ingredientis quantitate.

N. Hac infusio ad annum circiter servata, rejicit ad superficiem guttulas olei rubei, instar picis liquidae, in quo ferociam seu malignitatem Scammonii resedere iudicat. Fentzel. in Exeg.

10. Diacydonium Lucidum Scammoneatum.

℞. Gelat. Diacydon. lucidi, ℞. j. Extract.

Extract. Diagrid. ℥vj. coque lento igne. optime miscendo. ad justam consistentiam.

Vel

℞. Scammon. ℥iv. extrahe Tincturam cum Ψ , postea fiat s. a. Cydoniatum ex succi Cydonior. ℔. iij. sacchar. ℔. i. Tincturam paulatim succo affunde misce exacte ac effunde in scatulas.

Dosis a ℥j. ad ℥ij. & ℥ij.

1. Gelatina Cydoniorum Laxativa cum Turbit.

℞. Scammon. ℥ij.

Turbit. ℥iv.

Extrahe cum Ψ , postea

℞. Decoct. Cydon. ℔. v℔.

Sacchar. ℥xviij.

Coq. s. a. & F. Gelatina cui sub finem affunde Tincturam Diagridii & Turbit spatulaque agitentur. donec Ψ evanescat. Tandem reponere pro usu.

PREPAR.

Communiora quæ Diagridium seu basis ingreditur ipsemet Tyro observare poterit.

Præcipua ex his sunt.

Confectio Anisi Laxativi.

Elect. Benedict. Laxativ.

De Citro solutivum.

Diacydonites Laxativ.

El. Episcopi s. Elefscoph.

Confect. Hamech.

Indum majus.

Diaprunis solutivum.

Rosatium.

De succo Rosarum.

Zinziber Laxativum.

Pilula Aggregativa majores.

Aurea.

de Fumaria.

de Hermodactylis.

Extractum Catholicum, &c.

Et hæc sunt quæ de Vegetabilibus scribenda fuerunt.

